

Vlrich. de Hutten.

EPISTOLARUM OBSCURORUM VIRORUM

AD

DOM. M. ORTUINUM GRATIUM,

VOLUMINA OMNIA

Ex tam multis Libris, congluntinata, quòd unus pinguis Cocus per decem annos, oves, boves, ſues, grues, paſſeres, anſeres, &c. coquere, vel aliquis fumoſus Calefactor centum magna hypocauſta per viginti annos ab eis calefacere poſſet.

Acceſſerunt huic Editioni tractatus rariſſimi.

TOMUS PRIMUS

cum figuris aeneis.

FRANCOFURTI.

Sumptibus Jo. Auguſt Rasp[e]

cIↄ Iↄ CC LVII.

PRÆFATIO NOVA.

Cum utile duco, tum perquam neceſſarium, ut in fronte conſpiciatur a lectoribus, qui finis novæ hujus Epiſtolarum obſcurorum virorum editionis ſit. Has epiſtolas quis ignoret? In ſumma laude ſunt & eſſe omnino debent. Suo joco ita conſtructæ & compoſitæ ſunt, ut nullius fatigent aſſiduam lectionem atque

 indu-

induſtriam & artis præcepta non minus, quam ſtili elegantioris ſpecimina Tullii in ſe oſtendant & in uſum cujusque ætatis aut temporis perfacile adhibeantur. Omnes vere ſtudiorum cultores æſtimant ergo delectationem illarum & joci cauſa legunt eas ac perlegunt. Nemo hactenus illas diligentius hoc editore collegit, qui ex multis tam ſplendidiſſimis tamque rariſſimis libris haſce paginas tanto ſtudio deſcripſit, ut cuivis placeret & auctorum verba, quantum fieri potuerit, quam purgatiſſima adhibeantur. Fateor, quod omni laude dignum exiſtimandum ſit ac plurimum attulerit ad commendandum librum. Editiones,

nes, quæ hactenus in lucem datæ ſunt vel ætate impreſſionis, vel magno pretio lectores abhorrent. Quam ob cauſam cura fuit præcipua, ut omnes epiſtolæ atque adpendices colligerentur, quæ iis plerumque alligatæ ſunt. Eæ vero non provectioribus modo, ſed etiam juventuti ſunt commendandæ, tanquam plana via ad veterum romanorum eloquentiam, ut quisque, qui tractat, maturos inde fructus percipiat. Ut enim tirones litterarum e tum præclaro conatu majorem in dies atque uberiorem capiant fructum ac in ſcribandi genere cultiores evadant, harum virorum obſcurorum epiſtolarum imitatio in me-

liorem reddita ac frequens exercitatio ſecundum regulas in ſtilo formando ſicut ſtatuæ mercuriales ſunt. Ad auctores claſſicos, ut ajunt, ſive ad ætatem auream, ut Julius Cæſar, atque omnium claſſicorum princeps Cicero, quidem non pertinent; conſtat enim, Ciceronis ætate eloquentiam romanam fuiſſe perfectiorem. Sed quid ad rem? Ad animi recreationem ſolummodo exoptata erit lectio voluminum, quæ hic produnt. Altera pars priora continet volumina; altera tertium, a multis quoque receptum volumen una cum adpendice dat lectoribus, qui inſtitutum ſibi commendatum habeant, ſibique perſuadeant, eruditos

litos homines ſæpe ſolere vires ex una alterave epiſtola dijudicare. Adpendices quidem non ad has epiſtolas pertinent, ſed tantum in quibusdam exemplaribus inveniuntur. Attamen lectoribus omnia damus, quæ invenimus. Præterea imagines ſcriptorum ornant hanc editionem præ cæteris, quibus hic ornatus caret. Ulricus de Hutten antecedit, ut fax ſequentibus, quia ei maxima litterarum pars adſcribitur, in quibus elaborata barbaries & ſolœciſmi ad cochinnos faciendum inveniuntur. Medici corpus ægrotantium purgant medicamentis, gulæ inamœnis, ut melius ad victum ſalubriorem ſumendum præparetur.

 tur.

tur. Et lectores harum epiſtolarum a nugis expurgatiores progredi poſſunt ad ſcriptores aurei ævi. Faciatis lectores, quomodò lubet.

Francofurti ad Mœnum. Ipſis Calendis Auguſti. cIↄ Iↄ CC LVI.

THO-

THOMAS
LANGSCHNEIDERIUS,

Bacculaurius Theologiæ Formatus, quamvis indignus, S. D. ſuperexcellenti necnon ſcientificiſſimo Viro Domino Ortuino Gratio Dauentrienſi, Poëtæ, Oratori, & Philoſopho, necnon Theologo, & plus ſi vellet.

QUONIAM (ut dicit Ariſtoteles) dubitare de ſingulis non eſt inutile, & quia legitur in Eccleſ. Propoſui in animo meo, quærere & inveſtigare de omnibus quæ ſunt ſub ſole. Igitur ego propoſui mihi movere unam quæſtionem, in qua dubium habeo ad dominationem veſtram. Sed prius proteſtor per Deos ſanctos, quod non volo tentare dominationem ſeu venerabilitatem veſtram, ſed ego cupio cordialiter & affectuosè, quòd inſtruatis me ſuper dubium illud. Quia ſcriptum eſt in Evangelio, Noli tentare Dominum Deum tuum, quia, ut dicit Salomon, A Deo eſt omnis ſapientia, ſed vos dediſtis mihi omnem ſcientiam, quam ego habeo, & omnis ſcientia bona eſt origo ſapientiæ: ergo vos eſtis mihi quodammodo Deus, quia dediſtis mihi initium ſapientiæ,

A loquen-

loquendo Poëticè. Eſt autem illa quæſtio ſic introducta: Dudum fuit hic prandium Ariſtotelis, & Doctores, Licentiati, necnon Magiſtri fuerunt in magna lætitia, & ego fui etiam ibi, & bibimus pro primo ferculo tres hauſtus de maluatico, & pro prima vice impoſuimus ſemellas recentes, & fecimus offam, & deinde habuimus ſex fercula de carnibus & gallinis, & caponibus, & unum de piſcibus: & procedendo de uno ferculo in aliud, ſemper bibimus vinum Kotzborgenſe, Rhenenſe, & cereviſiam Embeccenſem, necnon Thurgenſem, & Neuburgenſem. Et Magiſtri fuerunt benè contenti, & dixerunt, quòd D. Magiſtri novelli benè expediverunt ſe, & cum magno honore. Tunc Magiſtri hilarificati inceperunt loqui artificialiter de magnis quæſtionibus: Et unus quæſivit, utrum dicendum Magiſter noſtrandus, vel noſter Magiſtrandus, pro perſona apta nata ad fiendum Doctor in Theologia, ſicut pro nunc eſt in Colonia melliſluus pater, Frater Theodoricus de Ganda, Ordinis Carmelitarum, venerandiſſimus Legatus almæ Univerſitatis Colonienſis, providentiſſimus Artiſta, Philoſophus, Argumentator, & Theologus ſupereminens. Et ſtatim reſpondit Magiſter Vuarmſemmel, Lanſimannus meus, qui eſt Scotiſta ſubtiliſſimus, & Magiſter 18. annorum, & fuit tempore ſuo pro gardu Magiſterii bis rejicitus, & ter impeditus, & tamen ſtetit ulterius quoad fuit promo-

promotus pro honore Univerſitatis, & inelligit benè facta ſua, & habet multos diſcipulos, parvos & magnos, ſenes cum junioribus, & cum magna maturitate dixit, & tenuit, quòd dicendum eſt noſter Magiſtrandus, quòd ſit un dictio: quia magiſtrare ſignificat Magiſtrum facere, & baccalauriare Baccalaurium facere, & doctorare Doctorem facere, & hinc veniunt iſti termini Magiſtrandus, Baccalauriandus, & Doctrinandus. Sed quòd Doctores in ſacra Theologia non dicuntur Doctores, ſed propter humilitatem & etiam ſanctitatem, & propter differentiam nominantur ſeu appellantur Magiſtri noſtri, quia ſtant in fide catholica in loco Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt fons vitæ, ſed Chriſtus fuit noſtrorum omnium Magiſter. Ergo ipſi appellantur Magiſtri noſtri, quòd habent nos inſtruere in via veritatis, & Deus eſt veritas, quapropter meritò vocantur Magiſtri noſtri, quia omnes nos ſcilicet Chriſtiani, debemus & tenemur audire prædicationem eorum, & nullus debet dicere contra eos, ex quo ſunt omnium noſtrorum Magiſtri. Sed noſtro, tras, trare, non eſt in uſu, & neque legitur in vocabulario. Ex quo, neque in Catholicon, neque in Breviloquio, neque in Gemma gemmarum, qui tamen habet multos terminos. Ergo debemus dicere, noſter Magiſtrandus, & non Magiſter noſtrandus. Tunc Magiſter Andreas Delitſch, qui eſt multum ſubtilis, &

pro parte eſt Poëta, & pro parte eſt Artiſta, Medicus & Juriſta: & jam legit ordinariè Ovidium in Metamorphoſiis, & exponit omnes fabulas allegorice & literaliter, & ego ſui auditor ejus, quia exponit multum fundamentaliter, & etiam legit in domo ſua Quintilianum & Juvencum, & ipſe tenuit oppoſitum Magiſtro Vuarmſemmel, & dixit, quod debemus dicere Magiſter noſtrandus. Quia ſicut eſt differentia inter Magiſter noſter, & noſter Magiſter, ita etiam eſt differentia inter Magiſter noſtrandus, & noſter Magiſtrandus. Quia Magiſter noſter dicitur Doctor in Theologia, & eſt una dictio, ſed noſter Magiſter ſunt duæ dictiones, & ſumitur pro unoquoque Magiſtro in quacunque ſcientia liberali, ſeu mechanica manuali, ſeu capitali, & non obſtat quòd noſtro, tras, trare, non eſt in uſu, quia poſſumus fingere nova vocabula, & ipſe allegavit ſuper hoc Horatium. Tunc Magiſtri multum admiraverunt ſubtilitatem: & unus portavit ei unum cantharum cereviſiæ Neuburgenſis. Et ipſe dixit, ego volo expectare, ſed parcatis mihi, & tetigit birretum, & riſit hilariter, & portavit Magiſter Vuarmſemmel, & dixit: Ecce Domine Magiſter, ne putetis quòd ſum inimicus veſter, & bibit in uno anhelitu, & Magiſter Vuarmſemmel reſpondit ei fortiter pro honore Sleſitarum. Et Magiſtri omnes fuerunt læti: & poſtea fuit pulſatum ad veſperas. Quapropter

pter rogo excellentiam veſtram, quod velitis mihi exponere mentem veſtram, quia vos eſtis multum profundus: & ego dixi pro tunc, Magiſter Ortuinus debet mihi benè ſcribere veritatem, quia fuit Præceptor meus in Daventria, quando fui tertiarius, Etiam debetis me certificare, quomodo ſtat in guerra inter vos & Doctorem Joannem Reuchlin, quia intellexi, quod iſte Ribaldus (quamvis ſit Doctor & Juriſta) nondum vult revocare verba ſua. Et mittatis etiam adhuc ſemel mihi librum Magiſtri noſtri Arnoldi de Tungaris, quem articulatim compoſuit, quia eſt multum ſubtilis, & tractat de multis profunditatibus in Theologia, Valete: & non habeatis pro malo, quòd ſcribo vobis ita ſocialiter, quia vos dixiſtis mihi olim quod amatis me ſicut frater, & vultis me promovere in omnibus, etiamſi debeatis mihi concedere magnam pecuniam. Datum in Lyptzick.

Magiſter Joannes Pellifex, S. D. Magiſter Ortuino Gratio.

SALUTEM amicabilem & ſervitutem incredibilem, Venerabile Domine Magiſter, quia ut dicit Ariſtoteles in prædicamentis, de ſingulis dubitare non eſt inutile. Quapropter eſt una res quæ facit mihi magnam conſcientiam. Nuper fui in miſſa Francofordienſi, tunc ivi cum uno Baccalaurio per plateam ad forum, & obviaverunt nobis duo viri, qui

apparuerunt ſatis honeſti, quantum ad aſpe-ctum, & habuerunt nigras tunicas, & magna caputia cum liripipiis ſuis. Et Dii ſunt teſtes mei, quòd putavit quòd ſint duo Magiſtri noſtri, & feci ipſis reverentiam deponendo birretum. Tunc ille Bacculaurius ſtimulavit me, & dixit, amore Dei quid facitis? Iſti ſunt Judæi, & vos deponitis birretum veſtrum ante eos. Tunc ego ita fui perterritus, ut ſi videſſem unum diabolum. Et dixi, Domine Bacculaurie, parcat mihi Dominus Deus, quia feci ignoranter. Sed quid putatis, utrum ſit magnum peccatum? Et primò dixit, quod videtur ſibi quod eſt peccatum mortale, quia comprehenditur ſub idolatria, & eſt contra primum præceptum ex decem præceptis, quod eſt: Unum crede Deum. Quia quando aliquis facit honorem Judæo, vel Pagano, quaſi eſſet Chriſtianus, tunc facit contra Chriſtianitatem, & apparet eſſemet Judæus, vel Paganus, & tunc Judæi & Pagani dicunt: Ecce nos ſumus de via meliori, quia Chriſtiani faciunt nobis reverentiam, & niſi eſſemus de via meliori, non facerent nobis reverentiam. Et ſic fortificantur in ſua fide, & deſpiciunt Fidem Chriſtianam, & non permittunt ſe babtizare. Tunc ego reſpondi: Eſt benè verum, quando aliquis facit ſcienter, ſed ego feci cum ignorantia, & ignorantia excuſat peccatum, quia ſi ſciviſſem quòd fuiſſent Judæi, & feciſſem eis honorem, tunc fuiſſem

dignus

dignus ad comburendum, quia eſſet hæreſis. Sed neque verbo, neque opere, ſicut ſcit Deus, aliquid novi, quia putavi quòd eſſent Magiſtri noſtri. Tunc ipſe dixit: quòd tamen eſt adhuc peccatum, & dixit: Ego etiam ſemel ivi per Eccleſiam, ubi ſtat unus Judæus ligneus ante Salvatorem, & habet malleum in manu, & ego putavi quòd eſt ſanctus Petrus, & haberet clavem in manu, & flexi genua, & depoſui birretum: Tunc vidi quod eſt Judæus, & etiam pœnituit me. Tamen in confeſſione, cum confitebar in monaſterio Prædicatorum, dixit mihi confeſſor meus, quòd eſt peccatum mortale, quia debemus reſpicere, & dixit, quòd non poſſet me abſolvere, niſi haberet poteſtatem Epiſcopalem, quia eſſet caſus Epiſcopalis. Et dixit, quòd ſi libenter feciſſem, & non ignoranter, tunc fuiſſe Papalis: & ſic fui abſolutus, quia habuit poteſtatem Epiſcopalem. Et per Deos ego credo, quòd ſi vultis ſalvare conſcientiam veſtram, oportet facere confeſſionem Officiali Conſiſtorii. Et ignorantia non poteſt excuſare illud peccatum, quia deberetis reſpicere: & Judæi habent unum giluum circulum ante in pallio, quem deberetis vidiſſe, ſicut & ego vidi. Ergo eſt ignorantia craſſa, & non valet ad abſolutionem peccati. Sic pro tunc dixit mihi ille Bacculaurius. Sed quia vos eſtis profundus Theologus, rogo vos devotè necnon humiliter, quatenus dignemini mihi ſolvere

prædictam quæſtionem, & ſcribere an eſt peccatum mortale an veniale, ſimplex caſus an Epiſcopalis, an Papalis. Et etiam ſcribatis mihi an videtur vobis, quòd cives in Francofordia rectè faciunt, quòd habent illam conſuetudinem, quòd permittunt Judæos incedere in habitu Magiſtrorum noſtrorum. Mihi videtur quòd non eſt rectum, & eſt magnum ſcandalum quòd non eſt differentia inter Judæos & Magiſtros noſtros, etiam eſt una deriſio ſacroſanctæ Theologiæ. Et ſereniſſimus Dominus Imperator nullo modo deberet pati, quòd unus Judæus, qui eſt ſicut canis, & eſt inimicus Chriſti, debet incedere ſicut Doctor ſacræ Theologiæ. Etiam mitto vobis unum dictamen Magiſtri Bernhardini Plumilegi, vulgariter Federleſer, quod miſit mihi ex Vuittenburck. Vos enim noviſtis eum, quia fuit olim veſter conſtans in Daventria, & dixit mihi quòd feciſtis ei bonam ſocietatem, & ipſe adhuc eſt bonus ſocius, & commendat vos laudabiliter, & ſic valete in nomine Domini. Datum Lyptzick.

M. Bernhardus Plumilegus, M. Ortuino Gratio, S. D. P.

MUs miſer eſt antro qui ſolum clauditur uno. Sic etiam poſſum dicere de me, cum ſupportatione venerabilis vir, quia eſſem pauper, ſi haberem tantum unum amicum, & quando ille unus ſuperdaret me, tunc non habe-

haberem alium, qui me tractaret amicabiliter. Sicut nunc quidam Poeta hic, qui vocatur Georgius Sibutus, & eſt unus ex Poetis ſecularibus, & legit publicè in Poetria, & eſt aliàs bonus ſocius. Sed ſicut vos ſcitis iſti Poetæ quando non ſunt etiam Theologi ſicut vos, ſemper volunt reprehendere alios, & parvipendunt Theologos. Et ſemel in una zecha in domo ſua, quando bibimus cereviſiam Turgenſem, & ſedimus uſque ad tertiam horam, & ego fui modicum ebrius, quia illa cereviſia aſcendit mihi in caput, tunc fuit ibi unus qui aliàs non ſtetit benè mecum, & ego apportavi ei unum medium cantharum, & ipſe accepit. Sed poſtea non voluit mihi ſimile facere. Et ter caviſavi eum, & non voluit mihi reſpondere, & ſedit cum ſilentio, & nihil dixit. Tunc ego cogitavi: Ecce iſte aliàs ſpernit te, & eſt ſuperbus, & ſemper vult te confundere. Et fui commodus in ira mea, & accepi cantharum, & percuſſi ei ad caput. Tunc ille Poeta fuit iratus ſuper me, & dixit quòd feciſſem rumorem in domo ſua, & dixit, deberem exire de domo ſua in nomine diaboli. Tunc ego reſpondi: Quid tunc eſt, ſi eſtis inimicus meus, ego benè habui ita malos inimicos, ſicut vos eſtis, & tamen manſi præ eis. Quid tunc eſt, etiam ſi eſtis Poeta, ego habeo etiam Poetas qui ſunt amici mei, & ſunt benè ita boni ſicut vos, ego benè merdarem in veſtram Poetriam,

triam. Quid creditis? putatis quòd ego ſum ſtultus, vel quòd ſum natus ſuper arborem ſicut poma? Tunc vocavit me aſinum, & dixit quòd ego nunquam vidi unum Poetam. Et ego dixi, tumet es aſinus in cute tua, ego vidi benè plures Poetas quàm tu; & dixi de vobis & de Magiſtro noſtro Sotphi in burſa Kneck, qui compoſuit gloſam notabilem, & de Domino Rutgero Licentiato Theologiæ in burſa Montis, & ſic exivi domum ſuam, & adhuc ſumus inimici. Quapropter rogo vos valde cordialiter, quatenus velletis mihi ſemel ſcribere unum dictamen, tunc ego volo huic Poetæ & aliis oſtendere, & volo gloriari, quòd eſtis amicus meus, & eſtis benè melior Poeta quam ille. Et præcipuè ſcribere mihi quid faciat D. Joan. Pfefferkorn, an adhuc habeat inimicitiam cum Doctore Reuchlin, & an vos adhuc defenditis eum, ſicut feciſtis, & mittite mihi unam novitatem. Valete in Chriſto.

M. Joannes Cantrifuſoris Magiſtro Ortuino Gratio.

SALUTEM cordialem. Venerabilis Domine Magiſter, quoniam quidem ſæpè tractavimus tales levitates ad invicem. Et quia non eſt cura vobis, ſi aliquis dixerit vobis unam fantaſiam, ſicut ego nunc intendo, propterea non timui, quod tollatis in malam partem, quod ſcribam vobis nunc unam cavil-

cavillationem. Quia vos etiam facitis taliter, & vos ridebitis, ego ſcio, quia eſt mirabile factum. Fuit hic nuper quidam de Ordine Prædicatorum, & fuit ſatis profundus in Theologia, & fuit ſpeculativus, & habuit etiam multos fautores, ipſe vocatur D. Georgius, & primum fuit Hallis, deinde venit huc, & prædicavit benè per dimidium annum, in ſermone ſuo reprehendens omnes homines, etiam Principem & ſuos vaſallos. Sed in collatione fuit ſocialis & lætæ mentis, & bibit cum ſociis ad dimidios & ad totos. Sed ſemper quando de ſero bibit nobiſcum, tunc de mane prædicavit de nobis, dicens: Ita ſedent Magiſtri in hac Univerſitate cum ſuis ſociis, per totam noctem bibentes, ludentes, & tractantes levitatem. Et ipſi deberent eos de talibus emendare, tunc ipſi incipiunt: ſæpe fecit mihi verecundiam. Et fui iratus ſuper eum, & cogitavi quomodo poſſem me vindicare, & non potui imaginare quomodo facerem. Et ſemel dixit mihi unus, quomodo ne nocte iret ille Prædicator ad unam mulierem, & ſupponeret eam, & dormiret cum ea. Et ego audiens talia, ſemel accepi aliquos ſocios qui ſtant in Collegio, & circa horam decimam ivimus ad illam domum, & per vim intravimus. Tunc ille monachus volens fugere, non habuit tempus ut tolleret veſtimenta ſua, & ſaltavit nudus ex feneſtra, & ego riſi itaque ſtatim

tim perminxiſſem me, & clamavi: Domine Prædicator, tollatis pontificalia veſtra: & ſocii exterius projecerunt eum in merdam & aquam. Sed ego compeſcui eos, & dixi quòd haberent diſcretionem, veruntamen audivi eos, quòd omnes ſuperpoſuimus illam mulierem. Et ita vindicavi me de illo monacho, & poſtea id non amplius prædicavit de me. Sed non debetis aliis dicere, propterea quòd fratres prædicatores nunc ſunt pro vobis contra Doctorem Reuchlin, & defendunt Eccleſiam & Fidem Catholicam, contra illos Poetas ſeculares: ego vellem quòd iſte monachus fuiſſet de alio ordine, quia ille ordo eſt valde mirificus inter omnes. Vos etiam debetis mihi aliquid reſibile ſignificare, & non iraſcimini mihi. Valete. Ex Wittenberg.

Joannes Strausfederius Ortuino Gratio.

SALUTEM maximam & multas bonas noctes, ſicut ſunt ſtellæ in cœlo & piſces in mari, & debitis ſcire quod ego ſum ſanus, & etiam mater mea, & vellem libenter etiam taliter audire de vobis, quia ego cogito quotidie ad minus ſemel de veſtra dominatione. Sed cum licentia, audite unum magnum miraculum, quod fecit hic unus nobiliſta, diabolus confundat eum in æternum, quia ſcandalizavit Dominum Magiſtrum noſtrum. Petrum Meyer in menſa, ubi fuerunt multi Domini & nobiliſtæ, & non habuit unam guttam vere-

Straus Felderus.

verecundiæ, ſed fuit ita prætenſus quòd ego miror. Ipſe dixit: Ecce Joannes Reuchlin eſt doctior quàm vos, & dedit ei unum knip. Tunc Magiſter noſter Petrus dixit: Ego mitterem ſolvere collum meum, an hoc eſt verum, Sancta Maria, Doctor Reuchlin eſt in Theologia ſicut unus puer, & unus puer plus ſcit in Theologia quàm Doctor Reuchlin. Sancta Maria, credatis mihi, quod ego habeo experientiam. Tamen ipſe nihil ſcit in libris ſententiarum. Sancta Maria, iſta materia eſt ſubtilis, & homines non poſſunt ita capere, ſicut Grammaticam & Poetriam. Ego vellem etiam benè Poeta eſſe, & ſcirem etiam componere metra, quia audivi in Lyptzick Sulpitium, de quantitatibus ſyllabarum. Sed quid eſt? Ipſe deberet mihi proponere unam quæſtionem in Theologia, & deberet arguere pro & contra. Et ipſe probavit per multas rationes, quòd nemo ſcit perfectè Theologiam, niſi per Spiritum ſanctum, & Spiritus ſanctus infundit illam artem. Et Poetria eſt cibus diaboli, ſicut dicit Hieronymus in ſuo Epiſtolari. Tunc ille bufo dixit, quòd non eſt verum, & quòd Doctor Reuchlin etiam habet Spiritum ſanctum, & quòd eſt ſufficiens in Theologia, quia compoſuit unum librum ſatis Theologicalem, & neſcio quomodo vocatur, & nominavit Magiſtrum noſtrum Petrum unam beſtiam. Et dixit quòd Magiſter noſter Hochſtrat eſt frater caſeatius, & commen-

men-

menſales riſerunt: ſed ego dixi, quòd eſt ſcandalum, quòd unus ſimplex ſocius debet eſſe ita irreverentialis coram uno Magiſtro noſtro. Et Doctor Petrus fuit ita iratus, quod ſurrexit de menſa, & allegavit Evangelium, dicens: Samaritanus es, & diabolum habes. Et ego dixi: Capias tibi hoc: & fui valde gaviſus, quod ita realiter expedivit illum truſatorem. Vos debetis procedere in factis veſtris, & debetis defendere Theologiam, ſicut feciſtis antea, & non debetis aliquem reſpicere, ſive ſit nobilis, ſive ruſticus, quia vos eſtis ſufficiens. Si ſcirem ita facere carmina, ſicut vos, ego non curarem unum Principem, etiam ſi vellet me interficere. Sed aliàs ſum inimicus Juriſtarum, quia vadunt in rubeis caligis, & in mardaris ſcubis, & non faciunt debitam reverentiam Magiſtris, & Magiſtris noſtris. Ego etiam peto vos humiliter, necnon affectualiter, quatenus ſignificaveritis mihi, quomodo ſtat in Parrhiſia cum ſpeculo oculari. Deus tribuat quòd alma mater Univerſitas Parrhiſi. velit tenere nobiſcum, & comburere illum hæreticum librum, quia habet multa ſcandala, ſicut ſcripſit Magiſter noſter Tungarus. Ego audivi quòd Magiſter noſter Sotphi, in burſa Kneck, qui compoſuit gloſam notabilem ſuper quatuor partes Alexandri, eſt mortuus: ſed ſpero quòd non eſt verum; quia fuit excellens vir & fuit profundus Grammaticus, & fuit benè

meli-

melior quàm iſti novi Grammatici Poetales. Salutare etiam dignemini mihi Magiſtrum Remigium, qui fuit olim Præceptor meus ſingulariſſimus, & ſæpe dedit mihi bonas vexas, quando dixit mihi. Tu es ſicut auca, & non vis ſtudere, quòd fias magnus argumentator. Et ego dixi: Eximie Domine Magiſter noſter, ego volo me emendare in poſterum, tunc aliquando dimiſit me aliquando dedit mihi bonam diſciplinam, & pro tunc ego fui ita diſcretus, quòd libenter accepi correctiones pro negligentiis meis. Sed nihil amplius habeo vobis ſcribere, præter quod velitis vivere centum annos, & valete in requie. Datum Moguntiæ.

Nicolaus Caprimulgius Bacculaurius, Magiſtro Ortuino Gratio.

SALUTEM plurimam cum magna reverentia erga veſtram dignitatem, ſicut debeo ſcribens ad veſtram magiſtralitatem. Venerabilis Domine Magiſter, ſciatis quòd eſt una notabilis quæſtio, quam peto ſeu rogo determinari à veſtra magiſtralitate. Eſt hic unus Græcus, qui reſumit Grammaticam Urbani, & quando ſcribit Græcum, tunc ſemper ponit titellos ſuperius. Quapropter ego dixi nuper, tamen Magiſter Ortuinus Daventriæ etiam practicavit Grammaticam Græcam, & etiam eſt ſufficiens ita benè ſicut ille, & nunquam ſcripſit ita titellos, & ego credo, quod

ita

ita bene intelligit facta ſua, ſicut ille, & adhuc poſſet corrigere iſtum Græcum, ſed alii non voluerunt credere, & ſocii mei ac conſtantes petiverunt, quod vellem ſcribere ad dominationem veſtram, quod notificaretis mihi, quomodo eſt, an debemus ponere titellos, an non. Si non debemus ponere, tunc, per Deos, realiter volumus vexare illum Græcum, & volumus facere, quod debet paucos auditores habere. Ego benè vidi de vobis Coloniæ, in domo Henrici Quentel, quando fuiſtis Corrector, & debuiſtis corrigere Græcum tunc abſcidiſtis omnes titellos, qui fuerunt ſupra literis, & dixiſtis: Quid debent illæ ſtultitiæ? Et ita jam conſideravi, quod vos habetis aliquam rationem, aliàs non feciſſetis. Vos eſtis mirabilis homo, & Deus dedit vobis magnam gratiam, quod ſcitis aliquid in omni ſcibili. Quapropter debetis etiam laudare Dominum Deum in veſtris metris, & beatam virginem, & omnes ſanctos Dei. Sed non habueritis mihi pro moleſtia, quod impedio veſtram dominationem cum iſtis quæſtionibus, quia facio talia cauſa informationis. Valete. Ex Lyptzick.

M. Petrus Hæſenmuſius M. Ortuino Gratio.

SALUTEM innumerabilem. Venerabilis Domine Magiſter, ſi haberem pecunias & ſubſtantiam magnam, tunc vellem dare vobis

Petrus Haſenmusius
de Haſenburg.

bis unam notabilem propinam, credatis mihi firmiter: quòd ſolvatis mihi iſtam quæſtionem, quam propono. Sed quia pro nunc non habeo boves & oves, univerſa inſuper & pecora campi, ſed ſum pauper, propterea non poſſum vobis appreciare pro veſtra doctrina, ſed promitto vobis, quod poſtquam ſum beneficiatus, ſicut jam inſteti pro una Vicaria, tunc volo ſemel unum honorem ſpecialem facere vobis. Et ſcribatis mihi, an eſt neceſſarium ad æternam ſalutem, quod ſcholares diſcunt Grammaticam ex Poëtis ſecularibus, ſicut eſt Virgilius, Tullius, Plinius, & alii? Videtur mihi, quod non eſt bonus modus ſtudendi. Quia, ut ſcribit Ariſtoteles primo Metaphyſicæ, Multa mentiuntur Poetæ, ſed qui mentiuntur, peccant, & qui fundant ſtudium ſuum ſuper mendaciis, fundant illud ſuper peccatis. Et quicquid fundatum eſt ſuper peccatis, non eſt bonum, ſed eſt contra Deum: quia Deus eſt inimicus peccatis. Sed in Poetria ſunt mendacia; & ergo qui incipiunt ſuam doctrinam in Poetria, non poſſunt proficere in bonitate: quia mala radix habet ſuper ſe malam herbam; & mala arbor profert malum fructum, ſecundum Evangelium, ubi dicit Salvator: Non eſt arbor bona quæ facit fructum malum. Etiam benè adhuc memoro illam doctrinam, quam dedit mihi ſemel Magiſter noſter de Geltersheym in burſa montis, quan-

do fui ſuus diſcipulus & volui audire Saluſtium, & dixit: Quare vis audire Saluſtium, tu diſchole? Tunc ego reſpondi, quòd Magiſter Joannes de Vratislavia dixit, quod diſcimus bona dictamina facere ex talibus Poetis. Tunc ipſe dixit, eſt fantaſia; ſed tu debes bene advertere in partib. Alexandri, & Epiſtolis Caroli, quæ practicantur in aula Grammaticorum: ego nunquam audivi Saluſtium, & tamen ſcio dictamina facere metricè & proſaicè. Et ſic Magiſter noſter Valentinus fecit, quod ego nunquam ſtudui in Poetria. Et iſti humaniſtæ nunc vexant me cum ſuo novo Latino, & annihilant illos veteres libros, Alexandrum, Remigium, Joannem de Garlandria, Cornutum, Compoſita verborum, Epiſtolare Magiſtri Pauli Niavis, & dicunt ita magna mendacia, quod ego facio crucem pro me, quando audio: ſicut nuper unus dixit, quod eſt in quadam provincia una aqua, quæ habet arenam auream, & vocatur Tagus, & ergo fiſtulavi occulte, quia non eſt poſſibile: ego ſcio benè quod etiam eſtis Poeta, ſed non ſcio, unde habetis illam artem. Ipſi dicunt, quod quando vultis, tunc facitis plura metra in una hora: ſed credo, quod intellectus veſter eſt ita illuminatus, per gratiam Spiritus ſancti deſuper, quod ſcitis illa & alia, quia ſemper fuiſtis bonus Theologus, & reprehenditis illos Gentiles. Libenter vellem vobis ſcribere unam novitatem, ſi ſci-

ſi ſcirem; ſed non audivi aliquid, quam quod Fratres ac Domini de Ordine Prædicatorum habent hic magnas indulgentias, & abſolvunt à pœna & culpa, quando aliquis eſt confeſſus & contritus, & habent ſuper hoc literas Papales. Etiam ſcribite mihi aliquid, quia ego ſum veſter tanquam famulus. Valete. Ex Nurenberga.

Franciſcus Genſelinus, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM, quam mille talenta non poſſunt æquivalere in ſua gravitate. Venerabilis Domine Magiſter, ſcitote, quod hic eſt magnus ſermo de vobis, & Theologi valde laudant vos, quòd non reſpexiſtis aliquem, & ſcripſiſtis pro defenſione fidei contra Doctorem Reuchlin. Sed aliqui ſocii, qui non habent intelligentiam, & etiam Juriſtæ qui non ſunt illuminati in Fide Chriſtiana, ſpernunt vos, & loquuntur multa contra vos, ſed non poſſunt prævalere, quia Facultas Theol. tenet vobiſcum. Et nuper quando venerunt huc iſti libri, qui vocantur Acta Parrhiſienſium, tunc ferè omnes Magiſtri emerunt, & gaviſi ſunt maximè: ego pro tunc etiam emi, & miſi ad Heydelbergam, ut ibi viderent. Et credo, quòd ubi viderunt, tunc pœnituit Heydelbergenſes, quòd non etiam concluſerunt cum alma Univerſitate Colonienſi contra Doctorem Reuchlin: & propterea audio, quòd Univerſitas Colonienſis facit unum ſtatutum,

quòd nunquam in æternum volunt pomovere unum qui complevit pro gradu Baccalaureatus vel Magiſterii in Heydelberga, & eſt benè factum, quia ſic debent diſcere quid eſt Univerſitas Colonienſis, & alia vice debent tenere cum ea: ego vellem quòd ſi facerent aliis, ſed credo quòd aliæ Univerſitates non ſciverunt, & igitur parcite eis propter ignorantiam. Etiam quidam ſocius dedit mihi pulchra carmina, quæ debetis intimaſſe in Univerſitate Colonienſi, quæ oſtendi Magiſtris & Magiſtris noſtris, & fuerunt multum commendata: & miſi illa ad multas civitates pro veſtra gloria, quia faveo vobis, & ſunt iſta, ut ſciatis quid puto:

Qui vult legere hæreticas pravitates,
Et cum hoc diſcere bonas latinitates,
Ille debet emere Parrhiſienſium acta
Et ſcripta de Parrhiſia nuper facta
Quomodo Reuchlin in fide erravit,
Sicut Magiſter noſter Tungarus doctrinaliter probavit.
Illa vult Magiſter Ortuinus legere
Gratis, in hac alma Univerſitate.
Et cum hoc textum ubique gloſare
Necnon quadam notabilia in margine notare,
Et vult arguere pro & contra,
Sicut fecerunt Theologi in Parrhiſia.
Quando ſpeculum oculare examinaverunt
Et Reuchlin magiſtraliter damnaverunt.

Ut

Ut ſciunt Fratres Carmelitæ
Et alii qui vocantur Jacobitæ.

Ego miror, quomodo poteſtis ſpeculari talia: vos eſtis valde artificialis in compoſitionibus veſtris, & habetis magnam dulcedinem, ita quòd ſemper rideo præ lætitia, quando lego aliquid quod vos compoſuiſtis, & opto ſemper quod velitis diu vivere, quod laus veſtra creſcat, ſicut fecit uſque huc, quia veſtra ſcripta ſunt valde utilia. Deus vos conſervet & vivificet vos, & non tradat vos in manus inimicorum veſtrorum: & ſicut dicit Pſalmiſta, tribuat vobis Dominus ſecundum cor veſtrum, & omne conſilium veſtrum confirmet. Et vos etiam ſcribatis mihi de factis veſtris, quia libenter audio & video quid facitis ſeu agitis: & ſic valete. Ex Friburga.

Magiſter Conradus de Zuiccavia S. D.
Magiſtro Ortuino Gratio.

Quia legitur Eccleſiaſt. undecimo: Lætare juvenis in adoleſcentia tua. Quapropter ego nunc ſum lætæ mentis, & debetis ſcire, quòd bene ſuccedit mihi in amore, & habeo multum ſupponere. Quia dicit Ezechiel; Nunc fornicabitur in fornicatione ſua. Et quare non deberem aliquando purgare renes? Tamen non ſum Angelus, ſed homo, & omnis homo errat. Vos etiam aliquando ſupponitis, quamvis eſtis Theologus: quia non poteſtis ſemper ſolus dormire, ſecundum illud

Eccleſiaſt. quarto: Si dormierint duo ſimul, fovebuntur mutuo; unus autem quomodo calefiet? Quando ſcribitis mihi quid facit veſtra amaſia? Nuper dixit mihi unus, quòd, quando ipſe fuit Coloniæ, tunc fuiſtis in rixa cum ipſa, & percuſſiſtis eam, quia fortaſſis non fecit ſecundum opinionem veſtram: & ego miror, quare poteſtis ita pulchram mulierem percutere, ego flerem ſi viderem: potius debetis dicere, quod non faciat amplius, tunc ipſa emendaret ſe, & de nocte eſſet vobis amicabilior. Tamen quando legiſtis nobis Ovidium, dixiſtis nobis, quòd nullo modo debemus percutere mulieres, & allegaſtis ad hoc ſacram ſcripturam: Ego ſum contentus, quòd amica mea eſt hilaris & non iraſcitur mecum, quando venio ad eam, tunc etiam facio talia, & ſumus in lætitia, & bibimus cereviſiam & vinum, quia vinum lætificat cor hominis: ſed triſtitia exſiccat oſſa. Aliquando ſum iratus ſuper eam, tunc dat mihi oſculum, & fit pax: & poſtea dicit: Domine Magiſter eſtote lætæ mentis; Nuper volui ire ad eam, tunc vidi exire quendam juvenem mercatorem, qui habuit apertas caligas, & ſudavit in fronte, & crediddiſſem quod ſuppoſuiſſet eam: & fui quodam modo iratus, ſed ipſa juravit, quòd non tetigiſſet éam ille mercator, ſed voluiſſet ei vendere linteum ad faciendas camiſias. Tunc ego dixi, eſt bonum, ſed quando etiam datis mihi unàm camiſiam? Tunc rogavit me, quod

quod deberem ei concedere duos florenos, quod poſſet ſolvere, illum linum, tunc etiam vellet mihi dare unam camiſiam? & pro tunc non habui pecuniam, ſed petii unum ſocium, qui conceſſit mihi, & dedi ei. Ego laudo, quod aliquis ſemper eſt lætus, & medici dicunt etiam quod ſanum eſt, quando aliquis eſt lætus. Quidam Magiſter noſter hic ſemper iraſcitur, & nunquam eſt lætus, & propterea ſemper eſt infirmus: ipſe ſemper reprehendit me, & dicit, quod non debeo amare mulieres, quia ſunt diaboli, & perdificant homines, & ſunt immundæ, & nulla mulier eſt pura: & quando aliquis eſt cum muliere, tunc eſt ſicut cum diabolo: quia permittunt nulli requiem. Tunc ego dixi, parcatis mihi Domine Magiſter noſter, veſtra mater etiam fuit mulier, & abivi. Ipſe etiam nuper prædicavit, quod Sacerdotes nullo modo deberent habere concubinas ſecum, & dixit, quod Epiſcopi peccant mortaliter, quando accipiunt decimam lactis, & permittunt ancillas eſſe cum Presbyteris, quia deberent eas totaliter expellere. Sed ſit a, vel b, nos debemus eſſe aliquando læti, & etiam poſſumus dormire cum mulieribus, quando nemo videt: poſtea tamen facimus confeſſionem, & Deus eſt miſericors, & debemus ſperare veniam. Ego mitto vobis hic quædam ſcripta pro defenſione Alexandri Galli, Grammatici antiqui & ſufficientis; quamvis Poetæ Moderni volunt

eum reprehendere, ſed non ſciunt quid loquuntur; quia Alexander eſt optimus, ut olim dixiſtis mihi, quando ſtetimus Daventriæ. Quidam Magiſter hic dedit mihi: ſed neſcio ubi accepit. Ego vellem quod faceretis imprimere: tunc maximè faceretis iratos illos Poetas. Quia ille auctor realiter vexat eos: ſed eſt ita Poetaliter compoſitum, quod ille, qui compoſuit, eſt etiam bonus Poeta: ſed cum hoc eſt Theologus, & non tenet cum ſecularibus Poetis, ſicut eſt Doctor Reuchlin, Buſchius & alii. Statim quando fuit mihi data illa materia, tunc dixi, quod vellem vobis mittere, quod legeretis. Si habetis aliquid novum, tunc etiam mittatis mihi. Valete in charitate non ficta. Ex Lyptzick.

Joannes Arnoldi S. D. P. M. Ortuino Gratio.

QUONIAM quidem igitur vos concupiſcitis ſemper habere unam novitatem, ſecundum quod dicit Ariſtoteles: Omnes homines natura ſcire deſiderant. Quare igitur ego Joannes Arnoldi veſter diſcipulus & humilis ſubditus, mitto dominationi ſeu honorabilitati veſtræ hic unum libellum, quem compoſuit quidam Ribaldus, & ſcandalizavit Dominum Joannem Pfefferkorn in Colonia, virum proculdubio integerrimum, & ego fui valde iratus, ſed non potui prohibere, quod non imprimeret, quia iſte ſocius habet hic multos fautores, etiam nobiles, & vadunt armati

mati ſicut buſones, cum longis gladiis in plateis. Sed tamen ego dixi, quod non eſt rectum, quia debitis notare, quod iſti Poetæ ſeculares adhuc facient multas guerras cum ſuis metris: ſi Magiſtri noſtri non habebunt advertentiam, & non citabunt eos per Magiſtrum Jacobum Hochſtratem ad Curiam Romanam. Et ego timeo quod erit unum magnum diſturbium in Fide Catholica. Rogo igitur vos, quod velitis componere unum librum contra iſtum ſcandalizatorem, & realiter vexare eum, tunc poſtea non erit ita audax, quod velit ſtimulare Magiſtros noſtros, quia ipſe eſt ſimplex ſocius, & neque eſt promotus, neque qualificatus in Jure vel Artibus, quamvis ſtetit in Bononia, ubi etiam ſunt multi Poetæ ſeculares, non zeloſi & in fide illuminati. Ipſe nuper ſedit in menſa, & dixit quod Magiſtri noſtri in Colonia & Parrhiſia faciunt injuriam Doctori Reuchlin: & ego tenui ei oppoſitum. Tunc vexavit me multis malis verbis & ſcandaloſis, quod fui ita iratus, quod ſurrexi de menſa, & proſteſtavi coram omnes de injuriis, & non quod potui comedere unam buccellam. Vos debitis mihi dare conſilium in ſupra dicta cauſa, quia etiam pro parte eſtis Juriſta. Ego compilavi aliqua metra, quæ mitto vobis hic.

Choriambicum, Hexametrum, Sapphicum, Jambicum, Aſclepiadicum, Hendecaſyllabum, Elegiacum, Dicolon, Diſtrophum.

Qui eſt bonus Catholicus, debet ſentire cum
Parrhiſienſibus:
Quia illud gymnaſium, eſt mater omnium
Univerſitatum.
Deinde Colonia ſancta, quæ eſt in Fide Chri-
ſtiana tanta,
Quod nullus debet contradicere, vel merito
pœnam luere,
Sicut Reuchlin Doctor, qui eſt ſpeculi ocula-
ris auctor
Quem Magiſter noſter Tungarus, probavit
quod eſt hæreticus,
Necnon Magiſter de alta platea, qui fecit
comburere ejus dictamina.

Si haberem unam argumentum, ego vellem componere unum librum contra iſtum truvatorem, & probare quod de facto eſt excommunicatus. Non habeo plus tempus ad ſcribendum, quia oportet me ire ad lectionem, quia unus Magiſter legit replicationes ſuper veterem artem, valde ſubtiliter compoſitas, & ego audio eas pro completione. Valete ſupra omnes ſocios & amicos meos, qui ſunt hic & ubique, & in omnibus locis honeſtis.

Cornelius Feneſtrificis, S. P. D. Ortuino Gratio.

SALUTES tot, quot habet cœlum ſtellas, & mare arenas, venerande Domine Magiſter: ego habeo hic multas rixas & guerras à ma-

à malis viris, qui præſumunt eſſe docti, & tamen non didicerunt logicam, quæ eſt ſcientia ſcientiarum. Ego legi nuper unam Miſſam ad Prædicatores, de Spiritu ſancto, quod Deus velit mihi dare ſuam gratiam, & bonam memoriam in ſyllogiſmis, ad diſputandum cum illis, qui ſciunt tantum latiniſare, & dictamina componere. Etiam impoſui unam collectam in illa Miſſa, pro Magiſtro noſtro Jacobo de Hochſtrat, & Magiſtro noſtro Arnoldo de Tungaris, ſummo regente in burſa Laurentii, quod poſſunt in diſputatione Theologica ad metam redargutionis ducere quendam Doctorem in Jure, qui vocatur Joannes Reuchlin, etiam eſt Poeta ſecularis & præſumptuoſus, & tenet oppoſitum contra Univerſitates, pro Judæis. Et facit propoſitiones ſcandaloſas & offenſivas piarum aurium, & probavit Joannes Pfefferkorn, & Magiſter noſter Tungarus, ſed non eſt fundatus in Theologia ſpeculativa, nec qualificatus in Ariſtotele, aut Petro Hiſpano. Ideo Magiſtri noſtri in Parrhiſia damnaverunt ad ignem vel reclamationem. Ego vidi literam & ſigillum Domini Decani ſacroſanctæ Facultatis Theologicæ Parrhiſienſ. Unus Magiſtrorum noſtrorum valde profundus in ſacra Theologia, & illuminatus in fide, qui eſt membrum quatuor Univerſitatum, & qui habet plus quam centum ſcribentes ſuper libros ſententiarum, in quibus ſe fundat; dixit manife-

niſeſtè, quod prædictus Doctor Joannes Reuchlin non poteſt evadere, & quod etiam Papa non audet dare ſententiam contra talem ſolenniſſimam Univerſitatem, quia ipſe non eſt Theologus, & beatum Thomam contra Gentiles non intelligit, quamvis dicunt, quod eſt doctus, videlicet in Poeſi. Oſtendit mihi Magiſter noſter, qui eſt Plebanus ad ſanctum Martinum, Epiſtolam, in qua illa Univerſitas ſorori ſuæ Univerſitati Colonienſi, valde amicabiliter promittit auxilium ſuum realiter cum effectu, & tamen iſti latiniſatores præſumunt tenere oppoſitum. Ego ſedi nuper Moguntiæ in coronæ hoſpitio, ubi tribulaverunt me valde indiſcrete duo truſatores, vocaverunt Magiſtros noſtros, in Parrhiſia et Colonia, fantaſticos, & ſtultos, & dixerunt quod ipſorum libri ſuper ſententias eſſent fantaſiæ: ſimiliter proceſſus, copulata, reparationes omnium burſarum, dixerunt, quod eſſent vanitates. Tunc fui ita iratus, quod non ſcivi reſpondere, cum hoc etiam vexaverunt me, quod feci paſſagium ad Treverim, ad videndum Tunicum Domini, quia dixerunt, quod fortaſſis non eſſet tunica Domini, & probaverunt ſic per cornutum ſyllogiſmum: Quicquid eſt laceratum, non debet oſtendi pro tunica Domini: ſed illa eſt talis, ergo &c. Tunc ego conceſſi majorem, ſed negavi minorem. Tunc probaverunt ſic: B. Hiero. dicit: Vetuſto

Oriens

Oriens colliſus errore tunicam Domini inconſutilem deſuper contextam totum minutatim deſcripſit per fruſta. Et ego reſpondi, quod S. Hieronymus non eſt de ſtylo Evangelii, nec immodicitè ex Apoſtolis: & ſic ſurrexi de menſa, & reliqui illos trufatores. Vos debetis ſcire, quod tam irreventialiter loquuntur de Magiſtris noſtris, & Doctoribus illuminatis in fide; quod certè de facto poſſunt eſſe excommunicati à Papa. Si ſcirent Curtiſani, ipſi citarent eos ad Curiam Romanam, & impetrarent eorum beneficia; vel ſaltem tribularent eos cum expenſis. Quis unquam audivit, quod ſimplices ſocii in nulla Facultate promoti vel qualificati, deberent vexare tam eximios viros, in omni profecto ſcibili profundiſſimos, ut ſunt Magiſtri noſtri? ſed ipſi ſuperbiunt propter ſua metra. Ego etiam ſcio facere metra & dictamina, quia legi etiam novum Latinum idioma M. Laurentii Corvini, & Grammatici Braſſicani, & Valerium Maximum, & alios Poetas. Et compilavi nuper in via eundo unum dictamen metricum contra iſtos, hoc modo:

Sunt Moguntiæ in publica Corona,
In qua nuper dormivi in propria perſona,
Duo indiſcreti buſones
In Magiſtros noſtros irreverentialis nebulones,

Qui

Qui audent reprehendere magiſtros in Theologia:
Quamvis ipſi non ſunt promoti in Philoſophia,
Nec ſciunt in ſcholis formaliter diſputare,
Et ex una concluſione multa corollaria formare.
Ut docet fundamentaliter Doctor ſubtilis,
Qui contemnit eum eſt multum vilis.
Ut concludunt quodlibeta Doctoris irrefragabilis,
Qui eſt in ſcientiis non expugnabilis:
Et non ſciunt quid eſt Doctor Seraphicus,
Sine quo nullus ſit bonus Phyſicus:
Et qui veraciter ſcribit Doctor ſanctus,
In Ariſtotele & Porphyrio tantus:
Quia ſolus exponit quinque univerſalia,
Quæ dicuntur etiam quinque prædicabilia.
O quam breve continuat libros prædicamentales:
Et ſumit Ariſtotelis ſententias morales.
Quæ omnia non intelligunt Poëtæ:
Ideo loquuntur ita indiſcretè.
Ut iſti duo præſumptuoſi trufatores,
Qui vocant Magiſtros noſtros oſores,
Sed Magiſter noſter de Hochſtrat debet eos citare,
Tunc non amplius audebunt illuminatos vexare.

Valete & ſalutate mihi cum magna reverentia Dominos meos M. noſtrum Arnoldum de Tun-

Tungaris, & M. noſtrum Remigium, & M. noſtrum Valentinum de Geltersheym, & Dominum Jacobum de Ganda, Ordinis Prædicatorum, Poetam ſubtiliſſimum, & alios.

M. Hiltebrandus Mammaceus, S. D. M. Ortuino.

AMICISSIME Domine Ortuine: non poſſum jam ſcribere eleganter Epiſtolam ſecundum præcepta, quæ ſcribuntur in modo Epiſtolandi: quia hoc tempus non permittit: ſed oportet breviter & ſtatim manifeſtare paucis verbis quid eſt, quòd habeo expedire caſum unum vobiſcum, qui eſt mirabilis, & eſt talis res. Vos debetis intelligere, quòd hic eſt terribilis fama, & omnes dicunt quòd in Curia Romana cauſa Magiſtrorum noſtrorum malè ſtat, quia dicunt quòd Papa vult autentizare ſententiam, quæ ante annum lata eſt in Spira, pro Doctore Reuchlin: quando audivi, tunc ita timui, quòd non potui aliquod verbum dicere, & fui ſicut mutus, & per duas noctes non dormivi: Quia amici Reuchlin gaudent, & vadunt ubique ſeminantes iſtam famam: & ego non crederem, niſi vidiſſem unam literam unius Magiſtri noſtri de Ordine Prædicatorum, in qua ſcripſit cum magna triſtitia illam novitatem. Et cum hoc ſcripſit, quòd Papa permiſit, quod Speculum oculare debet in Curia Romana imprimi, & mercatores debent vendere, & omnis homo debet

debet legere. Et magiſter noſter Hochſtratus voluit exire Curiam Romanam, & voluit jurare paupertatem, tunc judices non voluerunt eum dimittere: Sed dixerunt, quod debet expectare finem, & quod non poteſt jurare paupertatem, quia intravit urbem Romanam cum tribus equis, & in Curia Romana habuit commenſales, & expoſuit magnas pecunias, & propinavit Cardinalibus, & Epiſcopis, & Auditoribus Conſiſtorii multa munera, & propterea non debet jurare paupertatem. O ſancta Maria, quid volumus nunc facere? Si Theologia ita ſpernitur, quod unus Juriſta debet prævalere omnes Theologos? Ego credo quod Papa non eſt bonus Chriſtianus, qui ſi eſſet bonus Chriſtianus, tunc eſſet impoſſible, quòd non teneret cum Theologis. Sed etiam ſi Papa dat ſententiam contra Theologos, tunc videtur, quod debet fieri appellatio ad Concilium: quia Concilium eſt ſupra Papam, & in Concilio Theologi habent prævalentiam ſuper alias Facultates. Tunc ſpero, quòd Dominus dabit benignitatem, & reſpiciet famulos ſuos Theologos, & non permittet, quòd inimicus noſter ſupergaudeat nos, & dabit nobis gratiam Spiritus ſancti, quod non poſſumum ſperare fallimoniam iſtorum hæreticorum. Quidam Juriſta nuper dixit hic, quod eſt fatatum, quòd Ordo Prædicatorum debet præire, & quod ex illo ordine debent venire maxima ſcandala

in fi-

in fidem Chriſti, ſicut non audita ſunt prius: & dixit ubi legit illam prophetiam. Sed abſit quòd hoc ſit verum: Quia ille ordo eſt utilis, & ſi ille ordo non eſſet, tunc neſcio quomodo ſtaret Theologia, quia ſemper Prædicatores ſunt profundiores in Theologia, quam Minores vel Auguſtinenſes, & tenent viam Doctoris ſancti, qui tamen nunquam erravit. Et ipſi etiam habuerunt multos ſanctos in ſuo ordine, & ſunt audaces in diſputatione contra hæreticos. Ego miror quare Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate non poteſt jurare paupertatem, tamen eſt in Ordine Mendicantium, qui manifeſtè ſunt pauperes. Si non timerem excommunicationem, ego vellem dicere quòd Papa erraret ibi: & non credo, quòd hoc eſt verum, quòd ipſe expoſuit ſic pecunias, & dedit propinas, quia eſt vir valde zeloſus: & credo quòd iſti Juriſtæ & alii fingunt talia, & Doctor Reuchlin ſcit ipſis ita blandire, quia etiam audivi quòd multæ Civitates, & multi Principes, ac Domini ſcripſerunt pro eo. Et eſt ratio, quia non ſunt in Theologia inſtructi, & non intelligunt factum, alias permitterent iſtum hæreticum habere diabolum, quia eſt contra fidem, etiamſi totus mundus diceret contrarium. Vos debetis iſta ſtatim manifeſtare Magiſtris noſtris in Colonia, quod ſciunt capere conſilium. Et valete in Chriſto. Datum in Tubinga.

M. Conradus de Zuiccavia, S. D. M. Ortuino Gratio.

SICUT ſcripſiſtis mihi, quod non amplius curatis illas levitates, & non amplius vultis amare mulieris, vel ſupponere, niſi in menſe ſemel, aut bis ègo miror quod talia ſcribitis, tamen ego ſcio contrarium. Eſt hic unus ſocius, qui nuper venit ex Colonia, & benè eſt vobis notus, & fuit etiam ſemper ibi vobiſcum. Ipſe dicit, quod ſupponitis uxorem Joannis Pfefferkorn, & dixit mihi veraciter, & juravit, & ego credo etiam: quia vos eſtis valde amicabilis, & etiam ſcitis dare bona verba. Et cum hoc ſcitis perfectè artem amandi ex Ovidio. Etiam dixit mihi quidam mercator, quòd dicunt Coloniæ, quod Magiſter noſter Arnoldus de Tungaris etiam ſupponit eam. Sed hoc non eſt verum, quia ego ſcio veraciter, quòd ipſe adhuc eſt virgo, & quod nunquam tetigit unam mulierem: ſed etiamſi feciſſet, vel faceret, ſicut non credo, tamen non eſſet propterea ita malus, quia humanum eſt errare. Vos multum ſcribitis mihi de iſto peccato, quòd non eſt majus peccatum in mundo, & allegatis multas ſcripturas. Ego ſcio benè quòd non eſt bonum, ſed tamen etiam in ſacra ſcriptura reperitur, quod aliqui ſic peccaverunt, & tamen fuerunt ſalvati. Sic Samſon, qui dormivit cum una meretrice, & tamen poſtea Spiritus Domini irruit in eum. Et poſſum contra vos

argue re

arguere ſic: Quiſquis non eſt malevolus, recipit Spiritum ſanctum: ſed Samſon non eſt malevolus: Ergo recipit Spiritum ſanctum. Majorem probo, quia ſcriptum eſt: In malevolam animam non introibit Spiritus ſapientiæ; Sed Spiritus ſanctus eſt Spiritus ſapientiæ, ergo. Minor patet, quia ſi illud peccatum fornicationis eſſet ita malum, tunc Spiritus Domini non irruiſſet in Samſon, ſicut patet in libro Judicum. Etiam legitur de Salomone, quod habuit trecentas Reginas, & concubinarum non fuit numerus; & ipſe fuit maximus fornicatur uſque ad mortem ſuam, & tamen Doctores communiter concludunt, quòd eſt ſalvatus. Quid nunc videtur vobis? Ego non ſum fortior quam Samſon, & non ſum ſapientior Salomone, & ergo oportet aliquando habere unum lætitiam. Quia, ut dicunt Medici, hoc valet contra melancholiam. Ah! quid dicitis de iſtis ſerioſis patribus? tamen dicit Eccleſiaſtes: Et deprehendi nihil eſſe melius, quàm lætari hominem in opere ſuo. Quapropter ego dico cum Salome ad amicam meam: Vulneraſti cor meum ſoror mea, ſponſa mea, vulneraſti cor meum in uno crine colli tui: Quam pulchræ ſunt mammæ tuæ, ſoror mea, ſponſa mea: Pulchriora ſunt ubera tua vino, &c. Per Deos, valde jucundum eſt amare mulieres, ſecundum illud carmen Samuelis Poetæ: Diſce, bone Clerice, virgines amare,

quia ſciunt dulcia oſcula præſtare, juventutem floridam tuam conſervare. Quia amor eſt charitas, & Deus eſt charitas: ergo amor non mala res: Solvatis mihi illud argumentum. Etiam dicit Salomon: Si dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihil deſpiciet eam. Sed permittamus iſta, & veniamus ad alia. Rogaſtis me, quòd deberem vobis nova ſignificare: ergo ſciatis, quod jam incarniſprivio fuit hic magna lætitia. Et fuit haſtiludium, & Princeps met equitavit in foro, & habuit pulchrum andallum deſuper, & in quo fuit picta una mulier cum magno ornatu, & juxta ipſam ſedit quidam juvenis in criſpis crinibus, qui organizavit ei, ſecundum Pſalmiſtam: Juvenes & virgines, ſenes cum junioribus laudent nomen Domini. Et quando Princeps venit in civitatem, tunc Univerſitas introniſavit eum cum magna proceſſione, & cives braxaverunt multam cereviſiam, & propinaverunt dulcia cibaria, & benè dapiverunt Principem & omnes Curiales, & poſtea choriaverunt; & ego ſteti in uno conſpicello, quòd potui videre. Non ſcio plura, quàm quòd opto vobis omnia bona: & valete in nomine Domini. Ex Lyptzick.

M. Joannes Krabacius, S. D. M. Ortuino Gratio.

EXCELLENS Vir: ſecundum quod fui ante duos annos vobiſcum in Colonia, & vos

Johannes Krabacius

vos dixiſtis mihi, quòd ſemper deberem vobis ſcribere ubicunque eſſem, ſic jam notifico vobis, quòd audivi de morte unius excellentiſſimi Theologi, qui vocatur Magiſter noſter Heckman de Franconia, qui fuit unus principalis vir, & tempore meo fuit ibi Rector, & fuit inimicus omnium Poetarum ſecularium, & fuit vir zeloſus, & libenter celebravit Miſſas: & quando tenuit Rectoratum Viennæ, tunc ſervavit ſuppoſita in magno rigore: & fuit laudabilis. Semel venit unus ſocius ex Moravia, quando ego fui Viennæ, qui debet eſſe Poeta, & ſcripſit etiam metra, & voluit legere artem metrificandi, & non fuit intitulatus. Tunc ipſe Magiſter noſter Heckman prohibuit ei, & ipſe fuit ita prætenſus, quòd non voluit curare mandatum ejus. Tùnc Rector prohibuit ſuppoſitis, quod non deberent viſitare ejus lectionem. Tunc ille Ribaldus acceſſit Rectorem, & dixit ei multa ſuperba dicta, & tibiſavit eum. Tunc ipſe miſit pro famulis civitatis, & voluit eum incarcerare, quia fuit magnum ſcandalum, quod ſimplex ſocius deberet tibiſare unum Rectorem Univerſitatis, qui eſt Magiſter noſter, & cum hoc ego audio, quòd ille ſocius neque eſt Baccalaurius, neque Magiſter, nec eſt aliquo modo qualificatus ſeu graduatus, & inceſſit ſicut bellator, vel qui vult ambulare ad bellum, & habuit pileum & longum cultrum in latere. Sed per Deos ipſe fuiſſet

incarceratus, ſi non habuiſſet notos in civitate. Ego doleo maximè ſi eſt verum, quod ille vir eſt defunctus, quia fecit mihi multa bona, quando fui Viennæ: & propterea feci ei Epitaphium tale:

Qui jacet in tumulis, fuit inimicus Poetis,
Et voluit eos expellere, quando voluerunt hic practicare:
Sicut nuper unus ſocius, qui non fuit intitulatus,
Veniens ex Moravia, & docens facere metra:
Quem voluit incarcerare, propter ſuum tibiſare:
Sed quia nunc eſt mortuus, in Vienna ſepultus:
Dicatis his vel ter pro eo, Pater noſter.

Fuit hic nuncius, qui portavit nova, quæ ſunt mala, ſi ſunt vera, quod cauſa veſtra non bene ſtat in Curia Romana, ſed ego non credo: quia iſti nuncii dicunt etiam multa mendacia, Poetæ benè murmurant hic contra vos, & dicunt, quod volunt defendere Doctorem Reuchlin cum ſuis carminibus, ſed quia vos etiam eſtis Poeta, quando vultis credo, quòd benè manebitis præ ipſis. Tamen debetis mihi ſcribere quomodo ſtat negocium, ſi tunc poſſum adjuvare vos, tunc habebitis me fidelem ſocium & adjutorem. Valete. Ex Nurenberga.

Guil-

Guilhelmus Scherſchleiferius, S. D. M. Ortuino Gratio.

VALDE miror, venerabilis vir, quare mihi non ſcribitis, & tamen ſcribitis aliis, qui non ſcribunt vobis ita ſæpe, ſicut ego ſcribo vobis mihi. Sed eſtis inimicus meus, quod non vultis amplius ſcribere, tunc ſcribatis mihi tamen, quare non vultis amplius ſcribere, ut ſciam quare non ſcribitis, cùm ego ſemper ſcribo vobis, ſicut etiam nunc ſcribo vobis, quamvis ſcio quod non eritis mihi reſcribere. Verumtamen oro vos præcordialiter, quòd velitis mihi tamen ſcribere, & quando ſemel ſcripſiſtis mihi, tunc ego volo vobis decies ſcribere, quia libenter ſcribo amicis meis, & volo me exercitare in ſcribendo, ita ut poſſum eleganter dictamina & epiſtolas ſcribere: ego non poſſum cogitare quid eſt in cauſa, quòd non ſcribitis mihi. Et conqueſtus ſum nuper, quando hic fuerunt aliqui Colonienſes, & interrogavi: Quid facit tamen Magiſter Ortuinus, quod non ſcribit mihi? Ipſe non ſcripſit mihi in duobus annis: dicatis tamen ei, quod ſcribat mihi, quia libentius vellem ſuas literas legere, quàm mel comedere, & ipſe fuit olim amicus principalis. Et interrogavi etiam, quomodo tranſit vobis in illa lite cum Doctore Reuchlin. Tunc dixerunt, quod ille Juriſta ſcit vos circumdare cum ſua arte. Tunc optavi quòd Dominus Deus velit dare vobis ſuam gratiam, quòd eritis vi-

ctor. Si vultis mihi ſcribere, tunc etiam debetis mihi de illo ſcribere, quia vellem libenter ſcire. Iſti Juriſtæ vadunt hic, & dicunt: Doctor Reuchlin habet bonum negocium, & Theologi in Colonia fecerunt ei injuriam. Et per Deos, ego timeo, quòd Eccleſia poteſt in ſcandalum venire, ſi ille liber, Speculum oculare, non comburitur, quia habe multas propoſitiones irreverentiales, & contra Fidem Catholicam. Et ſi non cogitur ille Juriſta ad revocationem, tunc alii etiam tentabunt ſic ſcribere in Theologia, quamvis non ſciunt, & neque ſtuduerunt in via Thomæ, neque in via Alberti, neque Scoti: & etiam non ſunt illuminati in fide per gratiam Spiritus ſancti. Quia unusquiſque debet manere in facultate ſua, & non debet mittere falcem in meſſem alterius; quia ſutor eſt ſutor, & ſartor eſt ſartor, & faber eſt faber. Et non ſtaret bene, ſi unus ſartor vellet facere calceos vel ſtamulta. Vos debetis audacter defendere vos, & ſacram Theologiam, & ego orabo Deum pro vobis, quod velit vobis tribuere gratiam ſuam, & illuminare veſtrum intellectum, ſicut fecit antiquis patribus, ne diabolus prævaleat cum ſuis ſervitoribus contra juſtitiam. Sed ſcribite mihi tamen propter Deum, quomodo ſtatis vos, facitis mihi magnam anguſtiam, & non indigetis. Sed pro nunc commendo vos Domino Deo. Valete in Chriſto. Datum Francofordiæ.

Mat-

Mattheus Mellilambius, S. D. M. Ortuino Gratio.

QUONIAM quidem ſemper fui amicus veſtræ dominationis, & procuravi veſtrum bonum: ergo nunc volo vos in veſtris adverſitatibus gaviſare, & volo in veſtra fortuna eſſe lætus, & in infortunio triſtis: quia vos eſtis amicus meus, & cum amicis debemus eſſe læti, quando lætantur, & contriſtari quando triſtantur, ut ſcribit Tullius, quamvis eſt Gentilis & Poeta. Igitur manifeſto vobis, quod hic habetis unum inimicum valde malitioſum, qui dicit multa vituperia contra dominationem veſtram: & præſupponit multa, extollens ſe in ſuperbia ſua, & dicit coram omnibus quod eſtis ſpurius, & mater veſtra eſt meretrix, & pater veſter Presbyter, tunc ego ſteti pro vobis, & dixi: D. Baccularie, vel qualiter eſtis qualificatus, vos eſtis adhuc juvenis, & non deberetis vituperare Magiſtros. Quia, ut ſcriptum habetur in Evangelio: Non eſt diſcipulus ſupra Magiſtrum. Sed vos eſtis adhuc diſcipulus, & Dominus Ortuinus eſt Magiſter octo vel decem annorum, & ergo non eſtis ſufficiens ad vituperandum unum Magiſtrum, vel virum in tali dignitate conſtitutum, alias etiam invenietis aliquem, qui vituperabit eos, etiamſi eſſetis adhuc ita ſuperbus: vos debetis habere verecundiam, & non facere talia. Tunc ipſe dixit ego loquor veritatem, & ſcio pro-

bare dicta mea, & non volo vos reſpicere, quia Ortuinus eſt ſpurius: & quidam Lansmannus ſuus dixit mihi pro vero, quod novit ejus parentes: & etiam ego volo ſcribere hoc Doctori Reuchlin, quia adhuc non ſcit. Sed quare velletis me vituperare, vos nihil ſcitis de me. Tunc ego dixi: Ecce Domini ſocii, iſte prætendit ſe eſſe ſanctum, quia dicit quod non poteſt vituperari, & quod nihil mali fecit, ſicut ille Phariſæus, qui dixit quod jejunaret bis in Sabbato. Tunc ipſe fuit iratus, & dixit: Ego non dico quod non peccavi, quia hoc eſſet contra Pſalmiſtam, qui dicit: Omnis homo mendax, & exponit gloſa, id eſt, peccator. Sed dixi, quod non debetis ſeu poteſtis me vituperare, quantum ad generationem de patre & matre. Sed Ortuinus eſt ſpurius, & non eſt legitimus: ergo eſt vituperabilis, & ego volo eum vituperare in æternum. Tunc ego dixi, non faciatis: quia Dominus Ortuinus eſt excellens vir, & poteſt ſe defendere. Ipſe vero dixit adhuc plura ſcandala de matre veſtra, quod Sacerdotes & Monachi, & Equeſtres & Ruſtici in campo & in ſtabulo, & alibi ſuppoſuerunt eam. Et ego habui ita magnam verecundiam, quod non creditis: ſed non poſſum vos defendere, quia non vidi patrem veſtrum & matrem: quamvis credo firmiter, quod ſunt honeſti & probi. Sed ſcribatis mihi quomodo eſt, tunc ego volo ſeminare veſtram

veſtram laudem hic. Etiam dixi ſibi; vos non debetis talia dicere, quia ponamus caſum, quod Magiſter Ortuinus ſit ſpurius, tamen fortaſſis eſt legitimatus, tunc non eſt amplius ſpurius quia ſummus Pontifex habet poteſtatem ligandi & ſolvendi, & poteſt unum ſpurium facere legitimum, & è contrà. Sed ego volo probare ex Evangelio, quod eſtis dignus vituperare. Quia ſcriptum eſt, qua menſura menſuraveritis, eadem menſurabitur & vobis: ſed vos menſuratis menſura vituperationis, ergo etiam ſic debet menſurari vobis. Etiam probo per aliud: quia dicitur à D. noſtro Jeſu Chriſto: Nolite judicare, ne judicemini: ſed vos judicatis alios, & vituperatis eos: ergo etiam debetis judicari & vituperari. Tunc ipſe dixit, quod mea argumenta ſunt fraſcaria, & non habent effectum: & fuit ita contumax, quod dixit: Etiamſi Papa feciſſet unum filium extra matrimonium, & poſtea legitimaret eum, quod tamen coram Deo non eſſet legitimus, ſed ipſe vellet eum tenere pro ſpurio. Ego credo quod diabolus eſt in iſtis Ribaldis, quod ita vituperant vos. Quapropter ſcribatis mihi quod poſſum veſtrum honorem defendere: quia eſſet ſcandalum, quod Doctor Reuchlin ſciret de vobis, quod eſſetis ſpurius: ſed dato quod ſitis: tamen ille non poteſt ſufficienter probare, & ſi videtur vobis bonum, volumus eum citare ad Curiam Romanam, & cogere quod

quod debet facere revocationem: ſicut ſciunt Juriſtæ concludere & poſſumus eum facere irregularem: & per Procuratorem poſſumus tribulare eum, & accipere ejus beneficia, ſi incurrerit irregularitatem, quia habet unum Canonicatum hic Moguntiæ, & unam Parrochiam alibi: & non habeatis mihi pró malo, quòd ſcribam vobis quid audivi, quia puto optimè. Et valete in Domino Deo, qui cuſtodiat omnes vias veſtras. Dat. Maguntiæ.

M. Joannes Hipp. S. D. M. Ortuino Gratio.

LÆTAMINI in Domino, & exultate juſti, & gloriamini omnes recti corde, Pſ. 31. Sed ne habeatis moleſtiam, dicentes: quid putat iſte cum ſua allegatione? Debetis legere unam novitatem cum lætitia, quia hilarabit veſtram dominationem mirabiliter, & volo ſcribere cum brevibus verbis. Fuit hic unus Poeta, qui vocatur Joannes Eſticampianus, & ipſe fuit ſatis prætenſus, & parvipendit ſæpe Magiſtros artium: & annihilavit eos in ſua lectione, & dixit quod non ſufficientes, & quod unus Poeta valet decem Magiſtros: & quod Poetæ in proceſſione deberent præcedere Magiſtros & Licentiatos. Et ipſe legit Plinium, & alios Poetas, & dixit, quod Magiſtri artium non ſunt Magiſtri in ſeptem artibus liberalibus, ſed potius in ſeptem peccatis mortalibus, & non habent bonum fundamentum, quia non didicerunt Poetriam,

triam, ſed tantum ſciunt Petrum Hiſpanum, & parva logicalia: & habuit multos auditores & domicellos, & dixit, quod nihil eſt cum Scotiſtis & Thomiſtis, & emiſit blaſphemias contra Doctorem ſanctum. Tunc Magiſtri expectaverunt ſuum tempus, ut vindicarent ſe cum adjutorio Dei, & Deus voluit, quod ipſe ſemel fecit unam orationem, & ſcandalizavit Magiſtros, Doctores, & Licentiatos, & Baccalaurios: & laudavit ſuam facultatem, & vituperavit ſacram Theologiam. Et fuit magna verecundia inter Dominos de facultate. Et collegerunt Magiſtri Doctores concilium, & dixerunt: Quid facimus? quia hic homo multa mira facit: ſi dimittimus eum ſic, omnes credent quod eſt doctior nobis, ne forte veniant Moderni, & dicant quod ſunt de meliori via quam Antiqui, & vilificabitur noſtra Univerſitas, & fiet ſcandalum. Et dixit Magiſter Andreas Delitſch, qui eſt etiam alias bonus Poeta, quod videtur ſibi, quod Eſticampianus eſt in Univerſitate tanquam quinta rota in curru, quia impedit alias facultates, quod ſuppoſiti non poſſunt bene in eis qualificari. Et alii Magiſtri juraverunt, quod eſt ita: & ſumma ſummarum, ipſi concluſerunt, quod vellent relegare vel excludere iſtum Poetam, etiamſi deberent in perpetuum habere inimicitiam. Et citaverunt eum ad Rectorem, & monuerunt eum in valvis Eccleſiæ, & ipſe comparuit, & habuit

buit unum Juriſtam ſecum, & prætendit ſe defendere, & habuit etiam alios ſocios qui ſteterunt cum eo. Et Magiſtri dixerunt, quod deberent abire, quia alias eſſent perjuri, quia ſtarent contra Univerſitatem. Et Magiſtri fuerunt fortes in bello, & permanſerunt conſtantes, & juraverunt quod vellent nemini parcere, propter juſtitiam, & aliquid Juriſtæ & Curiales rogaverunt pro eo: Et Domini Magiſtri dixerunt, quod non eſt poſſibile, quia habent ſtatuta, & ſecundum ſtatuta debet relegari. Et quod eſt mirabile, etiam Princeps petivit pro eo, & nihil juvit: quia dixerunt ad Ducem, quod oportet ſervare ſtatuta Univerſitatis, quia ſtatuta in Univerſitate, ſunt ſicut ligatura in libro: quia ſi ligatura non eſſet, tunc volia caderent hinc inde: & ſi ſtatua non eſſent, tunc non eſſet ordo in Univerſitate, & ſuppoſita ſtarent in diſcordia, & fierent confuſum chaos: ergo deberet procurare bonum Univerſitatis, ſicut feciſſet pater ſuus. Tunc Princeps permiſit ſibi perſuadere, & dixit, quod non poteſt facere contra Univerſitatem, & quod expetit plus quod unus relegatur, quam quod tota Univerſitas patitur ſcandalum: & Domini Magiſteri fuerunt optime contenti, & dixerunt: Domine Princeps, Deo gratias de bona Juſtitia. Et Rector affixit unum mandatum in valvis Eccleſiæ, quod Eſticampianus eſt relegatus ad decem annos: & auditores ſui fecerunt multa verba, & dixe-

xerunt quod Domini de concilio fecerunt injuriam Eſticampiano, ſed ipſi Domini dixerunt quod non vellent dare unum obulum pro eo: & aliqui domicelli dixerunt, quod Eſticampianus vellet iſtam injuriam vindicare & vellet citare Univerſitatem ad Curiam Romanam. Tunc Magiſtri riſerunt, & dixerunt; Ha quid vellet facere iſte Ribaldus? Et debetis ſcire, quod nunc eſt magna concordia in Univerſitate. Et Magiſter Delitſch legit in arte humanitatis. Et ſimiliter Magiſter Rotburgenſis, qui compoſuit unum librum bene in triplo ita magnum, ſicut eſt Virgilius in omnibus ſuis operibus: Et poſuit multa bona in illo libro, etiam pro defenſione S. Matris Eccleſiæ, & de laudibus Sanctorum. Et commendavit noſtram Univerſitatem principaliter, & ſacram Theologiam, & facultatem Artiſtarum, & reprehendit illos Poetas ſeculares & gentiles. Et Domini Magiſtri dicunt, quod ſua metra ſunt ita bona ſicut metra Virgilii, & non habent aliqua vitia, quia ipſe perfecte ſcit artem metrificandi, & ante viginti annos fuit bonus metriſta. Quapropter Domini de concilio permiſerunt, quod ipſe debet iſtum librum publice legere pro Terentio, quia eſt magis neceſſarius quam Terentius, & habet bonam Chriſtianitatem in ſe, & non tractat de meretricibus & bufonibus, ſicut Terentius. Vos debetis hæc nova manifeſtare in veſtra Uni-

ver-

verſitate, tunc fortaſſis etiam fiet ſic Buſchio, ſicut factum eſt Eſticampiano. Quando mittitis mihi veſtrum librum contra Reuchlin, vos dicitis multa, & nihil eſt. Et ſcripſiſtis mihi, quod vultis mihi veraciter mittere, & non facitis. Deus parcat vobis quod non diligitis me, ſicut & ego diligo vos, quia eſtis mihi ſicut cor meum. Sed adhuc mittatis mihi, quia deſiderio deſideravi hoc Paſcha manducare vobiſcum, id eſt, iſtum librum legere. Et ſcribite mihi novitates, & ſemel componite unum dictamen vel aliqua metra de me, ſi ſum dignus. Et valete in Chriſto Domino Deo noſtro, per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

M. Petrus Negelinus, S. D. M. Magiſtro Ortuino.

QUAMVIS valde timeo eſſe ita audax, quod debeo vobis oſtendere unum dictam à me compoſitum, quia vos eſtis valde artificialis in compoſitione metrorum & dictaminorum: Sed ego ſum ſicut puſillus, & ſicut dicit Hieremias: A, a, a, Domine neſcio loqui, quia puer ſum ego: Namque ego nondum habeo bonum fundamentum, & non ſum perfectè inſtructus in arte Poetrica & Rhetorica. Attamen quia dixiſtis olim quod deberem vobis componere omni modo unum carmen, & mittere ad vos, tunc velletis mihi illud emendare, & oſtendere, ubi ſunt

vitia.

vitia. Tunc ego cogitavi nuper: Ecce iſte eſt præceptor tuus, & bene putat tecum, & tu deberes ei obedire. Ipſe etiam poteſt te promovere in his, & in omnibus: & tu poteris creſcere in doctum virum, ſi vult Dominus Deus, & poteſt tibi bene ſuccedere in tuis negotiis. Quia legitur in 1. libro Regum: Plus valet obedientia quàm victima. Quapropter mitto vobis hic unum Poema per me compilatum in laudem ſancti Petri, & unus componiſta, qui eſt bonus Muſicus in cantum chorali & figurali, compoſuit mihi quatuor voces ſuper illud. Et ego feci magnam diligentiam, quod potui ita rigmizare, ſicut eſt rigmizatum: quia illa carmina ſonant melius, ſicut partes Alexandri ſunt compilatæ. Sed neſcio an habent vitia. Vos debetis illa ſcandere ſecundum artem metrificandi, & emendare. Carmen novum M. Petri Negelini, in laudem S. Petri incipit.

Quia tibi Dominus dedit cum iſtis clavibus
Poteſtatem maximam: nec non ſpecialem gratiam
Super omnes ſanctos: quia tu es privilegiatus
Quod ſolvis eſt ſolutum, in terris & per cœlum,
Et quicquid hic ligaveris, ligatum eſt in cœlis.
Ergo te oramus, nec non devotè ſupplicamus,
Ut ores pro noſtris peccatis, propter honorem Univerſitatis.

Ipſi dicunt quod Doctor Reuchlin, qui Hebraicè vocatur Joannes Capnion, acquiſivit unam ſententiam pro ſe in Spira, ſed Magiſtri noſtri de Ordine Prædicatorum dicunt, quod non nocet: quia ille Epiſcopus non habet intelligentiam in ſacra Theologia. Et Magiſter noſter Hochſtratus eſt in Curia Romana, & bene viſus apud Dominum Apoſtolicum. Et etiam habet ſufficientiam in pecuniis, & in aliis. Ego vellem dare quatuor groſſos, quod ſcirem veritatem, vos debetis mihi ſcribere. Sancte Deus, quid eſt, quod non mittitis mihi ſemel unam literam? Tamen ego habeo libenter, quando ſcribitis mihi. Valete, & dignemini mihi ſalutare Magiſtrum noſtrum Valentinum de Geltersheym, & Magiſtrum noſtrum Arnoldum de Tungaris in burſa Laurentii, & Magiſtrum noſtrum Remigium, & Dominum Rutgerum, in burſa montis Licentiatum, & propediem Magiſtrum noſtrandum, necnon Dominum Joannem Pfefferkorn, virum zeloſum, & alios qui ſunt benè qualificati in Theologia, & in Artibus, & valete in nomine Domini. Datum Treveris.

Stephanus Calvaſtrus Baccalaurius, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM cum humilitate erga veſtram majoritatem Venerabilis Domine Magiſter: Venit huc unus ſocius, qui protavit certa carmina, & dixit quòd vos compoſuiſtis illa, & inti-

intimaſtis in Colonia. Tunc unus Poeta hic, qui habet magnam laudem, ſed non eſt benè Chriſtianus, vidit illa, & dixit, quòd non ſunt bona, & quòd habent multa vitia. Et ego dixi, ſi Magiſter Ortuinus compoſuit, tunc non habent vitia, hoc eſt certum, & volui impignorare tunicam meam, quòd ſi illa metra haberent vitia, tunc vos non compoſuiſſetis: ſed ſi vos compoſuiſſetis, tunc non haberent vitia: & mitto vobis iſta carmina, quòd videatis, an vos finxiſtis illa, & ſcribatis mihi. Et eſt illud carmen ſcriptum in morte Magiſtri noſtri Sotphi, in burſa Kneck, qui olim compoſuit gloſam notabilem, & nunc, proh dolor, eſt mortuus. Requieſcat in pace. Et eſt ſic initiatum.

Hic obiit unum ſolenniſſimum ſuppoſitum,
per Spiritum Sanctum Univerſitati natum.
Qui rexit in burſa Kneck
Do macht er die copulat von fot zu dreck.
O ſi potuiſſet diutius vivere,
Et plus in gloſa notabili ſcribere:
Tunc adjuvaſſet hanc Univerſitatem,
Et docuiſſet ſcolares bonam latinitatem:
Sed nunc poſtquam deceſſit,
Et Alexandrum nondum ſatis expreſſit:
Univerſitas luget ſuum membrum,
Tanquam unam lucernam vel candelabrum
Quòd longè latèque luxit,
Per doctrinam, quæ ab eo fluxit.

Nemo tam bene ſcripſit conſtructiones,
Et confundebat Poetas illos buſones,
Qui non recte diſcunt Grammaticam,
Per logicam ſcientiarum ſcientiam,
Et in fide non ſunt illuminati,
Ideo à ſancta Eccleſia alienati,
Et ſi non volunt recte opinari,
Tunc debent per Hochſtratum concremari:
Qui Joannem Reuchlin jam citavit,
Et in judicio mirabiliter tractavit:
Sed tu audi Deus omnipotens
Quòd ergo oro ſupplex ac flens.
Da mortuo membro favorem ſempiternum,
Et mitte Poetas ad infernum.

Mihi videtur quòd eſt optimum carmen, ſed non ſcio quomodo debeo ſcandere, quia eſt mirabile genus, & ego tantum ſcio ſcandere hexametra. Non debetis pati, quòd aliquis reprehendit veſtra carmina: & igitur ſcribatis mihi, tunc ego volo vos defendere uſque ad duellum. Et valete: Ex Monaſterio in Weſtphalia.

Joannes Lucibularius, M. Ortuino Gratio.

SALUTES quas nemo poteſt numerare. Venerabilis Domine Magiſter: ſecundum quod promiſiſtis mihi prius, quod velletis mihi eſſe adjutorium, quandocunque haberem neceſſitatem, & velletis me promovere præ omnibus aliis, & dixiſtis quod audaciter debe-

deberem vos invocare, tunc velletis mihi ſuppetiare ſicut fratri, & non velletis me derelinquere in anguſtiis meis. Sic nunc rogo vos, pro amore Dei, quia eſt valde neceſſe, quod velletis mihi ſubvenire, quia poteſtis benè, Rector hic licentiavit unum collaboratorem, & vult habere unum alium: quapropter velitis pro me ſcribere literas promotoriales, quod velit ſeu dignetur me acceptare. Quia jam non habeo amplius de pecunia, quia expoſui omnia, & etiam emi libros & calceos. Vos benè noviſtis me, quod ſum ſufficiens, de gratia Dei, quia quando vos fuiſtis Daventriæ, tunc ego fui ſecundarius: & poſtea in Colonia ſteti per annum, ita quod complevi pro gradu Baccalaurius, & fuiſſem promotus circa feſtum Michaelis, ſi habuiſſem pecuniam. Etiam ſcio ſcholarib. reſumere exercitum puerorum, vel opus minus ſecundæ partis: & ſcio artem ſcandendi, ut vos docuiſtis me: & Petrum Hiſpanum in omnibus tractatibus, & parvulum Philoſophiæ naturalis: Etiam ſum Cantor, & ſcio Muſicam, choralem & figuralem, & cum his habeo vocem baſſam, & poſſum cantare unam notam infra Gammaut. Sed non ſcribo vobis talia jactanter, & ideo parcatis mihi, & ſic commendo vos omnipotenti; Valete. Ex Suollis.

M Conradus de Zuicavia, S. D. M. Ortuino Gratio.

SICUT enimvero ſcripſiſtis mihi nuper de veſtra amaſia, quomodo amatis eam intimè, & etiam ipſa amat vos, & mittit vobis ſerta & facelitas, & zona, & talia, & non accipit pecuniam à vobis, ſicut meretrices. Et quando vir ejus eſt extra domum, tunc acceditis eam, & ipſa eſt benè contenta: & nuper dixiſtis mihi, quod pro una vice ter ſuppoſuiſtis eam, & ſemel ſtando retro januam in introitu, poſtquam cantaſtis: Attollite portas Principes veſtras. Et poſtea vir ejus venit, & vos fugiſtis poſterius per hortum. Sic etiam nunc volo vobis ſcribere, quomodo ſuccedit mihi cum mea amaſia. Ipſa eſt valde excellens mulier, & eſt dives, & venit mirabiliter, quod ego acquiſivi notitiam cum ea, quia quidam domicellus, qui fuit notus Pontifici, promovit me. Et ego ſtatim incepi eam valde amare, ita quod non ſcivi aliquid facere in die, & de nocte non potui dormire. Sed quando dormivi, tunc clamavi in lecto: Dorothea, Dorethea, Dorothea: ita quod ſocii qui ſtant in burſa, audiverunt, & ſurrexerunt, & dixerunt mihi: Domine Magiſter, quid vultis, quod ſic clamatis? Si vultis confeſſionem facere, tunc volumus afferre Sacerdotem, quia putaverunt quod eſſem in articulo mortis, & invocarem ſanctam Dorotheam cum aliis ſanctis, & ego erubeſcui valde.

Sed

ed quando veni ad illam amaſiam, tunc ſem-
er fui ita perterritus, quod non potui eam
picere, & fui rubicundus. Tunc ipſa dixit:
h Domine Magiſter, quare eſtis ita vere-
undus? & ſæpe interrogavit me rationem:
ego dixi, quod non audeo dicere. Sed ipſa
oluit ſcire, & non voluit me dimittere, niſi
ellem dicere ei: & dixit, quod non vellet
aſci ſuper me, etiamſi dicerem unam ma-
iam nequitiam. Tunc ſemel fui audax, &
evelavi ei ſecreta mea. Quia vos dixiſtis mi-
i olim, quando legiſtis Ovidium de arte
nandi, quod amatores debent eſſe valde
idaces, ſicut bellatores, aliàs nihil eſt cum
ſis. Et dixi ei: Domina mea reverenda,
arcatis mihi propter Deum, & propter ho-
orem omnem veſtrum, ego amo vos, &
legi vos præ filiis hominum, quia vos eſtis
ulchra inter mulieres, & macula non eſt in
obis: Quia vos eſtis ſpecioſiſſima, ſicut eſt
na in toto mundo. Tunc ipſa riſit, & dixit:
er Deos, vos ſcitis amicabiliter loqui, ſi ego
ellem credere. Et poſtea ſæpè veni in do-
num ejus, & bibi cum ea. Et quando fuit
n Eccleſia, tunc ſteti ita, quòd potui aſpicere
am, & ipſa etiam aſpexit me, quaſi vellet me
ans videre. Et nuper rogavi eam valde,
uod vellet me habere commendatum. Tunc
ixit quòd non amarem eam, & ego juravi,
uòd amarem eam ſicut propriam matrem,
c vellem omnia facere ad ſervitium ejus,

etiam ſi ſolveret mihi vitam. Tunc reſpondit illa pulchra amaſia mea: Ego benè volo videre an eſt ita, & fecit unam crucem ad domum ſuam cum creta, & dixit: Si amatis me, tunc ſemper de ſero, quando eſt tenebroſum, debetis oſculare illam crucem propter me. Et ego feci taliter per multos dies. Tunc ſemel venit unus, & permerdavit mihi crucem, & ego oſculando maculavi os, & dentes, & naſum: & fui valde iratus ſuper eam. Sed ipſa juravit ad ſancta ſanctorum, quòd non feciſſet, & ego credo, quia per Deos, alias eſt honeſta. Et imaginavi mihi unum ſocium, qui debet feciſſe: & ſi poſſum perſcrutare, dico vobis, quòd debet habere retributionem ſuam. Sed jam habet amicabiliores geſtus erga me, quàm antea: & ſpero quòd ſupponam eam. Dudum aliquis dixit ei, quòd ſum Poeta: & ipſa dixit, ego audivi, quòd eſtis bonus Poeta, ergo debetis mihi ſemel ſcribere unum carmen, & ego feci illud, & cantavi de ſero in plateа, quòd ipſa audivit: & poſtea expoſui ei teutonicè: & eſt hoc:

O alma Venus amoris inventrix & dominatrix:
Quare tuus filius eſt inimicus meus;
O pulchra Dorothea, quam ego elegi amicam:
Fac mihi etiam ſic, qualiter ego tibi:
Pulchrior es tu inter omnes hujus urbis puellas:
Splendes ſicut ſtella, & rides ſicut roſa.

Ipſa

Ipſa dixit, quòd vult per ſuam vitam ſervare illud propter me. Vos debetis mihi dare conſilium, quomodo debeo me regere, & quomodo debeo facere, quòd amat me. Et parcatis mihi quòd fui ita groſſus ſcribendo ad dominationem veſtram: quia eſt conſuetudo mea, quòd ſum ſocialis cum amicis meis. Valete in nomine Benedicti. Ex Lyptzick.

Gerhardus Schirruglius, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM dixi variam, per Domini noſtri gloriam, qui reſurrexit à mortuis, & nunc ſedet in cœlis. Honorande vir, notifico vobis quod non ſum libenter hic, & pœnitet me quod non manſi Coloniæ apud vos, ubi potui melius proficere: & vos potuiſſetis me facere bonum logicum, & etiam pro parte Poetam. Et in Colonia ſunt homines devoti, & libenter viſitant Eccleſias, et in dominica vadunt ad ſermonem, et non eſt tanta ſuperbia ſicut hic. Suppoſita non faciunt reverentiam Magiſtris, & Magiſtri non habent advertentiam ad ſuppoſita, & mittunt eos ire, quomodo volunt, & non portant caputia; & quando ſunt in Zechis ad vinum, tunc jurant per Deum, & blaſphemant, & faciunt multa ſcandala. Sicut nuper unus dixit, quod non credit, quod tunica Domini Treveris eſſet tunica Domini, ſed una antiqua & periculoſa veſtis: & non credit etiam, quod

crinis beatæ Virginis eſt adhuc in mundo, Et unus alter dixit, quod poſſibile eſt, quod tres Reges in Colonia, ſunt tres ruſtici ex Weſtphalia: & quod gladius & clipeus S. Michaelis non ſunt ad ſanctum Michaelem: etiam dixit: quod vellet merdare ſuper indulgentias Fratrum Prædicatorum, quia ipſi eſſent bufones, & deciperent mulieres & ruſticos. Tunc ego dixi: Ad ignem, ad ignem cum iſto hæretico: & ipſe deriſit me. Ego vero dixi: Tu Ribalde, tu deberes talia dicere, quod M. noſter Hochſtratus in Colonia audiret, qui eſt inquiſitor hæreticæ pravitatis. Tunc dixit: Hochſtratus eſt una execrabilis & maledicta beſtia, & maledixit ei, & dixit: Joannes Reuchlin eſt probus vir, & Theologi ſunt Diaboli, & injuſte judicaverunt, quando combuſſerunt ſuum librum, qui vocatur Speculum oculare. Tunc ego reſpondi: Noli dicere hoc, quia ſcriptum habetur in Eccleſiaſt. cap. 8. Non judices contra judicem, quia, ſecundum quod juſtum eſt, judicat. Tu vides, quod Univerſitas Parrhiſienſis, ubi ſunt Theologi profundiſſimi & zeloſi, & qui non poſſunt errare, etiam judicaverunt ita, ſicut Colonienſes: quare ergo vis eſſe contra totam Eccleſiam? Tunc ipſe dixit, quod Parrhiſienſes eſſent iniquiſſimi judices, & quod acceperunt pecuniam à fratribus de Ordine Prædicatorum, quam portavit ipſis (ut ille nequam mentitur) zeloſus

loſus vir, & Theologus ſcientificiſſimus D. Theodoricus de Ganda, Legatus Univerſitatis Colonienſis: & adhuc dixit, quod iſta non eſt Eccleſia Dei, ſed eſt illa, de qua dicit Pſal. Odivi Eccleſiam malignantium, & cum impiis non ſedebo. Et culpavit Magiſtros noſtros in Parrhiſia in omnibus actibus ſuis, & dixit quod Univerſitas Parrhiſienſis eſſet mater omnis ſtultitiæ, quæ haberet ibi originem, & veniſſet in Almaniam & Italiam & quod illa ſchola ſeminaſſet undique ſuperſtitionem & vanitatem: & frequenter omnes, qui ſtudent in Parrhiſia, habent mala capita, & ſunt quaſi fatui. Et dixit quod Thalmut non eſt ab Eccleſia damnatus. Tunc ſedit ibi Magiſter noſter Petrus Meyer, Plebanus in Francofordia, & dixit: Ibi ego volo oſtendere, quod iſte ſocius non eſt bonus Chriſtianus, & non ſentit recte cum Eccleſia. Sancta Maria, vos ſocii vultis multum loqui de Theologia, & non ſcitis. Quia etiam Reuchlin ignorat, ubi ſcriptum eſt, quòd Thalmut eſt prohibitus. Tunc ille ſocius quæſivit, ubi eſt ſcriptum? Et dixit Magiſter noſter Petrus, quòd legitur in Fortalitio fidei. Reſpondit ille truſator, quòd Fortalitium fidei eſt merdoſus liber, & non valet, & quòd nemo allegat iſtum librum, niſi ſtultus & fatuus. Et ego fui perterritus, quia valde iratus fuit Magiſter noſter Petrus, ita quod tremuerunt ei manus: & ego timui, quod noceret

ei,

ei, & dixi ei: Domine eximie, eſtote patiens, quia qui patiens eſt, multa gubernatur ſapientia. Proverb. 13. Permittatis iſtum, quod peribit ſicut pulvis a faci venti. Ipſe dicit multa, & tamen nihil ſcit. Et ſicut ſcribitur in Eccleſiaſtico: Stultus verba multiplicat, ita ipſe etiam facit. Tunc ipſe, proh dolor, incepit multa dicere de Ordine Prædicatorum, quomodo iſti probi fratres fecerunt unam nequitiam in Berna, quod ego non credo per vitam meam, & quomodo fuerunt combuſti, & quò ipſi ſemel impoſuerunt venenum in Sacramento Euchariſtiæ, & ſic interfecerunt unum Imperatorem: & dixit, quod oportet iſtum ordinem delere, alias fient multa ſcandala in fide, quia omnis malitia eſt in illo ordine: & alia multa dixit. Ergo debetis aperte ſcire, quod vellem libentèr redire ad Coloniam, quia quid debeo facere cum talibus maledictis hominibus? Veniat mors ſuper illos, & deſcendant ad infernum viventes, ut inquit Pſalmiſta, quia ſunt filii Diaboli. Si videtur vobis, tunc prius volo accipere gradum: ſi non, tunc volo abire ſtatim. Ergo debetis mihi citò ſcribere mentem veſtram, ſecundum illam volo me regere, & cum hoc commendo vos Domino Deo: Valete. Ex Maguntia.

Joan-

Joannes Vickelphius Humilis ſacræ Theologiæ Profeſſor, S. D. M. Ortuino Gratio, Poetæ & Theologo, &c.

QUONIAM quidem olim fuiſtis diſcipulus meus in Daventria, & ego amavi pro tunc vos ante omnes Scholares, quia habuiſtis bonum ingenium, & fuiſtis valde diſciplinatus juvenis: quapropter nunc etiam volo vobis dare conſilium, ubicunque poſſum. Sed vos debetis etiam bono animo accipere, quia Deus eſt ſcrutator cordium, & ſcit, quod ego loquor vobis ex dilectione, & pro ſalute animæ veſtræ. Fuerunt hic aliqui Colonienſes, qui dixerunt, quòd habetis Coloniæ unam mulierem, quæ eſt ſæpe apud vos, & vos apud ipſam, & dicunt veraciter, quod habetis actum cum ipſa: & ego dolui valde cum magno terrore, quando audivi, quia eſt magnum ſcandalum, ſi verum eſt, quia eſtis graduatus, & pro tempore aſcendetis etiam ad altiora, ſcilicet ad gradus in ſacra Theologia: & quando talia audiuntur de vobis, tunc dant malum exemplum junioribus, qui pejorantur exinde. Vos tamen bene legiſtis in Eccleſiaſtico: Propter ſpeciem mulieris multi perierunt, & ex hac concupiſcentia quaſi ignis ardeſcit. Et in Eccleſ. Averte faciem tuam à muliere compta, & ne circumſpicias ſpeciem alienam. Et ibidem: Virginem ne conſpicias, ne forte ſcandalizeris in decore illius. Vos ſcitis etiam, quod maximum

ximum peccatum eſt fornicatio. Sed cum hoc audio, quod illa mulier eſt legitima, & habet virum. Propter Deum dimittatis eam, & reſpiciatis famam veſtram: eſt ſcandalum, quod homines debent dicere quod Theologus eſt adulter, quia alias habetis ſatis bonam famam; omnes dicunt, quòd eſtis bene qualificatus, ſicut etiam ego ſcio. Vos deberetis quotidie ſemel habere unam devotam recordationem Paſſionis Dominicæ: quia illud eſt magnum remedium contra tentationes diaboli, & ſtimulum carnis: & petere in orationibus veſtris, quòd Dominus velit vos cuſtodire à malis cogitationibus. Ego credo quod talia legiſtis in Poetis ſecularibus, & pejoratis vos inde: & ergo vellem quod dimitteretis illos Poetas, quia ſcitis quod ſanctus Hieronymus fuit percuſſus ab Angelo, quia legit in libro Poetarum: & Daventriæ ſæpe dixi etiam vobis, quod non deberetis fieri Poeta vel Juriſta: quia iſti ſunt male affectionati in fide, & habent quaſi omnes malam diſpoſitionem in moribus. Et de illis loquitur Pſalmiſta: Odiſti omnes obſervandes vanitatem ſupervacué. Etiam de alio volo ſcribere vobis. Ipſi dicunt, quod vos ſcripſiſtis contra Joannem Reuchlin in cauſa fidei, & eſt bonum, quia vultis lucrari ſuper talentum veſtrum, quod tradidit vobis Deus. Sed dicitur hic, quod Joannes Pfefferkorn, quem etiam defenditis vos, eſt malus

ne-

nequam, & non eſt factus Chriſtianus amore fidei: ſed propterea quod Judæi voluerunt eum ſuſpendere propter ſuas nequitias, quia dicunt quod eſt fur & proditor, & ſic fuit baptizatus: & omnes dicunt, quod occulte eſt malus Chriſtianus, & non manebit in fide, ergo debetis videre quid facitis. Jam combuſſerunt in Hallis unum baptizatum Judæum, qui etiam vocatur Joannes Pfefferkorn, & fecit multa mala. Ego timeo, ſi quod ille faciet ſemel talia, tunc vos male ſtaretis. Sed nihilominus debetis defendere Theologiam: & accipite in bonam partem, quod fraterne conſului vobis: & valete in bona proſperitate. Datum Madeburck.

Paulus Daubengigelius S. P. D. M. Ortuino Gratio.

ECCE, ſi ego ſum mendax, ſicut nuper dixiſtis, quod promitterem vobis ſemper, quod vellem vobis ſcribere, & tamen non ſcriberem vobis. Jam volo probare quod teneo vobis fidem: quia vir maturus & rectus nihil debet promittere, quod non vult ſervare: & eſſet magna inconſtantia de me, ſi non ſervarem vobis promiſſa, & eſſem fallax. Vos debetis ſimiliter ſcribere mihi, tunc ſæpe volumus ad invicem mittere ſeu dirigere Epiſtolas. Et jam debetis ſcire, quod Doctor Reuchlin permiſit imprimere unum librum, qui

qui inticulatus eſt, Defenſio: in quo ſcandalizat valde dedecoroſè, & vocat vos aſinum, & verecundatus ſum valde, legens illum librum, quamvis non legi eum per totum, quia projeci ante parietem, quando vidi quod eſt ita malignoſus contra Theologos & Artiſtas: vos poteſtis eum legere, ſi vultis, quia mitto hic eum vobis: mihi videtur quod autor ille cum ſuo libro debet comburi, quia eſt maximè ſcandaloſum, quod aliquis debet talem librum compilare. Nuper fui in Equiritia, & volui emere equum, in quo vellem equitare ad Viennam, tunc vidi illum librum venalem, & ego cogitavi mecum quod neceſſe eſt, quod vos videbitis illum, ut poſſitis ei reſpondere ad ſuam perverſitatem, quia ſi poſſem facere vobis majora ſervitia, non vellem tardari, quia habetis me humilem ſervitorem & fautorem veſtrum. Sciatis quod adhuc habeo malos oculos: ſed venit huc quidam Alchimiſta, qui dicit quod ſcit medicare oculis, etiamſi homo eſſet totaliter cæcus in illa infirmitate, & aliàs habet bonam experientiam, quia ambulavit per Italiam, & Franciam, & multas provincias. Et ſicut ſcitis, omnis Alchimiſta & Medicus aut Saponiſta, quamvis jam eſt depauperatus aliquantulum. Vos quæſiviſtis etiam, quomodo ſuccedit mihi alias. Gratias vobis quod quæritis ita, ſed debetis ſcire quod adhuc bene ſto, de Gratia Dei: & in iſta vindemia detorculavi multum

vinum,

vinum, & in frumentis habeo bonam ſufficientiam. Sed de novitatib. ſcitote, quod ſereniſſimus Dominus Imperator mittit magnum populum in Lombardiam contra Venetianos, & vult eos corrigere pro ſuperbia ſua. Ego vidi benè duo millia cum ſex baniris, & habuerunt pro dimidio cuſpides, & pro dimidio pixides ſeu bombardas, & fuerunt ſatis terribiles, & habuerunt ſciſſas caligas, & fecerunt multa damna ruſticis & villanis, & homines dixerunt, quod vellent quod omnes interficerentur: ſed ego opto quod redibunt cum ſanitate. Mittatis mihi cum iſto nuncio formalitates & diſtinctiones Scoti, quas compoſuit Brulifer, & etiam clipeum Thomiſtarum in litera Aldi, ſi poteſtis reperire. Etiam vellem libenter videre modum metrificandi, quem vos compoſuiſtis. Et emite mihi Boetium in omnibus ſuis operibus, & præcipuè de diſciplina Scholarium, & de conſolatione Philoſophica, cum commento Doctoris ſancti: & cum hoc valete, & habeatis me commendatum. Ex Auguſta.

M. Philippus Sculptoris, S. D. M. Ortuino Gratio.

SICUT ſcripſi vobis ſæpè, ego habeo moleſtiam, quod iſta Ribaldria, ſcilicet facultas Poetarum, fit communis, & augetur per omnes provincias & regiones, tempore meo fuit tantum unus Poeta, qui vocatus fuit Samuel.

muel. Et nunc ſolùm in iſta civitate ſunt benè viginti, & vexant nos omnes, qui tenemus cum antiquis. Ego nuper realiter expedivi unum, qui dixit, quod Scholaris non ſignificat perſonam qui vadit ad ſcholas diſcendi cauſa: & dixi: Aſine, vis tu corrigere Doctorem ſanctum, qui ponit iſtam dictionem? Poſtea ſcripſit ipſe unam invectivam ad me, & poſuit multa opprobrioſa dicta, & dixit, quod non ſum Grammaticus bonus, quia non rectè expoſui iſta vocabula, quando practicavi in prima parte Alexandri, & in libro de modis ſignificandi. Et volo vobis ſcribere formaliter illos terminos, quod debetis videre, quod recte expoſui ſecundum omnes vocabularios, & ad hoc poſſum allegare autenticos autores, etiam in Theologia. Et primo dixi: Seria aliquando ſignificat ollam, & tunc dicitur a Syria, quia in tali provincia primo facta eſt: etiam poteſt dici à feriis, quia eſt utilis & neceſſaria; vel à ſerie, id eſt, ordine fit. Item Patricii dicuntur patres Senatorum. Item currus dicitur à currendo, quia per eum currunt interiora ad extra. Item jus juris ſignificat juſtitiam: ſed jus juris ſignificat prodium, unde verſus: Jus juris mando, jus juris in agmine pando. Item Lucar ſignificat pecuniam, quæ colligitur ex lucro vel ex ſylva. Item Mantellus ſignificat pallium, & inde venit diminutivum manticulus. Mæchanicus, id eſt adulterinus, hinc dicuntur

cuntur Artes Mæchanicæ, id eſt, adulterinæ, reſpectu Liberalium, quæ ſunt veræ artes. Item Menſorium eſt quicquid ad menſam pertinet. Item Polyhiſtor dicitur, qui ſcit multas hiſtorias: inde venit Polyſtoria, id eſt, pluralitas hiſtoriarum. Polyſemus dicitur, qui habet plures ſenſus. Iſta & ſimilia dicunt non eſſe vera, & ſcandalizavit me coram ſcholarib. meis. Tunc ego dixi, quod ſufficiat ad æternam ſalutem, quod aliquis eſt ſimplex Grammaticus, & ſaltem ſcit exprimere mentis conceptum. Tunc reſpondit, quod neque ſum ſimplex neque duplex Grammaticus, & nihil ſcio. Tunc fui lætatus, quia jam volo citare eum ad privilegia Univerſitatis Viennenſis, ubi debet reſpondere mihi, quia ibi ſum promotus de gratia Dei in Magiſtrum; & ſi ſui ſufficiens toti Univerſitati, etiam volo ſufficiens eſſe uni Poetæ, quia Univerſitas eſt plus quàm Poeta. Et credatis mihi, ego non vellem iſtam injuriam dare pro viginti florenis. Dicitur hic, quod omnes Poetæ volunt ſtare cum Doctore Reuchlin contra Theologos, & quod unus jam compoſuit unum librum, qui vocatur Triumphus Capnionis, & continet multa ſcandala, etiam de vobis. Utinam omnes Poetæ eſſent ibi, ubi piper creſcit, quod dimitterent nos in pace, quia timendum eſt, quod Facultas Artiſtica peribit propter illos Poetas; quia ipſi dicunt, quod Artiſtæ ſeducunt juvenes, & accipiunt ab eis pecuniam,

 &

& faciunt eos Baccalaurios & Magiſtros, etiamſi nihil ſciunt. Et jam fecerunt, quòd ſcholares non amplius volunt promovere in artibus, ſed omnes volunt eſſe Poetæ. Ego habeo unum amicum, qui eſt bonus juvenis, & habet optimum ingenium, & parentes ſui miſerunt eum ad Ingelſtad, & ego dedi ei literas promotoriales ad quendam Magiſtrum, qui benè eſt qualificatus in artibus, & nunc tendit procedere ad gradum Doctoratus in Theologia. Tunc ipſe juvenis receſſit ab illo Magiſtro, & venit ad Philomuſum Poetam, & audit lectiones ejus. Et ſic miſereor illius juvenis, ſecundum quod ſcriptum eſt Proverb. 19. Fœneratur Domino, qui miſeretur pauperis, quia ſi manſiſſet uſque ad hoc tempus apud illum Magiſtrum, tunc jam eſſet Baccalaurius. Sed ſic nihil eſt, etiam ſi ſtudet decem annos in Poetria. Ego ſcio quòd etiam habetis multas vexas ab iſtis Poetis ſecularibus, quamvis enim vos eſtis etiam Poeta, tamen non eſtis talis Poeta, ſed vos tenettis cum Eccleſia: & cum hoc eſtis benè fundatus in Theologia, & quando copulatis carmina, tunc non ſunt de vanitatibus, ſed de laudibus ſanctorum. Libentiſſime vellem ſcire, quomodo ſtaret negocium illum cum Doctore Reuchlin: ſi poſſum in hoc utiles eſſe vobis, tunc ſignificate mihi, & ſimul ſcribatis mihi omnia; & valete.

Auto-

Antonius Rubenſtadius M. Ortuino Gratio.

SALUTEM ex cordiali affectu amicabiliter optat. Venerabilis Domine Magiſter; ſciatis quod pro nunc non habeo tempus ad ſcribendum, de aliis rebus non valde neceſſariis, ſed tantum reſpondeatis mihi ad unam quæſtionem, quam ſic propone: Utrum Doctor in Jure teneatur facere reverentiam Magiſtro noſtro, qui non incedit in habitu. Eſt autem habitus Magiſtrorum noſtrorum, ſicut ſcitis, Caputium magnum cum liripipio. Eſt hic unus Doctor, qui eſt promotus in utroque jure, & habet inimicitiam cum Magiſtro noſtro Petro Meyer, plebano: Et nuper obviavit ſibi in platea, quando Magiſter noſter Petrus non ivit in habitu, tunc ille Juriſta non fecit ei reverentiam: & poſtea fuit dictum, quod non benè feciſſet, quia etiamſi eſſet inimicus ejus, tamen deberet ei facere reverentiam propter honorem ſacræ Theologiæ. Quia deberet eſſe inimicus perſonæ, & non ſcientiæ: quia Magiſtri ſunt in loco Apoſtolorum, de quibus ſcriptum eſt: Quam ſpecioſi pedes Evangelizantium bona, prædicantium pacem. Quapropter ſi ſpecioſi ſunt pedes eorum, quantò magis capita & manus debent eſſe ſpecioſa? Et videtur quod omnis homo, etiam Principes, debent honorem & reverentiam facere Theologis & Magiſtris noſtris. Tunc ille Juriſta reſpondit, & præciſè in contrarium allegavit ſuas leges & mul-

tas ſcripturas, quia ſcriptum eſt, Qualem te invenio, talem te judico: ſed nemo tenetur facere ei reverentiam, qui non incedit qualiter debet, etiamſi eſſet Princeps. Et quando Presbyter reperitur in aliquo indecenti opere, & non eſt veſtitus ſicut Sacerdos eſſe debet, ſed habitu ſeculari, tunc Judex ſecularis poteſt eum habere & tractare pro homine ſeculari, & afficere eum pœna corporali, non obſtantibus privilegiis Clericorum. Sic dixit ille Juriſta. Sed vos debetis mihi ſignificare mentem veſtram, & ſi non ſcitis per vosmetipſum, tunc habetis conſulere Juriſtas & Theologos in Univerſitate Colonienſi, quod ſciam veritatem, quia Deus eſt veritas, & qui amat veritatem, amat etiam Deum. Similiter debetis notificare mihi, quomodo procedit in veſtra lite contra Doctorem Reuchlin: ego audio quòd ipſe eſt depauperatus propter magnas expenſas, & valde lætor, quia ſpero quòd Theologi erunt victores, & vos etiam. Valete in nomine Domini. Datum Francofordiæ.

Joannes Stahlerius S. D. M. Ortuino Gratio.

SICUT ſemper cupiviſtis à me habere novitates, jam eſt tempus, quòd debeo & poſſum vobis nova ſcribere, quamvis doleo, quia non ſunt bona. Sciatis quod Fratres de Ordine Prædicatorum habuerunt hic indulgentias, quas impetraverunt in Curia Romana

Digitized by Google

na magnis expenſis, & collegerunt etiam ſatis magnam pecuniam: Tunc de nocte venit quidam fur in Eccleſiam, & accepit plus quàm trecentos florenos, & furatus eſt eos, & iſti fratres zeloſi, & in fide Chriſtiana valde benè affectionati, triſtes fuerunt, & conqueruntur de illo fure. Sed cives miſerunt undique, & non poſſunt reperire eum, quia aufugit, & habet ſecum pecuniam. Et eſt magna nequitia, quòd hoc debet fieri in indulgentiis Papalibus, & in loco ſacro, ipſe eſt excommunicatus, ſit ubi ſit. Homines qui ſunt abſoluti, & dederunt pecuniam ſuam ad illam ciſtam, nunc putant quòd non ſunt abſoluti, ſed nihil eſt: ipſi ſunt ita benè abſoluti, ut ſi fratres Prædicatores haberent adhuc pecuniam ſuam. Etiam ſciatis, quòd iſti, qui ſunt ex parte Doctoris Reuchlin, vadunt hic, & faciunt multos rumores, quia dicunt quòd Fratres Prædicatores propterea impetrant illas indulgentias in Curia Romana, quod cum illa pecunia volunt vexare ipſum Doctorem, & tribulare eum in cauſa fidei. Et quòd homines non debent eis dare aliquid in quocunque ſtatu fuerint, ſive baſſo, ſive Eccleſiaſtico, ſive mundano. Nuper fui Moguntiæ in actu illo, quem celebraverunt Magiſtri noſtri contra Reuchlin: tunc eſt ibi quidam Prædicator in ſummo, qui eſt Magiſter noſter, promotus in Heydelberga, & vocatur Bartholomæus Zehen-

der, latinè Decimarius: ille publicavit in ambone, quòd homines deberent convenire ad ſequentem, & videre quomodo Speculum oculare combureretur, quia ipſe putabat, quod non eſſet poſſibile, quòd Doctor Reuchlin poſſet invenire unam fallaciam, quod illud non fieret: tunc unus ſocius qui eſt ibi, & dicunt quod eſt Poeta, circumivit, & ſeminavit peſſimos ſermones contra prædictum Magiſtrum noſtrum, & quando obviavit ei, tunc aſpexit eum aſpectu draconico & venenoſo. Et dixit publicè: Iſte Prædicator non eſt dignus, quod debet ſedere in menſa, ubi ſedent probi viri, quia poſſum probare quod eſt nequam & pultronus, quia in ambone in Eccleſia veſtra coram omni populo mentitus eſt contra famam unius excellentis viri, & dixit illa, quæ non ſunt facta, & prætenditur dici, ex invidia tribulant iſtum bonum Doctorem, & appellant eum beſtiam & canem, & dixit quod nullus Phariſæus unquam fuiſſet ita nequitioſus & invidus, & venit talis ſermo ad prædictum Magiſtrum, & ipſe excuſavit ſe ſufficienter, ut mihi videtur: quia dixit quod quamvis non combuſtus eſt ille liber, tamen fortaſſis comburetur in poſterum: & allegavit Scripturam Sacram in multis paſſibus, quia non eſt mendacium, quando aliquis dicit aliquid pro fide Catholica. Et dixit quod balini, & Officiales Epiſcopi Moguntinenſes impediverunt illum factum

contra

contra omnem æquitatem. Sed homines deberent videre, quid poſt hac contingeret, quia ipſe vellet eſſe Propheta, quod ille liber combureretur, etiamſi Imperator & Rex Franciæ, & omnes Principes & Duces ſtarent pro Doctore Reuchlin. Talia volui vobis ſignificare, ut eſſetis caviſatus: & rogo vos quòd velitis eſſe diligens in negotiis veſtris, ne incurratis ſcandalum, & ſic valete. Datum in Miltenberg.

Frater Conradus Dollenkopffius, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM & devotionem humillimam cum orationibus quotidianis apud Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Venerabilis vir: non habeatis moleſtiam, quòd ſcribo vobis de negotiis meis, cum vos bene habetis majora pro agendo: ſed dixiſtis mihi olim, quod deberem vobis ſemper ſcribere, quomodo ſtuderem, & non deberem ceſſare in ſtudendo, ſed deberem procedere, quia haberem bonum ingenium, & poſſem cum adjutorio Dei bene proficere, ſi met vellem. Ergo debetis ſcire, quod ego pro nunc contuli me ad ſtudium Heydelbergenſe, & ſtudeo in Theologia: Sed cum hoc audio quotidie unam lectionem in Poetria, in qua incepi proficere notabiliter de gratia Dei, & jam ſcio mentetenus omnes fabulas Ovidii in Metamorphoſeos, & ſcio eas exponere qua-

drupliciter, ſcilicet naturaliter, literaliter, hiſtorialiter, & ſpiritualiter, quod non ſciunt iſti Poetæ ſeculares. Et nuper interrogavi unum ex illis, unde dicitur Mavors? tunc dixit mihi unam ſententiam quæ non fuit vera; ſed etiam correxi eam, & dixi, quod Mavors dicitur quaſi mares vorans: & ipſe fuit confuſus. Tunc dixi, quid ſignificatur per novem Muſas allegorice? tunc etiam ignoravit: & ego dixi quod novem Muſæ ſignificant ſeptem choros Angelorum. Tertio dixi, unde dicitur Mercurius? ſed quando non ſcivit, tunc dixi ei, quod Mercurius dicitur quaſi mercatorum curius, quia eſt Deus mercatorum & habet curam pro eis. Ita videtis quod iſti Poetæ nunc ſtudet tantum in ſua arte literaliter, & non intelligunt allegorias & expoſitiones ſpirituales, quia ſunt homines carnales; & ut ſcribit Apoſtolus 1 Corinth. 2. Animalis homo non percipit ea quæ ſunt Spiritus Dei. Sed poſſetis dicere: unde habetis iſtam ſubtilitatem? Reſpondeo, quod nuper acquiſivi unum librum, quem ſcripſit quidám Magiſter noſter Anglicus, de ordine noſtro, & habet nomen Thomas de Walleis, & compoſitus eſt ille liber ſuper librum Metamorphoſeos Ovidii, exponens omnes fabulas allegorice & ſpiritualiter. Et eſt ita profundus in Theologia, quod non creditis. Certiſſimum eſt quod Spiritus ſanctus infudit huic viro talem doctrinam. Quia ſcribit

ſcribit ibi concordantias inter Sacram Scripturam, & Fabulas Poetales. Sicut poteſtis notare ex iſtis, quæ jam ponam. De Phitone ſerpente, quem interfecit Apollo, ſcribit Pſal. Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei. Et iterum: Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis. De Saturno qui ſemper ponitur homo ſenex, & pater Deorum, comedens filios ſuos, ſcribitur ab Exechiele: Comedent patres filios in medio tui. Diana ſignificat beatiſſimam Virginem Mariam, ambulans cum multis virginibus hinc inde. Et ergo de ea ſcribitur in Pſal. Adducentur virgines poſt eam. Et alibi: Trahe me poſt te, curremus in odore unguentorum tuorum. Item de Jove quando defloravit Caliſtonem virginem, & reverſus eſt ad cœlum, ſcribitur Matth. 12. Revertar ad domum meam, unde exivi. Item de Aglauro pediſſequa, quam Mercurius vertit in lapidem, illa lapidificatio tangitur Job. 42. Cor ejus indurabitur ut lapis. Item quomodo Jupiter ſuppoſuit Europam virginem, etiam habetur in Sacra Scriptura, quod ego ignoravi prius, quia ſic dixit ad eam: Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, quia concupivit Rex ſpeciem tuam. Item Cadmus quærens ſororem ſuam, gerit perſonam Chriſti, qui quærit ſuam ſororem, id eſt, animam humanam: & ædificat civitatem, id eſt, Eccleſiam. De Actæone vero qui vidit Dianam nudam, propheti-

phetizavit Ezechiel c. 16. dicens: Eras nuda & confuſione plena, & tranſivi per te, & vidi te. Et non eſt fruſtra in Poetis ſcriptum, quod Bacchus eſt bis genitus, quia per hoc ſignificatur Chriſtus, qui etiam eſt bis genitus, uno modo ante ſecula, & alia vice humaniter & carnaliter. Et Semele qui nutrit Bacchum, ſignificat beatam Virginem, cui dicitur Exod. 2. Accipe puerum iſtum, & nutri mihi, & ego dabo tibi mercedem tuam. Item fabula de Piramo & Thisbe ſic exponitur allegorice & ſpiritualiter: Piramus ſignificat filium Dei, & Thisbe ſignificat animam humanam, quam amat Chriſtus, & de qua ſcribitur in Evangelio: Tuam ipſius animam pertranſibit gladius, Lucæ 2. Sic Thisbe interfecit ſe gladio amaſii ſui. Item de Vulcano qui ejicitur de cœlo, & efficitur claudus, ſcribitur in Pſalmis: Expulſi ſunt, nec potuerunt ſtare. Hæc & talia multa didici ex illo libro. Vos videretis mirabilia, ſi eſſetis mecum. Et iſta eſt via, qua debemus ſtudere Poetriam. Sed parcatis mihi quod prætendo quaſi docere veſtram dominationem: quia vos ſcitis melius quam ego, ſed feci in bona opinione. Ego diſpoſui hic, aliquis in Tubinga debet me certificare, quicquid agit Doctor Reuchlin, ita quod poſſum vos caviſare. Sed jam nihil ſcio, alias vellem vobis notificare. Sed jam valete in charitate non ficta. Datum Heydelbergæ.

M. Til-

M. Tilmannus Lumplin. S. D. M. Ortuino Gratio.

STULTISSIMUS ſum virorum, & ſapientia non eſt mecum: non didici ſapientiam, & non novi ſapientiam ſanctorum. Prov. 30. Ergo non debetis me ſpernere, quod prætendo vobis dare conſilium in factis veſtris: quia ego facio talia ex bono animo, & volo caviſare vos ſecundum quod ego intelligo, & modicum volo corrigere vos, quia vexatio dat intellectum. Et ſcriptum eſt in Eccleſ. c. 13. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Sic etiam fit vobis, quia vultis habere quod ſum amicus veſter: propterea oportet etiam pro bono accipere vexationes à me. Ego percepi ſeu intellexi, quod vos tacuis in cauſa Joan. Reuchlin, & non reſpondetis ei contra ſuas ſcandalizationes, & iratus ſum valde, quia amo vos, & ſcriptum eſt: Quem diligo, corrigo. Nam quare incepiſtis ei reſpondere, ſi non vultis continuare? An non eſtis ſufficiens. Vos eſtis per Deos, & præſertim in Facultate Theologica eſtis melior: & ergo debetis ei reſpondere, & defendere famam veſtram, & prædicare fidem Chriſtianam, contra quam ſcribit ille hæreticus. Et non debetis aliquem reſpicere, quia dicit Salomon in Eccleſ. 13. Noli eſſe humilis in ſapientia, ne humiliatus in ſtultitiam ſeducaris. Neque debetis timere potentiam Juriſtarum, quod faciant vobis periculum corporis

poris, quia debetis talia pati pro fide & veritate. Unde Chriſtus dicit in Evangelio Matth. 16. Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam. Et ſi timetis, quod non poteſtis eum vincere, tunc non creditis Evangelio, quia iſta eſt cauſa fidei. Et ſcriptum eſt in Evangelio, quod nihil eſt impoſſibile homini, qui credit, quia ponitur Matth. 18. Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic, tranſi hinc, & tranſibit, & nihil erit impoſſibile vobis. Sed non eſt poſſibile, quod Doctor Reuchlin poteſt verum ſcribere, qui non habet fidem integre, quia defendit Judæos, qui ſunt hoſtes fidei, & eſt contra opiniones Doctorum, & c[illegible]n hoc eſt peccator, ſicut ſcribit Magiſter Joannes Pfefferkorn in ſuo libro, qui dicitur Sturmglock. Sed peccatores non debent aliquid habere agere in Scriptura Sacra, quia ſcribitur Pſal. 49. Peccator autem, dixit Deus, quare tu enarras juſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Quapropter ego hortor vos, & rogo pectoraliter quatenus velitis audacter defendere vos, quod homines poſſunt laudabiliter dicere de vobis, quod defendiſtis Eccleſiam & famam veſtram. Nec debetis reſpicere aliquem, etiamſi Papa vellet prohibere, quia Eccleſia eſt ſuper Papam. Et debetis me habere excuſatum, quod moneo vos, quia vos amo,

&

& tu ſcis Domine quod amo te. Valete in fortitudine corporis & animi.

Profundiſſimo necnon Illuminatiſſimo Magiſtro Ortuino Gratio, Theologo, Poetæ, & Oratori in Colonia, Domino ac Præceptori ſuo obſervandiſſimo, Joannes Schnarholtzius, mox Licentiatus, humillima commendatione ad mandata.

CORDIALISSIME, necnon profundiſſime M. Ortuine: Ego Joannes Schnarholtzius, mox licentiandus in Theologia, in alma Univerſitate Tubingem, vellem libenter loqui cum veſtra dignitate, ſed timeo, quod etſi irreverentialitas, quia vos eſtis ita doctus, & tam magnæ reputationis in Colonia, quod nullus debet ad veſtram dignitatem accedere, qui prius non bene prævidit ſe, quia ſcriptum eſt: Amice, quomodo huc intraſti, non habens veſtem nuptialem? Sed vos eſtis humilis, & ſcitis vos humiliare: ſecundum quod dicit Scriptura: Qui ſe humiliat, exaltabitur, & qui ſe exaltat, humiliabitur. Ideo volo deponere pudorem, & cum dominatione veſtra audacter loqui, ſed tamen, quâ decet, reverentiâ. Ego audivi nuper prædicare hic à quodam Magiſto de Parrhiſia in magna audientia, in feſto aſcenſionis Domini, qui præmiſit tale thema: Aſcendit Deus cum jubilatione: & fecit unum bonum ſermonem, quem omnes laudaverunt audientes,

&

& fleverunt, meliorantes ſe ex illa prædicatione. Ipſe in ſecunda parte ſuæ collationis induxit duas concluſiones valde magiſtrales & ſubtiles. Prima fuit, quando Dominus aſcendit in altum cum elevatis manibus: tunc Apoſtoli & beata Virgo ſteterunt, & clamaverunt cum tanta jubilatione uſque ad raucitatem, ut impleretur prophetia, quæ dicit: Clamaverunt, & raucæ factæ ſunt voces eorum. Et probavit quod iſte clamor fuit lætitialis, & neceſſarius in fide Catholica, teſte Domino, dicente in Evangelio: Amen, amen, dico vobis, ſi iſti tacebunt, lapides clamabunt. Ipſi clamaverunt omnes charitative cum magno zelo. Præcipue tamen beatus Petrus, qui habebat unam tubalem vocem, ut teſtatur David: Iſte pauper clamavit. Ipſa beata Virgo non clamavit, ſed Deum laudavit in corde ſuo, quia novit bene, quod iſta omnia deberent fieri, ſicut ei prædixit Angelus. Et quando Apoſtoli ita unanimiter cum jubilatione & devotione clamaverunt: Venit unus Angelus de cœlo, & dixit eis: Viri Galilæi, quid hic ſtatis & clamatis, & aſpicitis in cœlum? Hic Jeſus, qui aſſumptus eſt in cœlum, ſic veniet, quemadmodum vidiſtis eum. Et hoc factum eſt, ut impleretur Scriptura, quæ dicit: Clamaverunt juſti, & Dominus exaudivit eos. Secundo concluſio extitit magiſtralior, & talis in ſua forma: Filius hominis voluit habere ſuam paſſionem, ſepulturam, reſurrectionem

in Hieruſalem, quæ eſt in centro terræ, quod omnes regiones ſcirent de ejus reſurrectione, & quod nullus Gentilis poſſet ſe excuſare cum ſua hæreſi, & dicere: Ego neſcivi quod Dominus reſurrexit à mortuis. Quoniam ergo quod eſt in medio, omnes videre poſſunt, qui ſunt circa medium, & quod nullus incredulus haberet unum parvum refugium excuſationis, in illo loco ubi Dominus aſcendit, eſt in centro, & in medio terræ, ac ibi pendet una campana quam omnis mundus audit, & quando ipſa pulſat, tunc dat horribilem ſonum de extremo judicio, & de aſcenſione Domini. Et quando pulſat, etiam ſurdi audiunt. Deduxitque multa corollaria ex illa concluſione, quam didicit in Parrhiſia. Sed quando ceſſavit prædicare, tunc quidam Magiſter de Erphordia voluit eum reprehendere, ſed ſtetit cum confuſione. Vos debitis mihi oſtendere libros, ubi iſta materia habetur, & volo emere. Datum ex Baſilea, apud beatum Rhenanum, qui eſt veſter amicus.

Bartholomeo Colpio Baccalaureo Theologiæ formato, Ordinis Carmelitarum, Vuillibrodus Niceti Ordinis, Wilhelmitarum Curſor in Theologia, autoritate reverendiſſimi Generalis in Ordine ſeſe commendat cum ſalute.

QUOT in mari ſunt guttæ, & quot in Colonia ſanctæ Beguttæ, quot pilos habent

 aſi-

aſinorum cutes, tot & plures tibi mitto ſalutes. Venerabilis Domine Carmelita Colpe: ego ſcio quòd eſtis de optimo ordine, & habetis multas indulgentias à Sede Apoſtolica. & quòd nullus ordo veſtro ordine poteſt prevalere, quia poteſtis varios caſus abſolvere in confeſſione, quando videlicet confitentes ſunt contriti & compuncti, & volunt communicare ideò volo à dominatione veſtra interrogare unam quæſtionem Theologicalem, quam vos benè poteſtis determinare, quia eſtis unus bonus artiſta, & ſcitis benè prædicare, & habetis unum bonum zelum, & eſtis conſcientioſus: & cum hoc audio, quòd habetis unam magnam liberariam in veſtro conventu, in qua ſunt multi libri in Sacra Scriptura, in Philoſophia, & in Loica, etiam Petro Hiſpano. Necnon quidam proceſſus magiſtrales de Colonia, de burſa Laurentii, ubi regit actu Magiſter noſter Tungarus, vir valde zeloſus ac profundus in Theologia ſpeculativa, & illuminatus in fide Catholica. Quamvis quidam Doctor in Jure vult eum vexare, ſed non eſt formalis in diſputando, nec qualificatus in libris ſententiarum, ideo non curant eum Magiſtri noſtri. Necnon præcipuè audio, quòd in prædicta liberaria, ubi curſores in Theologia habent ſuum ſtuditorium, eſt ligatus in ferrea catena unus liber valde notabilis, qui dicitur Conbibilationes, quia etiam continet autoritates

in

in Theologia, & prima principia Sacræ Scripturæ, quem vobis legavit unus Magiſter noſter de Parrhiſia in mortis articulo, quando fecit confeſſionem & revelavit quædem ſecreta in Bonaventura, & mandavit, quòd nemo deberet in eo legere, qui non eſſet de veſtro ordine, & in hoc Papa dedit quasdam indulgentias & catenas, apud quem librum jacet Henricus de Haſſia & Vernerus, & omnes alii Doctores ſuper libris ſententiarum, in quibus omnibus vos eſtis fundatus, & ſcitis defendere omnem viam in diſputando Antiquorum, Modernorum, Scotiſtarum, Albertiſtarum, & etiam illorum qui ſunt de burſa Kneck in Colonia, ubi habent proprium proceſſum. Ideo rogo vos cordialiter & charitative, quòd non velitis gravare in mea petitione: ſed mihi dare unum bonum conſilium in mea quæſtione ſecundum veſtrum poſſe, & allegare quid Domini Doctores determinant diſputativè & concluſivè. Eſt autem quæſtio iſta talis in ſui forma: Utrum Lolhardi & Beguttæ in Colonia ſunt ſeculares vel ſpirituales perſonæ, utrum teneantur facere profeſſionem? Et an poſſint accipere mulieres & viros. Ego diu ſtudui in Sacra Scriptura, in Diſcipulo, & in Faſciculo temporum, necnon in aliis libris autenticis Sacræ Scripturæ, ſed non potui invenire. Sic etiam quidam Sacerdos in Fulda, qui multùm ſtuduit in dictis libris, ſed non invenit

in regiſtro vel in libris, ipſe eſt de genealogia Domini Paſtoris ibidem, qui eſt Poeta, quia ſcit benè latiniſare, dictaminaque componere, quia ego ſum plebanus ratione monaſterii: & habeo multos communicantes, & etiam tales perſonas, de quibus jam facio quæſtionem. Superintendens noſter dicit manifeſtè, quòd ipſe non poteſt conſcientiam ſuam ſalvare in deciſione talis quæſtionis: quamvis haberet diſputata multorum Doctorum de Parrhiſia & Colonia, quæ complevit uſque ad Licentiaturam, & reſpondit materialiter & formaliter pro completione: ſi vos non poteſtis determinare illam materiam, debetis interrogare Magiſtrum Ortuinum, ille docebit vos omnia. Nam vocatur Gratius, propter gratiam divinam in ſe, quæ nihil ignorat. Compilavi unum carmen heroicum, de prædicto libro: vos debetis legere & corrigere, & facere unum punctum, ubi ſum ſuperfluus, vel diminutius, & audite quomodo placet Magiſtro Ortuino: Ego volo mittere imprimere. Et ſic incipit:

Nemo debet eſſe tam ſtultus,
Et in tanta præſumptuoſitate ſepultus:
Quod velit fieri illuminatus in Sacra Scriptura,
Et formaliter deducere corrollaria ex Bonaventura:
Qui non didicit mentetenus combibilationes,

Quas

Quas magiſtri noſtri reſumunt per omnes
regiones:
Præſertim in Parrhiſia, quæ eſt mater omnium Univerſitatum,
Et in Colonia ubi nuper magiſtraliter eſt approbatum:
Per Magiſtros noſtros in Theologicali diſputatione,
In qua determinaverunt omnia ſeraphica probatione,
Quod multo melius eſt ſcire iſtas combibilationes
Quæ plurima tractant per irrefragabiles rationes:
Quam mentetenus ſcire Hieronymum & Auguſtinum,
Qui tantum ſcribunt bonum latinum:
Quia combibilationes ſunt optima materia,
Ceu diſputant Magiſtri noſtri per omnia monaſteria:
Ipſæ concludunt per concluſiones magiſtrales,
Qui ſunt in divinis ipſi termini eſſentiales:
Et tractant etiam prima principia Theoloicalia,
Et alia multa, quæ ſunt valde magiſtralia.

 Mr. Or-

M. Ortuino Gratio Viro inenarrabilium doctrinarum, Magiſtro Gingolfusling percuſſoris, mille millium ſalutes dicit in charitate non ficta.

GLORIOSISSIME Magiſter: Ego amo vos pectoraliter ex intimo zelo, quia vos eſtis meus ſingulariſſimus in Daventria, & quicquid vos ſtimulat, in conſcientia veſtra, hoc me magis ſtimulat & quod me ſtimulat, ſcio quòd vos etiam ſtimulat, & veſter ſtimulus ſemper fuit etiam ſtimulus meus, & nemo vos unquam ſtimulavit, qui me non durius ſtimulavit, atque cor meum totiens patitur ſtimolos, quotiens aliquis vos ſtimulat. Credatis mihi in bona fide, quando Hermannus Buſchius ſtimulavit vos in ſuo Proemio, amplius me ſtimulavit quàm vos, & cogitavi quomodo poſſum iſtum indiſcretum rixatorem re ſtimulare, qui etiam tam præſumptuoſæ ſuperbiæ eſt, quòd audet ſtimulare Magiſtros noſtros de Parrhiſia & Colonia, & ipſe tamen non eſt promotus. Quamvis ſocii ejus dicunt, quòd ipſe eſt promotus in Baccalaurium Juris, in Lyptzick: ſed ego non credo, quia etiam ſtimulat Magiſtros in Lyptzick, videlicet magnum Canem & minorem Canem, & alios multos, qui eum poſſunt multò minus ſtimulare, quàm ipſe illos ſtimulat: Verum ipſi neminem volunt ſtimulare propter ſuam mortalitatem, & propter doctrinam Apoſtoli, dicentis: Nolite calcitrare

rare contra ſtimulos. Verùm enimvero, vos debetis eum re ſtimulare, quia habetis unum bonum ingenium, & eſtis inventivus, & ſcitis in una hora multa metra facere ſtimulativa: ſcitis etiam eum ſtimulare in omnibus ſuis factis & dictis. Ego compilavi unum dictamen contra eum, ipſumque magiſtraliter poeticeque ſtimulo: non poteſt evadere ſtimulum meum. Si vult reſtimulare, tunc volo iterum fortius ſtimulare. Datum raptim, ex Argentina, apud Matthiam Schuchſtulium.

Mammotrectus Buntemantelus in ſeptem artibus Magiſter, M. Ortuino Gratio, Philoſopho, Oratori, Poetæ, Juriſtæ, Theologo, & ſic ſine ſtatu, Salutem dicit cordialiſſimam.

CONSCIENTIOSISSIME Domine M. Ortuine: credatis mihi firmiter, quod vos eſtis cor meum, ex quo audivi multa à dignitate veſtra in Poeſi in Colonia, in qua vos excellentis omnes in illa arte, & eſtis multo melior Poeta quam Buſchius vel Cæſarius, & ſcitis etiam Plinium legere, & Grammaticam Græcam. Ex illa confidentia volo reverentiæ veſtræ quædam manifeſtare ſub fide confeſſionis. Venerabilis Domine Magiſter: ego amo hic unam virginem, filiam campanatoris, Margaretam cum nomine, qua ſedit nuper in latere veſtro, videlicet quando plebanus noſter dominationem veſtram invita-

vit ad convivalitatem, & tractavit vos reverentialiter, quando bibimus, & fuimus lætæ mentis, quando ille etiam propinavit vobis bonos hauſtus: Ego amo eam in tanto amore, quòd non ſum mecum: credatis mihi firmiter, quod neque comedo, neque dormio præ eas. Et homines dicunt ad me: Domine Magiſter, quare ita palleſcitis? amore Dei relinquite libros veſtros, vos nimium ſtudetis, debetis aliquando ſolatium quærere & zechare: vos eſtis adhuc unus juvenis vir, bene poteſtis adhuc proficere ad Doctoratum, & fieri Magiſter noſter: eſtis etiam fundamentalis & bonus ſcholaris, & jam quaſi valetis unum Doctorem, ſed ego ſum timidus, & non poſſum dicere meam infirmitatem. Ego lego Ovidium de remedio amoris, quem Coloniæ gloſavi à veſtra dignitate cum multis notabilibus & moralitatibus in margine; verum non juvat, quia iſte amor quotidie fit major. Nuper choriſavi cum ea ter in chorea ſerotinali in domo ſtulteti: tunc fiſtulator fiſtulavit cantilenam de Paſtore de nova civitate, & ſtatim omnes choriſatores amplexabantur ſuas virgines, ſicut mos eſt: & ego etiam meam valdè amicabiliter compreſſi ad pectus meum, cum ſuis mammillis, necnon tetigi fortiter manus ejus tunc ipſa riſit, & dixit: In anima mea, Domine Magiſter, eſtis delectabilis vir, & habetis molliores manus quàm alii, non debetis Sacerdos fieri, ſed uxorem accipere, & inſpexit

ſpexit me delectabiliter, quòd ego credo, quòd me etiam occultè amat. Verum oculi ejus cor meum ſic læſerunt, ſicut una ſagittá pertranſiſſet, & ſtatim ivi domum cum famulo meo, & poſſui me ad lectum. Tunc mater mea flevit, quia timuit quòd haberem peſtilentiam, ac cucurrit cum urina mea ad Doctorem Brunellum, clamans: Domine Doctor, rogo vos propter Deum, juvate filium meum, volo vobis dare ad propinam unum bonam camiſiam, quia promiſi quòd debet Sacerdos fieri. Tunc Medicus vidit urinam, & dixit: ille patiens pro parte eſt cholericus, & pro parte flegmaticus, ipſe habet timere de magno tumore circa renes, propter inflationes ac tormenta ventricalia, ex mala digeſtione: debet ſumere medicinam extractivam: eſt una herba, quæ videlicet dicitur Gyni, naſcens in locis humidis, habens gravem odorem, ſicut docet herbarius: illius herbæ partes inferiores debetis conterere, & cum ſuo ſucco facere unum longum emplaſtrum, & ei ponere ad totum ventrem ſuum hora conſueta, & debet jacere ſuper ventrem ſuum benè ad unam horam multum ſudando: ſic ſine dubio ceſſabunt illa tormenta ventricalia, cum ſuis inflationibus, quia non eſt alia medicina tam efficax ad iſtam infirmitatem, ſicut illa, ut eſt probatum in multis patientibus. Verùm certè bonum eſt, ut ipſe prius accipiat unam purgationem de albo

græco cum ſucco raphani ana drachmas iij. & benè erit. Tunc mater venit, & dedit mihi talem purgationem contra voluntatem meam, & habui in illa nocte quinque ſedes magnas, atque nihil dormivi, ſemperque cogitavi, quomodo illam in chorea compreſſi cum ſuis mammillis ad pectus meum, ac quomodo illa me aſpexit. Precor vos propter omnem bonitatem, quam in vobis habetis, quòd velitis mihi dare unum experimentum de amore, ex veſtro parvo libro, in quo ſtat ſcriptum, probatum eſt, quem ſemel oſtendiſtis: Ecce ex illo libro poſſum facere, quòd omnis mulier me amat; & niſi faciatis D. Magiſter, tunc ego moriar, & mater mea præ dolore etiam morietur. Ex Heydelbergo.

Magiſter Ortuinus Gratius, Magiſtro Mammetrecto, profundiſſimo amico, in primo gradu amicitiarum S. D.

Ex quo dicit Scriptura: amat Dominus gradientes ſimpliciter, ideò laudo dominationem veſtram ſubtiliſſime Domine Magiſter, quòd ſcribitis mihi tam ſimplicitur conceptum mentis veſtræ, oratoriè tamen, ſicut eſtis bene ſtilatus in latiniſando. Ego volo vobis etiam ſimpliciter ſcribere Rhetoricaliter, & non Poeticaliter. Domine Magiſter amicabiliſſime, vos manifeſtatis mihi de amore veſtro: ego miror, quod non eſtis prudentior, quàm quod vultis amare virgines: dico

dico vobis, quòd male facitis, & habetis propoſitum peccaminoſum, quòd vos poſſet ducere ad infernum. Ego cogitavi quòd eſtis diſcretus, & non curatis iſtas levitates, quæ ſemper habent malum exitum. Aſt dabo vobis concilium meum quod petitis: ex quo dicit Scriptura: Qui petit, accipit. Debetis primò relinquere illas vanas cogitationes de veſtra Margareta, quas diabolus vobis ſuggerit, qui eſt pater omnis peccati, teſte Richardo ſuper 4. Et quandocunque de ea cogitatis, facite crucem ante vos; necnon orate unum Pater noſter, cum illo verſu in Pſalterio: Stet diabolus à dextris ejus. Etiam ſemper comedite ſal benedictum, in die Dominico, & ſpargite vos cum aqua ſancta, quod conſecravit ſtationarius ſancti Ruperti, & ſic poteſtis effugere illum diabolum, qui vobis ſuggerit illum magnum amorem de veſtra Margareta, quæ non eſt ita pulchra ut putatis. Ipſa habet unam verrucam in fronte, ac magna rubeaque crura, groſſas nigraſque manus, ſibique olet os ſuum propter malos dentes: necnon etiam habet ſpiſſum culum ſecundum commune Proverbium: Ars Margaretæ eſt miſerabile retre. Sed vos eſtis cæcus ex illo diabolico amore, quòd non videtis ejus vitia. Ipſa multum bibit & comedit, ac bis nuper bombiſavit, quando ſedit apud me in menſa, & dixit quòd fecit cum ſcamno. Ego habui in Colonia pulchriorem veſtra Mar-

Margareta, & tamen dereliqui eam. Poſtquam accepit virum, ſæpe vocavit me per unam antiquam vetulam, quando vir ejus fuit abſens, ſed non veni præter ſemel, ſed tunc fui ebrius. Ego hortor quòd bis jejunetis in Sabbato, & poteſt faciatis confeſſionem uni Magiſtro noſtro, Ordinis Prædicatorum, qui poſſet vos benè inſtituere. Et quando feciſtis confeſſionem, tunc debetis orare de ſancto Chriſtophoro, quòd velit vos portare in humeris ſuis, ne iterum recidivetis, ac mergatis vos in mare amplum & ſpacioſum, in quo ſunt reptilia, quorum non eſt numerus, id eſt, peccata infinita, ſicut exponit Compilator, ac poſtea orate, ne cadetis in tentationem. Surgite etiam mane, lavate manus veſtras, ornate crines, & nolite eſſe accidioſus: Scriptura enim dicit: Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo. Etiam vitate loca ſecreta, nos ſcimus quòd loca & tempora ſæpe inducunt homines ad peccandum, & maximè ad luxuriandum. Verùm quòd vultis à me habere unum experimentum probatum de amore, ſciatis quòd ego non poſſum ſalvare conſcientiam meam. Quando gloſavi vobis hic Ovidium de arte amandi, dixi vobis quòd nemo deberet facere per artem Nigromantiam, quòd mulieres ſe amant. Et quicunque contraiverit, ipſe eſt excommunicatus de facto, & exquiſitores hæreticæ pravitatis poſſent eum citare, atque in ignem damnare.

Ego

Ego dixi vobis etiam unum exemplum, quòd debetis notare, videlicet hoc. Unus Baccalaurius Lypſenſis amavit unam virginem Catharinam Piſtoris, & jactavit ipſam cum pomo Nigromantico, & ipſa pomum accepit, & poſuit ad pectus ſuum inter mamillas, & ſtatim incepit iſtum Baccalaurium furialiter amare, ſic, quòd quando fuit in Eccleſia, ſemper inſpexit iſtum Baccalaurium. Et quando debuit orare Pater noſter, qui es in cœlis, oravit, Baccalaurie ubi es? Etiam in domo, quando pater vel mater clamavit ſibi, reſpondit: Baccalaurie quid vultis? Et ipſi non intellexerunt, donec quidem Magiſter noſter prætergrediens domum ejus ſalutavit iſtam virginem, dicens: Domina Catharina: Bonum ſero: proficiat vobis: vos habetis unum pulchrum crinale. Et reſpondit illa virgo Catharina: Deo gratias, bone Baccalaurie, vultus mecum bibere de optima cereviſia? porrigens ſibi cantharum. Verum ille Magiſter noſter fuit iratus, accuſavit ipſam apud matrem ſuam, ſic: Domina Piſtoriſſa, corrigite filiam veſtram, ipſa eſt valde indiſcreta; ſcandalizavit noſtram Univerſitatem: nam vocavit me Baccalaurium, & ſum Magiſter noſter: Amen, amen, dico vobis, quòd perpetravit peccatum mortale: abſtulit mihi honorem meum, & peccatum non dimittitur, niſi ablatum reſtituatur. Alios Magiſtros noſtros nominavit etiam Baccalaurios: ego credo

do quod amat unum Baccalaurium, habete advertentiam. Tunc mater ejus accepit unum lignum, percutiens ipſam ad caput & dorſum ſuum, quod perminxit ſeſe, incluſitque ipſam in cubile per dimidium annum, & dedit ei panem & aquam comedere. Interea temporis Baccalaurius proceſſit, & celebravit primitias, poſteaque rexit unam parochiam in Saxonia Padorau: quod cum ipſa audivit, ſaltavit ex alta feneſtra, & fregit quaſi dextrum brachium, & fugit in Saxoniam ad iſtum Baccalaurium, cum quo adhuc eſt hodierna die, & habet cum eo quatuor pueros. Vos verò bene ſcitis, quod hoc eſt ſcandalum in Eccleſia. Ergo igitur debetis cavere ab illa arte Nigromantica, ex qua veniunt multa mala. Verum poteſtis benè uti medicina, quam vobis dominus Doctor Brunellus docuit de Gyni: eſt bona medicina, ego probavi eam ſæpe contra tormenta ventricalia. Valete cum matre veſtra. Ex Colonia à domo Domini Joannis Pfefferkorn.

Lyra Buntſchumacherius, Ordinis Prædicatorum, Theol. Guillermo Hackineto, qui eſt Theologorum Theologiſſimus, ſalutem dicit.

Vos ſcripſiſtis mihi ex Anglia de Londino unam longam literam, pulchrè latiniſatam, in qua petiviſtis, quod deberem vobis ſcribere unam novitatem, ſive bonam, ſive malam

malam, quia eſtis naturaliter inclinatus ad audiendum nova, ſicut faciunt omnes, qui ſunt de complexione ſanguinea, & audiunt libenter cantilenas muſicales, ac in menſa ſunt lætæ mentis. Ego fui valde lætatus, quando accepi veſtram literam, ſicut qui invenit unam prætioſam margaritam, & oſtendi eam Dominis meis Joanni Grocino & Linacro, dicens: Videte Domini mei, videte nonne iſte Magiſter noſter eſt formalis in latiniſando, & componendo dictamina, & arte epiſtolandi? Et juraverunt, quod non poſſunt ſimiles epiſtolas componere in arte latinitatis, quamvis ſunt Poetæ Græci & Latini. Et extulerunt vos ſuper omnes qui ſunt in Anglia, Francia, Germania, & omni natione, quæ ſub cœlo eſt. Ideo non eſſet mirum, quod vos eſtis Generalis in veſtro Ordine, & quod Rex in Gallia diligit vos, non enim habetis ſimilem in latiniſando, diſputando, & prædicando, ac ſcitis Regem cum Regina optime informare in confeſſione. Etiam iſti duo Poetæ laudaverunt vos, quod habetis artem Rhetoricalem: verum fuit ibi unus juvenis ſocius, qui intitulavit ſe Richardum Crocum: ille præſumpſit contra vos, quod non ſcribatis ſecundum regulas artis Rhetoricalis, verum fuit valde confuſus, quando debuit probare. Ipſe nunc ſtat in Lyptzick, & diſcit logicam Petri Hiſpani, credo quod poſtea erit cautior. Sed accedo ad novitates:

tes: Schuvizenſes & Lansknechti fecerunt unam magnam guerram inter ſe, interficientes ſe ad multa millia: eſt timendum, quod nullus illorum venit in cœlum: quia faciunt propter pecuniam, & unus Chriſtianus non debet interficere alium. Sed vos iſta non curatis, ſunt enim leves perſonæ, & ſequuntur rixas ex propoſito. Alia novitas eſt pejor, Deus det, quod non ſunt vera. Scribunt de Roma, quod Speculum Joannis Reuchlin eſt de novo translatus, de materna lingua in Latinum, ex mandato Domini Papæ, & quod plus quam in ducentis locis aliter ſonat in latinitate, quam tranſtulerunt Magiſtri noſtri, & Dominus Joannes Pfefferkorn in Colonia ac dicunt pro certo, quod Romæ publice legitur, & Imprimitur cum Judæorum Talmut. Et hoc inferunt, quod Magiſtri noſtri ſunt falſarii & infames, quod male tranſtulerunt, etiam quod ſunt aſini, non intelligentes Latinum, vel Teutonicum: ac ſicut combuſſerunt iſtum librum apud ſanctum Andream in Colonia, ſic etiam debent comburere ſententiam ſuam & ſentimentum Parrhiſienſe, vel ipſimet debent eſſe heretici. Ego poſſem ſanguinem flere, adeo doleo. Quis vult amplius in Theologia ſtudere, & Magiſtris noſtris exhibere condebitam reverentiam? qui talia audit, omnes credent, quòd Doctor Reuchlin eſt profundior quam Magiſtri noſtri, quod eſt impoſſibile. Cum

hoc

hoc etiam ſcribunt, quod poſt tres menſes debet venire finalis ſententia contra Magiſtros noſtros. Nec non quod Papa mandabit ſub pœna latiſſimæ cenſuræ, quod Fratres Ordinis Prædicatorum debent, propter ſuam protervitatem, portare unum album brillum, ſive perſpicillum in ſua nigra cappa in dorſo, ad perpetuam memoriam, & ſandalum, quod fecerunt injuriam Speculo oculari Domini Joannis Reuchlin, ſicut jam etiam debent pati unum ſcandalum in celebratione miſſali, propter indoxicationem alicujus Imperatoris. Ego non ſpero, quod Papa erit tam ſtultus quod faciet. Si faciet, volumus per univerſum noſtrum ordinem, contra ipſum legere iſtum Pſalmum: Deus laudem. Cæterum Patres & Magiſtri noſtri nunc cogitant, quomodo poſſunt obviare iſto malo. Ipſi volunt a Sede Apoſtolica impetrare latiſſimas intulgentias, & maximam pecuniam colligere in Germania & Gallia, per quam poſſunt reſiſtere illi fautori Judæorum, donec moriatur, quia eſt ſenex. Et volunt eum omnino damnare. Valete, & date conſilium veſtrum ſecundum veſtrum poſſe, & promovete bonum Ordinis.

Eitelnarrabianus Peſſeneck Ordinis Wilhelmi Curſor in Theologia, Magiſtro Ortuino Gratio S. D. numeroſiſſimam.

A NATURA ſumus proclivi ad malum, ut legimus in Autenticis. Ideo inter homines audimus ſemper plura mala quam bona. Ego diſputavi nuper in Vuormatia cum duobus Judæis, & probavi quod ipſorum Lex per Chriſtum eſſet caſſata, atque quòd expectatio ipſorum de Meſſia eſſet una mera fraſta, & phantaſia, ac ſuper hoc allegavi D. Joannem Pfefferkorn in Colonia. Illi vero riſerunt, dixeruntque: Veſter Joannes Pfefferkorn in Colonia, eſt unus peſſimus trufator, nihil ſcit in Hebræo: ipſe factus eſt Chriſtianus, ut ſuam nequitiam occultaret. Quando fuit adhuc Judæus in Moravia, percuſſit unam mulierem in faciem, quòd non potuit videre in bancis, ubi mutantur floreni, & accepit plus quàm ducentos florenos, auſugiens. Et in alio loco, propter ſuum furtum, fuit ibi erectum patibulum, neſcio quomodo fuit liberatus: nos vidimus patibulum, & multi Chriſtiani viderunt, etiam aliqui nobiliſtæ, quos poſſumus vobis nominare: propterea non debetis mihi allegare iſtum furem. Tunc ego fui iratus, & reſpondi: Mentimini in collum veſtrum vos peſſimi Judæi, niſi haberetis privilegium, ego vellem vos criniſare & in ſtercus projicere. Vos dicitis talia ex odio in D. Joannem Pfefferkorn, Ipſe eſt bonus & zelo-

zeloſus Chriſtianus, ſicut eſt aliquis in Colonia: ego habeo experiencia, quia multum confitetur ad Prædicatores cum uxore ſua: audit libenter Miſſas, & quando Sacerdos elevat Euchariſtiam, tunc aſpicit devotarie, & non videt in terram, ſicut ſibi objiciunt ſui invidi, niſi quando expuit: ſed hoc facit pro eo, quia eſt multum flegmaticus, & mane comedit medicinam pectoralem. Putatis quòd Magiſtri noſtri in Colonia, & Burgimagiſtri ſunt ſtulti, qui fecerunt eum hoſpitalarium majoris hoſpitalis, necnon menſuratorem ſalis, quod certe nequaquam feciſſent, niſi eſſet bonus Catholicus. Dico vobis, quod volo omnia talia ſibi nunciare, quod poteſt defendere honorem ſuum, & vos realiter vexare, ſcribendo de veſtra confeſſione. Verum dicitis, quod eſt gratiabilis apud Magiſtros noſtros, & Burgimagiſtros, propter ſuam formoſam uxorem. Hoc non eſt verum: nam Burgimagiſtri habent met pulchras uxores, & Magiſtri noſtri non curant mulieres, & nunquam eſt auditum, quod aliquis Magiſter noſter fuiſſet adulter. Ipſa vero eſt ita honeſta matrona, ſicut eſt una in Colonia: vellet libentius unum oculum, quam bonam famam perdere. Et ego ſæpe audivi ab ea, quod audivit frequenter à ſua matre, quod viri præputiati faciunt fœminis majorem voluptatem, quam non præputiati: eam ob cauſam dicit, quando ſuus maritus moritur,

& ipſa alium accipiet, ille debet etiam nullam cutem habere in membro. Ergo non eſt credendum, quod amat Burgimagiſtos, quia Burgimagiſtri non fuerunt Judæi, nec ſunt circumciſi, ſicut Dominus Joannes Pfefferkorn: propterea relinquite ipſum in pace: alias ſcribet contra vos unum tractatum, quem intitulabit, Die Sturmglock, ut fecit contra Reuchlin. Vos debetis iſtam literam oſtendere Domino Joanni Pfefferkorn, ut ſe defendat realiter contra tales Judæos, & Hermannum Buſchium, quoniam ipſe eſt amicus meus ſingulariſſimus. & mutuavit mihi decem florenos, quando fuit promotus Baccalaurius formatus in Theologia. Datum ex Verona Agrippina ubi Buſchius & ejus ſocius comederunt de pingui Gallina.

Lupoldus Federfuſius, mox licentiandus, M. Ortuino Gratio tot ſalutes dicit, quot aucæ comedunt gramina,

DOMINE M. Ortuine: Eſt in Erphordia in quodlibetis mota una quæſtio multum ſubtilis, in duabus facultatibus Theologicali & Phyſicali. Quidam dicunt, quando Judæus fit Chriſtianus, pro tunc renaſcitur ſibi præputium, quæ eſt cutis præciſa de membro virili in nativitate, per legem Judæorum, & illi ſunt de via Theologorum, & habent præ ſe magiſtrales rationes, de quibus eſt una, quod alias Judæi facti Chriſtiani, in extremo judicio

judicio putarentur eſſe Judæi, ſi eſſent nudi in ipſorum membro virili, & ſic ipſis fieret injuria. Sed Deus nemini vult facere injuriam: ergo &c. Alia ratio tenet ex auctoritate Pſalmiſtæ, qui dicit: Et abſcondit me in die malorum, & protexit me in abſcondito. Dicit in die malorum, id eſt, in extremo judicio, in valle Joſaphat, quando oportet reddere rationem omnium malorum. Alias rationes relinquo propter brevitatem: ex quo in Erphordia ſumus moderni, & moderni ſemper gaudent brevitate, ut ſcitis. Etiam pro eo quod ego habeo malam memoriam, non poſſum multa mentetenus ſcire allegando, prout faciunt Domini Juriſtæ. Sed alii volunt, quod illa opinio non poteſt ſubſiſtere, & habent pro ſe Plautum, qui dicit in ſua Poetria, quod facta infecta fieri nequeunt. Ex hoc dicto probant, ſi aliquam partem corporis Judæus amiſit in ſua Judaitate, non recuperat illam in Chriſtiani religioſitate. Et cum hoc arguunt, quod ipſorum argumenta non concludunt formaliter, aliàs ex prima ratione ſequeretur, quòd illi Chriſtiani, qui perdiderunt propter ſuam luxuriam partem unam è ſuo membro, ut ſæpe contingit in ſecularibus & ſpiritualibus perſonis, etiam crederenter in extremo judicio eſſe Judæi: ſed hoc aſſerere eſt hæreticum, & Magiſtri noſtri hæreticæ pravitatis inquiſitores nequaquam concedunt, quia ipſi aliquando etiam

ſunt defectuoſi in iſta parte, ſed hoc non contingit ipſis ex meretricibus, ſed quando in balneis ſe non prævident. Idcirco precor dominationem veſtram humiliter & devotariè, quod velitis veſtra deciſione determinare rei veritatem, & interrogare uxorem D. Joann. Pfefferkorn, ex quo cum ea benè ſtatis, & illa non verecundatur dicere vobis, quæcunque vultis, propter illam amicabilem converſationem, quam habetis cum viro ſuo. Et ego etiam audio, quòd eſtis ejus confeſſor; propterea poteſtis eam compellere ſub pœna ſanctæ obedientiæ. Dicatis: Domina mi, nolite verecundari, ego ſcio, quòd eſtis honeſta perſona, ſicut eſt una in Colonia, non peto inhoneſtum à vobis, ſed ut manifeſtetis mihi rei veritatem; utrum maritus veſter habet præputium, vel non, dicatis audacter ſine verecundia, amore Dei, quid tacetis? Verum ego nolo vos docere, vos melius ſcitis quomodo debetis vos habere cum mulieribus, quam ego. Datum raptim. Ex Erphurdia, ex Dracone.

Pardormannus Fornacificis, Licentiatus, M. Ortuino Gratio, ſalutem ſalutariſſimam dicit.

NUPER ſcripſiſtis ad me de Colonia, & reprehendiſtis me, quòd ego non ſciberem ad vos, ex quo dixiſtis præ aliis, libenter legiſtis meas literas, quòd habent bonum ſtilum,

ſtilum, necnon procedunt rectè ſecundum artem epiſtolandi, quam audivi à veſtra præſtantia in Colonia: ego ſcriberem vobis, non habeo ſemper inventionem & materiam, ut nunc habeo. Vos debetis notare, quòd jam hic celebratur quodlibetum; & Magiſtri, Doctóresque expediunt ſe artificialiter cum magna doctrina in determinandis, ſolvendis, proponendis quæſtionibus, argumentis, problematibus in omni ſcibili. Et cum hoc Poetæ & Oratores apparent valde artificioſi ac ſcientioſi, inter quos eſt unus notabilis & magiſtralis in illa arte, præ cæteris, qui facit ſibi magnum titulum, quando intimat lectiones ſuas, & dicit quod eſt Poeta Poetarum, & quod præter eum non eſt alius Poeta. Ipſe ſcripſit quendam tractatum metricè, quem notabiliter intitulavit, ego ſum oblitus nomen, credo quod eſt de ira & colericus: in quo tractatu ſtimulat Magiſtros multos, & alios Poetas, qui ſe impediverunt legere in Univerſitate, propter ſuam luxurioſam artem. Verum Magiſtri dicunt ſibi in faciem, quod non eſt tam bonus Poeta ſicut gloriatur, & tenent ſibi multum in oppoſitum, & probant per vos, videlicet quod eſtis multò profundior in arte Poeticali, cum hoc oſtendunt, quod non eſt benè fundatus in quantitate ſyllabarum, prout determinat Magiſter de villa Dei, in tertia ſui, quam iſte videtur non ſufficienter legiſſe, atque deducuntur contra

ipſum intentum ſuum multipliciter. Primo per nomen veſtrum, & hoc dupliciter. Primo ſic: Ecce iſte vult profundior eſſe Poeta, quam Magiſter Ortuinus, & tamen nomen ſuum non patitur. Profecto Magiſter Ortuinus dicitur Gratus a ſupernali gratia, quæ vocatur Gratia gratis data, quia aliàs non poteritis ſcribere tam profunda dictamina Poetricalia, ſine illa gratia gratis data vobis per Spiritum ſanctum, qui ubi vult ſpirat, & vos etiam impetraſtis per humilitatem veſtram: Deus enim reſiſtit ſuperbis, & humilibus dat gratiam. Qui veſtram Poetriam legunt & intelligunt, negotium fatentur in conſcientia ſua, quod non habetis parem, & mirantur quod iſte eſt ſic inſulſus & inverecundus, quòd vult eſſe ſuper vos: quoniam unus puer poſſet intelligere, quòd illum excellitis, ſicut Laborinthus Cornotum excellit. Ipſi volunt colligere dictamina veſtra, & curare imprimere, quæ in variis tractatibus hinc inde ſcripſiſtis, videlicet in tractatu Magiſtri noſtri de Tungaris, ſummi Regentis in burſa Laurentii, in tractatu de ſcandaloſis propoſitionibus Joannis Reuchlin, in ſentimento Parrhiſien, in multis tractatibus Domini Joann. Pfefferkorn, qui fuit olim Judæus, & nunc eſt optimus Chriſtianus. Ipſi timent quòd aliàs pereat veſtra Poetria, & dicunt, quòd eſſet unum maximum ſcandalum illius temporis, & peccatum mortale, ſi periret per negligentiam,

tiam, & non imprimeretur, Orant etiam Domini Magiſtri, quod dignemini ſibi mittere apologiam veſtram contra Joann. Reuchlin, in qua realiter tribulatis illum prætenſum Doctorem, quod audet oppoſitum tenere contra quatuor Univerſitates: volunt exſcribere, & vobis remittere. De iſto modo probandi ſunt Magiſter Joann. Kirchberg, amicus meus ſingulariſſimus, mecum promotus, Magiſter Joann. Hungen, amicus meus affectualiſſimus, Magiſter Jacob. de Noremberga, Magiſter Jodocus Vuytzheym, & alii multi Magiſtri, amici mei digniſſimi & fautores veſtri imperterriti. Verum enimvero, ergo alii opponunt ſe, & dicunt, quod iſte modus probandi eſt quidem ſubtilis, & concludit magiſtraliter; ſed non ſit de mente veſtra, quia hoc ſonaret multum ſuperbè, ſi vos diceretis: Ecce Domini mei, ego vocor Gratius à ſupernali gratia, quam mihi dedit Deus in Poetria, & in omni ſcibili: & hoc idem repugnaret humilitati veſtræ, per quam habetis illam gratiam, & eſſet oppoſitum in adjecto, Nam gratia ſupernalis & ſuperbia non patiuntur ſe in eodem ſubjecto. Porrò gratia ſupernalis eſt virtus, & ſuperpia vitium, quæ ſe non compatiuntur, propter hoc, quod unum contrariorum natum eſt expellere reliquum, ut caliditas expellit frigiditatem: Magiſter noſter & Poeta ſecundum Petrum Hiſpanum in prædicamentis, qui diſputat, quod

virtus contrariatur vitio. Ergo eſt alia ratio multò melior, propter quam vocatur Gratius, videlicet à Grachis Romanis, depoſita una litera propter malam ſonantiam, de quibus legitur in hiſtoriis Romanorum, quod fuerunt valde notabiles Poetæ & Oratores iſti Gracchi, & quod Roma ilio tempore pares non habuit, qui fuerunt tam ſubtiles & profundi, ſicut illi in Poeſi & in Rhetorica. Et legitur, quod fuerunt de molii & ſuavi voce, non tubali & groſſa, ſed dulci, ſicut una fiſtula, ad quam fiſtulam ipſi etiam aliquando inceperunt rhetorizare in principio ſui dictaminis: propterea populus audivit eos cum magna affectualitate, & dedit eis primam laudem præ cæteris in illa arte. Ab iſtis igitur Grachis nominatus eſt magiſter Ortuinus: Porrò nemo eſt ſibi par in Poeſi, & in dulcore vocis. Et illos omnes ſic præcellit, ſicut illi Grachi Romanorum Poetas omnes præcellebant. Ergo ideo igitur debet tacere, & ſe humiliare ille Poeta hic in Wittenburga, aliàs eſt profundus, ſed reſpectu veſtri eſt unus puer. Illam viam probandi tenent amici mei cordialiſſimi Eobanus Heſſus, Magiſter Henricus Urbanus, Ritius Euritius, Magiſter Georgius Spalatinus, Ulricus Hutenus, & in primis Doctor Ludovicus Miſtotheus, Dominus & amicus meus, & defenſor veſter. Vos debetis mihi ſcribere, qui ſunt de via meliori, ac informare rei veritatem.

Nicolaus Luminator.

tem. Et volo unam Miſſam pro vobis legere apud prædicatores, quod debetis vincere Doctorem Reuchlin, qui vocavit vos hæreticum immeritò, quod ſcripſiſtis in veſtra Poetria: Flet Jovis alma parens. Valete in maxima valetudine: Ex Witenbergo, ex arce apud Magiſtrum Spalatinum, qui vobis mittit tot ſalutes, quot cantatur Halleluia infra Paſcha & Penthecoſtes, Iterum valete, & ridete ſemper.

Nicolaus Luminatoris, Do. Magiſtro Ortuino, tot ſalutes mittit, quot in uno anno naſcuntur culices & pulices,

SCIENTIFICE Præceptor, Magiſter Ortuine: Ego ſignifico vobis plures grates, quàm habeo crinis in corpore meo, quòd dediſtis mihi conſilium, quòd deberem ambulare ad Coloniam, pro ſtudio ad burſam Laurentii, Pater meus fuit optime contentus, & dedit mihi decem florenos, & emit mihi unam magnam cappam cum liripipio nigri coloris, in primo die, quando veni ad Univerſitatem, & depoſui beanium in prædicta burſa: tunc didici unum notabile, quod non vellem carere pro decem albis. Quidam Poeta Hermannus Buſchius venit ad iſtam burſam, cum negocio ad unum Regentem collateralem. Tunc ille Magiſter dedit ſibi manum ſuam, & excepit eum reverentialiter, dicens: Unde mihi hoc, quod mater Domini venit ad me?

Et

Et Buſchius reſpondit: Si Dominus noſter non habuit pulchriorem matrem, quàm ego ſum, certe ipſa non fuit multum pulchra, & non intellexit illam ſubtilem rhetoricalem allegoriam, quam ille Regens burſalis prætendit in ſuo ſermone. Ego ſpero quod volo adhuc multa in hac alma Univerſitate diſcere, tam utilia, ſicut hoc notabile eſt. Hodie enim proceſſum burſæ, cras debeo arguere in diſputatione burſali, de illa materia, utrum materia prima ſit ens in actu, vel potentia. Coloniæ, ex buſa Laurentii.

Herbordus Miſtladerius, M. Ortuino incomparabili in doctrina, Præceptori ſuo ſulſiſſimo, Salutem dicit, quam nemo dinumerare poterit.

ILLUMINATISSIME Magiſter: Quando diſceſſi à veſtra dominatione ad Suollis ante duos annos, promiſiſtis mihi ad manum meam, quod velitis mihi frequenter ſcribere, & mihi modum dare dictandi in veſtris dictaminibus: aſt non facitis, & mihi non ſcribitis, ſive vivitis, ſive non vivitis, non tamen ſcribitis, ut ſcio quid eſt, quomodo vel qualiter eſt. Sancte Deus, quomodo me ſollicitatis: rogo vos propter Deum, & ſanctum Georgium, liberate me ex mea cura, quia timeo quod caput vobis dolet, vel quod habetis infirmitatem in ventre, & eſtis laxus, ſicut olim fuiſtis quando permerdaſtis caligas

gas veſtras in plateis, & non ſenſiſtis, donec una mulier dixit: Domine Magiſter, ubi ſediſtis in merdis: ecce tunica & pantofoli veſtri ſunt maculata: tunc iviſtis in domum Domini Joan. Pfefferkorn, & mulier ejus dedit vobis alia veſtimenda. Vos debetis comedere ova dura, & caſtaneas in fornace aſſatas, necnon fabas coctas aſperſas cum papavere, ut ſit in Weſtphalia patria veſtra. Mihi ſomniavit de vobis, quod habetis gravem tuſſim, & multum de phlegmate: comedite zuccarum, & piſas contuſas mixtas cum ſerpillo, & allio contrito: ac ponite unum aſſatum cæpe ad umbilicum veſtram, & per ſex dies debetis abſtinere à mulieribus: tegite caput & lumbos veſtros bene, & ſanabitis: vel ſumite receptum, quod uxor Domini Joan. Pfefferkorn ſæpe languentibus dederat, quod eſt probatum ſæpe. Ex Suollis.

Vilipatius de Antwerpia, Baccalaurius, M. Ortuino Gratio, amico ſuo ſingulariſſimo ſalutem dicit maximam.

VENIT ad me unus Religioſus, Ordinis Prædicatorum, diſcipulus Magiſtri noſtri Jocobi de Hochſtrat, hæreticæ pravitatis exquiſitoris, & ſalutavit me. Et ſtatim interrogavi: Quid facit amicus meus ſingulariſſimus M. Ortuinus Gratius, à quo multa didici in Logica & Poeſi? Et reſpondit, quòd eſtis infirmus: tunc cedidi in terram ante pedes

pedes ejus præ terrore. Ipſe me perfudit cum aqua frigida, & crinifavit me apud pudenda, & vix ſuſcitavit. Tunc dixi: O quam me terruiſtis, quæ ejus infirmitas? Et ait, quod dextra veſtra mammilla eſt inflata, ac doloroſa infirmitate vos vexat, & impedit à ſtudio, ſic cœpi iterum mentem, dicens: Ha non eſt aliud: ego poſſum bene ſanare iſtam infirmitatem, habeo artem per experientiam. Verum Domine Magiſter audite primum, unde venit iſta infirmitas? Tunc ſubjugavi remedium: Quando mulieres male pudoroſæ vident unum pulchrum virum, ſicut vos eſtis, videlicet qui habet giluos crines, brunellos oculos vel gravos, os rubeum, magnum naſum, & eſt bene corporatus, tunc volunt eum habere. Sed quando ille eſt bene moratus, qualificatuſque in mente ſicut vos, & non curat ipſarum levitates & fallacias, tunc fugiunt ad artes Magicas, & in nocte ſedent ſuper unam ſcobem, equitantes ſuper iſtam ſcobem ad pulchrum iſtum virum, quem amant, facientes negotium ſuum cum eo, quando dormit, & nihil ſentit niſi ſomnium. Aliquæ fiunt cattæ vel aves, & ſugunt ſanguinem ejus per mamillas, & faciunt ſuum amicum aliquando ſic infirmum, quod vix valet cum baculo ambulare. Ego credo quod diabolus docuit ipſas illam artem: verum enimvero, ſic debemus ipſis obviare, ſicut legi in liberaria Magiſtro-

ſtrorum in Rochſtochio, in antiquiſſimo libro & poſtea probavi, & eſt verum. In die dominico debemus ſumere ſal benedictum, & cum eo ſuper linguam facere unam crucem, & comedere ex mandato Scripturæ: Vos eſtis ſal terræ, id eſt, comeditis: poſtea facere unam crucem in pectore, & unam in dorſo: ſimiliter ponere in utramque aurem ſemper cum cruce, cavendo ne cadat exinde. Ac poſtea orate talem orationem devotam: Domine Jeſu Chriſte, & vos quatuor Evangeliſtæ, cuſtodite me à malis meretricibus, & ab ipſis in cantatricibus, ne exſugant meum cruorem, & faciant gravem dolorem in meis mamillis: quæſo reſiſtite illis, dabo vobis offertorium, unum pulchrum aſperſorium: & eritis liberatus. Si iterum veniunt, tunc exſugunt ſuum ſanguinem, & fiunt met infirmæ. Cæterum quomodo ſtat res cum Doctore Reuchlin? Magiſtri dicunt hic, quod vos vicit: ego non credo, quod poſſet vincere Magiſtros noſtros. Et multo magis miror, quod non ſcribitis unum dictamen contra ipſum. Valete ſuper æternaliter, & ſalutate Dominum Joannem Pfefferkorn cum ſua uxore: dicatis quod ego opto ſibi plures bonas noctes, quam Aſtronomi habent minutas. Ex Francofordia apud Oderam.

Anto-

Antonius N. Medicinæ quaſi Doctor, id eſt, Licentiatus: ſtatim autem promotus, ſpectabili Viro M. Ortuino Gratio, Præceptori ſuo multum venerando, S. dicit.

PRÆCEPTOR ſingulariſſime, ſecundum quod ſcripſiſtis mihi nuper, quod debeam vobis ſcribere novalia, ſciatis quod ego nuperrimè veni ex Heydelberga ad Strasburg, volens emere quædam materialia, quibus utimur in noſtris medicinalibus, ut ſcitis credo: quia etiam eſt conſuetudo apud veſtros Medicos, ut ſi non habent in ſuis apotecis, tunc ſolent purgere in aliam civitatem, ut poſſunt emere ad practicationem ſuam, ſed ſtent illa. Cum itaque veniſſem illuc, venit ad me unus bonus amicus, qui eſt mihi multum favorabilis, & quem vos bene cognoſcitis, quia fuit diu etiam Coloniæ ſub virga veſtra: ille mihi dixit tunc de uno, qui erat dictus Eraſmus Roterodamus, mihi prius incognitus, qui eſſet homo valde doctus in omni ſcibili, omnique doctrinarum genere, & dixit, quod eſſet jam in Straſsburg: ego nolui credere, & adhuc non credo, quia videtur mihi impoſſibile, quod unus homo parvus, ut ipſe eſt, tam multa deberet ſcire. Rogavi ergo illum, qui mihi talia dixit, valde plurimum, ut vellet me tamen ducere ad eum, ut poſſem eum videre. Habui etiam mecum tunc unum Rapiarium, quod intitulavi, Vade mecum in medicina,

ut

ut ſoleo ſemper habere, quando ambulo trans campis ad viſitandos Patientes, vel ad materialia emenda: in hoc habeo etiam varias quæſtiones, quæ ſunt valde ſubtiles in arte medicinali. Ex illo Rapiario, enucleavi mihi unam quæſtionem cum ſuis notabilibus & argumentis pro & contra, cum quibus volui armatus venire contra illum quem dicebant tam ſcientioſum, ut poſſem tamen experientiam facere, an etiam aliquid ſciat in medicina vel non. Cum igitur dixiſſem hoc animo meo, inſtituit collationem optimam, & invitavit Theologos ſpeculativos, Juriſtam ſplendidiſſimos, & me quaſi unum ex medicinarum practicatoribus, licet indignus: nempe cum ſediſſent, tunc diu tacuerunt, neque aliquis ex nobis voluit incipere præ pudore. Tunc ego ſtimulavi meum proximum Confeſſorem, quod mihi, ad ſalvos Deos, ex abrupto occurrit in memoriam. Conticuere omnes, intentique ora tenebant: quem verſum adhuc habeo in recenti conſideratione, quia vos cum expoſuiſtis Vergilium in Æneidis, tunc pinxi ad illum verſum, ut facerem mihi locationem in libro meo, ſecundum quod juſſiſtis nos, unum virum qui habet clauſtrum in ore: ſic ergo jam optime venit ad propoſitum, cum ille ſcientificus etiam ſit Poeta, ut ipſi dicunt: Quippe cum ſic taceremus invicem, ipſemet incepit magno præludio ſermoniſare: ego vero non intellexi, vel non

ſum ex legitimo thoro natus, unicum verbum, quia habet tam parvam vocem: puto autem quod fuit ex Theologia, & hoc fecit, ut poſſit attrahere illum Magiſtrum noſtrum, virum maxime profundum in Theologia, qui nobiſcum ſedebat in collatione. Quin imo cum finiviſſet illud præludium, tunc incepit Magiſter noſter diſputare ſubtiliſſimè de ente & eſſentia, quod non opus eſt jam repetere, quia bene pertractatis illam materiam. Illo finito ipſe reſpondit paucis verbis: tunc iterum omnes tacuerunt. Tunc ergo hoſpes noſter, qui eſt bonus humaniſta, incipit quædam dicere ex Poetria, ubi laudavit valde Cæſarem Julium in ſuis ſcriptis, & etiam factis. Profecto cum hoc audiviſſem, erat mihi bene adjuvatum, quia multa legi, & audivi in Poeſi à vobis dum fui in Colonia, & dixi: Quoniam quidem igitur incepiſtis loqui de Poetria, non potui me longius occultare, & dico ſimpliciter, quod non credo Cæſarem ſcripſiſſe illa commentaria, & volo dictum meum roborare hoc argumento, quod ſic ſonat: Quicunque habet negotium in armis & continuis laboribus, ille non poteſt Latinum diſcere. Sed ſic eſt quod Cæſar ſemper fuit in bellis ex maximis laboribus, ergo non potuit eſſe doctus, vel Latinum dicere. Revera puto igitur non aliter quàm quod Suetonius ſcripſit iſta illa Commentaria, quia nunquam vidi aliquem, qui magis haberet con-

conſimiliorum ſtilum Cæſari, quàm Suetonius. Poſtquam ita dixiſſem, & multa alia verba, quæ hic cauſa brevitatis omitto, quia ut ſcitis ex antiquo dicterio: Gaudent brevitate moderni: Tunc riſit eraſmus, & nihil reſpondit, quia eum tam ſubtili argumentatione ſuperavi. Et ſic inpoſuimus finem collationi, & nolui quæſtionem meam in medicina proponere, quia ſcivi quod ipſe non ſciret: cùm non ſciret mihi ſolvere illud argumentum in Poeſi, & ipſe tamen eſſet Poeta: & dico per Deum, quod non eſt tàm multum, ut dicunt de eo, non ſcit plus quàm alius homo, in Poeſi bene concedo, quod ſcit pulchrum Latinum dicere. Sed quid eſt, in anno multa poſſumus talia diſcere, ſed in ſpeculativis ſcientiis, ut eſt Theologia & Medicina multo aliter faciendum eſt, ſi quis velit eas diſcere, quamvis ipſe etiam vult eſſe Theologus. Sed bone Præceptor qualis Thèologus? nempe ſimplex, quia laborat tantum circa verba, & non guſtat res ipſas interiores: ſicut (volo facere optimam comparationem) ſi aliquis velit comedere nucem & comedere ſuperiorem partem, & nucleum nunquam attingeret: ſic etiam eſt cum illis ſecundum meum obtuſum intellectum. Sed multò aliter intelligitis, quàm ego, quia audio quod jam etiam vultis accipere ornamenta doctoralia in Theologia, ad quod Deus & ſancta Genetrix velint vos promovere.

Sed tamen hoc dico pro me, ne ſiam longior quàm propoſui, quod velim plus acquirere mea arte (ſi ſaltem Deus concederet mihi, ut haberem multos ægrotos) in una ſeptimana, quàm Eraſmus vel alius Poeta in uno anno. Et hoc ſufficiat pro nunc, & habeant ſibi hoc, quia per Deum jam maximè fui iratus: alia vice volo vobis plura novalia ſcribere. Vivite & valete quàm diu unus Phœnix vivere poteſt, quod dent vobis omnes ſancti Dei, & me diligite, ſicut adhuc ſemper feciſtis. Datum in Heydelberga.

Gallus Linitextoris, Gundelſingenſis, Cantor inter bonos ſocios, S. D. Magiſtro Ortuino Gratio, Præceptori ſuo plurivariam dilecto.

Reverende Domine Magiſter, quia ſcripſiſtis mihi ad Eberburck valde ſolatioſam literam, in qua conſolaſtis me, quia audiviſtis me eſſe infirmum: propterea habeo vobis grates ſempiternas. Sed in illa epiſtola ſcripſiſtis, vobis fuiſſe mirum, quare fuiſſem factus infirmus, cum non habeo magnos labores, ut etiam nec alii habent, qui dicuntur ſine labore, id eſt, dominorum ſervi. Ha, ha, ha; oportet me ridere, vel ſim ſpurius, quod quæris ex tam ſimplici mente: non ſcitis quod hoc eſt in Dei voluntate, quod poteſt unum facere infirmum, quando vult, & iterum ſanare, quando ſibi placet: ſi ſemper debet venire infirmitas ex labore, tunc mihi non

non eſt bonum, licet vos dicatis me non multum laborare. Quippe cùm fui nuper in Heydelberga apud bonos ſocios, tunc maxime ſemper cogebar laborare cum collo, bibendo ſcilicet vinum, quod non mirum fuiſſet, quod traxiſſem collum meum ab inde, & vos non putatis eſſe illum laborem? Sed ſufficiat hæc reſponſio ad illam partem: poſtea ſequitur in veſtra litera, quòd debeam vobis diſpondere unum libellum, in quo ſtet aliquid pulchrum pro juvenibus, quod poſſitis reſumere. Cum igitur fuiſtis mihi ſemper amabilis, propter diſciplinas veſtras varias, quas ſcitis mentetenus, non potui me ſervare, ut non mitterem vobis unam epiſtolam ex pulchro libello, qui inſcriptus eſt, Epiſtolare Magiſtrorum Lypſenſium, quem dictaverunt Magiſtri diſpoſitiſſimi in alma Univerſitate Lypſenſi: & hoc propterea feci, ſi placet vobis illa prima litera, tunc volo mittere totum librum: quia non libenter permitto à me: eſt ergo iſta epiſtola talis in principio.

Magiſter Curio Regens Veterrimus in burſa Henrici Lipſig, S. D. Matthiæ Falkenbergenſi, ex antiqua familia Nobiliſtæ, ante quinquaginta annos, & adhuc ſuo ſocio indiviſibili.

QUONIAM quidem cum ſit jam longum tempus, ut non fuimus ſimul apud invicem, bonum eſſe puto, vobis ſemel velle ſcribere,

bere, ut antiqua amicitia non deſtruatur, quia audivi à multis, vos adhuc vivere, & vos benè habere, atque ſitis adhuc in bona poſſibilitate, ſicut fuiſtis adhuc juvenis, quod ego per Deum ſanctum cum maxima hilaritate audivi. Sed parcat mihi bonus Deus quod tam robuſtè juravi. Utinam Deus & ſancta Maria ſemel velint permittere, ut huc poſſitis equitare: quia audio vos jam non ſic libenter equitare ſicut feciſtis, quando fuiſtis mecum in Erphordia, & in cæteris partibus Saxoniæ, quando ego ſæpius admiratus ſum veſtram hilaritatem, cum equitaſtis in equo. Ego valde timui, quando audivi Vuormacienſes habere litigium cum quodam nobiliſta, ne vos etiam eſſetis cum illo, quia una antiqua familia, ſicut vos eſtis, eſt libenter apud aliam: ſemper in juventute cum illis libenter fuiſtis zechando & equitando, in quo ego vos ſæpe taxavi. Sed tamen cum adhuc omnia bona ſunt, volumus referre Deo Jeſu meritas grates, quod tam diù manſimus ſani. Miror valde, quod mihi nunquam ſcripſiſtis, cum tamen habetis multos nuncios ad Liptzig, & bene ſciviſtis quod hic ſemper habitavi. Ego non poſſum eſſe tam piger, ut vos eſtis, quare etiam ſcribo vobis, & ſemper ſcribo libenter, & ſcio quod in illis annis, quibus non ſimul invicem non vidimus, ſcripſi plus quam viginti literas ad doctos viros; meos æquales. Sed tranſeat ille error cum cæteris. Domine nobi-

nobiliſta, ego velim quòd nuper fuiſſetis hîc, quando ſereniſſimus Princeps Saxoniæ habuit ſuas nuptias cum pulcherrima choriſatione, ubi fuerunt multi nobiliſtæ. Ego fui in illis nuptiis miſſus cum Rectore noſtro Lypſenſi, ut ſolet fieri, ubi propinavimus magnam Crateram, & multos florenos intra, & manſimus ibi per duos dies, & fuimus valde læti, & hilariter nos refecimus, unus ad alterum bibendo. Ego habui mecum unum famulum, qui habuit duas ollas, & ille benè ſcivit ubi ego ſederem in menſa & poſuit illas ollas infra ſcamnum meum, tunc habuimus vinum de meliori: ſcitis benè quod eſt illud: eſt enim dulciſſimè dulce, quod ego tam libenter bibo, ut mihi fiat rotundum caput inde, & poſt prandium ſoleo tunc choriſare: tunc accepi & implevi de meliori, & iterum poſui infra menſam: hoc autem feci quòd aliquid haberemus bibere in via. Poſtea inter alia multa fercula habuimus bonum galrinum, cum multis gallinis & bonis rebus: tunc accepi aliam ollam, & implevi cum tota gallina, etiam hoc feci, ut magnificus Dominus Rector, & ego, haberemus aliquid comedere in via. Illo ſic habito, dixi ad unum nobiliſtam: Domine nobiliſta, vocate mihi ſervum meum, habeo ſibi aliquid dicere: cum ille feciſſet, & ſervus venit, dixi: famule, veni, leva mihi cultellum, quod cecidit mihi infra menſam (ſed tamen ego libenter miſi cade-

re) & ſic repſit infra menſam, & accepit cultellum & olles infra veſtem, & ſic diſtillavit, quod nullus unquam vidit. O ſancta Dorothea, ſi tunc affuiſſetis nobiſcum in via, quando perreximus ad Lyptzig iterum, quam jucunditer voluiſſemus vitam habuiſſe: ego comedi etiam ad duos dies poſtea de illis reliquiis, quia non potuimus totum comedere in via: propterea autem vobis hoc ſcripſi, quia ſcio quòd vos etiàm ſæpè diſtillatis per filtrum & per ſaccum, tunc præſertim cum fuiſtis adhuc mecum, ubi ego didici à vobis, & eſt in bona fide optima ars: ego non vellem carere centum aureis. Dixit mihi nuperrimè unus, quod habetis pulchrum hortum in veſtra patria, in quo habetis multos fructus & piras, & pomas, & botros: & cùm eſtis in hoſpitio veſtro, quia non habetis propriam menſam in domo, tunc habetis magnum carnirum, in quem diſtillatis & ſimellas & aſſatas aves, & carnes, & ita pulchrè facitis diſtillationem, ut nemo vidit, quod ego miror: ſed credo, hoc habetis ex longo uſu: uſus enim facit artem, ut dicit Philoſophus nono Phyſicorum. Audio etiam quòd habetis vobiſcum unam amaſiam, quæ non videt benè cum uno oculo: ego miror profecto, quod adhuc poteſtis eſſe in nocte unus vir, & eſtis tam ſenex: &, quod mihi maximè mirum eſt, audivi quòd res veſtra ſtetit una ſtatione ad ſex hebdomadas, quod non potui-

potuiſtis flectere, & vos dixiſtis, quòd eſſet ex infirmitate. O dio, ſi etiam haberem talem infirmitatem, quàm bonus ſocius tunc velim eſſe. Sed credite mihi, non poſſum amplius, ſicut ſcivi in juventute, percuſſi extra domum meam Coccam ante quatuor hebdomadas, tam diu eſt, quòd nihil magis potui. Eſt adhuc unum, quod volo vos petere, antequam faciam concluſionem, ſi habetis aliquem puerum vel conſanguineum, vel ſi ſcitis bonum amicum, qui habet & debet ſtudens fieri, tunc mittite huc ad Liptzig ad me, nos habemus multos doctos Magiſtros apud nos, & habemus bonum comedere in burſa noſtra, & quotidie ſeptem fercula bis, mane & ſero, ſcilicet primum dicitur Semper, id eſt Teutonicè *Grütz*. Secundum, Continuè *ein Supp*. Tertium Quotidie, id eſt, *muſs*. Quartum Frequenter, id eſt, *mager fleiſch*. Quintum Rarò, id eſt, *gebratens*. Sextum Nunquam, iſt eſt, *Reſs*. Septimum Aliquando, id eſt, *äpffel un birn*. Et cum hoc habemus bonam Potationem, quæ dicitur Conventum. Ecce videte, non eſt ſatis? Illum ordinem ſemper ſervamus per totum annum, & laudatur ab omnibus. Sed tamen in habitationibus noſtris, extraordinariè non habemus multa comedere, quod etiam non eſſet bonum, aliàs enim ſuppoſiti noſtri non ſtuderent. Quare ergo ſcripſi ad habitationes omnium illos duos verſus;

Regula burſalis eſt omni tempore talis.
Prandia fer tecum, ſi vis comedere mecum,
Sed hoc ſit ſatis, videtis quod etiam ſum Poeta, ne videar ſuperfluus. Datum raptim ex Lyptzick, ſub blàvio cœlo: & valete cum amaſia veſtra lætius, quàm apis in thymo vel piſcis in undis. Valete adhuc ſemel. Nunc videte Domine Magiſter Ortuine, ſi placet vobis illa epiſtola, tunc volo vobis mittere totum librum plenum, quæ ſunt valde bonæ, ſecundum meum debile ingenium: alias nihil magis poſſum vobis jam ſcribere. Valete in eo qui cuncta creavit. Datum in Eberburck, ubi velim quod eſſetis mecum, vel diabolus confundat me. Sexta feria infrà Paſcha & Penthecoſte.

Arnoldus de Thungaris, Magiſter noſter in ſacra pagina, S. D. M. Ortuino Gratio.

VENERABILIS Domine Magiſter, ego vexor jam ſupra vexationem: nunc intelligo illud dicterium Poetarum eſſe verum: Nullum damnum ſolum, & hoc volo ſic probare. Ego jam ſum infirmus, & ſupra illam infirmitatem venit mihi alia vaxatio maxima, quæ eſt talis. Currunt quotidie ad me homines, & etiam ſcribunt ad me ex diverſis provinciis, ut notus ſum in omnibus regionibus propter libellum quem feci contra defenſorium Joan. Reuchlin, ut ſcitis. Illi homines

p. 122.

mines dicunt et ſcribunt eos mirari, quòd permittimus Joan Pfefferkorn, tinctum Judæum, accipere noſtrorum cauſa laborem ſcribendi, ut defendat ſe et nos omnes contra Reuchlin, & defendat fidem noſtram: ſic quod ipſe habeat nomen, & nos tamen ſcripta omnia fecerimus, quæ emiſit ſuo nomine, ut tunc vèrum eſt, in confeſſione hoc dixi. Dixerunt etiam, quòd jam compilaſſet novum librum, quem intitulavit in latino Defenſorium Joan. Reuchlin, in quo enarrat totum factum, à principio uſque ad finem quem libellum theutoniſavit etiam: cùm ego audiviſſem, dixi quod non eſſet verum ſimpliciter, quia ego nihil ſcirem de hac re, & ſi fecit tunc per Deum ſcandalum eſt, quod me non fecit certum: & tamen prius ſemper me conſultavit. Credo quod ipſe jam non recordatur mei, cum ſum infirmus: ſi me interrogaſſet, tunc dixiſſem uno modo ſatis fuiſſe, quia ſcio quod ſcribendo nihil acquiremus: nam Reuchlin ſemper reſtimulat quod habet diabolum. Si ergo ita eſt, tunc peto diligenter, ut non faciat, quia vos poteſtis impedire, tanquam Corrector ſuorum librorum. Secundo audivi etiam, quod non tam vehementer dolui, vos lardaſſe ancillam (cum honeſtate dico) Quentels impreſſoris & feciſſe ſibi unum puerum, atque ut verum ſit, tunc ipſe dedit ſibi veniam, & non vult pati amplius in domo, & jam eſt in propria domo, & facit antiquas tunicas novas. Peto vos

vos propter maximam charitatem, quam habuimus ſemper alternatim, ut velitis mihi hoc ſcribere, an ſit vel non, quia ego libenter vellem eam diu ſuppoſuiſſe, ſed tamen non volui facere, quia timebam quod eſſet adhuc virgo. Si autem ita ſit, quod vos feciſtis, tunc ſi poteſtis pati, volumus ad unam dicam lardare, ego hodie & vos cras, quia digniora ſunt priora, ego Doctor & vos Magiſter dico tamen hoc ſine contemptione, ſicque volumus hoc in ſecreto ſervare, atque eam nutrire cum puero expenſis mutuis, & ſcio quod ipſa libenter erit contenta, atque etiam ſcio, ſi diu lardaſſem eam, non eſſet mihi infirmitas illa: ſpero tamen quod volo renes purgare, ut fiam ſanus. Et cum hoc valete, ſi non fuiſſem debilis tranſitionis, tunc met iviſſem ad vos, & non reſcripſiſſem: ſed tamen vos debetis mihi reſcribere. Datum raptim, ex burſa noſtra Montis.

Joannes Currificis Ambachenſis Ortuino Gratio Daventrienſi Salutis plurimum.

QUONIAM quidem mihi nuper ſcripſiſtis quomodo mihi ſuccederet in Heydelberga, & quod etiam vobis reſcriberem, quomodo placerent mihi Doctores & Magiſtri. Sciatis ergo primo, quod quam primum veni ad Heydelbergam, fiebam cocus in burſa, ubi habeo menſam gratis, & etiam aliquas pecunias pro mercede, & poſſum proficere

e & complere ad gradum Magiſterii. Sic tiam fecit pauper Henricus, qui non habuit bros, neque papyrum, ſed omnia ſcripſit id pellicium ſuum. Ita etiam nutrivit ſe Plautus, qui portavit ſaccos ad molendinam icut aſinus, & tamen poſtea evaſit in doctiſſimum autorem, quia poſtea ſcripſit metra & proſas. Præterea ut ſciatis qui ſunt hic viri docti, volo vobis prius recitare de dignioribus, & deinde ſucceſſive de aliis, quia ut dicit Philoſophus, primo Phyſicorum, Oportet ex univerſalibus ad ſingularia procedere. Et Porphyrius etiam deſcendit à genere generaliſſimo ad ſpeciem ſpecialiſſimam, ubi jubet Plato quieſcere. Et a dignioribus debet fieri denominatio ut dicit gentilis Magiſter in ſecundo de anima. Inter omnes Doctores Theologiæ, eſt unus hic, qui eſt Prædicator nobiſcum, & habet tubalem vocem, licet parvus ſit: illum audiunt homines libenter prædicare, & tenent aliquid de eo, quòd per Deum, ipſe eſt doctus, & doctus in ſuperlativo, dico vobis, & multi homines intrant ejus prædicationes, quia ipſe eſt delectabilis & lacerat bonos boſſos in ambone ſive cancellis. Ego audivi ſemel ab eo, ex libris Poſteriorum de quæſtione, quia eſt, quid eſt, ſi eſt, & propter quod eſt, & omnia ſcivit in theutonico dicere. Præterea ſemel prædicavit de virginitate, & dixit quod virgines, quæ amiſerunt ſuam virginitatem, ſolent dicere

cēre, quòd ſit eis per vim factum. Tunc ipſe dixit: Bene veneritis per vim. Ego quæro, ſi unus haberet nudum gladium in una manu, & vaginam in alia, & ipſe ſemper moveret vaginam, nonne eſt ita quod ipſe non poſſet gladium intra ſtimulare? ſic etiam eſt in virginibus. Præterea ſemel in novo anno, quando unicuique ſtatu dedit novum annum, tunc dedit ſtudentibus in tribus Burſis (quia hic ſunt moderni & antiqui) modernis dedit Saturnum, & ita expoſuit: Saturnus eſt frigidus Planeta, & ille bene convenit modernis, quia ipſi ſunt frigidi artiſtæ, quia non ſervant ſanctum Thomam & copulata & Reparationes ſecundum proceſſum burſæ montis in Colonia. Sed [illegible] homiſtis dedit pro novo anno unum puerum qui dormivit apud Jovem, & vocatur Ganymedes. Ille quadrat realiſtis, quia Ganymedes propinat Jovi vinum, & cereviſiam, & dulcem potum de lacaritio, quam hiſtoriam pulcherrime interpretavit Torrentinus in primo libro Æneidos. Sic etiam reales infundunt eis artes, & ſcientias, & multa arguitur, & multa alia delectabilia, ut unus poſſet mirare. Ego credo quod jacuit multas noctes, & non dormivit quando illa ita ſubtiliter & pulcherrime ſpeculavit. Sed ſunt multi, qui dicunt, quod ſit fraſcaria, quod ipſe prædicat, & vocant eum Quaculator, & Joannes cum deſtructo capite, &

auca

ıca caput, ex illa ratione, quia ipſe ſtetit
mel male in diſputatione, tunc expedive-
nt eum ita realiter, ſicut unus in centum
ınis expeditus eſt. Et unus expectavit eum
ıte lectorium, & detraxit ſuum baretum ab-
de (ſed non propter honorem, ſed ſicut
cerunt Judæi, quando coronaverunt Chri-
ım, & flectebant genua) & dixit: Domi-
: Doctor, cum ſupportatione, Deus be-
:dicat vobis balneum. Tunc ipſe dixit:
eo gratias, Domine Baccalaurie, & non di-
t amplius, & abivit: unus dixit mihi, quod
culi ejus ſteterunt ſibi plenum aqua, & cre-
dit quod ploravit poſtea. Et quando ego
ıdivi tales vexationes, tunc toluit mihi in
entre, & ſi ego ſciviſſem quis ille leccator
ıiſſet, ego percuſſiſſem me cum eo, etſi
eberent mihi caput cum una pila abinde
uſiſſe. Sed ipſe habet adhuc unum diſci-
ılum, ille eſt mihi unus doctus vir, & qua-
plus quàm doctus, & etiam quaſi plus do-
us quàm ſuus Præceptor, niſi quod ipſe eſt
mplex Baccalaurius in Biblia: ipſe cum pau-
ılis, imo pauciſſimis temporibus præteritis,
ıtimavit bene viginti quæſtiones & ſophiſ-
ıata, & ſemper contra moternos, videlicet
'trum Deus ſit in prædicamendo, U. eſſen-
a & exiſtentia ſint diſtinctæ, U. rollatio-
es à ſuo fundamento ſint diſtinctæ, & U.
ecem prædicamenta ſint realiter diſtin-
a, Hui quot reſpondentes, ego non vidi

in

in vita mea plus reſpondentes in lectorio, & ipſe etiam defendit ſua dicta, & impoſuit honorem, quia unus ſimplex Magiſter haberet cum uno ſufficientiam: ego miravi quare Decanus admiſit, ego credo quod fuit inſanus propter caniculares, quia eſt contra ſtatuta. Et quando diſputatio fuit, ex tunc ego in laudem ipſius metrificavi illa carmina ex tempore, quia ego pro parte ſum humaniſta;

Hic eſt unus doctus Magiſter
Qui intimavit bis vel ter
An eſſe eſſentiæ
Diſtinguatur ab eſſe exiſtentiæ.
Et de rollationibus
Et de prædicamentorum diſtinctionibus.
Et utrum Deus in firmamento,
Sit in aliquo prædicamento
Quod nemo fecit ante eum
Per omnia ſecula ſeculorum.

Sed de hoc ſufficienter. Nunc de Poetis volo aliquid dicere vel ſcribere: & ſic eſt hic unus, qui facit Valerium Maximum, ſed ipſe non placet mihi in media parte tam benè, ſicut vos mihi placuiſtis, quando vos feciſtis Coloniæ Valerium Maximum, quia ille hîc procedit ſimpliciter: vos autem quando legiſtis ibi de neglecta Religione, de Somniis, & Auſpiciis, tunc allegaſtis Sacram Scripturam, videlicet Cathenam auream, quæ vocatur Continuum beati Thomæ, Durandum & alios ſublimatos in Theologia, & juſſiſtis quod

quòd benè notaremus illa puncta ex ſacra pagina, & pingeremus ibi unam manum, & diſceremus mentetenus. Sciatis etiam, quod hîc non intrant tam multa ſuppoſita, ſicut Coloniæ, quia Coloniæ ſtudentes poſſunt eſſe, ſicut hîc ſunt ſcutones, & ibi aliqui ſtudentes ſcutant etiam parthecas, quod non volunt hîc concedere, quia oportet hîc quòd omnes habeant menſam in burſa, & ſint in matriculaUniverſitatis: & quamvis hîc ſunt pauci, tamen ſunt audaces, & benè tam audaces, ſicut illi multi in Colonia,quia ipſi ſcalaverunt nuperrimè unum Regentem in burſa, qui ſtetit ante cameram, & audivit quod luſerunt interius: tunc unus voluit exire, & invenit eum ibi, & projecit eum per gradus. Præterea etiam ſunt audaces, quia percutiunt ſe hîc cum Reutris, ſicut faciunt Coloniæ cum Doleatoribus, & incedunt more Reuterorum cum productis gladiis, & chordis & ſpadis, etiam cum plumbatis, ubi habent cordulam, ut poſſunt jactare, & iterum ad ſe trahere. Nuper ſemel Reuteri ſecaverunt hîc unum domicellus per ſcabiem, quod cecidit ad terram: ſed cito ſurrexit, & defendit ſe realiter, & percuſſit & ſecavit eos omnes, quod habuerunt ſanctum Valentinum, & omnes currebant fugiens. Adhuc unum eſt quod debetis ſcire. Vos debetis interrogare Doctorem Arnoldum de Tungaris, qui non eſt minimus in Theologia, an etiam ſit pecca-

tum ludere in taxillis pro indulgentiis. Ego ſcio aliquos ſocios, qui ſunt ribaldi, qui perluſerunt omnes indulgentias, quas dedit eis Jacob de alta platea, quando ipſe terminavit cauſam Reuchlin Magiſtri, quia tres fuerunt ibi, & etiam dixerunt, quod illæ indulgentiæ non eſſent hominibus proficuæ. Si eſt peccatum, ſicut credo, & non eſt poſſibile quod non ſit peccatum, ego noſco illos benè, tunc ego volo hoc Prædicatoribus dicere, qui erunt eos rectè confundere, & ego etiam volo eis met in propria perſona (ego ſum benè tam audax) ad panem eorum ponere. Nihil eſt jam amplius ad ſcribendum, niſi ſalutate mihi ancillam Quentels, quia jam eſt in puerperio, & valete pancraticè, athleticè, pugillicè, bellè & magnificè, prout dicit Eraſmus in parabolis. Datum Heydelberg.

Wendelinus Pannitonſoris, Baccalaurius & Cantor in Strasburg, Magiſtro Ortuino Gratio, S. D. P.

Vos culpaſtis me in ſuperiori litera, quòd atramentum eſſet mihi balſamus, & calamus & papyrus aurea, eò quod ego vobis ita rarò ſcriberem. Ego volo nunc deinceps ſemper vobis ſcribere, & maximè quia vos fuiſtis Præceptor meus in Daventria, in quinto loco, & quia etiam eſtis vittrinus meus, quare ego teneor vobis ſcribere. Sed quia jam nullas novitates habeo, volo vobis alia ſcribe-

ſcribere: ſed ego ſcio quod illa non delectabunt vos, qui vos eſtis bonus ſuper latere Prædicatorum. Nuper ſemel ſedimus in ſimpoſio: tunc ſedit ibi unus, qui loquebatur tam mirabile latinum, quod ego non omnia verba intellexi, ſed aliqua verba benè, & inter cætera dixi, quod vellet unum tractatum componere, qui deberet exire ad proximam miſſam Francofordenſem, qui deberet in titulari Cathalogus Prævaricatorum, hoceſt, Prædicatorum, quia vellet ſcribere omnes eorum nequitias, quas fecerunt, quia jam eſſent inter omnes ordines nequitioſiſſimi. In primis, quomodo contigiſſet in Berna, quod Prior & Superiores introduxerunt meretrices ad clauſtrum, & quomodo fecerunt novum ſanctum Franciſcum, & quomodo beata Virgo, & cæteræ Sanctæ apparuiſſent illi Nolhardo, & etiam, quomodo Monachi: voluerunt poſtea illi Nolhardo venenum dare in corpore Chriſti, & quod hæc omnia eſſent nequitiæ & fantaſiæ, quod ipſi Manachi fecerunt, & quomodo deinde eſſent conbuſti. Deinde voluit componere, quomodo ſemel unus Prædicator ſupponit Moguntiæ in Eccleſia ante altare unam meretricem, & quando deinde aliæ meretrices fuerunt iratæ ſuper illam, tunc nuncupabant eam: Monachus meretrix, eccleſia meretrix, & altare Meretrix: & hoc audierunt homines, & cognoſcunt etiam adhuc illam mere-

tricem, & vult etiam componere, quomodo unus Prædicator voluit uno modo, Moguntiæ in hoſpicio ad Coronam, ancillam lardare quando Prædicatores de Augsburg habuerunt ſuas indulgentias ibi, quia jacuerunt in illo hoſpitio, & ancilla voluit lectum facere, & unus Monachus vidit eam, & concurrit ei poſt, & projecit eam ad terram, & voluit ante: tunc ancilla clamavit, & homines, venerunt ei in auxilium, aliàs oportuiſſet quod illa ancilla ſervaſſet ei unum ex. Et voluit componere, quomodo hic in Straſsberg in clauſtro Prædicatorum fuiſſent Monachi, qui duxiſſent mulieres ad cellas eorum per ripam quæ fluit apud clauſtrum eorum, & raſerunt eis crines abinde, & illæ mulieres iverunt longè pro Monachis, & iverunt ad forum, & emebant piſces à viris ſuis, qui erant piſcatores, & poſtea fuerunt traditæ, & taliter Prædicatores fecerunt ſemel nequitiam bacchantibus: & quando ſemel unus Prædicator ivit ſpaciatum cum Monacha, tunc iverunt apud ſcholas, & ſcholares trahebant illos duos Monachos ad ſcholam, & correxerunt eos audacter: & quando Monacham correxerunt, viderunt quod habuit vulvam: tunc omnes riſerunt & dimiſerunt eos in pace, tota civitas fiebat deinde plena de illa re. Tunc ego fui per Deum valde iratus, quando talia dixit, & dixi ad eum: Vos non deberetis talia dicere, poſito caſu quod eſſent vera, tamen adhuc

huc non deberetis dicere: quia poſſet benè contingere, quod omnes occiderentur in una hora, ſicut Templarii, ſi homines illas nequitias omnes ſcirent. Tunc dixit: Ego ſcio adhuc tot, quod non poſſem ad viginti arcus papyri ſcribere. Tunc ego dixi: Quare vultis de omnibus Prædicatoribus ſcribere, non tamen fecerunt omnes. Si illi in Maguntia & in Augſpurg, & in Strasberg ſunt nequitioſi, tunc alii ſunt forte probi. Tunc ille dixit: Quomodo confundis me, ego credo quod tu ſis filius Prædicatoris, vel fuiſti inter Prædicatores: nuncupa mihi unum clauſtrum, ubi ſunt probi Prædicatores. Tunc ego dixi: quid fecerunt illi in Francofurt? Tunc dixit ille: Neſcit hoc? illi habent Principalem apud eos, qui vocatur Vuigandus: ille eſt caput omnium nequitiarum, & ipſe incepit illam hæreſem in Berna, & fecit unum libellum de Vueſalio, & illum poſtea in Heydelberga revocavit, caſſavit, extirpavit & annullavit: & fecit etiam deinde unum alium, qui vocatur die Sturmglock, & ipſe non fuit ita audax, quod ſcriberet ſuum nomen: ſed miſit Joann. Pfefferkorn ſuum nomen ſcribere, ut daret ſibi medium lucrum, tunc velit eſſe contentus, quia benè ſcivit quod Joan. Pfefferkorn eſſet talis homo, qui neminem curaret, etiam ſuam famam non curaret, quando niſi lucraret pecunias, ſicuti faciunt omnes Judæi. Et quando vidi, quod eorum

erant plus quam meorum, tunc ego abivi, ſed fui valde iratus, quod ipſe non fuit ſolus: ego vellem diabolum poſuiſſe. Valete. Datum ex Strasberg, Feria quarta poſt Feſtum S. Bernhardi, Anno M.D.XVI.

Jacobus de alta platea, Septenarum & liberalium, necnon ingenuarum Artium, & ſacratiſſimæ Theologiæ Profeſſor humiliſſimus, necnon in aliquibus partibus in Germania hæreticorum Magiſter, id eſt Corrector Ortuino Gratio Daventrienſi, in Colonia vitam trahens, Salutem in Domino noſtro Jeſu Chriſto.

NUNQUAM fuit tam grata ruricolis dulciſſima pluvia tempore longæ ſiccitatis, neque ſol poſt longas nebulas, quàm mihi fuit litera veſtra, quam ad me huc Romam miſiſtis. Quando ego eam legi, tunc fui ita gaudibundus, quòd libenter fleviſſem, quia mihi videbatur quòd jam eſſem in Colonia, in domo veſtra, quando bibimus ſemper unam vel duas quartas vinum, vel cereviſiæ, & luſimus in aſſere, ita lætus fui. Sed vos vultis quod iterum ita faciam ſicut vos, hoc eſt, quod ego etiam ſcriberem, quid faciam hîc in Roma tam longè, & quomodo mihi ſuccedat, quod volo libentiſſimè facere. Sciatis ergo, quod ego adhuc ſum ſanus, divina ſpiratione. Sed tamen quamvis ſum ſanus adhuc, tamen non ſum libenter hîc in Roma, quia illa cauſa, propter quam ego ſum hic, eſt

eſt mihi nunc adverſa: ego vellem quod nunquam incepiſſem eam: omnes derident me, & vexant me, & noſcunt hîc Reuchlin melius, quàm in Almania, & multi Cardinales & Epiſcopi, & Prælati, & Curtiſani amant eum. Si non incepiſſem, tunc eſſem adhuc in Colonia, & comederem & biberem benè, ego habeo hic aliquando vix ſiccum panem. Ego credo etiam quod malè jam procedat in Almania, quia ego ſum abſens: omnes jam ſcribunt libros in Theologia ſecundum ſuum libitum: ipſi dicunt, quod Eraſmus Roterodamus compoſuit multos tractatus in Theologia: ego non credo quod faciat omnia rectè. Ipſe etiam prius in uno parvo tractatu vexavit Theologos, & jam ſcribit Theologicè, eſt mihi mirum. Si ego venio ad Almaniam, & lego ſuos codiculos, & invenio unum parviſſimum punctum, ubi erravit, vel ubi ego non intelligo, ipſe debet videre, quod ego volo ſibi ſuper cutem. Ipſe ſcripſit etiam Græcè, quod non deberet facere, quia nos ſumus Latini & non Græci. Si vult ſcribere quod nemo intelligat, quare non ſcribit etiam Italicum, Bohemicum, & Hungaricum? & ſic nemo intelligeret eum: faciat ſe conformem nobis Theologis in nomine centum diabolorum, & ſcribat per utrum & contra, & arguitur, & replica, & per concluſiones, ſicut fecerunt omnes Theologi, ſic etiam nos legeremus. Ego non poſſum vobis jam omnia ſcribere,

neque meam paupertatem, quam hîc habeo, dicere. Illi Curtiſani, quando vident me, tunc nuncupant me apoſtata, & dicunt quod ego cucurri ex ordine, & ſic etiam faciunt Doctori Petro Meyer, plebano in Francofordia, quia vexant eum ita benè ſicut me, quia ipſe favet mihi. Sed tamen ipſe habet melius quam ego, quia ipſe habet bonum officium quia eſt Capellanus ſuper Dei agro, quod eſt per Deos bonum officium, licet Curtiſani dicunt, quod ſit viliſſimum inter omnia officia quæ in Roma poſſunt eſſe. Sed hoc nihil nocet, ipſi dicunt hoc ex invidia, ipſe tamen habet panem ſuum de hoc, & nutrit ſe taliter qualiter, donec ipſe ſuam cauſam contra Francofordienſes ad finem ducat. Omni die quaſi ivimus ipſe & ego ſpatiatum in Campo flore, & expectamus teutonicos, ita libenter videmus teutonicos. Tunc veniunt illi curtiſani, & monſtrant cum digitis ſuper nos, & rident nos, & dicunt: Vide, ibi vadunt duo, qui volunt Reuchlin comedere? comedunt ipſi eum, tunc etiam merdant eum iterum: & habemus tantas vexationes, quod deberet lapidem commovere. Tunc dicit plebanus, ſancta Maria, quid nocet: nos volumus hoc propter Deum pati, quia multa paſſus eſt pro nobis, & nos etiam ſumus Theologi, qui debent eſſe humiles & ſpreti in hoc mundo, & ita facit me iterum læte mentis, & cogito, dicunt quid volunt, ipſi tamen non habent

bent omnia quæ volunt, ſi eſſemus in patria, & unus faceret nobis ita, tunc ſciremus etiam ei aliquid dicere vel facere, quia ego vellem levem cauſam quærere contra ipſum. Núperrimè etiam ivimus uno modo ſpeciatum, tunc duo vel tres iverunt ante nos, & nos poſt eos, tunc ego inveni unam cedulam, ego credo quod unus eorum miſit eam libenter cadere, ut nos inveniremus, & illa continet illa metra:

EPITHAPHIA HOCHSTRATI.

IRA, furor, rabies, dolus, inclementia livor,
Dum cadit Hochſtratus, non cecidere ſimul
Hæc ille inſipido poſuit plantaria vulgo
Ingenii dotes & monumenta ſui

ALIUD.

Creſcite ab hoc taxi, creſcant aconita ſepulchro,
Auſus erat, ſub eo qui jacet, omne nefas.

ALIUD.

Flete mali, gaudete boni, mors una duorum
In medio veniens abſtulit his, dedit his.

ALIUD.

Hic jacet Hochſtratus viventem ferre patique
Quem potuere mali, non potuere boni:
Ipſe quoque excedens vita indignatus, ab illa,
Mœſtus ob hoc, quod non plus nocuiſſet, erat.

 Ego

Ego & plebanus, quando invenimus illam cedulam, tunc ivimus ad domum, & jacuimus plus quam octo aut quatuordecim dies ſupra & non potuimus intelligere: mihi videtur, quod me attingant illa metra, qui ſtat Hochſtratus interius: ſed ego etiam cogito, quod non attingant me ante: quia ego non vocor ita in Latino, ſed vocor Jacobus de alta platea, vel in teutonico Jacob Hoch. Quare ego mitto illam literam ad vos, quod vos velitis eam interpretare, an velit me, vel alium Si vult me (quod ego non credo, quia ego adhuc non ſum mortuus) tunc volo inquiſitionem facere, & quando ego habeo eum, tunc volo ſibi unum balneum præparare, quod non debet ridere, ego benè poſſum. Ego habeo hîc unum bonum fautorem, qui eſt lanſmannus meus, & ille eſt Statfirus Cardinalis ſancti Euſebii: ille debet benè præparare, quod veniat ad carcerem, & quod ibi comedat panem & aquam, & habere peſtilentiam. Quare facite diligentiam, & ſcribite mihi mentem veſtram, ut ſim certioratus. Ego etiam audivi quod Joann. Pfefferkorn eſſet iterum Judæus, quod ego non credo, quia etiam dixerunt ante duos vel tres onnos, quod eſſet combuſtus Mărgravio in Hallis, ſed etiam non fuit verum de eo, ſed de alio, qui etiam ſic vocabatur, fuit benè verum. Ego non credo quod ſiat Mammalucca, quia ipſe ſcribit contra Judæos, & eſſet etiam

etiam omnibus Doctoribus Theologiæ in Colonia, & omnibus Prædicatoribus dedecus, quia ipſe fuit cum eis benè ante: dicant quicquid velint, ego per Deos non credo. Et ſic valete. Datum Romæ, in hoſpitio ad Campanam in Campoflore, viceſima prima Auguſti.

Epiſtola cujusdam Devoti & imperterriti Fratris, ſancti & impolluti Ordinis, hoc eſt, divi Auguſtini, de malis novitatibus, nuper in Colmaria factis divina ira ſuper nos proch bone Deus.

HUMILIS Frater Joan. Tolletanus, reverendo Patri, Fratri Richardo Kalberſtadenſi, Domino verè devoto, S. P. D. Non poſſum tibi non ſine magno cruciatus animo meo dolore, clam habere, chariſſime Frater, de his quæ nobis & noſtri ſancti ordinis, hîc in civitate noviter ſucceſſerunt, & aſtiterunt. Quia eſt apud nos in Convento unus Frater, quem tu met noviſti, ſpectabilis vir, utilis Monaſterio, & toto ordini honorabilis, quia habet tubalem vocem in choro, & ſcit benè ludere in organis. Ipſe nuper loquebatur, & peroravit unam bonam fautricem ordinis formoſam, olim quando fuit, ſed nunc apoſtatavit à nobis, & facta eſt mala beſtia, & dixit tam multum, quod ipſa ad noctem venit ad illum ad Monaſterium, & ad tres noctes

noctes ibi manſit. Et venerunt ad eam duo vel tres Fratres, & fuerunt omnes læta mente, & leviter ſenſati cum ea, & fecerunt omnes, ut in feſto Codri, fortiter & viriliter rem, ita quod benè contenta fuit. Et quando dies factus quod ipſa debuit ad domum ire, tunc ipſe dixit: Veni, ego volo te exterius mittere, jam videt te nemo. Ipſa dixit: Da mihi antea meum ſolarium pro te, & alios omnes. Et dixit ipſe, ego non poſſum pro alios dare. Et fuit hoc die plenum officium in choro, & ipſe fuit officiator, tunc oportuit eum ad chorum ire, ad incipiendum & concludendum horas, & ſtatim ad eam revenit in Dalmatica, & in albis, & fuit ei amicabilis in pectore inter mammillas, & in gremio egregiè luſit, & ita quod ſe nihil mali ad illam providit. Tunc cuſtos pulſavit ad chorum, & ipſe cucurrit in albis ſine bracha, ad intereſſendum divinis. Et quando revenit, tunc illa mala beſtia foras vias iverat, & portavit ſecum bonam ſuperinduſiam tunicam cum cucullo, de bono nigro panno. Et quando ad domum venit, tunc ſtatim perſcidit in partes, & non timuit incurrere in pœnam excommunicationis, quod veſtimentum conſecratum deſtruxit. Verè ibi impletum eſt illud: Diviſerunt ſibi veſtimenta mea. Et ſunt quidam zeloſi Fratres, qui dicunt, quod illa mala beſtia debet inveniſſe in lyripipiolo cucullo quatuor decim coronatos, quod (heu

(heu proch dolor!) ſemper damnoſum eſſet, ſed unus credit, & ſecundus non credit. Tunc quando ille bonus Frater vidit quod injuriatus & damnificatus fuit, ivit ad Pedellum curſorem civitatis (novi Latiniſtæ vocant viatorem! & dixit ad eum: chare vade ad illam, & dic quod det mihi meam cucullam. Pedellus dixit: ego nolo ire quando tu dicis, ſed quando Magiſtratus dicit, ego volo ire. Tunc Frater non benè conſideratus, ex bono zelo quem habuit, quod Magiſtratus eſſet fautor Ordinis, ivit ad Magiſtratum, & fecit ſuam querelam. Tunc Magiſtratus fecit actionem, & miſit pro ea, & quando venit, Magiſtratus interrogavit eam, quare huic ſuam cucullam deportaſti? Tunc ipſa ſtetit, & ſine verecundia omnia manifeſtè dixit, & quomodo ad tres noctes in Monaſterio fuit, & quomodo ſecum viriliter fecerunt, & non dederunt ſibi ſolarium. Tunc Magiſtratus noluit boni Fratri facere ſuam cucullam rehabere, ſed dixit ad eum: Vos multa incipitis, certè non ſemper vobis ſic pertranſibit. Vade tu in nomine centorum diabolorum, & mane in tuo Monaſterio, & dedit ei refutatorios, & ſic bonus Frater verecundatus & confuſus fuit. Et illudebant ei, & poſtquàm illuſiſſent ei, impoſuerunt nobis crucem magnam, quod ſub magna pœna non debemus exterius Monaſterium ire ſuper plateas, Sed reverendus Pater,

gaudium cordis noſtri, verſus eſt in luctum chorus noſter. Chariſſime Frater, ora pro nobis Deum, ut liberet nos à malis laicis. Sed quicquid feceris, bone Frater, vide ut hanc literam illi mali Ribaldi, Poetæ ſingulares, non ſciant, & non intelligant, quia aliàs erunt ſcripturi de nobis. Vale pangraticè chariſſime pie Frater. Datum Monaſterio noſtro, in octavo menſis Majus, in anno M. D. XXXVII.

Si quis vult hoc epiſtolium cum elegantiis meliorare, ille bene poteſt: ſed debet textum hiſtoriæ mittere integrum manere, quia eſt veritas, & non poteſt aliquis tam mala ſcribere, multum pejus nobis tranſivit.

Hæc litera miſſa fuit ex Brabantia, uno devoto Fratri in Maguntia, de aliquibus malis, & inchriſtianis novitatibus ſcripta.

DIALOGUS NOVUS
ET
MIRE FESTIVUS,

Ex quorundam Virorum ſalibus cribratus, non minus eruditionis, quàm macaronices complectens.

EPIGRAMMA I. A. B. ad Lectorem.

Aſpice quàm lepidis ſalibus liber arteque docta
Detegit hic mentem facta, refertque virum,
Queis linguæ gerris mos eſt maledicere muſis,
Muſis quique movent bella cruenta ſacris,
Moreque Democriti riſum dabis ipſe ſolutum,
Et leges optatos, lector amice, ſonos.

Interlocutores, M. Ortuinus, M. Lupoldus, M. Gingolphus, Eraſmus, Reuchlin, Faber Stapulenſis.

MAGISTER ORTUINUS.

SALVEAT tota Societas. M. Lupol. Salutem maximam, & multas bonas noctes, ſicut ſunt ſtellæ in cœlo, & piſces in mari.

Mag. Ging. Dominus det vobis tot ſalutes, quot ſunt alleluja inter Paſcha & Pentecoſtes, Mag. Ortuin. Quoniam, quoniam, quoniam quidem homines ſemper volunt ſcire aliquas novitates, ergo ideo igitur Mag. Lupolde, Doctor illuminatiſſime, dicatis nobis, ſi placet, ſi vos noſcitis aliquid novi. Mag. Lup. Certe zeloſiſſime Magiſter noſter Ortuino, ego nihil audivi novi. Mag. Ortuin. Et vos viſceroſiſſime Magiſter noſter Gingolphe? Mag. Gingol. Certe nec ego etiam M. noſter Ortuine, niſi unam novitatem, ſed ego credo quòd vos bene ſcitis. Mag. Ort. De quo eſt illa novitas? M. Ging. De quibusdam Ribaldis, qui non ſciunt niſi facere guerras & diſturbia in tota Eccleſia, diabolus poſſit eos importare per terras & per maria. M. Ort. Ha, ego bene ſcio de quibus vos vultis dicere. M. Ging. Et de quibus Magiſter noſter? M. Ortui. De illo groſſo infami Eraſco, fautore Reuch. M. Ging. De facto vos bene dicitis Magiſter noſter. M. Ortui. Per Deum ſanctum, vel per omnes Deos loquendo, bene eſſet factum, ſi illuminatiſſima Theologiæ Facultas aviſaret, quid oportet facere de illis rabientibus trufatoribus. M. Lup. Videtur eis, quoniam ipſi ſciunt modicum latinizare, quod nemo eſt dignus eos aſpicere, neque ſolvere corrigiam calciamenti eorum. M. Ging. Ipſi faciunt mirandi dicendo groſſa verba.

verba. M. Ort. Ipſi vadunt per plateas armati, ſicut buffones. Mag. Lup. Vadunt per vicos inflati, ſicut pavones. M. Ging. Ipſi aſpiciunt ſe de utroque latere. Sed viſceroſiſſime Magiſter noſter, creditis quod ipſi ſciunt aliquid de Biblia? Mag Ortuin. Sancta Maria, bene ſcio quod non. Mag. Lup. Si daretur una poſitio, vel de præmiis ſanctorum, vel utrum Deus ſciat omnes pulices, & omnes pediculos, qui creantur quotidie Parrhiſiis, creditis quod ipſi poſſent arguere pro & contra? M. Gingol. Ipſi facerent ſuas febres quaternas. M. Ortuin. Itaque poſſunt eos importare. M. Lupold. Certè parcat mihi altiſſimus, ſi ego pecco, ſed ego vellem quod iſti omnes latinizatores eſſent in profundo inferni, unde nunquam poſſent revenire. Magiſter Gingolphus. Sancta Maria, etiam Magiſtri noſtri de Parrhiſiis, qui ſapiunt arguere tam artificialiter, & qui ſunt adeo illuminati & zeloſi, & renominati per omnes angulos terræ, faciunt malè quod non confundunt iſtos zizaniatores. Magiſter Ortuin. Jeſus Maria, non oportet, niſi facere unam parvam, parvam quæſtionem contra iſtum latinizatorem Eraſmum, quod ipſe eſſet ſtatim ad metam non loqui. Mag. Lup. Creditis quod ipſi ſciant aliquid fundamentaliter? Mag. Gingol. Fundamentaliter? Jeſus Maria, in bona veritate, ego

auderem benè ponere caput meum, quod ipſi non ſciunt ſuos terminos, neque ſuas ſummulas, & quomodo poſſent ipſi reſpondere? Mag. Ort. Creditis quod ſciant ſyllogiſmos? Mag. Lupold. Creditis quod ipſi ſciant elenchos? Magiſt. Gingol. Creditis quod ipſi ſciant prædicamenta, prædicabilia? M. Ortuin. Creditis quod ipſi unquam viderunt aliquid de Ethicis? Mag. Lupold. Et de Phyſica? Mag. Ging. Et de ſphæra? Mag. Ort. Et de cœlo & mundo? Mag. Lup. Ita da, ipſi fecerunt ſuas febres quaternas. Mag. Ging. Quæ poſſunt eis religare venas zeloſiſſime Magiſter noſter Ortuine, ego poſſum habere tot pediculos, quot carnifices occidunt poſt Paſcha vitulos, ſi ipſi ſciunt de hoc unum vocabulum. Ortuinus. Ipſi derident nos, quia nos non dicimus groſſa verba, ſicut ipſi faciunt. Mag. Lupold. Ho, Jeſus Maria, nos loquimur melius ſecundum Ciceronem, quàm ipſi faciunt. Cicero non habebat niſi verba intelligibilia. Sed iſti credunt ſe feciſſe unum magnum miraculum, ſi ipſi dixerunt unum groſſum vocabulum. Mag. Ging. In bona veritate Dei, Magiſter noſter: Ego vidi duos Theologos multum artificiales in Daventria, quorum unus erat Magiſter noſter, alter dicebatur eſſe Magiſter noſtrandus, & ipſi ambo ſciebant benè tot, ſicut faciunt iſti

bufo-

bufones. Sed tamen non volebant allegare iſta groſſa vocabula, quia Cicero non amabat ea. Magiſter Ortuin. Ipſi non volunt eſſe auditi. Mag. Lupold. Ipſi ſunt ſoli de ſua parte. Mag. Gingol. Juriſtæ, Legiſtæ, Apothecarii, Advocati, Domini de Parlamento, omnes Clerici villagiorum, loquntur ſicut nos. Sed iſti habent ſuum latinum per ſe. Mag. Ortuin. Deus eſt teſtis, quòd ego credo, ſi aliquis interrogaret eos quomodo declinatur Muſa, quòd ipſi non poſſent dicere. Magiſt. Lupold. Et tamen ipſi faciunt de magnis clericis. Magiſter Ging. Ita da, & volunt corrigere Magnificat. M. Ortuin. Nunc iſte latinizator Eraſmus dicit, quod noſtra Biblia nihil valet. M. Lupold. Et Reuchlin etiam ſimiliter. Mag. Ging. Et Faber etiam, qui fuit dicere, quod ſunt tres Mariæ Magdalenæ. Mag. Ortuin. Et quod oportet dicere in miſſa: Et in terra pax hominibus bona voluntas. Magiſter Lupold. Sancta Maria, ego neſcio magis quam Bibliam habebimus. Mag. Gingol. Etiam Papa bene eſt fatuus, quod non excommunicat iſtos groſſos buffones. Magiſt. Ortuin. Et de parte diaboli, ipſi non facerent tot diſturbia in populo. Mag. Lupold. Sanctus Hieronymus non erat ita magnus clericus, ſicut ipſi ſunt? Mag. Ging. Et ſanctus Ambroſius, ſanctus Auguſtinus, & alii omnes

zeloſiſſimi Doctores non ſciebant ipſi bene tot, ſicut iſti Ribaldi? Magiſt. Ortuin. Ipſi deberent interponere ſuis. Mag. Lupold. Non bene indigemus de ſuo Græco. Mag. Gingolph. Videtur eis, quia ſciunt dicere to, tou, logos, monſotiros, legoim, taff, hagiotatos, quod ipſi ſciunt plus quam Deus. Mag. Ortuin. Magiſter noſter Lupolde, creditis quod Deus curat multum de iſto Græco? Magiſt. Lupold. Certe non, Magiſter noſter Ortuine, ego credo quod Deus non curat multum. Mag. Gingol. Quia nemo intelligit eos, volunt vobis facere credere miranda. Mag. Ortuin. In conſcientia, vos videbitis quod niſi illuminatiſſimi Doctores de Parrhiſiis, mittant unum ambaſiatam ad Papam ad excommunicandum eos quod ipſi faciunt omnes hæreticos. Mag. Lupold. In bona veritate Magiſter noſter, quando ego conſidero de prope ſcandalizationes quas ipſi faciunt, ego non poſſum aliquid dicere, niſi quod ego credo, quod Antichriſtus bene citò veniet. Mag. Ging. Helas. Certe erit magna pietas. Magiſt. Ortuin. Timeo ne ſint multi male informati. Mag. Lupold. Et ego, ne ſint multi damnati. Mag. Ging. Sed creditis quod ipſi curant? Mag. Ort. Per diem, ego credo quod videtur eis quod non eſt Deus. Mag. Lupold. Ego neſcio, nunquid eſt de mundo? Sed omnes non

quæ-

quærunt modo, niſi vanitates. Mag. Gingolph. Etiam vos videtis, quomodo capit nobis Magiſter noſter. Mag. Ortuin. Modo populus eſt comeſtus uſque ad oſſa. Mag. Lupold. Modo non ſunt niſi decimæ in Eccleſia. M. Gingolph. Timeo ne ſit vindicta divina. M. Ortuin. Si eſſent boni Prædicatores, qui remonſtrarent populos, non regnarent tantum iſta peccata. Mag. Lup. Ego credo quod ſi vos vivatis multum, quod vos videbitis multa nova. Magiſter Gingolph. Quando ego eram clericus novellus in Daventria, nos non habebamus niſi bona compilata. Magiſt. Ortuin. Deus habeat animam Magiſtri Jacobi de platea, ſed ipſe dabat nobis bona reportata. Mag. Lupold. Parcat altiſſimus Magiſter Boquillon de longa Ripa, ſed ipſe dabat optima vocabulorum ſignificata. Mag. Gingolph. Ho Jeſus, bona interrogamenta, quæ dabat nobis pro quæſtionibus Magiſter Rupold. de baſſa foſſa. Magiſt. Ortuin. Nos ſciebamus cordetenus noſtra argumenta. M. Lupold. Nos quærebamus in quæſtionibus, quid eſt doctrinale? doctrinale & doctrinabile quomodo differunt? Quot ſunt neceſſaria in domo Dei? Quid eſt clericus? Quid eſt ſcientia? Sed jam omnia iſta ſunt derelicta. Mag. Ging. Habebamus bonos auctores ſeptem actores, Græciſmum de Garlandria, & ſcribebamus

omnia de manu propria. M. Ortuin. Etiam nos habebamus bona fundamenta. Magiſt. Lupold. Modò non eſt amplius quæſtio de via patrum noſtrorum. Magiſt. Gingolph. Modò, antequam unus puer ſciat mungere ſuum naſum, oportet quod ponatur ad Græcum. Magiſt. Ortuin. Modò pro faciendo concluſionem nihil valent omnia. Magiſter Lupold. Si illi boni patres, qui erant noſtri præceptores, venirent modo, ſancta Maria, quid dicerent, ſi viderent omnia ſic mutata? Magiſt. Gingolph. Sed quid dicerent de noſtra Biblia, quæ eſt modo ſic renovata? Mag. Ortuin. Sed quid dicerent de beata Magdalena, quæ eſt modo ſic triplicata? Reuch. Eraſme, Eraſme, ſurge quæſo, & expergiſcere. Eraſmus. Quid ſurgam, & expergiſcar? Reuch. Ut rideas & irrideas, ſurge inquam, ſatis lætabere ſi ſurrexeris. Eraſ. Quis eſt qui me vocat? Reuch. Tuus in bonis literis collega Reuchlin. Eraſ. Amici precibus aliquid eſt condonandum. Surgam igitur, ut quid me velis accipiam. Reuchlin. Vis rem audire ridiculam, & tibi fortè voluptati futuram? Eraſ. Volo hercle, modo nihil ſit fraudis. Reuch. Nihil hercle fraudis, aperta omnia. Eraſ. Age ergo, dic uno verbo quid iſtuc eſt quod me velis? Reuch. Arrige aliquantiſper aures. Eraſ. Faxo quod dixiſti, quid inde futurum?

Reuch.

Reuch. Si unquam riſeris, ridebis ſtatim maximè. Eraſmus. Quando quæſo? Reuch. Ubi primum audieris quoſdam, qui ſe Magiſtros noſtros appellitant, rugoſæ frontis veteranos. Eraſ. Ubi nam ſunt? Reuch. Viden' præ tuis oculis iſtos ſtolidos? Eraſmus. Video, video. Reuchlin. Sta ergo, & quieſce, ut audias quod riſum tibi moveat. Eraſ. Taceo. Mag. Ortuin. Per bonam fidem, ut ego ad meum primum thema revertam, Magiſtri noſtri, totus mundus eſt multum malus. Magiſt. Lupold. Certe Magiſter noſter Ortuine, Doctores forte ſunt cauſa, quia ipſi non clamant ſatis altè contra peccata. Mag. Gingolph. Si non eſſemus boni, ſicut debemus, permitteremus quod iſte ribaldus Eraſmus ſic rideret de noſtra Biblia? Mag. Ortuin. Permitteremus quod iſte textualis Faber ſic triplicaret de una Magdalena? Magiſter Lupold. Permitteremus quod iſte latinizator Reuch. truffaret ſe de noſtra Theologia? Eraſmus. Dii boni, quid iſtuc eſt quod audio? Reuchlin. Quod audiſti nihil eſt. Eraſmus. Nihil eſt? Reuchlin. Non medius fidius (Jupiter) ſi celerius paulo ſurrexiſſes, crepuiſſes riſu, ut ego ſuſpicor. Eraſmus. Crepuiſſem riſu? Reuchlin. Ita me Dii ament. Eraſ. Cur (inquam) riſu? Reuch. Vix enim tibi temperaſſes, ſi iſtorum palliotenus Philoſophorum nugas &

deliramenta à principio intellexiſſes. Eraſ. Ain' vero? Reuch. Aio hercle vero. Tot effutiverunt importunas loquacitates, ut ipſi quoque Heraclito riſum ſuſcitaturos dixiſſes. Eraſmus. Age ergo & rem paucis aperi, ut hùc unà redeamus. Reuchlin. Tot ineptiis aures meas obtuderunt, ut unde primum ſim exorſurus, non videam ſatis. Eraſmus. Quod animo primum occurrit, iſtud eſt quod volo. Reuchlin. Vis ergo dicam, damnant omnes omne genus literas. Eraſmus. Omnes verò? Reuch. Omnes verò. Eraſ. Et bonas? Reuch. Bonas tantum. Eraſm. Quid de malis? Reuchlin. Illud eſt quod omnium probant maximè. Eraſmus. Nullamne probant diſciplinam? Reuchlin. Rem ſolum probant unam. Eraſmus. Quid inquam? Reuchlin. Quæ nullum omnino habeat ornamentum, barbariem. Eraſm. Ho, ho. Quid de Græcis literis? Reuchlin. Jupiter, eſt quod ridere ſatis nequeut. Eraſ. Quia non norunt fortaſſe. Reuchlin. Non norunt. Quomodo noſſent: congrui non ſunt. Eraſ. Congrui? Reuch. Nec certe, quod multò magis mirabere, elementarii. Eraſ. Nihil ne habent latini ſermonis? Reuch. Quem habent, latiniſſimum dicunt, & Ciceronis ſtylo penè conformem. Eraſ. Et ita eſt? Reuch. Quid? Agreſtes, vetulæ, idiotæque ruſtici comptius multò loquerenter & purius.

purius. Eraſ. Trahis me in admirationem. Reuch. Nec certe immerito. Eraſ. Non ſunt tamen fabulæ? Reuch. Non, non. Eraſ. Quam artem profitenter ipſi? Reuch. Neſcio, ſuſpicor tamen Theologorum nomen ſibi vendicare. Eraſ. Sunt Theologi? Reuch. Tales ſaltem videre volunt. Eraſ. Quales ergo tibi videntur? Reuch. Quæſtionarii. Eraſ. Quid ſumme laudant? Reuch. Nihil, niſi quod eſt vituperandum maxime. Omnes in primis carpunt audacule, ſeque ſolos opinantur, qui Deum prædicare, de virtute loqui, & ſacris moribus verba facere debeant. Eraſ. Vitam fortè Philoſophicam degunt, ac divitiis præferunt paupertatem. Reuch. Paupertatem Jupiter? Nullum eſt hominum genus quod palatiorum pavimenta frequentius terat, quam iſti. Eraſ. Aſpernanturne beneficia, & animarum curas? Reuch. Aſpernantur Deus bone, imo vero per dies & per noctes inſequuntur. Eraſ. Quoniam ergo mirabile eſt adeo hujusmodi hominum genus, libet adire propius, ut aliquando eorundem mores, & vivendi ritum cognoſcam. Proinde mi Reuchlin, ſi modo hoc tibi non eſt oneroſum, videamus quid agant id genus Sophiſtæ. Reuch. Placet eamus. Eraſ. Sed priusquam eamus illuc, parumper me doceas quibus ego verbis eosdem ſim ſalutaturus, aut quo alloquuturus ſermone. Reuch. Volunt

lunt in primis ſe Magiſter noſter appellari. Eraſm. Quid ſi id ego non dixero? Reuch. Iraſcentur, & colloquio ſuo indignum te judicabunt. Eraſ. Nomen ut reminiſcar. Reuch. Vocantur Magiſter noſter Ort. de Daventria. Magiſter noſter Lupold. & Magiſter noſter Gingol. Eraſ. Salvete Magiſter noſter Ortuine, Magiſter noſter Lupolde, Magiſter noſter Gingolphe. M. Ort. He ſalvete verè. M. Lup. Verè bona dies vobis. Mag. Gingol. Bona ſalus, bona ſalus. M. Ortuin. De ubi venitis vos duo? Eraſm. Roma. Mag. Lupol. Et de quid faciendo? Reuch. Illuc ieramus videndi Pontificis gratia. Mag. Ging. Pro quo faciendo volebatis videre Papam? Eraſm. Volebamus, ut faceret nobis poteſtatem corrigendorum, quæ in Bibliis paſſim leguntur erratorum. M. Ort. He benedicte Deus, vultis dicere quod noſtra Biblia nihil valet? Reuch. Non hercle, ſunt tamen permulta quæ cenſoria indigent nota. Mag. Gingol. Et qua nota, per veſtram fidem? Eraſmus. Corrupta eſt Græci ſermonis translatio. M. Gingol. Corrupta? Et ſanctus Hieronymus non valebat ipſe bene ſicut vos? Reuch. Indigni ſumus, qui Hieronymi veſtigia deoſculemur. M. Ortui. Quare ergo vultis eum corrigere? Eraſ. Corrigere Jupiter? imo vero, quam dedit ipſe, translationem reſtituere. M. Lup. Per bonam venitatem, ecce bonum reſtituere! hoc ergo quod

quod nos cantamus quotidie in Eccleſia, non eſt bonum? & ſi non eſt bonum, per conſequens, de poſt multis annis erravit Eccleſia? Reuch. Eccleſiam erraſſe non dicimus. Magiſter Ging. Quid ergo vultis dicere? Eraſ. Multa poſſe melius dici, quam prius dicta ſunt. M. Ortuin. Sed per veſtram fidem, qui eſtis vos? dicatis nobis parum veſtrum nomen, ſi placet vobis. Reuchlin. Sumus illi, quos norunt omnes, Reuchlin & Eraſmus. M. Lupol. Ho Jeſus Maria, caput facit mihi malum, quando ego audio loqui de vobis. M. Ging. Quis diabolus aducit vos hic? ego eram benè hebres qui erant zizaniatores. Eraſmus. Acrius iraſcimini, quàm par ſit. Magiſter Ortuin. Iraſcimut? per Deos, ſi eſſem Papa, vos & omnes qui ſimilant vobis eſſetis excommunicati, antequàm eſſet unus menſis. Reuch. Cur ita, quæſo? Magiſter Lup. Nonne eſt bona ratio? vos facitis nunc omnes hæreticos. Eraſ. Quam hæreſim diſſeminavimus? M. Ging. Tot, quòd ego non poſſum dicere. M. Ortuinus. Interpone tuis de parte diaboli, interpone tuis latinizator Eraſ. & te ſimiliter groſſe infamis Reuchlin. Reuch. Nunquid etiam rerum noſtrarum ſatagimus? Magiſter Lupoldus. Vos facitis veſtras febres: utrum pertinet àd vos corrigere magnificat? Eraſ. Quid amabo

bo illic correximus? multa dicitis, nihil probatis. M. Gingol. Si unusquisque interponeret ſuis, omnia melius irent quàm non faciunt. Reuch. Nonne etiam quod noſtrum intereſt facimus? Mag. Ortuin. Non per diem ſanctam. Eraſ. Docete ergo nos quid noſtra referat, ut conſilio veſtro prudentiores facti, reſipiſcamus. M. Lupol. Curate de veſtro latino, facite metra, facite magnas orationes, facite imprimere libros de modo latinizandi. Reuch. Nihil de Deo? M. Gingol. Non, de parte diaboli non, quia non pertinet ad vos. Eraſm. Ad quos igitur ſpectat? M. Ort. Ad illuminatiſſimos & zeloſiſſimos Magiſtros noſtros, qui ſciunt arguere pro & contra. Reuch. Jupiter, quid iſtuc eſt Eraſme? putant iſti nebulones eloquentia eo eſſe fato, ut eidem conjungi nequeat ſacrarum literarum cognitio? M. Lupol. Videte adhuc, quomodo ipſi ſunt boni Chriſtiani, quoniam veniunt adhuc loqui de Jove. Eraſmus. Audi imperitiam. Reuch. Rude & agreſte vulgus. Eraſ. Cervices cerebro vacuæ. Reuch. Quam bene idiotis imponunt. Eraſm. Vix certe digni mihi videntur qui elementarii dici debeant. Reuchlin. Hercle ſunt indoctiores Philonide. M. Ging. Ho, quòd ipſi ſunt magni domini, quia dicunt groſſa verba, & non intelligibilia. Eraſmus. Obſcuris verbis utimur? Mag. Ort. Omnes bene vident. M. Lu-

Lupold. Non eſt unus ſolus, qui poſſit intelligere hoc quod vos dicitis. Reuch. Non ex his, qui ſunt veſtri pecoris Arcadici? M. Gingol. Vide adhuc: Arcadici; Quid hoc ſignificat? ipſi volunt facere divinare. Eraſmus. Neſcitis quid ſit Arcadia? multos illic habetis fratres. Magiſt. Ortuin. Non habemus veſtras febres, & quomodo nos ſumus de Colonia. Reuchlin. Eraſme, nos deliramus, verba noſtra non capiunt. M. Lupol. Sed per veſtram fidem dicatis mihi, quid indigemus de veſtra latinitate? Eraſm. Nos vero, quid veſtros curamus barbarismos? M. Ging. Barba? Reuch. Solœciſmos, ſi mavultis. M. Ortuin. Adhuc melius, ipſi non volunt eſſe intellecti. Reuch. Vadamus Eraſme, tu vides, ſurdis loquimur, iſti Magiſtri noſtri nihil dignum laude exiſtimant, niſi quod meram barbariem redoleat. Eraſm. Eamus, ſaltem Fabrum Stapulenſem quæſituri, ut nos adjuvet. M. Lup. Adducatis, adducatis nobis modicum veſtrum Fabrum, & quod veniat ad defendendum ſuas tres Marias. Magiſt. Gingol. Fabricaverunt ſuper dorſum meum peccatores, ſed nos fabricavimus ſuper ſuas ſpatulas. Reuch. Verbis temperare nequeo, neque tamen reſpondere audeo, ne ex ſtultis inſanos faciam. Eraſ. Hos miſſos faciamus, tantiſper donec ſubſidio nobis adfuerit doctiſſimus ille Faber.

Reuch.

Reuch. Heus tu Philoſophe Faber, ſalve. Faber. Salvos vos eſſe opto. Quonam pacto res veſtra agitur? Eraſ. Bene ſane, modo valeas. Fab. Equidem valeo, modo bene ſit vobis. Quæ cauſa vos huc advexit viri doctiſſimi? Reuch. Audi, & paucis intelliges. Inter ambulandum reperimus, neſcio quos palliotenus Theologos & Magiſtros noſtros, qui nos probris affecerunt infinitis, & intolerandis. Faber. Quare affecerunt? Eraſmus. Damnant quæ ſcribimus, & nos velut hæreticos explodunt. Faber. Utinam optimus eorum eſſet alterutri veſtrum comparandus. Reuchlin. Dicunt præterea non intereſſe quicquam de Deo loqui. Faber. Quid ergo volunt faciatis? Eraſ. Neſcio, niſi ut de diabolo tantum verba faciamus. Faber Mirabile hominum genus, qui ſibi ſapientes haberi volunt, & tamen ſunt omnium ſtultiſſimi. Reuch. Sed audi Faber, hoc nihil eſt, te perinde ac nos exſibilant. Faber. Exſibilant, Deus bone, quamobrem? Eraſ. Hæreticum te prædicant. Faber. Cur ita? Reuch. Quia dixeris legendum: & in terra pax, hominibus bona voluntas. Faber. Cum eorum pace dixerim, ego ita in Eccleſiis legendum non præcipio, ſed moneo tantum hunc ſermonis Græci habere ſenſum. Vos qui utramque noſtis linguam, judices eſtote. Eraſ. Neuter noſtrum diffitetur, quin

rectiſ-

rectiſſime dixeris. Faber. Nihilne aliud culpant? Reuch. Culpant etiam tuas Magdalenas, & hæreſeos loco damnant. Faber. Quomodo culpant? Eraſ. In publicis concionibus, audiente populo te proſcribunt, impium vocant, & ut hæreticum flammis devovent. Faber. Deus bone, qui prædicant non eſſe detrahendum. Si ſcriptis deliquerim, quare ſcriptis non confutant? Reuch. Scriptis etiam confutare conatus eſt, neſcio qui auriculatus & cucullatus Frater de grandis valle, qui ut doctrinam cum eloquentia habere conjunctam videretur, ſtuduit, quantum potuit, ſermonem ſuum phalerare. Fab. Et quem adhibuit cultum? Eraſ. Univerſam Apologiam pinxit perbellè. Faber. Quibus coloribus, Rhetoricis? Reuch. Barbariſmis & ſolœciſmis, ita ut prima quoque oratio authoris ineptiam ſatis arguat, illic infinitis penè te afficiunt probris. Propterea oratum te venimus, ut ad expugnandos hujusmodi nebulones nobiſcum arma capeſſas. Faber. Ego eorem verba nihil facio, neque mihi curæ eſt reſpondere. Eraſ. Impune ergo tibi detrahent? Faber. Mordeant ut volunt, reſpondere non decrevi, & vos ipſi, ſi verbis meis & conſilio velitis acquieſcere, relinquetis eos in ſua loquacitate, neque vanas hujusmodi curabitis injurias. Scitis ſcriptum eſſe: Mihi vindictam, & ego retribuam. Reuch-

lin. Certe Eraſme, ut paucis dicam. Optimè mihi videtur conſulere Faber doctiſſimus, propterea ſi me audis, eos miſſos faciemus. Crepent, increpent, clament, reclament, nihil ad nos. Si tacuerimus, invidia rumpentur. Eraſmus. Placet quod mones. Redeamus ergo ad priſtina ſtudia, neque ineptis cujusquam ſermonibus ab opere bono deſiſtamus. Auditores interim valete.

Pro nunc volumus in fine certificare ſtudioſos de commento ſeu lectura multum valde ſubtili, viri cujusdam ſpectabilis Magiſtri noſtri Schluntz in Univerſitate Erfurdienſi, quam compilavit ſuper hoc egregium opus.

ILLUSTRIS ſignificat nobilis, glorioſus & generoſus, & dicitur, quaſi intus habent lucem.

Familia, proprie dicitur illa turba hominum quæ eſt in domo alicujus, ſicut ſervi & ancillæ: & venit à nomine femur, ſicut po nit vocabularius Gemma gemmarum.

Alumnus, dicitur à verbo alumno, as, are, quod ſignificat paſcere & nutrire, & hinc venit alumnus, quod ſignificat eum qui alit, & eum qui alitur, id eſt, paſſivè & activè. Et poſſumus etiam dicere alumniſare, id eſt, alumnum facere.

Erd-

Erdfurdia, eſt una ſolennis civitas in Thuringia, & habet Univerſitatem, quæ meo tempore fuit in flore. Et fuerunt multa ſuppoſita ibi, & etiam nobiliſtæ. Et Magiſtri, qui fuerunt regentes in burſis, non permiſerunt legere in Poeſi, & aliis fantaſiis: ſed fuerunt diligentes in Ariſtotele, & fuerunt moderni & reales, & ſciverunt fortiter diſputare contra antiquos & noviales.

Baſilea, dicitur à Baſiliſco, quia olim ibi fuit inventus Baſiliſcus. Vel à Baſile quodam Rege, qui percuſſit ibi unum gigantem, ita quod rogavit eum propter Deum, quod vellet ceſſare, & tunc ille Rex ædificavit ibi civitatem: & dicunt, quod ille gigas adhuc eſt pictus Baſileæ in una turri, ad perpetuam memoriam.

Ars, dicitur à Græco artos, id eſt, panis quia omnes qui ſciunt artem aliquam, poſſunt acquirere panem, & victum, & amictum. Vel dicitur ab arcu, quia ſicut in arcu poſſumus vulnerare corpus alicujus, ſic etiam per artem percutimus mentem alicujus paralogiſando eum, præcipuè per loicam. Vel dicitur ab arx, quia ſicut arx eſt in altitudine, ſic etiam ars eſt ſuper ignorantiam. Vel dicitur ab artus, iſt eſt, articulus, quia ſicut corpus movetur particulariter in ſuis articulis, ſic etiam animus hominis per artes movetur in ſuis ſenſualitatibus.

Zeloſus, eſt pulchrum vocabulum, & maxime Theologicale: quando Theologi volunt dicere, quòd aliquis eſt bonus Chriſtianus, & habet bonam conſcientiam, tunc dicunt: iſte homo eſt zeloſus. Et dicitur à zelus, quod idem ſignificat quòd fervor, qui jacet ſicut ignis in corde alicujus qui amat fidem. Et zeloſi ita ſunt ſignificati per illum fervorem, vellent libenter facere aliquid bonum, etiamſi deberent mori.

Status, dicitur à ſtando, quia quando aliquis eſt dives, vel habet unam bonam præbendam vel dignitatem, tunc dicimus, iſte bene ſtat: ſed quando hihil habet, & eſt nulla in dignitate, tunc dicitur, male ſtat.

Finit ſe opus egregium, magna diligentia à ſpectabilibus Magiſtris noſtris compilatum, & jam melius quam ante impreſſum in Utopia, in impreſſoria Claudi Sutoris cum ſtella tenebroſa. Anno quo ſuprà: caviſatum etiam eſt, ut in aliis, ne quis audeat poſt nos impreſſare per decennium.

Finis I. Voluminis.

ALTE.

ALTERUM VOLUMEN
EPISTOLARUM
OBSCURORVM VIRORUM,

Ad M. Ortuinum Gratium,

Nil præter luſum continentes & jocum, in arrogantes ſciolos, plerumque famæ bonorum virorum obtrectatores, & ſaniores doctrinæ contaminatores.

AD LECTOREM.

Riſum Heraclitæ eſt, vaſti ridero parati
Arida mutarunt pectora Stoicidæ.
Da mihi triſtem animum, ferales objice luctus,
Diſpeream niſi mox omnia riſus erunt,
Exerce pulmonem.

JOANNES LABIA
DEI GRATIA,

Prothonotarius Apoſtolicus, venerabili Viro Magiſtro Ortuino Gratio Daventrienſi, ut fratri chariſſimo, ſalutis centum millia ſeſtertia, ſecundum novam Grammaticam.

Acceperim nudiuſtertius, honorando Vir, unum librum, quem dominatio veſtra miſerit mihi ex Colonia. Et fuit vel eſt talis liber inticulatus, Epiſtolæ Obſcurorum virorum. Sancte Deus, quomodo lætatus ſum in corde meo, quando vidi illum librum, quia habet multa pulchra in ſe, metricè vel proſaice compilata. Et fuit mihi magnum gaudium in dulci jubilo, quia vidi quod habetis multos ſocios Poetas, & Rhetoricos, & Theologos, qui ſcribunt vobis, & ſunt amici veſtri contra Joannem Reuchlin. Habuimus heri collationem, & fuerunt mecum aliqui Curtiſani periti, & habentes bonam practicam, & ego poſui illum librum ad menſam, & poſtquam legerunt hincinde, tunc movi unum dubium, dicens: Domini mei, quid videtur vobis? Quare tamen Magiſter Ortuinus inticulavit

iſtum librum Epiſtolæ Obſcurorum Virorum? appellans amicos ſuos, & cohærentes, obſcuros viros? Tunc reſpondit unus Sacerdos, qui eſt Monaſterienſis, & eſt bonus Juriſta, quod obſcuritas multipliciter capitur, ut in l. Ita. fidei. ff. de Jur. Fiſti. reſponſ. pri. in fine. Et dixit, quod poteſt eſſe nomen proprium alicujus progeniei. Quia ſcribitur, quod Diocletianus, & alii quidam Reges, fuerunt nati obſcuris parentibus. Tunc ego tetigi eum, & dixi: Cum licentia Domine, nihil ad propoſitum: Et conſequenter interrogavi unum Theologum notabilem, qui bibit nobiſcum, ipſe eſt de Ordine Carmelitarum, & natus ex Brabantia, & dixit cum magna gravitate: Eximie vir, Domine Prothonotarie: quoniam, ut dicit Ariſtot. de ſingulis dubitare non eſt inutile, ergo eximietas veſtra aſſignavit mihi unam quæſtionem. Quare Magiſter Ortuinus faciens imprimere novum Epiſtolare, intitulavit illud, Epiſtolæ Obſcurorum Virorum? Cum venia iſtorum Dominorum dico opinionem meam. Quare Magiſter Ortuinus, qui eſt vir valdè profundus & ſpeculativus, myſticè appellavit amicos ſuos obſcuros viros, quia ſemel legi unam auctoritatem, quod veritas latet in obſcuris. Et ergo dicit Job: Qui revelat profunda tenebris. Item Micheæ ſeptimo legitur: Cùm ſedero in tenebris, Dominus lux mea eſt. Et iterum Job. 28.

Tra-

Trahitur autem ſapientia de occultis. Quapropter Virgilius dixit: Obſcuris vera in obſcuris, ſicut ego audivi ab aliis. Et datur intelligi, quod Magiſter Ortuinus, & ſui amici ſunt tales, quod inquirunt ſecreta ſcripturarum, & veritatem, & juſtitiam, & ſapientiam, quæ non poteſt intelligi ab omnibus, niſi ab his qui ſunt illuminati à Domino. Unde Regum 138. Quia tenebræ non obſcurabuntur à te, & nox ſicut dies illuminabitur. Sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Poſtquam alia dixit prædictus Religioſus, omnes reſpexerunt me, ſi eſſem contentus. Ego autem cogitavi deſuper. Tunc fuit ibi Bernhardus Gelff, Magiſter Parrhiſienſis, qui eſt juvenis: ſed audio quod habet bonum ingenium, & valde ſtudet, & benè proficit in artibus, & etiam in Theologia habet bonum fundamentum. Ipſe more ſolito movens caput hinc inde, & videns, auſteriter dixit: Scitote Domini mei, quod eſt magna rationabilis cauſa: Magiſter Ortuinus fecit hoc propter humilitatem. Quoniam ſicut poteſtis ſcire, quamvis etiam non poteſtis ſcire, ſed præſumendum eſt quod ſcitis, quomodo ante tres annos Joann. Reuchlin faciens imprimere Epiſtolare amicorum ſuorum, intitulavit illud Epiſtolæ Clarorum Virorum. Quod conſiderans Magiſter Ortuinus, & multum deſuper penſitans, dixit ad ſemetipſum: Ecce Reuchlin credit quod nemo habet amicos

niſi ipſe. Quid vult facere, ſi ego oſtendo quod habeo etiam amicos, & benè digniores quam ipſe, & ſcientes facere carmina, & dictaminas meliores quàm ſui amici? Et ergo in deſpectum ipſius dedit ad imprimendum iſtas Epiſtolas, intitulando eas, Epiſtolæ Obſcurorum Virorum. Sicut dicit Pſalmiſta: Miſit tenebras, & obſcuravit. Sed ipſe fecit hoc humiliter, minorando & humiliando ſe, ut queat dicere cum Pſalmiſta: Domine non eſt exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei. Igitur Dominus Deus videns humilitatem ſuam, olim dabit ei gratiam, quod faciet magna opera, & etiam intitulabit ea cum magnis titulis. Unde Job: Et rurſum poſt tenebras ſpero lucum. Non intelligendo, quod iſtud Epiſtolare amicorum Magiſtri Ortuini non eſt artificialiter compoſitum, qua amici Joann. Reuch. in vita ſua nunquam componerent melius, etiamſi deberent perdere capita ſua. Sed propterea dixi, quia adhuc tamen excellentiora habent poſt ſe. Et favente Deo, ſpero quod videbimus magnalia. Quia Magiſter Ortuinus non curat de pompoſis titulis, & ergo ſic dicit: Dominus illuminatio mea eſt, & ſalus mea, quem timebo. Quia ſcit quod minorando ſe, majorabitur olim. Nam dicit Scriptura: Qui exaltat humiliabitur. Et legitur Eccleſiaſtici 20. Eſt propter gloriam minoratio, & eſt qui ab humilitate levabit caput. Hæc pro-

prophetizata ſunt per Prophetam Naim dicentem: Et inimicos ejus perſequentur tenebræ. Tunc ego non volens, quod deberent fieri inimici, vel quod unus eorum deberet mihi iraſci, ſi dicerem tu, vel tu ſubtilior es, allegavit Horatium in uno paſſu, qui dicit: Et adhuc ſub judice lis eſt. Scribens enim ſcribam Mag. Ortuin. quod dicat mihi rationem. Et ergo parcatis mihi, quod feci vobis moleſtiam. Et ſic non contenderunt amplius, quamvis Mag. Bernhardus diceret, quod vellet diſputare ad ignem, quod hæc eſt opinio veſtra. Ergo Domine Ortuine, rogo vos amicabiliter, quatenus velitis mihi reſpondere, quid tamen habuiſtis ita vos intitulando illud epiſtolare, Epiſtolæ Obſcurorum Virorum? Et ſic valeatis ſane, & cum honore. Datum in Curia Romana.

Joannes Grapp. Magiſtro Ortuino.

SALUTEM cordialem, cum multa dilectione optat ſemper, & commendat ſe tanquam humilem ſervitorem, Frater & Præceptor dilecte. Quia nuper ſcripſiſtis mihi, quòd debeo vobis ſemel unum dictamen ſeu epiſtolam, vel carmen metricum ſcribere, quod poteſtis videre, quid didici à vobis Coloniæ & Daventriæ, in deſpectum Joannis Reuchlin, & Reuchliniſtarum, qui ſunt inimici veſtri. Sciatis quòd feci diligentiam, & mitto vobis hic unam Epiſtolam carmi-

nalem

nalem ſeu metroſam, ſicut ſunt Epiſtolæ Ovidii, quia ſcio quòd libenter legitis metra quàm proſaica, ſed debetis emendare, quia non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum; & debetis ſcandere, quia non ſum adhuc bene viſitatus in tali arte.

Epiſtola Joannis Grapp. novelli Poetæ carminalis ad Præceptorem ſuum Mag. Ortuinum Gratium.

MITTIT *Epiſtolio ſalutem Grappus in iſto,*
Sicut decet juvenem, qui amat ſuum Præceptorem.
Si non benè ſonant, veluti veſtra quoque tonant.
Nec ſumus omnes pares magiſtri ſive ſcholares.
Alius eſt Phiſicus, alius Medicusque peritus.
Sicut vos etiam, qui vix habebitis parem.
Ubi Curtiſani vexant ſe ſicut Beani,
Sicut nuper aliquis, cum quo eſt mihi magna lis.
Sed vos in ſtudiis, caretis illis fantaſiis,
Ne iſti ſeculares, qui ſunt veſtri tribulatores,
Scilicet Poetis, & legiſtuis Juriſtis,
Contra vos faciant, & hæretica carmina ſcribant,
Et ſchola Francorum, quæ combuſſit illum librum.

Sed

Sed volo dimittere iſta ſcandala in ſacra fide.
Doctor Philoſophis in ſubtilitatibus iſtis.
Nec non ſervitium Magiſtro Ortuino benignum.
Ergo Ortui. meos velitis haud ſpernere verſus:
Carmina ſcripta quidem: quia non omnes valent idem.
Unus novit Logicam, alius didicit Poetriam:
Alter habet gratiam, in cunctis rebus mirandum,
In Colonia tota & hic quoque Romæ in rota,
Unus alium citantes pro beneficiis litigantes,
Pro una vicaria, nec poteſt fieri concordia
In Sacra Scriptura, ubi eſt vobis magna cura.
Reuchlin cum auxilio, nec non populo iſto maligno.
Qui ita vos tentant, ſua nec dictamina probant.
Ut facit & Tungarus, & Chriſticola Pepercornus.
Speculum oculare dictum, & per vos fortiter victum.
Vobis & Hochſtrato, qui eſt major quam Plato.
Ergo vos valete, necnon bonam noctem habete.

Deo gratias.

Parcatis mihi, ſi ſint vitia in iſtis carminibus, quia humanum eſt errare, ſecundum Philoſophum, & debetis etiam aliquid novum ad me ſcribere. Datum in urbe Roma, ubi ſunt mirabilia poma: quæ ruſtici ibi vendunt, & per libram bene pendunt: Sicut ego vidi, & per experientiam didici. Amen.

M. Stephanus Romedelantis, M. Ortuino Gratio ſalutem.

CELERITER, non facto præambulo, habeat dominatio veſtra ſcire, quomodo noviter venit huc unus Doct. Theologiæ, qui vocatur Murner: ipſe eſt de Ordine S. Franciſci, & eſt Superioriſta, & præſupponit ita multa, quod non creditis. Dicunt quod facit cartas, & qui ludunt in illis cartis, diſcunt Grammaticam & Logicam. Et compoſuit unum ludum ſcaci, in quo trahuntur quantitates ſyllabarum. Et prætendit ſcire Hebraicum, & componit verſus in Teutonico. Et dixit mihi unus, quod talis Doctor in omnibus artibus ſcit aliquid. Tunc ego audiens, dixi: in omnibus aliquid, in toto nihil. Et ſteterunt ibi aliqui, qui riſerunt. Eſt autem ille Doctor magnus amicus Joan. Reuch. Diabolus confundat eum. Ego timeo, quod faciet hic cum Canonicis & aliis Clericis, quod erunt pro Reuchlin. Dixit nuper multis audientibus, quod unus puer poteſt cognoſcere ſtultitiam, & fantaſias, & malitias

Theo-

Theologorum Colonienſium, & ſuorum cohærentiam. Et juravit ad ſancta ſanctorum, quod niſi Papa habeat advertentiam, & corrigat eos de illa perverſitate, quod erit ſchisma in Eccleſia & Fide Chriſtiana. Quia ſi Papa permittit illos facere talia, nemo poſtea ſtudebit, & nemo cogitabit fieri doctus. Et ſuper hoc dixit, quod Reuchlin uno die plus poteſt prodeſſe Eccleſiæ Dei, quàm iſti inimici ejus in centum annis. Et dixit, ſi ſunt boni aut recti viri, vel habent juſtam cauſam contra Reuchlin, quare non agunt per ſe? Quare per baptizatum Judæum volunt expedire negotia ſua? Et faciunt libros ſcandalizativos contra illum bonum Doctorem, & adſcribunt eos huic truſatori. Si eſſet pejor & maledictiòr homo per totam Almaniam, ipſi etiam ſociaſſent ſibi eum. Sed non eſt mirum: Quia ſchlimſchlem quærit ſibi ſimilem. Tunc ego non potui amplius tacere, ſed dixi: Domine Doctor, parcatis mihi, Joannes Pfefferkorn eſt vir honeſtus, & eſt fidelis ſollicitator Cæſar. Majeſtatis, & eſt natus de tribu Nephtalim. Et ſcitis quod eſt una antiqua progenies. Et ipſe poſſet gloriari quod eſt nobilis, quamvis non facit propter humilitatem. Tunc reſpondit Doctor ille: Accipiatis coclear, & guſtate, quid dixiſtis. Tunc dixi: Creditis, quod non etiam vidi homines? Ego ſum Magiſter Parrhiſienſis, & Coloniæ ſtudui in Theologia

gia

gia benè duos annos. Domine Doctor, non ſitis ſuperbus, antequam cognoſcitis homines? Reſpondit Doctor Murner, quod non ſcivit quod fui Magiſter, & dixit: De honeſtate Joann. Pfefferkorn non multum audivi, ſed quod de eo audivi, bene poſſum dicere, quod niſi Judæi voluiſſent eum mortificare propter maleficia ſua, ipſe nunquam fuiſſet factus Chriſtianus. Et dixit quod quidam Judæus dixit ſibi: Ecce, illud quod non valet apud Judæos, bonum eſt apud Chriſtianos. Nos voluimus ad mortem judicare iſtum malefactorem: Vos Chriſtiani habetis eum in honore, quaſi homo probus & doctus, cum tamen videtis propter quid eſt factus Chriſtianus. Ibi ego reſpondi: Domine Doctor, audiatis modicum. Judæi faciunt injuriam Joanni Pfefferkorn, quia nunquam furavit aliquid, neque malè fecit, etiam quando fuit Judæus, ſicut eſt piè credendum. Et quod hoc ſit verum, debetur ſcire, quomodo duo Judæi ſemel voluerunt ei imponere infamiam furti, ſed ex invidia duntaxat & execrabili malitia. Tunc ipſe citavit eos ad Cameram Imperialem, & dederunt ſibi 30. florenos pro expenſis, quod fuit contentus. Etiam Joannes Pfefferkorn natus eſt bona progenie. Sed quando fuit Judæus, fuit ſicut alii Judæi. Quia ut communiter dicitur: Qui eſt inter lupos, oportet ululare cum lupis. Nunc autem comedit carnes de porca,

&

& facit ſicut bonus Chriſtianus. Tunc reſpondit D. Murner: Comedit Pfefferkorn etiam farcimina? Reſpondi ego: Non vidi eum comedere, ſed præſupponitur, ſi comedit porcas, quod etiam comedit illa quæ fiunt de porcis. Dixit ipſe: benè excuſaſtis Joann. Pfefferkorn, & interrogavit, ſi etiam adhuc habet ambas aures? Reſpondi quod quando ego adhuc fui Coloniæ habuit, & credo quod etiam jam habet, & habebit in æternum. Tunc dixit: Quid tenetis de Joan. Reuchlin. Dixi quod non novi eum, ſed ſcio bene quod Theologi & Eccleſia communiter habent eum pro hæretico, quare criminavit Joan. Pfefferkorn, & alios præſtantiſſimos viros, nullis eorum præcedentibus demeritis. Tunc riſit & dixit: Per Deum vos benè facitis, quia defenditis Joan. Pfefferkorn, & alios præſtantiſſimos viros. Tunc dixi; Audiatis adhuc plus: Ille Pfefferkorn eſt valde utilis in Eccleſia Dei, quia obtulit Deo 12. animas, ut ipſemet ingenuè fatetur. Reſpondit Doctor Murner: Ubi obtulit Deo illas animas? In ſylva Bohæmica, quia fortaſſe ibi cum aliis latronibus interfecit homines, quorum animæ pervenerunt ad Deum. Reſpondi: Nullo modo, ſed convertendo eos ad Fidem Chriſtianam. Tunc ipſe dixit; Quomodo tunc ſcitis quod tales animæ pervenerunt ad Deum: Reſpondi: quod piè præſumendum eſt. Reſpondit

 Mur-

Murner: Quid ergo nunc facit Pfefferkorn? Dixi quod fortaſſe vadit ad Eccleſiam, audiendo Miſſas & Sermones, & defendendo ſe contra Joannem Reuchlin, expectat diem extremi judicii. Reſpondit ille: Erit tunc Pfefferkorn ita diu in vita? Tunc dixi, quod ſic, quoad animam, ſed non quoad corpus. Dixit Doctor Murner: Bene eſt: Pfefferkorn dignus eſt habere talem defenſorem, & dimiſit me, & omnes qui fuerunt ibi, riſerunt, dicentes: Per Deum Domine Stephane, vos audacter reſpondiſtis ei. Tunc dixi: Ego volo omnia verba ſcribere Magiſtro Ortuino, ſicut videtis quod nunc facio, & reſcribite etiam, ego ſum vobis ad mandata. Datum Treveris.

Magiſter Joannes Pileatoris, Salutem dicit Magiſtro Ortuino Gratio.

Quia ſcriptum eſt in Evangelio: Qua menſura menſuraveritis, eadem menſurabitur & vobis. Igitur ego ſimiliter non deberem vobis ſcribere, ſicut & vos non ſcribitis mihi. Et tamen ſcio quòd magnam importantiam habetis, quod ſcribam vobis novalia ex urbe Roma, videlicet quomodo ſtat in cauſa Magiſtri noſtri Jacobi de Hochſtrate, viri proculdubio zeloſi, qui defendit Fidem Catholicam contra illos Juriſtas & Poetas ſeculares, qui non habent Deum præ oculis ſuis, ſicut Theologi in Colonia & Parrhiſia, qui combuſſerunt Speculum oculare Joan.

Joan. Reuchlin. Sed ego deberem vobis facere, ſicut vos facitis mihi, & non deberem vobis ſcribere unam guttam: ſed tamen non faciam, & adhuc ſemel volo indulgere vobis, ita tamen, quod ſcribatis mihi ſtatim. Et debetis ſcire, qualiter iſti Juriſtæ & adverſarii cum adjutorio Diaboli, qui eſt hoſtis Fidei Chriſtianæ, per ſuas blanditias, ſicut pie creditur, acquiſiverunt multos fautores, & præcipue Curtiſanos, qui ſunt de partibus ſuperioribus, & non habent bonam conſcientiam, & inferunt magnas injurias prædicto Magiſtro noſtro, vexantes eum ſicut beanum, & dicentes, quòd ipſemet eſt hæreticus. Et quòd Theologi in Colonia ſunt bufones. Sancte Deus, quid debemus dicere? Non eſt magnum miraculum, quòd ſacra Theologia debet ſcandalizari, & haberi pro una Fraſcharia, & Theologi qui ſunt ſicut Apoſtoli Dei, debent ſperni quaſi eſſent ſtulti. Credatis mihi firmiter, quod Fides Catholica habebit magnum malum exinde, & ego timeo quòd erit una confuſio in Eccleſia Dei. Etiam dicunt, quòd Dominus Apoſtolicus eſt pro parte Joan. Reuchlin, quia ipſe etiam eſt Poeta & favet Juriſtis. Sed tamen ſpero, quod ſua ſanctiſſimitas illuminabitur per gratiam Spiritus Sancti, & non dabit malam ſententiam, quod velit Dominus Deus, qui regnat in terris & per cœlos,

& ſua mater Virgo Maria, quæ liberet nos ab iſta Poetria. Datum Romæ.

Frater Joannes de Werdea, M. Ortuino Gratio.

HUMILES & devotas orationes cum numeroſa ſalute. Venerabilis vir: Vos ſcribitis mihi quod audiviſtis quòd cauſa veſtra malè ſtat, & Joann. Reuchl. acquiſivit unum inhibitionem Apoſtolicam, & ſcribitur mihi, quod timetis valde ne habebit victoriam contra Theologicos & ſanctiſſimum ordinem noſtrum, & poſtea ſcandalizabitur Eccleſia Dei. O modicæ fidei, vultis eſſe ita perterritus, quod vultis ſtatim deſperare? Tamen olim quando fui vobiſcum in Daventria, non fuiſtis ita timax, ſed habuiſtis magnam audaciam. Quia ſcio adhuc benè, quomode ſemel percuſſiſtis illos duos beanos, venientes ad vos cum longis cultris, & vos non habuiſtis unum armum, ſeu defendiculum. Et tamen percuſſiſtis eos cum adjutorio Dei, realiter cum affectu, ita quod unus præ timore perminxit ſe. Et viderunt multi homines, & dixerunt: Per Deum, iſte Ortuinus habet magnum cor. Vos debetis ſcire quod hîc in Curia Romana non eſt, ſicut vos putatis, ſed unus una vice lucratur, & alia vice perdit. Et licet aliquis habet aliquando duas vel tres ſententias pro ſe, tamen adhuc poteſt perdere litem. Sed poteſtis dicere: Papa permiſit, quod Speculum

ocu-

oculare debet vendi, legi, & imprimi. Quid tunc eſt? Si permiſit, ergo non poteſt prohibere? Non ſequitur: quia ſanctiſſimus habet poteſtatem ligandi & ſolvendi, & non debet corrigi, quia habet plenariam poteſtatem, hic & ubique, ſicut ſcitis ex Evangelio. Quia mirabiliter eſtis ſolidatus in Sacra Scriptura. Sed ego volo allegare Jus Canonicum. Primo, quod Papa obtinet Principatum totius Orbis, 9. quæſt. 4. cap. Cuncta per Mundum. Et poteſt deponere Imperatorem ſolus, etiam ſine Concilio, ut dicit gloſa in Cap. ad Apoſtolicæ, de ſententia & Re. Jud. Et habetur 2. quæſt. 6. de Cætero. Et Papa non eſt ſub lege, ſed ipſe eſt lex animata in terris: ut habetur in gloſſ. ſuper cap. 11. de offi. Jud. dele. Et ſi Papa eſt lex, poteſt facere quod vult, & neminem reſpicere. Et quamvis ſemel dixit ita, tamen poſtea poteſt dicere non. Et debetis habere bonam confidentiam: quia nuper audivi hic ex uno Auditore Rotæ, qui eſt vir notabilis, & habet magnam experientiam, quod non eſt poſſibile, quod Papa poteſt ſententiam dare contra vos, quia habetis optimam cauſam, & eſt cauſa Fidei. Ergo eſtote fortes in bello: quia licet iſti fantaſtæ dicunt vobis de illa inhibitione, nihil debetis dare ſupra, quia non habet effectum. Sed ego ſpero, quod ſtatim volo vobis ſcribere bonas novitates: Quia Dominus Magiſter no-

ſter Jacobus de Hochſtrate facit magnam diligentiam. Et nuper habuit convivium, & invitavit multos Curtiſanos antiquos, bene experimentales, & unum Scriptorem Apoſtolicum, qui eſt bene viſus apud Sanctiſſimum, & aliquos Auditores Rotæ. Et dedit eis comedere perdices, & faſianos, & lepores, & piſces recentes, & optimum vinum Corſicum, necnon Græcum, & dixerunt omnes, quod tractavit eos cum ſumma reverentia, & dixerunt: Per Deum, iſte eſt notabilis Theologus. Volumus eſſe pro parte ipſius: & ſic habet bonam ſperantiam. Sed oportet concludere, quia nuncius non vult expectare. Valeatis, & ſalutetis mihi omnes Magiſtros noſtros, & Magiſtros, & Joannem Pfefferkorn. Datum Romæ.

Magiſter Cornelius Storati M. Ortuino ſalutem plu.

SECUNDUM poſtulata veſtra, quæ miſiſtis mihi in urbem, quando adhuc fui Curiæ Romanæ, quòd debeo vobis articulariter ſignificare, quomodo ſtat negotium in cauſa Fidei inter vos, & alios Theologos, & Joannem Reuchlin. Advertatis rogo: Ego ita celeriter abivi, quod non potui ſcribere unum verbum. Et propoſui mihi, quod ego volo vobis ſcribere ex Poetria, & ego nunc facio. Ergo ſciatis quod quando ego fui Romæ, tunc non bene ſtetit, valde doleo. Nam

Ma-

Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate eſt in magna paupertate. Non habetis verecundiam vos Theologi, quod non mittitis ei pecuniam? Vos vultis expedire magnalia,& non vultis exponere pecuniam. Credatis quòd eſt faciendum. Quando ille Magiſter noſter intravit Romam cum duobus vel tribus equis, habens pecuniam in Banco, & dat propinas, tunc Curtiſani valde honoraverunt ipſum. Et dixit unus ad alium: Quis eſt iſte? Reſpondit alius: Ipſe eſt unus Doctor de Almania, ita notabilis ſicut eſt poſſibile, & eſt ſpeculativus & argumentifex ſingularis, quod non habet ſimilem. Ipſe habet hic cauſam Fidei contra unum Juriſtam ſecularem. Tunc Curtiſani laudaverunt eum, & ſæpe dixerunt mihi: Domine Corneli, commendate me huic notabili Theologo, pro tunc habuit fautores, & cauſa ſua bene ſtetit. Nunc autem derelinquitis eum, non mittens ei ſatis de pecunia. Ego ſemel fui in Camera ipſius, tunc vidi ibi jacere cappam ſuam, & vidi quòd fuit plena pediculorum. Et ipſe videns quòd ego vidi, allegavit Scripturam, dicens: Animalia tua habitabunt in ea. Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus. Et iterum dixit: Tabeſcere me fecit zelus meus. Ego autem excommiſeratione flevi. Debetis ergo eſſe pro eo, quòd tamen Fratres Prædicatores mittant ei pecuniam. Si dicant quod non habent, tunc di-

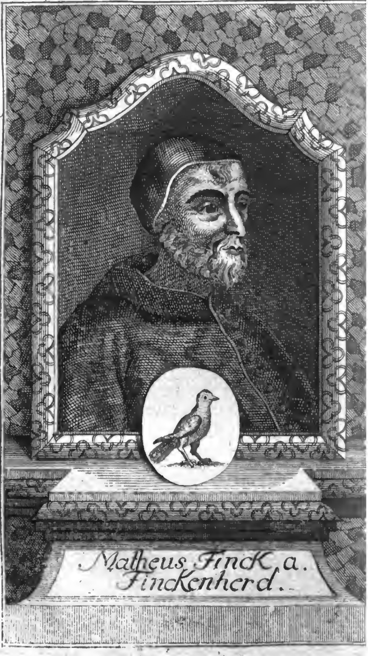
catis quòd accipiant de illa quam collegerunt ex indulgentiis. Quia eſt cauſa Fidei, & quæ impetrantur illa cauſa, impetrantur pro Fide Chriſtiana. Valete. Datum Auguſtæ.

Frater Albertus Acuſicis, M. Ortuino Gratio.

HONORABILIS Vir: Nuper venit huc una litera à dominatione veſtra, mihi deſtinata. Et cum lætitia aperui, quia cognovi ſigillum veſtrum, & legi: & intelligo quòd D. veſtra cupit ſcire, quomodo tamen homines loquuntur hîc de cauſa Fidei, inter vos Theologos & Joannem Reuchlin. Volo vobis ſcribere, ſed non debetis mihi dare pro malo, quia non ſunt pro parte veſtra. Omnes dicunt, quod Theologi faciunt Joan. Reuchlin, ſicut Scribæ & Phariſæi fecerunt Chriſto, & quod ipſe ſemper fuit probus vir, & fuit in Concilio duorum Imperatorum. Et ſua Juriſtria juvavit multas Civitates & Principes, & omnes invenerunt eum probum & fidelem. Et quod Theologi invident gloriæ ipſius, & voluerunt declarare eum hæreticum, per devia & nullitates. Quando talia audio, tunc teneo oppoſitum: ſed ſcitis bene, quod multi canes ſuperlatrant unum. Dixerunt nuper duo Magiſtri venientes ex Colonia, & unus ex eis eſt nobilitatus, quod omnes qui agunt contra Reuchlin, ſunt communiter ſpurii, vel infames, vel buſones: quod fuit mihi magna verecundia. Sed ipſorum

ſorum unus audacter dixit, quod omnes circumſtantes audierunt: Domini, ut intelligatis qualis ſit iſta cauſa contra Joan. Reuchlin, illa cauſa habuit principium à Joan. Pfefferkorn, qui eſt ſimilis re & nomine, & omnibus modis huic Joan. Pfefferkorn, qui fuit hîc cum forcipibus calidis laceratus. Quia etiam eſt Judæus baptizatus, & etiam propter nequitias quas fecit, dereliquit fidem ſuam. Et ſi deberet hic ſedere inturri, & ſpiculator deberet cum interrogare quid fecit, ipſe deberet non minus conſideri, quam ille alius. Ipſe inſtigavit Theol. Coloniæ, & ipſi etiam inſtigaverunt eum, & voluerunt libros Judæorum per totam Almaniam comburere. Et hoc fecerunt propterea, quod Judæi deberent venire ad Theologos & præfatum Pfefferkorn, cum magna pecunia, occulte dicentes: Permittatis mihi libros meos: ecce hîc habetis quadraginta aureos. Et aliqui Judæi dediſſent libenter centum, aliqui mille. Tunc venit Reuchlin, & impedivit illud propoſitum, irati ſunt ſuper eum, & ſcribunt libros, & ſcandalizare volunt eum, & dicunt quod eſt hæreticus. Etiam ſcribunt aliquos libros in Latino, & intitulant eos nomine Joan. Pfefferkorn, cum tamen ipſe non ſcit Alphabetum in Latino, Sed igitur faciunt, quia ſciunt quod nemo reſpondebit ei, quia nemo cum iſto malefactore vult ſe permaculare. Ergo videbitis, quod ſi eſſent viri Theologi, aut probi

viri, ipſimet facerent facta ſua, & non velarent & occultarent ſe cum iſto trufatore. Fecerunt etiam alios libros, quorum aliqui ſunt intitulati nomine Arnoldi de Tungaris, qui inventus & falſarius, ita quod nunquam poteſt negare, & nunquam poteſt excuſare, quod non eſt falſarius, quia manifeſtum eſt per totam Almaniam, quomodo falſificavit ſcripta Joan. Reuchlin. Alius Scriptor Theologorum eſt Magiſter Ortuinus, qui eſt filius Presbyteri, qui etiam eſt concubinarius, & deprehenſus in adulterio. Deinde habent alium, de quo bene audiviſtis, Doctorem Vigandum Vuirt, Ordinis Prædicatorum, qui ſimiliter eſt infamis. Ipſe compoſuit librum, quod beata Virgo eſt concepta in peccato originali, & fecerat magnam ſeditionem cum prædicationibus ſuis. Et ergo fuit coactus revocare verba & ſcripta ſua publicè Heydelbergæ, quod egomet audivi & vidi. Sic poteſtis ſcire, quales ſunt inimici Joan. Reuchlin. Quando audivi talia, tunc dixi: Domine mi, non debetis talia dicere coram populo, etſi eſſent vera. Quia ſcandalizatur per hoc totus Ordo, & homines accipiunt malum exemplum. Reſpondit ille. Etiam vos non debetis iſta feciſſe contra Reuchlin, quem etiam voluiſtis ſcandalizare. Ergo ipſe non poteſt ſe purgare ſine veſtro ſcandalo. Per Deum, Magiſter Ortuine, ego vellem quod haberet finem iſta cauſa, quia eſt nobis mul-

Matheus Finck a.
Finckenherd.

multum incommodoſa. Homines amplius non volunt nobis eleemoſynas dare, ego ivi ſeptimana proxima pro caſeis, & per decem dies non plures quam 15. collegi. Quia dicunt omnes: Vade ad Joannem Reuchlin, & dic quòd det tibi caſeos. Dominus Deus tribuat bonum finem. Et ſic valeatis in Domino. Datum Hallis in Saxonia.

Mattheus Finck Baccalaurius, M. Ortuino Gratio.

INENARRABILES ſalutes, & amores ineffabiles, honorabilis Vir: Quoniam quidem ſufficienter ſcitur, quomodo ſto hìc in urbe Rom. & ſum in Copiſtria, & de gratia Dei habeo bonum ſervitium, ergo non eſt neceſſe, quod ſcribo vobis de eo, quia etiam non libenter legitis productas literas. Sed ſecundum hoc, quod promiſi vobis ſcribere novitates ex urbe Ròm. ad minus ſemel in menſe, & quandocunque irent Curſores vel Poſtæ, tunc vellem certificare vos, quomodo ſtat hìc in bellis, & in aliis, & de Rege Franciæ, & de Imperatore, propterea poteſtis cogitare: Ecce iſte eſt ſuperbus, quia habet bonam ſtantiam Romæ, & propterea non curat mihi ſcribere, & eſt oblitus quod fui præceptor ſuus, & docui eum in Poeſi, & in Artibus, & cum hoc etiam in Græciſmo, ita quod pro parte eſt bonus Græcus. Dico quod non, & Diabolus auferat me, ſi non habeo

fectum in utroque Jure, in uno ita bene, ſicut in alio: ſed dicunt aliqui quod oculi dolent Sanctiſſimo, ergo non poteſt ambulare per aerem. Debetis etiam ſcire, quod Rex Franciæ revertit in Franciam, vult portare magis populum ad bellandum contra Imperatorem. Et Hiſpani volunt auxiliare Imperatori, & habetis ſcire quod erit magna guerra. Quapropter debemus dicere in orationibus noſtris: Da pacem Domine in diebus noſtris: quia non eſt bonum, quod eſt guerra in iſtis locis, pro Curtiſanis. Si eſſet pax, tunc ſemel deberetis mihi ſcribere de vacantia unius beneficii, ſive eſt curatum, ſive non curatum, ſive de jure patronatus, ſive aliter. Quia ego nunc habeo bonam experientiam, & vellem benè impetrare aliquid. Et ſi habetis unam litem, tunc ego volo ſollicitare vobis hîc, etiam de cauſa cum Joanne Reuchlin. Debetis ſcire quod Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate collegit adhuc alios articulos in Speculo oculari: & ſunt ita benè hæreticales ſicut alii. Et ipſe jam eſt Florentiæ cum Curia, & diligenter ſollicitat. Non debetis dubitare, quod non habebitis victoriam. Scribatis mihi ſimiliter nova, & valeatis cum gloria. Datum Romæ.

Magi-

Magiſter Philippus Schlauraff, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM ſesquipedalem, venérabilis Magiſter: ſciatis quod accepi literam veſtram valde poeticaliter ſcriptam, ſicut eſt conſuetudo veſtra. Et ſcripſiſtis: Datum in Colonia, quando habuimus bona convivia: & viximus in hilaritate: & non curavimus de gravitate. Et conſideravi quod fuiſtis bene vinificatus, id eſt, vino repletus, dicendo poetaliter, & credo quod fuiſtis ebrius, quando ſcripſiſtis illud dictamen. Et ſcribitis mihi quod debeo vobis mittere illud Carmen, quod compilavi de ambulatione mea hinc inde per Almaniam: quando viſitavi Univerſitates: habens mandatum à Theologis, quod debui ſeminare favorem eorum contra Joan. Reuchlin, & quomodo fui ibi tribulatus à Poetis, qui ſunt hinc inde. Faciam utique, ſed vos iterum debetis mihi aliquid mittere de veſtris operibus. Et dedi huic nuncio, quod portaret vobis. Etiam ſciatis, quæ compoſui rithmice non attendens quantitates: videtur mihi quod ſonat melius ſic: Etiam ego non didici illam Poetriam, nec curo. Valete ex Bruneck in Flandria.

Car-

Carmen Rithmicale Magiſtri Philippi Schlauraff, quod compilavit & comportavit, quando fuit Curſor in Theologia, & ambulavit per totam Alamaniam ſuperiorem.

CHriſte Deus omnipotens, in quem ſperat
omne Ens.
Qui eſt Deus Deorum, per omnia ſecula
ſeculorum:
Tu velis mihi eſſe propitius, quando tribu-
lat me inimicus.
Mitte unum diabolum; qui ducat ad patibu-
lum
Poetas & Juriſtas: qui dederunt mihi vexas:
Præſertim in Saxonia; ubi fui ſtudens in
loica,
Quam docuit me Sibutus, qui eſt in medi-
cina imbutus.
Et habet antiquam vetulam, quæ vendit
bonam cereviſiam.
Tunc eſt ibi unus Poeta, qui vocatur Bal-
thaſar de Facha.
Qui me tribulavit, quòd mihi valde dolora-
vit.
Tunc Philippus Engentinus, qui non eſt
vexator minus,
Incepit unam guerram, tunc quæſivi aliam
terram,
Et cogitavi bonam rem, ut ad Roſtoch irem:
Ubi Hermannus Buſchius mortificavit unum
carminibus,

Tunc

Tunc audivi in via, quòd viget ibi peſtilentia.
Et ivi ad Gribſwaldiam, quæ habet modicam companiam.
Et ſic abivi mox, quamvis fuit ſtatim nox.
Et veni ad Franckfordiam, quæ jacet apud Oderam:
Ibi Hermannus Trebellius cum ſuis Poematibus,
Multum me infamavit, & audacter blasphemavit.
Nec non duo Oſthenii, qui ſunt hujus diſcipuli,
Qui multis cognominibus vexabant me in civibus:
Do heiſs mich die gantze Statt das Colniſch Copulat.
Ita quòd ambulavi in Auſtriam, ad meam malam fortunam.
Quia Collimitius (veniat ei ſanctus Anthonius)
Fuit ibi Rector, & meus inimicator,
Vocans me traditorem, & volens ponere ad carcerem,
Niſi feciſſet Hekman. Sed Joachimus Vadian
Novum infortunium, propter Pepercornum,
Mecum ibi incepit: quia eum vilipendit
In ſua defenſione: quamvis cum magna ratione.
Tunc dixi quòd ſum innocens, & rogavi eum flens,
Quod

Quod vellet me dimittere: tunc dixit eis
tacitè
Rector Burſæ lilii, quod retineret me cum vi
Et dixit Cuſpinianus, quem amat Rex Maximilianus,
Quòd Magiſtri in artibus ſunt Doctores in
peccatis mortalibus.
Tunc incepi inde tranſire, & ad Ingolſtad
venire:
Hic Philomuſus habitat, & contra Thelogos metrificat.
Tunc timens ejus furiam, tranſivi ad Nurbergam,
Ubi quidam Pirckheymer, qui non eſt Magiſter,
Fecit mihi inſtantiam: ſed audivi ibi clam,
Quod cum multis ſociis, in partibus diverſis,
Magna in conjuratione, vellet ſtare pro
Capnione,
Et contra nos Theologos facere multos libros.
Et fuit mihi dictum, quod noviter unum
librum
Scripſit de uſura, quam admittit Theologia.
Sicut Bononiæ eſt diſputatum, & per Magiſtros noſtros probatum.
Sic ivi poſt unum menſem ad Univerſitatem Lipſenſem,
Ubi Richardus Crocus, qui dicitur eſſe Anglicus,
Vidit me per viam, & dixit: illam beſtiam.

Ego novi Coloniæ. Reſpondi, noli dicere,
Quia ego non ſum. Tunc dixit ad ſuum ſocium:
Iſte pro Theologis eſt proditor Capnionis,
Et eſt magnus pultronus, quod dixi Magiſtris in artibus,
Qui juraverunt invicem, accipere ei lectionem.
Ita quod in poſterum non amplius haberet ſtipendium.
Venit Moſellanus: dicens, ille Beanus
Deberet ad patibulum ſuſpendi per ſuum collum.
Et fui licentiatus, & ad Erfordiam intentionatus.
Ubi Aperbachius me incepit tribulare acrius,
Et Eobanus Heſſus, qui nunquam fuit feſſus,
Quærere in plateis, ut percuterent me cum pugnis:
Et multum terribiliter vexavit me bis vel ter,
Et dixit ad ſtudentes: frangatis ei dentes,
Quia Theologicus Reuchlin eſt inimicus.
Tunc dixit Crocus Rubianus: unde venit iſte Beanus,
Qui non eſt nobis notus. Dixi, quod ſum promodus.
Reſpondit, eatis utique, tunc volui revertere
Statim ad Coloniam, vadens per Buchoniam.
Sed dixit quidam ſocius, quod Mutianus ruffus

Eſſet

Eſſet in itinere, & poſſet me percutere.
Tunc ivi per Campaniam, & veni iterum in Miſniam.
Quod fuit ibi ſubito dictum Eſticampiano,
Qui miſit ſuos diſcipulos, qui traxerunt me cum crinibus.
Et dixit Spalatinus, qui eſt ejus vicinus,
Quia etiam ex parte ſua darent mihi verbera,
Ergo ſatis percuſſus, veni ad quoddam Nemus,
Ibi quidam diabolus, vel certe malus Angelus
Sturnum ad me protavit, qui ubi cognovit,
Dedit mihi alapam. Tunc ivi ad Franconiam,
Ubi eſt fluvius Mœnus, ibi Ulricus Huttenus
Juravit levatis digitis, quod vellet me percutere virgis,
Si vellem ibi ſtare: Tunc cogitavi meum ſalutare,
Vadens hinc in Sueviam, ad civitatem Auguſtam:
Ibi Conradus Beutinger, cui non placet Bruliſer,
Noluit me permittere, quod poſſem hic quieſcere.
Tunc præterivi Studgardiam, quia habet ibi ſtantiam
Reuchlin ille hæreticus, qui fuit mihi ſuſpectus.
Tunc ad Tubingam abii, hic ſedent multi ſocii,

Qui novos libros faciunt, & Theologos vilipendunt.
Quorum eſt viliſſimus Philippus Melanchtonius,
Sicut ego cognovi: & igitur Deo vovi,
Si viderem illum mortuum, quod irem ad ſanctum Jacobum,
Fuit & Bebelius, & Joannes Braſſicanus,
Et Paulus Vereander, die ſchworen alle mit einander,
Quod vellent me percutere, ſi non vellem recedere.
Sed quidam hîc Theologus, cum nomine Franciſcus,
Sua caviſatione portavit me ex illa regione.
Tunc cogitavi ire, & ab illis Poetis venire.
Et ivi ad unam patriam, quam dicunt Argentinam:
Ibi in media via facta eſt una rebaldria,
Quia Nicolaus Gerbelius, cum ſuis diſputationibus,
Confundit me in populo: quod ſteti in magno ſcandalo.
Venit Sebaſtianus Brant, der nam mich ben der hand.
Dicens mihi ſequere, nos volumus navigare
Ab hinc in Narragoniam, propter tuam ſtultitiam,
Et fuit ibi Schurerius, qui eſt pinguis ſocius.
Ipſe me deriſit, & dixit: Herr ir muſſet mit

Biſs

Biſs ins Schlauraffen land, do ſeind ir vaſt
wol beſant.
Collegi meam tunicam, & cepi inde fugam,
Pergens ad Sletſtadium: cum vidi Wimphe-
lingium,
Qui habet unum pellicum, quod eſt benè im-
pinguatum.
Necnon Jacobum Spiegel, qui dixit: woher
du daubengigel.
Reſpondi, quod ex Suevia. Tunc dixit quod
ſum beſtia.
Et ego fui iratus: tunc dixit mihi Kirherus,
Quod irem ad Athenas, & diſcerem Græ-
cas literas.
Et fuit etiam Sapidus cum multis ſuis ſcho-
laribus,
Dans mihi diſciplinam: Tunc invocavi cœ-
lorum Reginam.
Tunc exclamavit Storckius, volvamus hunc
de gradibus.
Reſpondit ei Phrygio: parcamus ſacerdotio.
Venit Beatus Rhenanus, quærens an ſum
Almanus.
Reſpondi, ſum ex Flandria: tunc ſtatim
duo verbera
Accepi ſuper capite, quod vix potui audire.
Et ivi hinc ad Hagenaw, do wurden mir
die augeu blaw.
Per te Wolffgange Angſt, Gott gib daſs du
hangſt.
Quia me cum baculo percuſſeras in oculo,

Accurrit autem Setzerius, qui vix eſt Bac-
culaurius,
Cum uno magno volumine, percutiens me in
latere,
Quod non habui ſpiritum: tunc oravi illum
ſocium,
Quod facerem confeſſionem: quia haberem
contritionem,
Sed ego in noctis medio ſurrexi de cubiculo:
Et ivi ad Friburgiam, quærens miſericor-
diam.
Sed ibi multi nobiles armati & horribiles
Reuchlin defenderunt, & mihi mortem mi-
naverunt.
Nec non unus vetulus, qui vocatur Zaſius
Ille antiquus Juriſta, quæſivit an ſum Sco-
tiſta?
Reſpondi: Doctor ſanctus eſt mihi autor
ſummus.
Tunc fecit me riſibilem, quod habui pudo-
rem.
Et ſtatim quidam Amerbach: ſpricht ich
wil ein anders machen,
Vnd langet mir die pritſchen her, ſo wil
ich in ein newes lern.
Sic fui hinc fugatus: quia ſum ad miſeriam
natus,
Et veni Baſileam, ubi vidi quendam,
Qui Eraſmus dicitur, & multum honoratur.
Tunc dixi cum licentia: dicat veſtra excel-
lentia,

Si

*Si eſtis Magiſter noſtrandus, vel ſtatim qua-
lificandus?
Reſpondit ipſe utique: tunc ſivi eum ſtare.
Sed in domo Frobenii ſunt multi pravi hæ-
retici.
Nec non Glarianus, qui impoſuit mihi manus
Percutiens in dorſum, & projiciens deor-
ſum.
Et dixi, per tuam lauream fac mecum mi-
ſericordiam.
Tunc ivi ad naviculam, abiens Wormaciam,
Ubi in hoſpitio cum Theobaldo Medico
Fuit mihi lis: quia de Theologis,
Dicebat multa ſcandala. Tunc dicebam cum
modeſtiâ:
Vos eſtis homo ſtolidus, & ſtatim unus Ca-
ſeus
Stetit mihi in capite: & ſic receſſi cum vul-
nere
Uſque ad Moguntiam, ubi mihi gratiam
Fecit Prædicator Bartholo decimator.
Dans mihi hoſpitium, & jurans per Deum
vivum:
Si iviſſem ad Coronam, quod acepiſſem vexa-
tionem bonam.
Quia ibi commenſales ſunt valde nequitiales.
Nicolaus Carbachius, qui legens pro ſcho-
laribus,
Exponit Titum Livium, tunc reperi Hutti-
chium,
Qui ex antiquo odio percuſſit me cum ſcamno.*

Quia feci unum bombum, tunc dedit mihi
pugnum
Doctor Conrad Weydman: ich ſprach, wie
ſol ich das verſtahn.
Tunc truſit me Joan. Konigſteyn, quòd ce-
cidi de gradibus.
Et ſic poſt hoc periculum contuli me ad Rhe-
num,
Ubi cum ambulavi viſus eſt mihi in navi
Doctor Thomas Murner, Ordinis Minorum
Frater,
Qui dixit: niſi parcerem, propter meam di-
gnitatem,
Statim coram omnibus jaceres hic in fluctibus.
Reſpondi quare hoc? Tunc dixit: ſchweig
du holtzbock.
Es leyt mir noch im ſinn, *quod feciſti Do-*
ctor Reuchlin.
Sic ivi ad Coloniam, & inveni bonam com-
paniam.
Quamvis mihi Buſchius cum ſuis auditori-
bus,
Et Joannes Cæſarius, qui legit ibi Plinius,
Facerent inſtantias, quia non curavi has.
Sed ſteti cum Theologis, & vixi in lætitiis.
Rud gab nit ein har, auff den Graven von
newen Ar.
Quamvis ſit Poeticus, quia Pepercornus
In ſuis dictaminibus dicit de nobilibus,
Qui quamvis ſunt clari, non poſſunt excu-
ſari,

Et

Et debent ſibi ſolvere, pro ſua obſcuritate.
Et ſic eſt finis, propter honorem Univerſitatis.

Magiſter noſter Bartholomæus Kuckuck, Magiſtro Ortuino.

SALUTES innumerabiles, cum ſumma veneratione à parte ante, Venerabilis Magiſter non facto præambulo, aut multo circuitu verborum habetis ſcire, ſicut nuper ſcripſiſtis mihi, quod deberem vobis notificare, qualiter negotium in cauſa fidei ſtat hic. Sciatis quod benè ſtat, ſed nondum exivit ſententia diffinitiva. Et eſt hìc unus Juriſta, qui vocatur Martinus Gronigen, Doctor Senenſis, ut ipſe dicit, ſatis prætenſus & ſuperbus. Ipſe debet latiniſare Speculum oculare, & eſt valde præſumptuoſus, quia cupit videri. Aliqui laudant eum, & quæſivi nuper ex eis, quid plus ſcit, quàm alius? Tunc dixerunt, quod habet bonam notitiam in Græco. Et ſic videtis, quod non eſt curandum de eo, quod Græcum non eſt de eſſentia Sacræ Scripturæ. Et credo quod non ſcit unum punctum in libris Sententiarum, nec ipſe poſſit mihi formare unum Syllogiſmum in Baroco aut Celarent, quia non eſt logicus. Ipſe nuper vocavit me aſinum. Et dixi ei, ſi es ita audax, tunc diſputa mecum, & tibiſavi eum audacter, & tacuit. Tunc ulterius vexando eum, dixi:

dixi: Ego arguo quod tu ſis aſinus. Primò ſic: Quicquid portat onera, eſt aſinus; Tu portas onera: ergo es aſinus. Minorem probo, quia tu portas iſtum librum. Et fuit verum, quia ipſe portavit unum librum, quem dedit Jacob Queſtemberg ad ſtudendum intus contra M. noſtrum Jacobum de Hochſtrate. Tunc non fuit ita prudens, quod negaret mihi Majorem, quia non potuiſſem probare; ſed ſcio quod nihil ſcit in logica. Dixi ergo ad eum: Domine Doctor, vos vultis vos intromittere in negotio Theologorum, quod non eſt in facultate veſtra: ego ſuaderem vobis quod dimitteretis, quia vos non intelligitis materiam iſtam, alias poteſtis venire ad damnum. Quia Theologi non volunt, quòd Juriſtæ debent tractare cauſas fidei, Et ſtatim ille iratus, dixit: Ego non ſolum intelligo iſtam materiam, ſed etiam video quod tu es una maledicta beſtia. Tunc fui etiam commotus, & ſurrexi, & fuit inter nos magna rixa in die illa. Dixit tunc mihi Magiſter noſter Petrus Meyer, Plebanus Francofordienſis: Eamus ad hoſpitium pro comedere, quia eſt tempus ad prandium, permittatis ſtare illum bonum virum, qui non intelligit facta ſua, ipſe adhuc deberet ire ad ſcolas deſuper. Sed debetis ſcire Magiſter Ortuine, quòd volumus pulcherrimè vindicare iſtam injuriam. Ipſe eſt ſtudens Colonienſis, & ſtetit in Burſa montis, quod ego

p. 203.

Digitized by Google

ego pro certo ſcio: ergo faciatis, quòd Univerſitas citat eum: tunc volumus eum declarare perjurum, quia eſt immatriculatus in matricula Univerſitatis; & fecit juramentum, quòd vult procurare bonum Univerſitatis, ſed nunc ſtat cum Joanne Reuchlin contra Univerſitatem? & rogo quod velitis hoc ſtatim facere, & mittatis mihi librum Joannis P. qui intitulatur: Defenſio Joannis Pepercorni, contra famoſas. Ego vidi nuper unum ſocium portare huc, & vellem ita libenter habere, quòd cor dolet mihi inde: quia talis liber habet multas propoſitiones ſubtiles. Dominus Deus noſter in æterna gloria, det vobis ſalutem & pacem, Amen.

Jodocus Sartoris M. Ortuino Gratio.

SALUTEM ſempiternam, & novum annum cum bona fortuna, ſicut eſt in mundo, & plus, ſi eſt poſſibile, opto veſtræ dominationi, quæ debet ſcire, quod adhuc benè ſuccedit mihi, de gratia Dei, qui tribuit mihi miſericordiam ſuam, & ſicut dicit Pſal. Exaudivit Dominus deprecationem meam. Dominus orationem ſuſcepit, quia oro quotidie pro peccatis meis, & peto quod Dominus noſter Jeſus Chriſtus velit mihi cuſtodire animam & corpus, ſed tamen magis animam: quia corpus eſt pulvis, & ſicut dicit Sacra Scriptura: Pulvis es, & in pulverem reverteris. Etiam ſpero, quod non malè ſuccedit vobis:

vobis: quia quando unus habet iſtam gratiam à Deo, quod ſemper pœnitet de peccatis ſuis, & orat devotè orationes ſuas, etſi non ſæpe jejúnat, tamen Dominus Deus non vult quod male ſuccedit ei. Ego ſcio quod habetis bonam conſcientiam, & ſemper eſtis in ſtudio, volens procurare bonum Eccleſiæ. Quia ſcio benè quomodo nuper ſcripſiſtis unum librum contra quendam hæreticum Joann. Reuch. & fuit ita magiſtraliter compilatus, quod habui admirationem exinde, & dixi ad unum Curſorem de Ordine Prædicatorum, qui circumportavit talem librum. Ego credo quod iſte homo habet duo capita, quod poteſt ita ſcientificè practicare unam rem: ſed intellexi etiam ab illo Curſore, quod ſcribitis commentum ſuper librum Mag. Arnoldi de Tungaris, quem articulatim compoſuit de propoſitionib. hæreticab. Speculi ocularis. Mittatis mihi, quando eſt perfectum tale commentum: quia ſcio quod proculdubio erit mirabile, exponens omnia argumenta & notabilia, & propoſitiones, & concluſiones, & corolaria, quæ pauci bene intelligunt, quia ille Magiſter noſter eſt nominis ſubtilis in Scriptis ſuis, ſicut communiter Albertiſtæ in via ſua. Sed non debetis mihi pro malo habere quod laudo Albertiſtas, cùm vos eſtis Thomiſta, quia non eſt magna differentia, & multum concordant in aliquibus. Sed Doctor ſanctus eſt profundior, & hoc habet ex

ex ſpeciali inſpiratione Spiritus Sancti: quapropter etiam dicitur Doctor ſanctus, quamvis Reuchlin non vocat eum ſic in ſuis ſcripturis, & propterea eſt hæreticus, & maneat in nomine diaboli. Ego nuper fui iratus ſuper unum Juriſtam, qui defendit eum, & ſcripſi unum carmen metricum contra eum. Etenim ſoleo poeticare etiam, quando ſum ſolus, ex arte metrificandi Bebelii, quæ eſt multum ſubtilis.

Eſt autem hoc Carmen.

ASstripotenti Dei mater venerabilis Chriſti,
Da precibus famuli aures benignas tui:
Qui te orat Maria pro ſancta Theologia,
Contra quam ſcribit Reuchlin Juriſta malus:
Non clarificatus, nec deſuper illuminatus,
Qualiter eſſe debet, qui vult placere tibi.
Ergo tuum natum memento habere rogatum,
Ut ſubvenire velit huic facultati ſuæ.

Et eſt Elegiacum, & ſcanditur ſicut primum metrum in Boetio, incipiens: Carmina quæ quondam ſtudio &c. Sed nuncius non dixit mihi, quod vult ita cito recedere, aliàs volui vobis miſiſſe plura metra, quæ ſcripſi pro defenſione Eccleſiæ & Fidei. Ergo cogitate, quod mittatis mihi tale commentum a vobis practicatum, tunc iterum volo vobis aliquid novi mittere. Valete raptim fauſtim zeloſe. Datum Olmuntz in Moravia.

Ma-

Magiſter Guilhelmus Lamp. Artium Magiſter, M. Ortuino Gratio ſalutem.

REVERENDE vir, ſecundum quod dixiſtis & mandaſtis mihi, quod ſtatim quando venio ad Romam, debeo vobis ſcribere, quomodo tranſivit mihi in via per omnia, & quomodo ſto: quoad ſanitatem corporis, ſciatis quod de gratia Dei adhuc ſum ſanus, & vellem etiam de vobis libenter audire, quod eſtis ſanus: ſed ſpero, ſi vult Dominus Deus, quod eſtis ſanus, & facio vobis notum, qualiter ſtatim quando veni ad Maguntiam in hoſpitium Coronæ, tunc inveni ibi quoſdam viros, qui loquebantur de cauſa fidei, & erant pro Doctore Reuch. & quando viderunt quod ego ſum Colonienſis, adhuc magis loquebantur, & fecerunt mihi in deſpectum, & laudaverunt Joan. Reuch. & parvipenderunt M. noſtros in Colonia, & dixerunt quod eſſent veſpertiliones, quæ nihil habent agere in luce, ſed volant in tenebris, tractant obſcuritates. Tunc ego dixi: Audiatur pars altera: & allegavi flores legum, & ipſi inceperunt me irritare multis malis verbis, duod dixi, quid mihi cum Reuchlin? Permittatis me comedere pro pecunia mea. Et poteſtis dicere: D. Wilhelme, vos debuiſſetis perſeveraſſe, & audacter reſpondiſſe ipſis. Sciatis quod non eſt faciendum in iſto loco, & audivi quod nuper unus in iſto hoſpitio fuit percuſſus cum uno

uno ſcamno, quod defendit M. noſtrum Jacob. de Hochſtrate, quia iſti ſocii, qui vadunt ibi ad menſam, ſunt valde terribiles, & habent gladios & ſpados, & unus ex eis eſt comes, & eſt longus vir, & habet albos crines. Ipſi dicunt, quod accipit cum manibus ſuis unum virum armatum, & jactat eum ad terram, & habet gladium ita longum, ſicut gigas. Quando vidi eum, tunc tacui, & permiſi eos loqui: ſed cogitavi, quod vellem vobis ſcribere, ſed pro tunc non ſtatim habui nuncium. Sed quando veni ad Vuormaciam, intravimus ad unum hoſpitium, ubi ſunt multi Doctores, qui ſunt in Judicio Cameræ: ibi dicebant mirabilia contra Theologos, & audivi quod citaverunt Joann. Pfeffer. propter Sturmglock, & dixit unus: Vos videbitis quod adhuc in paucis annis auferentur iſti M. noſtri, & non erunt amplius. Tunc dixi: Quis tunc prædicabit vobis, & docebit in Fide Catholica? Reſpondit ille: Hoc facient docti Theologi, qui intelligunt Scripturas, ſicut Eraſmus Roterodamus, Paulus Ricius, Joan. Reuchlin & alii. Tunc tacui, & cogitavi mecum: Stultus ſtulta loquitur: & ſedit unus in menſa, nomine Theobald. Fettich, qui pro nunc eſt Doctor Medicinæ, & cognovi eum, quia olim ſtetit Coloniæ in Burſa montis, ipſe multo plura dixit quam alii, & dixit ei: Vos debetis recordare, quòd feciſtis juramentum

Re

Rectori & Univerſitati Colonienſi: reſpondit, quod merdaret ſuper nos omnes. Sed tranſeant illa. Poſtea quando exivimus Vuormaciam, venerunt quidam viri terribiles in equis habentes baliſtas cum telis & volentes nos ſagittare, tunc ſocius meus clamavit: Jeſus, Jeſus: & ego habens bonum cor, dixi quòd non debet ita clamare, & dixi ad illos viros: Domini gratioſi, nolite ſagittare nos, quia non ſumus induti cum armis, & non ſumus inimici veſtri, ſed ſumus Clerici, & tendimus Romam pro beneficiis. Tunc unus dixit: Quid ego curo beneficia? Detis mihi pecuniam, & ſociis meis, quod habemus bibalia, vel diabolus debet vos confundere. Tunc ſi voluimus venire de ipſis, oportet quod dedimus ipſis duos florenos. Et ego dixi occultè: Bibite quod diabolus benedicat vobis. Et poſtea ſocius meus dixit: quid vobis videtur, volumus illos citare ad Curiam Romanam? Tunc dixi, quod non eſt poſſibile, quia non ſcimus nomina ipſorum. Deinde per multam merdam ivimus ad Auguſtam, & valde pluit. Et ita etiam ninxit, quòd non potuimus aperire oculos noſtros, tunc dixit ſocius: O diabole, quomodo friget me, ſi eſſem adhuc Coloniæ, ego non vellem ire ad Curiam Romanam: & ego riſi. In hoſpitio autem erat una pulchra virgo, & de nocte fecerunt choream, & ſocius meus chориſavit eam, & dixi ei

quod

quod non deberet facere, quia eſt Magiſter, & non deberet exercere iſtas levitates: ſed ipſe non curavit, & dixit mihi: Si illa virgo vellet mecum dormire per unam noctem, ego vellem de merda ejus comedere unam libram, & non potui amplius audire, ſed allegavi Eccleſiaſten, id eſt: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, & ivi dormitum. De manè venimus ad Lanſzperg, ubi ſocius meus ſuppoſuit ancillam hoſpitis per noctem. Et de mane, quando exivimus hoſpitium, tunc equus ſuus claudicavit. Et dixi, ſupponatis cras amplius ancillas, ſed unus faber juvavit ei. Et poſtea ivimus ad Schongaw, ubi emimus pulchra ſpecula. Deinde ivimus verſus Iſpruck, tunc fuit ita mala via, quod equi non potuerunt ire, & fuit ita profunda merda, quod tranſivit equis ad ventres ſuperius. Et ſic poſt multas tribulationes venimus Iſprucken, ubi fuit Dominus Imperator, ejus Vaſalli, & Curiales & Satrapæ, & Milites, & Armigeri, habentes veſtes ſericas, & cathenas aureas in collibus ſuis. Et aliqui fuerunt terribiles cum barbis & birretis ſciſſis militariter. Et timui comedere in hoſpitio, quia audivi unum dicentem, ſi eſſet Imperator, ipſe vellet ſuſpendere omnes Curtiſanos, quia vadunt Romam, & dicunt nequitias. Ibi etiam decipiunt ſe invicem pro beneficiis, & vexant alias beneficiatos in Almania, & faciunt

O quod

quod pecunia venit ad Romam de Almania. Et ſic vidi, quod iſti Curiales non curant Deum, neque homines, & ergo peribunt ſicut pulvis a facie venti. Poſtea tranſivimus per unum montem, qui fuit plenus nive, & eſt ita altus, quod credo quod tranſit ad medium cœli, & fuit ita magnum frigus ſuper illum montem, quod putavi habere febrem, & cogitavi de ſtuſa mea Coloniæ. Dixit autem ſocius meus: O ſi haberem pellicum meum: tunc dixi ei: Vos ſemper queritis de frigiditate, quando eſtis in campo, & quando venitis ad hoſpitium, tunc vultis ſupponere, non ſcitis quod coitus etiam infrigidat? Reſpondit ipſe, quod non videtur ſibi quod infrigidat, ſed calefacit. Et debetis ſcire Magiſter Ortuine, quod in vita mea non vidi unum hominem ita luxurioſum, ſemper quando intravimus unum hoſpitium, tunc primum verbum fuit ad famulum hoſpitis: O famule, non habemus aliquid pro genibus? Dactilus meus ſtat mihi ita durè, ego ſcio quod vellem cum eo nuces ſupra percutere. Deinde venimus ad Tridentum, & parcat mihi Dominus, & vos etiam non habeatis mihi pro malo, quòd ſcribo vobis veritatem: quia ibi etiam ſemel purgavi renes, vadens occultè ad proſtibulum, ſed poſtea de nocte oravi horas de beata Virgine pro peccato illo. Fuerunt ibi multæ gentes, volentes ire ad Veronam, & facere ibi mirabilia,

lia, & dicebantur nobis grandia, quomodo Imperator velit captivare Venetiam, & vidimus Bombardas & alia multa, qualia non vidi in vita mea. Et una Sabbatorum venimus ad Veronam, illa eſt pulchra civitas, habens muros, caſtra & fortalitia & vidimus ibi domum Ditheri de Bern, ubi ipſe habitavit, & ibi ſuperavit & mortificavit multos gigantes, qui bellaverunt cum ipſo: poſtea volentes procedere, diu non potuimus propter metum Venetianorum quia dicebatur quod eſſent in campo, & fuit verum: Quia poſtea apud Mantuam audivimus eos bombardare, quia jacebant ante Brixiam. Et dixit ſocius meus: hîc natus fuit Virgilius: Reſpondi, quid curo illum paganum? Nos volumus ire ad Carmelitas, & videre Baptiſtam Mantuanum, qui in duplo eſt melior quàm Virgilius, ſicut ego audivi benè decies ab Ortuno, & dixi ei: quomodo ſemel reprehendiſtis Donatum, quando dicit: doctiſſimus Poetarum fuit Virgilius, vel optimus plebis, & dixiſtis: ſed eſſet Donatus hic, ego vellem ei in faciem dicere, quod mentitur: quia Baptiſta Mantuanus eſt ſuper Virgilium. Et quando venimus ad Clauſtrum Carmelitarum, dicebatur nobis quod Baptiſta Mantuanus eſt mortuus: tunc dixi: Requieſcat in pace. Deinde venimus ad Bononiam, ubi fuit Sanctiſſimus, & etiam Rex Franciæ. Ibi audivimus Miſſam Papalem, & accepimus multas indulgentias pro omnibus peccatis, tam

venialibus quàm mortalibus, & fecimus confeſſionem. Tunc fuit ibi Reverendus Pater, Frater Jacobus de Hochſtrate, Magiſter noſter, & Inquiſitor hæreticæ pravitatis, & ego videns eum, dixi: O Pater Reverende, quid excellentia veſtra facit hìc? ego putavi quod eſtis Romæ: tunc dedi ei literas veſtras, & literas Magiſtri noſtri Arnoldi de Tungaris: tunc reſpondit mihi, quòd vult impetrare per Regem Franciæ, quod Reuchlin debet declarari hæreticus, & Speculum oculare debet comburi. Interrogavi autem eum: Intelligit tunc etiam Rex iſtam materiam? Reſpondit: Licet ipſe non intelligit per ſe, tamen Theologi in Parrhiſia Inſtruxerunt eum. Et Confeſſor ſuus Wihelmus Parvi, qui eſt vir zeloſus, dixit ei in confeſſione, quòd non vult eum abſolvere, niſi vult facere cum Papa, quod Reuchlin declarabitur hæreticus: & gaviſus ſum valde, & dixi: Det Dominus Deus, quod fiat ſecundum verba veſtra. Et inveni ibi multos Curtiſanos mihi notos, & invitavi eos ad hoſpitium. Deinde ivimus ad Florentiam, quæ eſt ita pulchra civitas, ſicut eſt in mundo. Et poſtea Senam, ubi eſt Univerſitas, ſed ſunt pauci Theologi. Poſtea ſunt parvæ civitates, & una vocatur Monte flaſcon: ibi bibimus optimum vinum, quale non bibi in vita mea: & interrogavi hoſpitem, quomodo vocatur illud vinum? Reſpondit quòd eſt lachryma Chriſti: tunc

dixit

dixit ſocius meus: Utinam Chriſtus vellet etiam flere in patria noſtra. Et ſic bibimus bonam poſitionem, & poſt duos dies intravimus Romam. Laudetur Deus, qui liberavit nos de multis tribulationibus quæ ſunt in tota via: nec non in mala Scarparia. Sed nunc in Curia non intellexi aliqua nova, niſi quòd vidi hîc unum animal bene ita magnum, ſicut quatuor equi, & habet roſtrum ita longum, ſicut ergo: & eſt mirabilis creatura. Quando vidi, tunc dixi: Mirabilis Deus in operibus ſuis. Ego vellem dare unum florenum, quòd videre deberetis illam beſtiam: ſed credo per Deum, quòd ſatis benè expedivi me ſcribendo. Vos ſimiliter faciatis, alias nunquam vobis ſcribam. Et valete ſaniter. Datum raptim Romanæ Curiæ.

Thomas Klorbius humiliter Theologiæ Doctor, M. Ortuino Gratio.

QUIA ſcriptum eſt, Vexatio dat intellectum: ergo non debetis mihi habere pro malo, quod modicum teneo vobis oppoſitum, cùm ego facio in bonam partem. Vos nuper ſcripſiſtis in uno dictamine, de uno Magiſtro noſtro: quod eſt valde doctus, & eſt Doctor multorum annorum, & eſt profundus Scotiſta: & eſt valde curſivus in libris ſententiarum: etiam ſcit mentetenus totum librum Doctoris ſancti de Ente & Eſ-

ſentia; & Fortalitium fidei eſt ei ſicut Pater noſter, & per artem memorativam impreſſit ſibi formalitates Scoti, ſicut ceram, & ultimo ſcribitis, quod eſt membrum decem Univerſitatum. Parcatis mihi, vos eſtis incongruus; quia unum membrum non poteſt habere plura corpora: ſed per contrarium, unum corpus bene habet plura membra; quia corpus humanum habet Caput, pedes, manus, brachia, ventrem, priapum, vel vulvam ſi eſt mulier, & eſt membrum hominis; & caput eſt membrum hominis &c. Et totum corpus hominis habet ſub ſe illa membra: & illa membra ſubſunt huic corpori ſicut ſpecies ſuo generi. Sed nullum iſtorum membrorum habet ſub ſe plura corpora: ſed ſi velitis dicere quod talis Magiſter noſter eſt corpus decem Univerſitatum, iterum ego vellem reprehendere vos. Quia ibi putaret aliquis, quod decem Univerſitates eſſent membra illius Magiſtri, & quod ipſe conſtaret ex decem Univerſitatibus, quod poſito fuerit ſcandalum illis decem Univerſitatibus, & ipſæ mincrarentur exinde: cùm unus homo (quia etiam Magiſtri noſtri, ſicut ſcitis, ſunt homines) diceretur eſſe dignior tot Univerſitatibus: quod eſt caſus impoſſibilis. Quia etiam Doctor ſanctus non eſt plus quam decem Univerſitates. Quomodo ergo volumus emendare, quod dicimus recte? Advertatis, quia eſt quæſtio multum difficilis.

Et

Et quamvis pertinet ad Grammaticalia, tamen etiam plures Magiſtri noſtri non ſciunt. Ille ergo qui eſt immatriculatus in decem Univerſitatibus, etiam ad tempus ſtuduit in eis: audiens lectiones, & ſervans ſtatuta: facto etiam & ſervato juramento, exhibens honorem Magiſtris & Doctoribus, poteſt dicere: Ego ſum membra decem Univerſitatum, & non membrum. Et non eſt oratio incongrua, quamvis ſit ibi diſconvenientia in numero. Quia ſit ibi appoſitio, ſicut in Virgilio: Formoſum paſtor Coridon ardebat Alexim, Delitias Domini. Quia ibi etiam Alexis, qui eſt ſolum unus ruſticus, dicitur eſſe delitiæ per appoſitionem. Et credatis mihi, quod eſt una ſubtilitas valde notabilis. Ego didici quando ſteti Lovaniæ, & nondum fui Bacculaurius, quando hæc materia fuit diſputata per quatuor dies. Non habeatis pro indignatione: quia ex bono ſcripſi vobis, & valete. Datum Confluentiæ.

Magiſter Otho Hermelin, M. Ortuino Gratio.

SALUTIS maximam copiam, venerabilis Magiſter: dominatio veſtra magnam gratiam fecit mihi, mittendo illum notabilem librum Joan. Pfefferkorn qui intitulatur, Defenſio Joann. Pfefferkorn contra famoſas. Ego non poſſum admirari ſatis, quod ſic notabiliter & excellenter ille vir repræhendit Joann. Reuchlin & dixi quando legi: iſte

Reuchlin deberet libenter eſſe mortuus. Sed plebanus quidam ex noſtris, bonus Reuchliniſta, ſemper opponit mihi, arguens à majori ad minus, & heri ante veſperas, quando ivi ſecum ſpaciatum, hæc verba exiverunt ab ore ſuo: Si Theologi non obtinuerunt contra Joan. Reuchlin in Almania, multò minus obtinebunt in curia Romana, quia in Italia ſunt doctiſſimi viri, & ſtatim intelligent ſtultitiam & vanitatem Theologorum, quia Romæ non curantur tales Fraſcariæ. Et etiam dixit: Quale ſignum eſt hoc? quod Theologi non audent nominibus propriis ſcribere contra Joannem Reuchlin & cohærentes, ſed ſubordinant unum Bufonem, qui neque honorem, neque bona habet perdere, & huic adſcribunt libros? Tunc reſpondi ego: Pfefferkorn quidem compoſuit materiam, ſed Magiſter Ortuinus poſtea latiniſavit. Dixit plebanus: Benè ſcio quod Ortuinus compoſuit hoc latinum, quia ſtatim cognovi ſtilum ſuum, etiam ſcio quod ipſe Ortuinus eſt de bona progenie, ſcilicet Sacerdotali, ſed dicatis mihi unum. Vos habetis fateri, quod Pfefferkorn non ſcit Alphabetum Latinum: Et ſi non ſcit Alphabetum, multo minus ſcit legere: Et ſi non ſcit legere, multo minùs ſcit intelligere: Et ſi non ſcit intelligere, multo minus ſcribere & componere: Et ſi non ſcit legere, neque intelligere, neque ſcribere, multo minus ſcit diſputare de iſtis quæſtio-

ſtionibus, quas nemo poteſt ſapere, niſi ſit profundiſſimus literatus. Quomodò ergo eſt poſſibile, quod ipſe compoſuit hanc materiam, vel latinè, vel theutonice, vel hebraicè? Reſpondi quod videtur mihi, quod Pfefferkorn habet ita illuminatum intellectum: & ita ſæpe audivit iſtam materiam, quod adjuvante Deo, & ex inſtinctu Spiritus Sancti, benè poteſt diſputare deſuper. Et cauſa illa eſt ita facilis, quod Reuchlin poſſet vinci in ea etiam, per uxorem Pfefferkorni. Dixit plebanus: Verum eſt hoc: quia credo quod uxorem Joannis Pfefferkorn non vincerent quinque juvenes quadrati ruſtici ex Weſtphalia: multo minus Joan Reuchlin, qui eſt ſenex & debilis, & per conſequens, impotens poterit eam vincere. Sed miror quod ſanctiſſimus Dominus Papa, & etiam Imperator noſter, permittunt tanta ſcandala fieri per iſtum Judaicum Bufonem, quod debet ſtare in loco ſacro, & prædicare populo, & dare benedictionem, & facere talia, quæ ſi faceret unus laicus, qui fuiſſet ſemper Chriſtianus, tamen nihil boni deberemus ſuſpicari de eo, multò minus de Judæo baptizato, qui non debet probari, quod fuerit bonus Chriſtianus, niſi poſt mortem. Et ſi non deberent hoc pati, multo minus deberent pati, quod ipſe intromitteret ſe in diſputationes doctiſſimorum virorum, & ſcandalizaret honeſtiſſimos viros. Ipſe deberet ſuſpendi

cum libris & ſcandalis ſuis, ſicut diu meruit. Reſpondi, quod prædicatio Joannis Pfefferkorn non fuit Pontificalis, ſed fuit laicalis, & ſimplex inſtructio: ſed de libris ejus manifeſtum eſt, quod ipſe defendit ſe contra Joannem Reuchlin, qui parvipendit eum. Et in Speculo ſuo manuali corrigit injuſtitiam Joannis Reuchlin. Et quod ſit bonus Chriſtianus, præſumitur ex hoc, quod ſi non ſemper maneret bonus Chriſtianus, ipſe non eſſet ita iratus ſuper Judæos, & faceret eis tanta mala. Dixit plebanus: Scribere ſeu componere libros eſt una magna res, & non competit niſi magnis & doctis viris, qui ſunt altiſſimè graduati, multò minus Joanni Pfefferkorn, qui eſt idiota. Et ergo Theologi Colonienſes nunquam debuiſſent prætendere, quod vellent hominibus perſuadere, quod Pfefferkorn componit talia. Sed ſi ego eſſem Imperator, ego vellem Pfefferkorn & Hochſtrate ſuſpendere ad unum patibulum. Reſpondi: quid fecit Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate? tamen eſt bonus Imperialis, quod ego volo probare per Epiſtolam ſuam ad Imperatorem, in qua ſic ſcribit: Valeat, & in æternum gaudeat Cæſarea Majeſtas, quam Deus optimus maximuſque ſuæ Eccleſiæ conſervare dignetur per millia tempora felicem. Dixit plebanus: ego vidi decem malefactores mortificari, & nullus fuit ita dignus mortis, ſicut Hochſtrate, qui tam bonum

num & innocentem virum ſic injuſtè tribulat, & adhuc petiit etiam adjutorium à Rege Franciæ, qui eſt publicus inimicus Imperii, contra Joannem Reuchlin, quod eſt crimen læſæ majeſtatis, & ſuper hoc Romæ lamentavit. Reſpondi quod Hochſtrate facit talia zelo fidei, & fides major eſt quam Imperator, & Theologi non curant ſuperioritatem ſecularem. Tunc plebanus abſceſſit, dicens: O innocentiſſime Reuchlin, debes tu ſic tractari à peſſimis & nequitioſiſſimis tribulatoribus? Deus te conſervet, ſed ſi ulla eſt juſtitia, tu non poteſt ſuperari in iſta cauſa. Ergo poſſum dicere: zelabunt gentes, & nihil adverſum te poterunt. Reſpondi occultè: Fiant dies ejus pauci, & Epiſcopatum ejus accipiat alter. Per Deum Domine Ortuine, nos habemus multas tribulationes. Vellem quod iſta cauſa eſſet expedita: & ergo ſcribatis mihi tamen quomodo ſtat in Curia Romana, & valeatis per tot annos quot vixit Mathuſalem. Datum Vratislaviæ.

Magiſter Petrus Steynhart, M. Ortuino Gratio.

MULTUM vellem vobis ſcribere, Domine Ortuino, de novitatibus, hic inde & bellis & guerris, & etiam cauſa Joan. Reuchlin. Sed jam ſum ita iratus, quod non poſſum ſedere præ ira, & ergo non poſſum ſcribere talia, quia cor palpat mihi, quaſi unus percuteret cum pugno, quia eſt hic unus Almanus

nus de partibus Miſnenſium, & ipſe promiſit mihi dare unum vocabularium Juris: nunc non vult dare, ſed non juvat. Et video quod prætendit me vexare. Sed quia ſcitis quod omne promiſſum cadit in debitum, propterea feci eum citare. Tunc hodie ſcripſit mihi unam literam vituperativam, & ſcandaliſavit me quaſi Bufonem: ergo ſum ita iratus, quod neſcio quid debeo facere. Sed volo ire ad Gubernatorem, & impetrare unum mandatum de capiendo, quia iſte ſocius eſt mihi ſuſpectus de fuga. Et quando non mittit mihi ſtatim librum, tunc afferam famulos Pariſelli ad captivandum eum, & mittere in Preſunam, & ſi tunc habebit unam Strapecordam vel duas, capiat ſibi: Quia volo eum docere, quomodo debet unum circumducere, & non tenere promiſſum: & credatis mihi firmiter, quod volo rectificare illum ſocium, vel eſt damnum quod vivo, quia oportet me habere talem librum. Quia jam pono ſtudium meum in ordine, & emi libros in Jure, & in aliis, vadens quotidie quatuor horas ad ſapientiam, audiendo inſtituta, & infortiatum, & etiam in Jure Canonico, & Regulas Cancellariæ, & inveni hic unum librum multum practicum, & eſt excellens, & ex eo diſco multa: ego credo quod in Almania non habetis eum, ipſe eſt mirabilis, & eſt valde declarativus, & intitulatur, Caſus longi ſuper inſtitutis, & practicat pulcherrimas materias,

&

& ita profundè declarat inſtituta, quod ſæpe dividit unum paragraphum in decem partes, & procedit per modum Dialogi, & etiam quantum ad latinitatem valde elegans. Non poſſum vobis ſcribere quantum eſt utile habere talem librum, ſed non debetis dicere Juriſtis in Colonia, quia ſunt fautores Joanni Reuchlin, quia ſi haberent illum librum magis ſubtiliter poſſent practicare. Ego benè ſcio quod non habetis libenter quod ſtudeo in Jure, quia ſæpe dixiſtis mihi, quod debeo ſtudere in Theologiâ, quæ beatificat, & eſt de majori merito, quàm illa Jura, quæ faciunt curvum rectum & rectum curvum. Et allegaſtis mihi Richardum in uno paſſu, attamen dico quod oportet me facere: quia ſcientia Juris eſt de pane lucrando. Unde verſus: Dat Galenus opes ut ſanctio Juſtiniani: Ex aliis paleas, ex iſtis collige grana. Et ſcitis benè quod aliàs ſum pauper, & mater mea ſcripſit mihi, quod debeo cogitare ad habendum victum & amictum. Quia amplius non vult mittere mihi pecuniam, & ſic eſt per Deum. Sed jam iterum cogito de iſto, ſcio qui fecit me iratum. Valete cordialiter. Datum Romæ.

Magiſter Joan. Pileatoris, M. Ortuino Gratio.

SALUTES *vobis plures,*
Quam ſunt in Polonia fures,
In Bohemia hæretici,

In

In terra Suitenſium ruſtici:
In Italia ſcorpiones,
In Hiſpania leones:
In Ungaria pediculi,
In Parrhiſia articuli:
In Saxonia potatores,
Et in Venetia Mercatores:
Et Romæ Curtiſani:
In Almania Capellani:
In Friſia Caballi,
In terra Franciæ Vaſalli:
Piſces in Marchia,
Sues in Pomerania:
Oves in terræ Angliæ,
Boves in regno Daciæ:
Meretrices in Bamberga,
Artifices in Nurmberga:
In Praga Judæi,
Coloniæ Phariſæi:
Clerici in Herbipoli,
Naves in Neapoli:
Buſto ducis acufices,
Francofordiæ Pelliſices:
Nobiles in Franconia,
Nautæ in Selandia:
Sodomitici Florentiæ
Ex Ordine Prædicatorum indulgentiæ:
Textores Auguſtæ,
Per æſtatem locuſtæ:
Columbæ in Vuetteravia,
Caules in Bavaria:

Hale-

Haleces in Flandria,
Sacci in Thuringia

Id eſt infinitas ſalutes vobis opto, venerabilis M. quia eſtis mihi ita charus, ſicut eſt poſſibile in charitate non ficta. Sed poſſetis dicere, quòd fingo illam dilectionem, quia non creditis quòd eſt ita cordialis, ita non volo multùm ſcribere de illa. Unde verſus: Laus propria ſordet in ore. Teutonicè, *Eigen lob ſtincſt gern.* Sed in ſignum dilectionis mitto vobis hic duo munera, ſcilicet unum Pater Noſter factum de cornu Bufli, & tetigit ſepulchrum Sanctorum Petri & Pauli, & multas alias reliquias Romæ, Et cum hoc feci, tres miſſas ſuperius legi. Et dicunt quòd valet contra latrones & omnes interfectoriales nequitias, quando aliquis orat Roſarium in eo. Secundo mitto vobis unam rem, quæ eſt ligata in panniculo, & habet virtutes contra ſerpentes, quia vidi experimentum, & quandocunque (Deus cuſtodiat) mordet vos unus ſerpens, tunc non nocet vobis, ego dedi unum Carlinum pro. Fuit hic unus in Campo flore, qui facit mirabilia per virtutem ſancti Pauli, & habuit multum de ſerpentibus terribiliter formatis, ita quòd eſt mirabile ad videndum. Ipſe tangit eos, & non nocet ei: ſed quando mordet unum alium, tunc ipſe liberat eum per talem virtutem, dans homini illam materiam ſic ligatam, & dicunt quod eſt de

illa

illa progenie, cui ſanctus Paulus conceſſit talem virtutem. Quia quando ſanctus Paulus ambulavit in terris, tunc ſemel fuit hoſpitatus ab uno viro, qui tractavit eum cum ſumma reverentia, & faciens ei bonam companiam, præbendo comedere & bibere, & bona lectiſternia, & de mane quæſivit eum: O bone Domine non habeatis mihi pro malo: ego video quòd eſtis unus magnus vir, & habetis ſpecialem gratiam à Deo, & non dubio quòd eſtis ſanctus, quia heri vidi vos facere miracula: rogo dicatis mihi, qui eſtis? Reſpondit ei ſanctus Paulus: Ego ſum Paulus Chriſti Apoſtolus: tunc ille vir cecidit in genua ſua, dicens: O ſancte Paule, parcatis mihi, quia neſcivi quis eſtis: & ergo rogo, velitis Deum orare pro peccatis meis, & velitis mihi dare pro valedictione unam ſpecialem gratiam propter Deum. Dixit ei ſanctus Paulus: Fides tua ſalvum te fecit, & dedit ei talem gratiam, & omnibus ſucceſſoribus ſuis, quod poſſunt ſanare homines qui ſunt veneficati à ſerpentibus. Et iſte vir qui dedit mihi hoc, eſt de tali progenie, ſicut multotiens probavi: ergo accipiatis pro bono, & ſcribite mihi novalia de guerris: & mittatis me ſcire, an ille Juriſta Joannes Reuchlin compoſuit adhuc alia contra vos, quia poſſibile eſt quòd fecit propter ſuam audaciam, quamvis nullis veſtris præcedentibus demeritis. Sed ſpero quòd etiam be-

nè

nè confundetis eum: quia hic Dominus Magiſter noſter Hochſtrate dixit mihi, quòd cauſa ſua benè ſtat, & quòd debeo hoc vobis ſcribere. Valete, Romæ datum.

Fridericus Glantz, M. Ortuino Gratio.

SALUTIS cumulum honorabilis vir, ſi non ſcitis prius, tunc volo vobis certificare nova, quod fui hic in guerra cum quodam Cantore, qui putat ſe eſſe magnum Dominum, ſed eſt adhuc ita benè pauper ſocius, ſicut ego & alii. Nos bibimus in ſimul, & ipſe dixit quod portaſſet mihi unum totum cantharum cereviſiæ: & ego dixi quod non, & ita me Deus juvet, quod non vidi quod bibit. Tunc dixi: Domine Cantor, ego non vidi quod bibiſtis: ſi vidiſſem, tunc libenter vellem reſpondere vobis, quia adhuc ſum imperterritus contra unum cantharum cereviſiæ. Tunc juravit quod portaſſet mihi, & dixit quod debeo bibere. Reſpondi: Portate mihi unum, & faciam vobis æquum: tunc dixit quod portaſſet mihi, & ergo eſſem ei ſatisfacere obſtrictus. Reſpondi quod non vidi, & poſito caſu quod vidiſſem, tamen non tenerer ei, & de nullo jure poteſt me cogere ad bibendum, quando non volo. Dixit ille: imò poſſum vos cogere. Reſpondi: ubi hoc legiſtis? dixit in l. vinum. ff. Si certum petatur. Reſpondi, vos allegatis mihi Jura, ego non ſum Juriſta, ſed volo vobis in-

terrogare deſuper. Et ſic ſolvi zecham & receſſi, & dixit ipſe quod nunquam in vita ſua vellet mihi portare aliquid. Reſpondi: dimittatis. Sic eſt factum Magiſter Ortuine. Vos etiam per contrarium ſcribite mihi novalia, & valete tam diu, donec unus paſſer ponderat centum libras. Datum Monaſterii.

F. Simon Worſt Sacræ Theologiæ Doctor, M. Ortuino Gratio ſalutem.

POSTQUAM venit huc defenſio Joannis Pfefferkorn contra famoſas, quam compoſuit in Latino, ſemper omni die audivimus hic nova; unus dicit ſic, alius ſic; unus eſt pro eo, alius pro Reuchlin; unus defendit eum, alius culpat; & eſt magnum certamen, & volunt invicem percutere ſe. Si deberem vobis ſcribere omnes guerras quæ ſunt de hoc libro, olimpiæ me tempus ſit defecturum, ſed tranſeuntur, dicam pauca: Simpliciter plures dicunt, & communiter ſeculares, Magiſtri & Presbyteri, & Fratres de Ordine Minorum, quod non eſt poſſibile quod Pfefferkorn compoſuit iſtum librum, quia nunquam didicit unum verbum latinum. Reſpondeo quod hæc objectio nihil valet, licet magnos etiam viros in hunc uſque diem pervertit, & malè. Quia Joan. Pfefferkorn, qui ſecum fert calamare & atramentarium, ea poteſt annotare, quæ audit, vel in ſermonibus publicis, vel in conventiculis, vel quando

do Studentes & Fratres Prædicatores veniunt in domum ſuam, vel quando ipſe vadit ad balneum. Sancte Deus, quot prædicationes intra duodecim annos audivit? Quot admonitiones? quot ſanctorum patrum authoritates? quas ipſe, vel per ſeipſum retinere, aut uxori ſuæ dicere potuit, vel ad parietem ſcribere, vel ad tabulam ſuam ponere? & dixi ei nuper, quod Joan. Pfefferkorn de ſeipſo profitetur (citra jactantiam tamen) quod omnia illa quæ in Biblia vel in ſacris Evangeliis habentur, per ſeipſum allegare poteſt ad omne propoſitum, ſive malum, ſive bonum, Judaicè ſive Almanicè, & etiam ſcit mentetenus omnia Evangelia, quæ per totum annum exponuntur, & poteſt ea recitare ad unguem, quod non poſſunt facere iſti Juriſtæ & Poëtæ: etiam habet filium nomine Laurentium, ingenuum profecto adoleſcentem, qui ſtuduit ita quod eſt pallidus: ſed ego miror quod permittit eum ſtudere in illis diabolicis Poetis, ipſe recolligit patri ſuo ſententias Oratorum & Poetarum, tum ex ſuo, tum Præceptorum ſuorum ore, ad omnem materiam, & omne propoſitum, & ſcit allegare Hugonem: & ipſe Joan. Pfefferkorn intelligit multa ex tam ingenuo adoleſcente, ita ut quæ ipſe indoctus facere non poteſt, filius ejus perficiet. Doleant igitur omnes, qui falſe circumtulerunt, quod ipſe non compoſuit ſuos libros, ſed Doct. & M.

 in

in Colo. componunt eos. Erubeſcat quoque, & in æternum ingemiſcat Joan. Reuch. qui etiam dixit, quod Joan. Pfefferkorn non compoſuit ſuum manuale ſpeculum, de quo ſæpe apud Doctos fuit contentio: quia tres viri dederunt ei illas authoritates, quas ibi allegavit: tunc unus dixit, qui ſunt iſti viri? Reſpondi quod neſcio: ſed credo quod ſunt iſti tres viri, qui apparuerunt Abraam, ut legitur in Geneſi. Et quando dico talia, tunc ſubſannant me, vexantes ſicut ſcutones. Ego vellem quod diabolus percuteret eos plaga magna, ſicut ſcribitur in libro Job, quem pro nunc in Monaſterio noſtro legimus ad menſam, Dicatis Joanni Pfefferkorn, quod habeat patientiam: quia ſpero quod ſemel Dominus Deus faciet miraculum, & ſalutare eum nomine meo. Etiam debetis mihi ſalutare uxorem ejus, ſicut benè ſcitis: ſed occultè, & valeatis. Datum raptim, non valde ſpeculativè. Antverpiæ.

Conradus Unckebunck, M. Ortuino Gratio.

NONNE mirabile eſt, venerabilis Domine Magiſter, quod parentes mei non mittunt mihi pecuniam, & tamen ſciunt quod non habeo unum obulum, & ſcripſi eis benè viginti literas. Si non volunt mittere mihi pecuniam, tunc per Deum ego volo aliter facere, & credatis mihi quod nuper habui in voluntate, quod volui me obligare ſub pœ-

nis

nis Cameræ accommodando duos florenos Rhenenſes aut tres, & redire in patriam, & dicere eis opinionem meam ita groſſe, quod deberent tangere. Diabole, credunt quod ſum natus ſuper arborem, vel debeo comedere fœnum ſicut animal? Diabolus auferat me, ſi habui unum Carlinum in ſex menſibus? & ſemper nihil comedo, niſi ſalatum, & cæpe, & alium, & aliquando unum meneſtrum de fabis, vel herbis, vel ſpinaciam more Italico. Ego benè ſcio quod Fratres mei in patria comedunt piſces, & aves, & bona fercula, & non cogitant ſuper me: ſed ego non volo diutius pati, & debetis ipſis dicere: tunc ego etiam volo diligenter hic inſtare apud Dominum meum, quod promovebit negotium veſtrum, ſicut ſcripſiſtis mihi. Et rogo vos, quando parentes mei dabunt pecuniam, quod velitis mihi mittere. Et cum hoc mittatis mihi unum fruſtrum de creta: quia in tota Roma non habent bonam cretam, etiamſi velitis dare unum florenum pro ea: ſed ſicut ſcitis, quod oportet habere cretam, quia ſum logicus? & quando volo facere ſyllogiſmum, tunc non habeo atramentum ſuper. Etiam eſt faſtidioſum facere cum atramento: & mittatis mihi ligas teutonicas ad ligandum caligas: quia faciunt ita malas ligas in Italia, quod eſt mirabile. Mitto vobis hic unam Veronicam, quæ tetigit capita ſanctorum Pe-

tri & Pauli, & multas alias reliquias: & mitto vobis unum Agnus Dei, & debetis mihi ſalutare Dominum Valentinum de Geltersheim, Magiſtrum noſtrum colendiſſimum; per Deum, ego nunquam ita potuiſſem diſcere logicam, ſi non ſtetiſſem in Burſa ſua: quia ipſe eſt valde declarativus, & ſuppoſita cito capiunt, quando ipſe legit. Valete plurime cum ſanitate mentis & corporis. Datum Romanæ Curiæ.

Magiſter Marquardus Fotzenhut, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM cum ſervitute amicabili, venerabilis Domine Magiſter, ſicut ſcribitis mihi quod debeo notificare vobis de Magiſtro noſtro Jacobo de Hochſtrate: Scitote quod Juriſtæ faciunt ei magnam inſtantiam; ſed ſicut ego audivi, diabolus confundat eos: Quia multi Cardinales ſunt pro vobis, & præcipue Cardinales S. Crucis, qui debet fieri Papa, quando ille Papa moritur, & audivi quod dixit: Ego volo defendere illum notabilem Theologum Jacobum de alta platea contra Reuchlin, etſi omnes Juriſtæ in toto mundo ſtarent pro eo, ſicut etiam fecit, cùm contra ſemel articulos habuit Petrum Ravennatem, qui etiam fuerunt multum hæreticales, & debetis pro certo habere Domine Ortuine, quod ille Cardinalis adhuc confundet omnes Juriſtas, quia eſt bonus pro Theologis, & eſt

eſt etiam bonus pro Rege Franciæ, & Univerſitate Parrhiſienſi. Antiquus Rex Franciæ voluit ipſum facere Papam. Etiam aliàs habetis bonam cauſam cum hoc. Magiſter noſter Jacobus dedit ante octo dies unam pinguem propinam vini Referendario cujusdam Cardinalis, quem non volo nominare, qui debet eum promovere apud reverendiſſimum, ſicut bene ſcit. Fuit hic rumor, quod Epiſcopus Colon. eſt mortuus, & Comes de nova Aquila eſt electus in novum Epiſcopum. Si eſt verum, tunc volo dicere quod Canonici Colonienſes ſunt magni ſtulti: quia Poeta & Epiſcopus proprie ſunt duo contradictoria, etiam non eſſet bonum pro cauſa fidei: quia talis Comes eſt magnus fautor Joannis Reuchlin. Quia dixit mihi quidam Curtiſanus, quod quando ex Colonia ivit ad Italiam, tunc ipſi dedit ei unam Epiſtolam, quam portavit Joan. Reuchlin, & audivit ab aliis quod habet ſocietatem cum multis Poetis & novis Theologis, ſicut eſt Eraſ. Rotero. Quando ego fui in Herbipoli, tunc fuit unus Poeta, qui vocatur Ulricus Hutenus, qui ſemper ridet & vexat Theologos & Magiſtros Artium: ipſe dixit in menſa, in uno hoſpitio ad quendam alium nobilitarem, quod in illo die ſcripſit unam literam ad illum Comitem: tunc reſpondit ille nobilitaris, quid tamen ſcribitis ad invicem? Reſpondit ille: quod debet facere magnam diligentiam in

cauſa fidei: & debet laborare pro Reuchlin contra Theologos, ne comburant Speculum oculare, & quod multum commendavit ei Joan. Reuchlin tanquam parem ſuum: & ego tacui, ne notaret quod ſum fautor veſter. Et propterea dico vobis, quod non eſt bonum, ſi iſte debet eſſe Epiſcopus: ſed ſpero quod non eſt verum. Ergo ſcribatis mihi veritatem, & valete à planta pedis uſque ad verticem capitis, ſicut dicit Eſaias. Datum in urbe Roma.

Joannes Holckot, M. Ortuino Gratio.

AMICABILITATEM pro ſalute excellens vir: accepi literam veſtram quam compilaſtis in Colonia, & notetis quod talis litera fuit compilata in die S. Margaretæ, & ego accepi eam in die S. Bartholomæi, & quando accepi eam, tunc dixi: O diabole, iſta litera eſt diu ſcripta, & Dominus Ortuinus iraſcabitur mihi, & poteſt dicere: Quoniam iſte eſt ſuperbus, & non reſpondet mihi. Ergo peto venerabilitatem veſtram, quod habeatis me excuſatum, & non debetis dubitare quod non eſt ita. Quia vos putatis quod fui adhuc in Caſſel, & hoſpes meus, quando accepit eam, miſit mihi poſtea ad Margburg. Et ſic tranſivit multum tempus, quia actu ſum in Margburg, & reſumo duos juvenes domicellos: quando ergo vultis mihi literas mittere, debetis eas deſtinare huc,

huc, & intellexi à vobis, quod componitis ſeu practicatis unum notabilem librum, quem vultis intitulare Defenſio Joan. Pfefferkorn contra famoſas, & vultis eum dare ad impreſſuram, & ſcribitis quod non vultis ponere nomen veſtrum, & cogitatis quod eſt melius intitulare cum nomine Joan. Pfefferk. quia Pfefferkorn non curat talia, & non timet Joannem Reuchlin & ſuos cohærentes, ſi vellent aliquid componere contra eum. Sed volo vobis unum aliud dicere, quid ſi Reuchlin diceret? Ecce Pfefferkorn non ſcit Latinum ergo non poteſt compilare talia: ſed Theologi in Colonia, & Ortuinus, qui eſt Poeta eorum, componunt tales ſcandalizationes, & poſtea dicunt Pfefferkorn ſcripſit, nos non ſcripſimus. Ergo vellem quod conſiderabitis bene ante factum, ſi velletis poſtea negare quod ſcripſiſtis, tunc Reuchlin poſſet cognoſcere veſtrum ſtylum, & probare quod vos compoſuiſtis, & ſic incurretis ſcandalum: & pardonate mihi, quod ſcribo ex amore. Valete. Datum Margburg.

Jodocus Klynge Bacculaurius, M. Ortuino Gratio.

VENERABILIS vir, quamvis ſum remotus à vobis corporaliter, tamen habetis ſcire quod quoad mentem ſemper ſum vobis propinquus cogitando de ſodalitate noſtra, quam

habuimus in invicem, cum ſtetimus Daventriæ. Ergo nuper ille Beanus veniens huc, & portans mihi illud veſtrum dictamen, dixit quod dixiſtis ei: O ille Jodocus pro nunc eſt in patria, & habet bonos dies & non curat pro me. Ego reſpondeo quod nihil eſt: Quia non ſum de talibus, & adhuc bene ſcio quomodo ſemper Daventriæ ſcripſiſtis ad parietem: Qui procul eſt oculis, procul eſt a limine cordis. Et per Deum, heri quando fuimus in cœna, & habuimus de illis piſcibus de patria mea, qui vocantur Amæ, quia pater meus portavit, mihi tunc optavi vos, & dixi: O ſi Magiſter Ortuinus deberet eſſe præſens, & comedere de talibus piſcibus, tunc cor deberet mihi lætari. Reſpondit pater meus: Quis eſt ille Ortuinus? Tunc dixi ei, quod eſt ſocius meus antiquus, & fuiſtis mecum Daventriæ, & quando ego fui ſecum domi, vos fuiſtis primarius: & poſtea in Univerſitate Colonienſi fuiſtis depoſitor meus, quando depoſui Beanium, qui vos veniſtis unum annum ante me ad Coloniam, & poſtea ſteti vobis cum uſque ad gradum Bacculaureatus: tunc vos accepiſtis Magiſterium: ſed ego promotus in Bacculaurium, de gratia Dei receſſi ad Univerſitatem Wittenbergenſem: tunc fui ſcholi rega hinc inde, & ſic non vidi vos, & dixi ei multa de vobis. Et dixi ei, quomodo ſemel feci vos ridere, quando allegavi vobis illud metrum: Veni Spandaw aggere,

aggere,tunc inſpexerunt me Amæ: & dixi vobis, quomodo Beani in Spandaw compoſuerunt tale metrum de teutonico in latinum, quia teutonicum ſic ſonat: *Icſ ſam gen Spandaw opp den dam, Dar ſogen micſ die Plotzen an.* Et pro tunc dixiſtis mihi, quod prius neſciviſtis, quod ille piſcis ſcilicet *Plotzſen*, latine vocatur Amæ: & allegavi tale metrum, & vos riſiſtis intime, & conſequenter dixi vobis, qualiter ille piſcis eſt in magna copia apud nos: & unus, qui eſt ita longus ſicut brachium meum, vix ſolvit unum groſſum: & dixiſtis: O Deus, ſi eſſemus ibi, & ergo heri optavi quod eſſetis mecum. Dixit autem Pater meus: credis quod etiam non habet piſces Coloniæ? Dixi ei quod piſces Coloniæ ſunt in caro foro: Sed ſcripſiſtis mihi quod negotium veſtrum non benè ſtat, & malè procedit vobis in urbe Roma, & quod fautores Joannis Reuchlin faciunt vobis magnas inſtantias. Debetis mihi credere, quod ita doleo de vobis, ſicut eſſetis mater mea: ſed ſpero quod Dominus Deus dabit benignitatem, & terra noſtra dabit fructum ſuum. Id eſt, vos Colonienſes Theologi, poſtquam combuſſiſtis libros hæreticales, fructificabitis in Eccleſia Dei, prædicando, argumentando, diſputando novas materias, ſcribendo & talia faciendo. Sic faciat filius Dei Chriſtus, qui ſit vobis clemens & propitius. Amen. Datæ Berlin in Marchia, ubi ſunt bona piſcalia.

M.

M. Bertholdus Hackſtro, M. Ortuino Gratio.

DILECTIONEM fraternalem loco ſalutis, honorabilis vir: ſecundum quod reliqui vobiſcum quod volo vobis notificare ſingula & ſcribere quomodo ſto, ſcire debetis quod nunc ſui per duos menſes in urbe Roma, & non poſſum habere Patronum. Unus Auditor Romæ voluit me ſuſcipere, tunc fui lætus, & dixi: Bene eſt Domine, ſed magnificentia veſtra velit mihi dicere quid debeo facere. Reſpondit quod debeat eſſe in ſtabulo, & unum mulum ſervare in ordine, dando ei comedere & bibere, & ſtrigilando & mundificando. Et quando ipſe vult equitare, quod ſit paratus, & habeat frenum & ſellum, & omnia. Et poſtea debeo currere cum eo ad audientiam, & iterum ad domum. Ego dixi quod non eſt pro me, quia ſum Magiſter Artium Colon. & non poſſum talia facere. Reſpondit ipſe: Si non vis facere, tuum damnum: & ſic credo, quod volo iterum ad patriam. Deberem ſtrigulare mulum, & purgare ſtabulum, ego potius vellem quod diabolus auferret illum mulum cum ſtabulo. Etiam credo quod eſſet contra ſtatuta Univerſitatis noſtræ: quia Magiſter debet ſe tenere ſicut Magiſter, & eſſet magnum ſcandalum Univerſitatis, quod Magiſter Colonienſis deberet facere talia. Ergo volo redire in patriam propter ho-

honorem Univerſitatis, etiam alias non placet mihi Romæ, quia Copiſtæ & Curtiſani ſunt ita ſuperbi, quod non creditis. Unus heri dixit mihi, quod velit merdare ſuper unum Magiſtrum Colonienſ. Reſpondi, quod deberet merdare ad patibulum. Tunc dixit, quod ipſe eſt Magiſter, ſcilicet Curiæ, & unus Magiſter Curiæ prævalet M. Artium de Almania. Reſpondi quod non eſt poſſibile: & dixi, tu velles eſſe ita bonus ſicut ego, cum tamen non ſtetiſtis in examine ſicut ego, ubi quinque Magiſtri rigoroſe examinaverunt me, & ergo es Magiſter bullatus, tunc incepit diſputare mecum, dicens: Quid eſt Magiſter? Reſpondi: eſt perſona qualificata, promota & graduata in ſeptem artibus liberalibus, præcedente examine magiſtrali, privilegiata, quod poteſt portare annulum aureum & ſericum ſub cappa, habens ſe ad ſuos Diſcipulos, ſicut Rex ad ſuum populum. Et Magiſter dicitur quatuor modis: Uno modo à magis & ter, quia Magiſter ter magis debet ſcire, quam ſimplex perſona. Secundo dicitur a magis & terreo, quia Magiſter debet eſſe terribilis in conſpectu ſuorum diſcipulorum. Tertio a magis & therom, id eſt ſtatus, quia Magiſter in ſuo ſtatu debet eſſe major, quam ſui diſcipuli. Quarto à magis & ſedere, quia Magiſter debet eſſe major in ſua ſede, quam aliquis ſuorum diſcipulorum. Tunc ille interrogavit,

quis

quis eſt author? Reſpondi, quod legi in Vade mecum. Statim ipſe voluit repræhendere illum librum, & dixit quod non eſt autenticus. Reſpondi, tu vis repræhendere illos antiquos, & tamen tu non ſcis melius. Ego neminem vidi Coloniæ repræhendere talem librum. Non habes verecundiam? & cum indignatione magna receſſi ab eo. Et ergo notetis quod volo redire in Almaniam, quia ibi Magiſtri ſunt Domini & merito. Probe per Evangelium: quia Chriſtus etiam vocavit ſe Magiſtrum, & non Doctorem, dicens: Vos vocatis me Magiſter & Dominus, & benè dicitis, ſum etenim. Sed non poſſum plus ſcribere, quia pro nunc non habeo amplius papyrum, & eſt longum ad Campum flore. Valete. Datum in Romana Curia.

Magiſter Philippus Meſue, M. Ortuino Gratio.

HUMILEM ſubjectionem loco ſalutis venerabilis Magiſter. Quandoquidem promiſi vobis omnia ſcribere, quæ audio & video in cauſa veſtra, quæ merito vocatur cauſa fidei, quia univerſaliter concernit Fidem Chriſtianam. Ergo ſciatis, quod primo, quando veni huc, tunc Magiſter dixerunt mihi: Quid novi, quid novi, Magiſter Philippe, quid novi de Colonia? Reſpondi, quod nihil novi ſcio, niſi quod noviter Domini

mini Theologi, & Inquiſitor hæreticæ pravitatis de Ordine Prædicatorum, combuſſerunt unum librum hæreticalem, qui intitulatur Speculum oculare Joan. Reuchlin. Reſpondit Magiſter Ecbertus de Harlem, qui eſt vir doctus & probus, & debetis mihi credere, quod non eſt partialis. Ipſe dixit: Bene audivimus hic, quod combuſſerunt illum librum; ſed etiam audivimus, quod non debitè & juſto modo proceſſerunt in illa cauſa, & commiſerunt maximum ſcandalum, quia nos hîc etiam vidimus talem librum, & non videtur nobis quod hæretica pravitas ineſt. Sed quod eſt majus, Theologi dederunt ſententiam, quando cauſa pendebat in Curia Romana, & Sanctiſſimus commiſit illam duobus Cardinalibus, & mandavit ſilentium ex utraque parte, illo non obſtante, Theologi Colonienſes combuſſerunt librum. Tunc dixi, quod fecerunt hæc propter Parrhiſienſes, & alias quatuor Uniſitates, quæ ſunt contra Reuchlin. Reſpondit Magiſter Ecbertus: Etiam ſi decem Univerſitates eſſent contra illum Doctorem, tamen debuerunt eſſe obedientes Summo Pontifici, tanquam Capiti Eccleſiæ. Reſpondi, quod præſumitur quod tot Univerſitates non errant. Reſpondit ipſe, quod talis præſumtio non valet, & ergo credatis mihi, quod iſtud negotium habebit malum finem. Tunc non volui amplius reſpondere, ſed dixi;

dixi: ſit a, vel b, ego non curo. Ergo Domine Ortuine notifico vobis talia, quod velitis eſſe cautus, quia timeno quod Sententiá erit contra vos, quia Papa eſt iratus, & ſi etiam Romæ perditis litem, tunc diabolus tenebit candelam. Roſtochienſes ſunt magni inimici Parthiſienſium: Parrhiſienſes habent unum ſtatutum, quod non accipiunt ad facultatem ſuam Magiſt. Roſtochienſes, ſed vos forte ſcitis quid debetis facere. Commendo me vobis. Datum Roſtock.

Magiſter Adolphus Klingeſor, M. Ortuino Gratio,

SALUTIS tantum ſit M. Ortuino, quantum non poteſt in hac litera ſtare, & nuncius non poteſt portare, & nemo poteſt dicere, & nemo poteſt ſcribere. Et cum hoc etiam vellem, quod eſſetis lætus, & non cruciaretis vos ſic in cauſa fidei. Ego nunquam ſuadeo vobis, quod debetis eſſe ita triſtis, ſed permittatis vobis requiem. Ipſi etiam multa dicunt mihi hîc, quia ſum Colonienſis: ſed ego rideo, quaſi non curans aliquando etiam reſpondeo ipſis, vexans eos iterum. Sicut nuper quando unus (qui etiam ſtetit Coloniæ ante decem annos) dixit mihi, quod non credit quod Pfefferkorn adhuc eſt bonus Chriſtianus: quia dixit, quod vidit eum ante unum annum, & adhuc fætebat ſicut alius Judæus, & tamen dicunt communiter,

quod

quod quando Judæi baptizantur non ampliùs fœtent: ergo credit quod Pfefferkorn habet adhuc nequam poſt aures. Et quando Theologi credent quòd eſt optimus Chriſtianus, tunc iterum erit Judæus, & fides non eſt ei danda, quia omnes homines habent malam ſuſpicionem de Judæis baptizatis. Tunc dixi: Sancte Deus, vultis arguere ex ſuſpicionibus? homines credunt quod Judæi baptizati ſunt mali Chriſtiani, ergo Pfefferkorn eſt malus Chriſtianus? Non ſequitur: ego etiam poſſum ſuſpicari quod Magiſter noſter Arnoldus de Tungaris eſſet Sodomita, ſed tamen non eſſet verum, quòd Coloniæ omnes tenent quòd eſt purus virgo. Sed reſpondeo vobis ad illud objectum: Vos dicitis quòd Pfefferkorn fœtet. Poſito caſu quod eſt verum, ſicut non credo, neque unquam intellexi, dico quòd eſt alia cauſa hujus fœtoris. Quia Joan. Pfefferkorn, quando fuit Judæus, fuit macellarius, & macellarii communiter etiam fœtent: tunc omnes qui audierunt, dixerunt quòd eſt bona ratio. Sic etiam rogo vos, quòd non velitis nimis triſtari in illa cauſa, quia ſpiritus triſtis exiccat oſſa. Valete. Datum Francofordiæ ad Oderam.

Henricus Schaffſmulius M. Ortuino Gratio S. P. D.

Cum priuſquam ambularem ad Curiam, dixiſtis mihi quod ſæpe debeo vobis ſcribere, & aliquando debeo dirigere aliquas quæſtiones Theologicales ad vos, tunc vultis mihi eas ſolvere melius, quàm Curtiſani Romæ: ergo nunc quæro dominationem veſtram quid tenetis de eo, quando unus in die Veneris, id eſt, feria ſexta, vel aliàs quando eſt jejunium, comedit ovum, & eſt pullus intus, quia nuper in Campo flore ſedimus in uno hoſpitio, & fecimus collationem, & comedimus ova, & ego aperiens ovum, vidi quod juvenis pullus eſt in eo: oſtendi ſocio meo, tunc ipſe dixit: Comedatis citò antequàm hoſpes videt, quia quando videt, tunc oportet ei dare unum Carlinum vel Julium pro gallina, quia eſt hîc conſuetudo, quod quando hoſpes ponit aliquid ad tabulam, tunc oportet ſolvere, quia non volunt recipere. Et ſi videt quod juvenis gallina eſt in ovo, ipſe dicit: Solvatis mihi etiam gallinam, quia computat parvam, ſicut magnam. Et ego ſtatim bibi ovum, & ſimul illum pullum intus, & poſtea cogitavi quod fuit dies Veneris, & dixi ſocio meo, vos feciſtis quod feci peccatum mortale, comedendo carnes in feriis ſextis. Et dixit ipſe, quod non eſt peccatum mortale, imò non eſt peccatum veniale, quia ille pullaſter non reputatur aliter

ter quàm ovum, donec eſt natus: & dixit mihi, quòd eſt ſicut de caſeis, in quibus aliquando ſunt vermes, & in ceraſis, & in piſis & fabis recentibus, ſed tamen comeduntur in ſextis feriis, & etiam in vigiliis Apoſtolorum. Hoſpites autem ita ſunt pultroni, quod dicunt quod ſunt carnes, ut habeant plus pecuniam: tunc ego abivi, & cogitavi deſuper. Et per Deum, Magiſter Ortuine, ego ſum multum turbatus, & neſcio quo debeo me regere. Si vellem libenter conſilium quærere ab uno Curtiſano, tunc ſcio quod non habent bonas concientias: videtur mihi quod iſtæ juvenes gallinæ in ovis ſunt carnes, quia materia eſt jam formata & figurata in membra & corpus animalis, & habet animam vitalem: aliud eſt de vermibus in caſeis & aliis, quia vermes reputantur pro piſcibus, ſicut ego audivi ab uno Medico qui eſt valde bonus Phiſicus. Ergo rogo vos multum cordialiter, quatenus velitis mihi reſpondere ad propoſitam quæſtionem. Quia ſi tenetis quod eſt peccatum mortale, tunc volo hîc acquirere unam abſolutionem, antequam vado ad Almaniam. Etiam debetis ſcire quod Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate acquiſivit mille florenos ex Banco, & credo quod lucrabit cauſam, & diabolus confundet illum Joannem Reuchlin & alios Poetas & Juriſtas, quia volunt eſſe contra Eccleſiam Dei, id eſt, contra Theologos, in quibus eſt

fundata Eccleſia, ut Chriſtus dixit: Tu eſt Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam. Et ſic commendo vos Domino Deo. Valete. Datum in urbe Romana.

Wilhelmus Storch Magiſtro Ortuino Gratio ſalutem P. D.

QUID eſt quod multum ſcribitis mihi de vobis, & tamen non repræſentatis mihi ſemel illum librum, quem ſcripſiſtis contra Joan. Reuchlin. Et ſcribitis mihi quod habuiſtis bonum ingenium, quando compoſuiſtis illum librum, & creditis quod talis liber erit multum notabilis, ita quod unus impreſſor voluit vobis dare viginti florenos, quod mitteretis eum imprimere; & ſcribitis mihi, quod vultis mihi mittere copiam, quod debeo oſtendere hîc Curtiſanis & Copiſtis, & vexare eos. Quia non vult credere, quod in Almania ſunt etiam ita benè Poetæ, ſicut in Italia. Et eſſet bonum, quod mitteretis mihi eum. Sed non facitis, & tamen ſemper ſcribitis quod vultis facere. Et ego rogo vos, quod velitis mihi mittere illud dictamen ſeu librum. Quia volo hîc vexare aliquos copiſtas, qui credunt quod nemo ſcit aliquid quàm ipſi. Etiam reprehendunt hìc carmina mea, quando aliqua ſcribo, dicentes quod non ſunt benè compilata. Videatis tamen

tamen ſi eſt verum, quia hîc mitto vobis unum, quod compoſui nuper, quando Magiſter noſter Hochſtrate advenit, & poſui ad Paſquillum in honorem illius Doctoris. Quia eſt vir ſingularis, & defendit Fidem Catholicam contra multos hæreticos. Et eſt tale carmen.

Carmen Magiſtri Wilhelmi Storch, Daventrienſis, quod compoſuit ad Introniſationem R. Patris Fra. Jacobi de Hochſtrate, Ordinis Prædicatorum Magiſtri noſtri, & Inquiſitoris hæreticæ pravitatis.

Notum ſic hic omnibus, parvis necnon ſenibus:
Qualiter unus Magiſter noſter, qui eſt doctus excellenter,
Et vocatur Jacobus de Hochſtrate, quod eſt ſuum proprium nomen,
Eſt in hac civitate: & vadit cum magna gravitate.
Sed venit ex Almaniæ partibus, ubi collegit multos caſeos
In magna quantitate, & in una Univerſitate
Tandem fugit graduatus, & in Theologia qualificatus.
Quia ibi ſubtiliter diſputavit, & multos ſyllogiſmos formavit
In Baroco & Celarent, ita ut omnes admirarent.

Quod videntes ibi Theologi, qui ſunt in fide
zeloſi,
Fecerunt eum Inquiſitorem contra hæreti-
cam pravitatem.
Sed poſſet aliquis quærere: quid vult talis
hîc facere?
Advertatis diligenter, quia dico vobis li-
benter.
Eſt ibidem in Almania unus Doctor in Ju-
riſtria,
Qui Joannes Reuchlin vocatur, ille per hunc
Magiſtrum noſtrum citatur
Ad Romanam Curiam: Quia ſcripſit unam
materiam,
Quæ non eſt Theologicalis, ſed videtur eſſe
hæreticalis:
Quia habet multas propoſitiones in fide ſcan-
dalizativas:
Et debet notum eſſe vobis, quod ille liber fa-
vet Judæis,
Et propterea eſt ſuſpectus. Ergo nuper ab
illo Inquiſitore perlectus,
Fuit ad ignem damnatus, & autor ad revo-
cationem vocatus.
Etiam ſciatis iſtum librum, Speculum ocu-
lare dictum.
Sed ille Magiſter noſter jam venit ad Ro-
manam Curiam,
Ad perficiendum illud negotium, quia Theo-
logi non permiſerunt ei ocium:

Donec

Donec huc veniret, & faceret quod ille Ju-
riſta pariret.
Ergo debetis eum honorare, atque reveren-
ter ſalutare,
Quando eſt vobis obvius, quia eſt valde di-
ſputativus,
Et quantum ad primas intentiones, paucos
habet ſimiles.

Ipſi dicunt quod non eſt rectè compoſitum ſeu comportatum in pedibus ſuis, & ego dixi: Quid ego curo pedes? Ego tamen non ſum Poeta ſecularis, ſed Theologicalis, & non curo nec habeo reſpectum ad iſta puerilia, ſed tantum curo ſententias. Quapropter Domine Ortuine, debetis mihi omni modo reſpondere ad hoc dictamen, & debetis literas ponere in Bancum. Etiam volo vobis nova ſcribere, quod quidam homines, qui vocantur Hiſpani, vadunt ad Lombardiam, & dicunt quod Imperator vult expellere Regem Franciæ, quod non eſſet bonum pro Magiſtro noſtro de Hochſtrate, quia ipſe per Regem Franciæ ſollicitat negotium ſuum apud Sanctiſſimum: & Chriſtianiſſimus Rex multum petit pro eo, propter honorem Univerſitatis Parrhiſienſis, quæ ſcandalizaretur ex hoc, ſi Speculum oculare non combureretur. Sed jam nihil magis ſcio. Valete in gaudio. Datum Romæ.

Magiſter Bernhardus Gelff, unus ex minimis, M. Ortuino Gratio ſalutem.

VENERABILIS ſeu præſtans vir, quamvis non habeo notitiam veſtri quoad perſonam, tamen quoad famam novi vos. Et jam dudum eſt, quod intellexi de cauſa veſtra, quæ vocatur cauſa fidei, contra Joan. Reuchlin, & habeo mecum totum proceſſum, & diſputo quotidie cum Curtiſanis & Copiſtis, qui defendunt Joann. Reuchlin: & quando iſte Curſor præſentium lator dixit mihi quod vult ire ad Almaniam, & per Coloniam habet facere iter, dixi tunc: per Deum ſanctum, ego volo contrahere notitiam cum Mag. Ortuino, & ſcribere ei unum dictamen: tunc ille dixit: O per Deum faciatis, ipſe multum gaudebit, & dixit mihi, quando exivi Coloniam: Dicatis omnibus Theologis & Magiſtris, & Artiſtis, & Poetis, qui ſunt Romæ, quod ſcribant mihi, quia libenter habeo quod docti viri, & qui ſunt benè qualificati, ſcribunt mihi dictamina, & quando ſic ſcribunt mihi, tunc ego colligo illas literas, & poſtea facio unum librum ex illis, & facio eas imprimere. Reſpondi ei: Benè ſcio, quia vidi benè unum librum, qui intitulatùr Epiſtolæ Obſcurorum Virorum, & multum delectat me, quando lego, quia eſt notabiliter bonus, habens in ſe de multis materiis hinc inde. Ergo Mag. Ortuine rogò, dominatio veſtra velit me habere commendatum, quia

ſum

ſum mirabilis fautor veſter, & amo vos incredibiliter. Etiam debitis me commendare Joanni Pfefferkorn, quondam Judæo, ſed nunc feliciter in Chriſto baptizato. Liber ſuus qui intitulatur Defenſio Joannis Pfefferkorn contra famoſas, eſt mihi portatus ex Almania, & legi eum per totum, & ſignavi notabilia, & continuationes in margine, & multum teneo de tali libro: ſed debetis ei dicere, quod eſt unus Officialis Curiæ, qui eſt ſingulariſſimus fautor Joan. Reuchlin. Ipſe collegit aliquos articulos ex tali libro Joannis Pfefferkorn, & vult probare, quod in talibus articulis, partim eſt hæreſis, partim crimen læſæ Majeſtatis; & dicit, quod fiat inquiſitio contra Joannem Pfefferkorn de hæreſi & crimine læſæ Majeſtatis. Mitto vobis hîc unum ſchedulam, in qua ſcribuntur illi articuli, & continentur contra ipſos ſolutiones, quas ego replicavi. Quia diſputavi cum illo Officiali, & defendi Joan. Pfefferkorn pro poſſe meo, & ſic valete habens me pro noto & amico veſtro. Datum in Curia Romana.

Articuli extracti de libro Joannis Pfefferkorn contra Reuchlin & quoſdam Reuchliniſtas, qui liber intitulatur Defenſio Joannis Pfefferkorn contra famoſas. Et ſunt tales articuli à Reuchliniſtis excerpti pro hæreticis, & habentibus in ſe crimen læſæ Majeſtatis, quod, favente Deo, non eſt, nec fuit, nec erit verum.

Primus Articulus.

Dicit Reuchliniſta quod Joan. Pfefferkorn in libro ſuo, qui intitulatur Defenſio Joan. Pfefferkorn contra famoſas, in Epiſtola ad ſanctum D. Leonem X. Pont. Max. blaſphemat & committit crimen læſæ Majeſtatis, appellando Papam Miniſtram Domini, quaſi ſit fœmina, ſicut legimus quòd ſemel una fœmina fuit Papa, ſic enim ſcripſit A. 2. col. Tuam itaque Sanctitatem velut Domini noſtri in terris locum tenens ac miniſtram. Etiam habet in ſe hæreſim iſte Articulus, quia vult ibi Pfefferkorn innuere, licet non expreſſe, tamen implicite, quod tota Eccleſia erraverit faciendo mulierem in Papam: quia ille error eſt maximus; ſed qui Eccleſiam dicit errare, de facto eſt hæreticus. Ergo reſpondeo, quod Joan. Pfefferkorn qui non eſt bonus Gramaticus, & non intellexit latinum, putavit quod Papa eſt generis fœminini, ſicut Muſa; quia ut ipſe audivit ab aliis: Nomina in a ſunt generis fœminini exceptis excipiendis, unde alter; Sit tibi nomen in a muliebre, ſed excipe plura. Unde patet quod Joan. Pfefferkorn in præſenti tractatu ſcribit ſicut Theologus; ſed Theologi non curant Grammaticam, quia non eſt de ſua facultate.

Secundus Articulus.

Reuchliniſtæ arguunt Joan. Pfefferkorn in multis locis ſicut a. i. & k. iii. quando vult jurare

jurare quod aliquid ſit verum, dicit medius fidius, quaſi diceret, per meum Deum fidium. Nam medius fidius interpretatur meus Deus fidius: unde manifeſtum eſt, quod ipſe Joan. Pfefferkorn eſt idolatra, & non habet Chriſtum pro Deo ſuo, ſed Fidium, qui fuit idolum apud veteres Paganos. Reſpondeo quod Pfefferkorn juravit ibi medius fidius, non reſpiciendo ad hunc terminum fidius, quod eſt forſitan proprium alicujus Idoli; ſed ipſe utitur illo termino, in quantum eſt adverbium. Et ſic ponit Donatus, qui eſt autenticus, & legitur in ſcholis, & eſt dicere medius fidius, id eſt, certè vel ſerioſe: vel dic, ut prius, quòd Joannes Pfefferkorn non curet Grammaticam: vel dic, quod medius fidius idem quod per meam, fidem, & ſic audivi ab uno Poeta.

Tertius Articulus.

Dicit Reuchliniſte. Quiſquis dicit ſe ſuſtentare Eccleſiam eſt hæreticus, ſed Joan. Pfefferkorn dicit ſe ſuſtentare Eccleſiam, ergo eſt hæreticus. Majorem probo, quia qui dicit ſe ſuſtentare Eccleſiam, præſumit quod tota Eccleſia eſt in errore, & niſi ipſe ſuſtentaret eam, caderet & deſtrueretur. Etiam talis videretur eſſe Antipapa, id eſt, volens eſſe Papa contra illum Papam, quem elegit communis Eccleſia. Quia ſuſtentare Eccleſiam eſt officium Papæ. Sed Pfefferkorn arrogat ſibi hoc officium, ergo eſt Antipapa,

&

& hæreticus, innuens Papam errare, & non eſſe bonum Paſtorem. Minor patet ex verbis Joan. Pfefferkorn, qui ſcribit in eodem libro, Se eſſe humile Eccleſiæ membrum. Sed humile membrum in corpore eſt pes, quia pedes ſtant humi, i.e. in terra. Pedes autem ſuſtentant corpus, & amotis pedibus cadit corpus. Ergo Pfefferkorn præſumit quod Eccleſia ſtat in ſe, & ipſe ſuſtentat Eccleſiam. Reſpondeo quod Pfefferkorn non ſumit terminos ſic ſtrictè, & prout in ſua prima impoſitione ſignificant. Sed dicit ſe membrum, i. e. partem Eccleſiæ, ſicut omnis homo Chriſtianus dicitur eſſe pars Eccleſiæ, vel etiam membrum largo modo utendo terminis; & ſumitur ibi humilis pro devoto & ſimplici, ſicut etiam in Epiſtola ad Papam idem Joan. Pfefferkorn dicit: Quanquam minime dignus ſum, ut vel ad ſacratiſſimos pedes tuos &c. Ergo non debet intelligi quod Pfefferkorn loquitur contra Papam.

Quartus Articulus.

DicitReuchliniſta. Pfefferkorn tenet quod Fides Chriſtiana eſt falſa, & hoc ſuiſmet verbis affirmat. Sic etiam ſcribit ſe dixiſſe ad Moguntinenſem Epiſcopum in libro præfato, D. i. Si Fides Chriſtiana eſt vera, Reuchlin nullam perfidiam mihi facturus eſt. Sed poſtea plus quam in ducentis locis, & etiam in aliis ſuis libris prius ſcriptis, vocat Joannem Reuchlin perfidum. Ergo manifeſtiſſime

ſime dat intelligere, quod non credat Fidem Chriſtianam eſſe veram. Reſpondeo quod illa verba ſunt limitanda. Quia quando dixit Pfefferkorn: Si Fides Chriſtiana eſt vera, ſubintelligendum eſt, & Reuchlin eſt verus Chriſtianus: quia ſi Reuchlin fuiſſet verus Chriſtianus, nunquam feciſſet tantam perfidiam. Vel dico & melius. Quia Joan. Pfefferkorn pro tunc ita ſenſit, quia omnes ſumus homines & humanum eſt errare: ſed tunc ſtatim fuit ab Epiſcopo caſtigatus, & patienter tulit illam correctionem, faciens pœnitentiam. Quia ſcribit quomodo Epiſcopus dedit ei alapam, quando dixit illa verba, & ſic habuit illam correctionem pro peccato ſuo.

Quintus Articulus.

Dicit Reuchliniſta. Pfefferkorn facit ſe majorem Chriſto, quia in hoc libro ſic dicit F. i. Sic tradidit Reuchlin, ſicut Judas Chriſtum: & multo pejus, quaſi diceret, pejus eſt quod Pfefferkorn traditus eſt, quàm quod Chriſtus. Vel magis merito Chriſtus eſt traditus, quam Pfefferkorn: Vel Chriſtus dignior fuit paſſione quàm Pfefferkorn. Sed talia dicere ita apertè eſt hæreticum, quod aliquis poſſet tangere cum digitis ſuis. Reſpondeo, quod quando Pfefferkorn ibi dicit, quod ſit pejus traditus quàm Chriſtus, vult intelligere, quod Reuchlin tradidit eum Cæſari. Sed Chriſtus tantum fuit traditus Scribis & Sacerdotibus

tibus qui ſunt minores quam Cæſar. Et ſic videtur eſſe pejus, id eſt terribilius, quod aliquis traditur Cæſari quam Sacerdotibus, & Scribis qui non habent ita magnam poteſtatem.

Sextus Articulus.

Dicit Reuchliniſta. Pfefferkorn committit iterum crimen læſæ Majeſtatis, & hoc multipliciter. Dicit enim O. i. omnes amicos & fautores Joan. Reuchlin, principes & alios doctos & indoctos, peccare in hoc, quod Joanni Reuchlin favent: ſed tales ſunt in Germania benè decem Principes, & Dominus Imperator met, & multi Cardinales & Epiſcopi Romæ, & ipſe ſanctiſſimus Dominus Papa Leo, qui nuper, quando legit Epiſtolam Joannis Reuchlin, multum laudavit talem virum, & dixit, quod vult eum defendere contra omnes Fratres: & talia dixerunt Reverendiſſimi Cardinales S. Marci, & S. Georgii, & S. Chriſogoni, & alii plures. Reſpondeo quod Pfefferkorn fecit hoc amore Veritatis, quæ eſt major quam Papa & Imperator, & omnes Cardinales, & Epiſcopi, & Principes. Et ergo in proteſtatione ſua finali, O. iv. ſi excuſat, ſe: Meipſum duce veritate, & ſine alicujus defenſione ſuâ defendi. Nam Hieremiæ vaticinio: Maledictus qui prohibet gladium ſuum à ſanguine, & melius eſt incidere in manus hominum, quàm in manus omnipotentis Dei. Et

Et ergo putat, quod melius eſt offendere Papam & Imperatorem, quàm Veritatem, id eſt Deum; quia Deus eſt veritas.

Septimus Articulus.

Dixit Reuchliniſta, Pfefferkorn in eodem libro, uno eodemque loco, committit hæreſim, & crimen læſæ Majeſtatis: Quia dicit O. ii. colum. 2. Non pugnatur hîc gladio, non viribus, non haſta progeditur in campum (quod ſuperbiæ crimen eſt) cum Rege miles: ibi enim dicit, quod bellare & ire in campum ſuperbiæ crimen eſt: ſed hoc faciunt Papa & Imperator & ſemper fecerunt, & etiam multi qui ſunt in Cathalogo Sanctorum. Si ergo ire in campum eſſet crimen ſuperbiæ, tunc illi Sancti, & Imperator modernus, & etiam Papa eſſent in peccato mortali, & per conſequens erraret Eccleſia, quæ habet pro Sanctis. Ergo Pfefferkorn directe eſt contra Jus Canonicum & Civile, contra Imperatorem & Papam, contra Eccleſiam & Imperium. Reſpondeo, quod hæc verba ſunt limitanda, quorum talis erit intellectus, quod bellantes cum armis, & vadentes in campum, committunt crimen ſuperbiæ, in quantum ſine juſta cauſa aliis faciunt injuriam. Sed quando Imperator & Papa gerunt bellum, tunc præſumitur quod faciunt pro defenſione Eccleſiæ, & ſic Pfefferkorn non reprehendit eos.

Octa-

Octavus Articulus,

Dicit Reuchliniſta. Pfefferkorn arguit Imperatorem quod mentitur, quia ſic ſcribit O. ii. colum. prima, contra Reuchlin. Ergo contradico, eum eſſe proditorem Dei & Hominum, & Cæſareæ Majeſtatis perfidum, conſultorem. In his apertè tenet oppoſitum Imperatori, & vocat eum mendacem: quia Dominus Imperator in Epiſtola ſua ad Papam, & etiam in multis mandatis & commiſſionibus, hincinde vocat Joannem Reuchlin ſuum fidelem conſiliarium & conſultorem. Quomodo ergo poſſet majorem blaſphemiam facere, quàm vocare eum mendacem? Unde irremiſſibiliter meruit pœnam læſæ Majeſtatis. Reſpondeo, quod ille textus diſtinguendus eſt & punctandus, ita ut poſt hoc verbum Majeſtatis ponantur duo puncta. Quia Reuchlin forte eſt fidelis conſultor Imperatoris in ſuis rebus: ſed non fuit fidelis Joannes Pfefferkorn, ut ipſe probat multis àrgumentis. Et ergo nemo debet putare, quod Joannes Pfefferkorn loquitur contra Imperatorem: quia ipſe eſt bonus Imperialis, ut apparet in ſuis libris hincinde, teutonicis & latinis.

Nonus Articulus,

Dicit Reuchliniſta. Quod omnium maximum, & grandiſſimum, & horribiliſſimum, & diaboliciſſimum, & infernaliſſimum eſt, Joannes Pfefferkorn reprehendit Papam & Curiam,

Curiam, attribuendo eis crimen falſi. Sic enim ſcribit l. iv. Cæterum omnia hæc, id eſt ipſius de urbe Roma commiſſionem, nimis juſtè imo injuſtiſſimè acquiſitam, hæreticæ privitatis Magiſter non curavit, &c. Sed Papa dedit illam commiſſionem, ergo Papam vituperat Joan. Pfefferkorn, quod non bene adminiſtrat juſtitiam: quod eſt ita hæreticum, ut mercatur tres ignes. Reſpondeo: Pfefferkorn non dicit ibi, quod Papa vel Curia Romana injuſtè dedit illam commiſſionem: ſed vult intelligere, quod Reuchlin injuſtè acquiſivit eam. Et ergo Joannes Reuchlin appellat injuſtum, & non Papam.

Decimus Articulus.

Dicit Reuchliniſta. Pfefferkorn iterum committit crimen læſæ Majeſtatis, quia manifeſtè mentitur de Imperatore & Epiſcopo Colonienſi. Quia dicit quod quidam Inquiſitor hæreticæ pravitatis ex commiſſione Cæſareæ Majeſtatis, cum appoſitione manus Epiſcopi Colonienſis, combuſſit Speculum oculare Coloniæ, quod eſt falſiſſimum: quia neque Cæſarea Majeſtas commiſit hoc, neque Epiſcopus unquam appoſuit manum: quia ſi Imperator commiſiſſet hoc, non jam laboraret pro Reuchlin, ſcribendo ad Papam, quòd debet ſibi Conſiliarium defenſum habere contra infidos & captioſos Theologos. Ergo Pfefferkorn manifeſtè eſt falſarius, quia falſificat vel mentitur com-

miſſiones Imperiales. Reſpondeo, quòd de Epiſcopo Colonienſi non curatur, quia eſt mortuus. Sed de Imperatore Joannes Pfefferkorn loquitur intentionaliter, & implicitè, quantum ad primum Imperatoris mentem. Quia primò, quando Joannes Pfefferkorn incepit iſtud laudabile negotium in cauſa fidei, ut faceret comburere libros Judæorum, tunc Imperator fuit intentionatus, ut videbatur, quòd vellet compurere omnes libros qui ſunt contra Fidem Chriſtianam. Sed liber Joannis Reuchlin eſt talis. Ergo Imperatori videbatur, quod vellet etiam eum committere ad comburendum. Igitur Pfefferkorn ſcribit, quod Imperator commiſit, videlicet implicitè non expreſſe. Et ipſe putat, quod ſatis fuit, quod Imperator commiſit ei ſemel de libris Judæorum, ſub quibus reprehenduntur etiam libri hæreticales. Quia audivi ego, quòd ſi Imperator manſiſſet in illo laudabili propoſito, tunc Theologi voluerunt omnes librarios per totam Almaniam viſitare, & omnes malos libros comburere, præſertim libros iſtorum novorum Theologorum, qui non habent fundamentum ſuum ex Doctore ſancto, ex Doctore ſubtili, & ex Doctore Seraphico, & Alberto Magno. Quod fuiſſet utique laudabile & valde proficuum, & credo quod adhuc erit, quòd tribuat Omnipotens, qui regnat per omnia, & ſuper omnia, & omni tempore, Amen. *Eck-*

Eckbertus Ungenant, M. Ortuino Gratio ſalutem.

VENERABILIS Domine & Amice ſingulariſſime: Diu eſt quòd non habui nuncios, ut poſſem dirigere literas ad dominationem veſtram, aliàs diu ſcripſiſſem vobis. Parcatis ergo mihi, quia libenter ſcripſiſſem vobis, ſi habuiſſem nuncium. Sed ſicut ſcripſiſtis mihi, quòd Magiſter noſter Valentinus de Geltersheym dixit vobis, quòd debetis mihi ſcribere, quòd adhuc duos florenos debeo ei pro lectionibus, quando ſteti in burſa ſua: Sciatis quod nihil volo ei dare, quia ipſe etiam promiſit mihi multa, & dixit quòd vellet mihi dare bonas propinas, quod irem omni die bis vel ter ad Rhenum, videndo quando naves veniant ex partibus inferioribus vel ſuperioribus: & quando Beani ſunt intus, tunc deberem eis ſuadere, quod viſitarent in burſa ſua. Et per Deum, ego bene portavi viginti beanos, & perdidi multum tempus, currendo hincinde; & fuiſſet melius ſtudere illo tempore, ſed ipſe nunquam dedit mihi aliquid. Etiam dedit nobis mala burſalia, & macras carnes, & acerbum potum, & poteſtis ei benè dicere, quod debet iſta recordare. Sed vos valete in charitate. Datum Lo.

Balthaſar Schlaug, Bacculaurius Theologiæ formatus, M. Ortuino Gratio ſalutem.

GRATIARUM actiones vobis immenſas, infinitas, inenarrabiles, innumerabiles, incomparabiles, ineffabiles, quod miſiſtis mihi librum D. Joannis Pfefferkorn, qui intitulatur, Defenſio Joannis Pfefferkorn contra famoſas. Ego fui ita lætus quando accepi illum librum, quòd ſaltavi pro gaudio: & certiſſimè credo, quod Joan. Pfefferkorn eſt ille de quo prophetizatur Ezech. 9. ſic: Et vocavit virum qui indutus erat lineis, & atramentarium ſcriptoris habeat in lumbis ſuis. Quia Joann. Pfefferkorn ſemper habet atramentarium ſecum, & ſcribit in prædicationibus vel conventiculis auctoritates & notabilia, unde poſtea componit talia. Vos exhilaratis me valdè, quando mittitis mihi libros ſuos: quia ſunt ita artificialiter compoſiti, quod miror. Ego etiam Viennæ multum glorior, quòd ſum notus ſibi, & quando nomino eum, dico, Joannes Pfefferkorn, amicus meus. Sed in illo libro intellixi, quod Theologi ſunt diſcordes ſuper Speculum oculare, quia aliqui damnant eum ad ignem, ſicut Parrhiſien. & Colonien. Aliqui verò ad ſuſpenſionem, ſicut M. noſter Petrus Meyer, qui quando vidit Speculum oculare, clamavit voce magna, ad patibulum cum tali libro. Vos deberetis eſſe concordes, tunc poſſetis habere victoriam contra illum hæreticum.

ticum. Ego fui multum perterritus, quando legi iſta, & dixi: Nunc diabolus tenebit candelam, ſi Theologi volunt eſſe diſcordes: ſed ſpero quod eritis iterum concordes. Sed mihi videtur quòd Magiſter noſter Petrus non eſt juſtus, ipſe & ſui cohærentes, qui tenent quod Speculum oculare debet ſuſpendi ad patibulum. Quia eſt ille liber hæreticus, & hæretici merentur pœnam ignis. Quia hæretici comburuntur, ſed fures ſuſpenduntur. Quamvis illi fortaſſe dicunt, quòd Speculum oculare etiam commiſit furtum. Quia Joannes Pfefferkorn dicit, quod in hoc libro Joannes Reuchlin furavit ei honorem ſuum, quem non daret pro viginti florenis: quia duo Judæi, qui ſimiliter furaverant ei honorem ſuum, dederunt & triginta florenos pro eo. Sit a, vel b, ego vellem quod eſſetis concordes. Non habemus hic nova, niſi quod ille Poëta Joachimus Vadianus, qui eſt unus ex Reuchliniſtis, eſt factus Rector Univerſitatis: percutiat Deus omnem ſocietatem Poëtarum & Juriſtarum, & non derelinquat unum ex eis mingentem ad parietem. Ego cogitavi, quòd volo recedere: quid deberem in illa Univerſitate facere, ubi Poëta èſt Rector? & ſunt hic ita multi Reuchliniſtæ, ſicut in nulla alia Univerſitate. Scilicet Joach. Vadiànus Rector, & Georgius Collimitius Tanſteter pro nunc Medicus, olim Mathematicus, & Cuſpinianus, qui eſt ſervitor &

conſiliarius Cæſaris: Et quidam qui vocatur Thomas Reſch, & Simon Leſſius, qui eſt compatriota Joan. Reuchlin, & alii multi: ſed Magiſter noſter Heckman eſt de via noſtra, & dixit quod tenebit cum Theologia uſque ad finem vitæ ſuæ: ipſe etiam multum ſalutat vos, & Joannem P. Vale. Datum in Vienna. Iterum valete tam diu, donec Pfefferkorn manet Chriſtianus.

Albertus Strunck, M. Ortuino Gratio Daven.

REVERENTIALEM obedientiam loco ſalutis, venerabilis Domine Magiſter. Rogo vos cordialiter, quatenus velitis mihi indulgere, quòd non ſcribo vobis ſæpe, quia eſt per Deum ita magnus calor in Roma, quod unus non poteſt ire in plateis, vel ſedere in domo: & non poſſum ſcribere aliquid, vel componere præ calore. Sed vos ſcitis, quòd eſt magnus labor facere dictamina, & dixiſtis mihi in Colonia, quod in ſeptem diebus vix facitis unum bonum dictamen. Et allegaſtis mihi Horatium, dicens: quod talis Poëta docet quod novem annos debemus conſumere faciendo unum bonum dictamen, & credo quod ſic eſt faciendum, quia oportet eſſe cautum, & videre quod eſt bona congruitas. Et aliquando non eſt ſatis, quod eſt bona congruitas: quia requiritur etiam ornatus ſecundum viginti præcepta elegantiarum & modum epiſtolandi Pon-

tii

tii vel Pauli Niavis, qui fuit Magiſter Lypſenſis. Etiam iſti Poëtæ ſunt nunc valde reprehenſivi, & quando aliquis ſcribit aliquid, tunc dicunt: Ecce ibi & ibi non bona latiniſatio, veniunt huc cum ſuis novis terminis, & confundunt antiquam Grammaticam. Ego non poſſum ſcribere in iſtis caloribus, ergo habeatis me excuſatum, & valete. Datum Romæ.

Magiſter Henricus Cribeliniomiatius, Magiſtro Ortuino Gratio ſalutem.

VENERABILIS Magiſter, primum & ante omnia ſciatis, quod perdidi duas ſententias, & ſi perdo tertiam, tunc diabolus erit Abbas, & timeo valde, quia Auditor dixit mihi: Per Deum, ſi eſſem ſicut vos, ego non vellem appellare, quia non habetis Jus. Ergo non ſcio quid debeo facere. Ego credo quod Theologi hoc anno non debent fortunam habere: quia eximius vir Dominus Magiſter noſter Petrus Meyer, ſatis male ſtat in cauſa ſua contra Canonicos Francofordienſes, quod vexant illum bonum & devotum Patrem. Sed credo quod iſti Canonici faciunt hoc propter Joan. Reuchlin, quem diligunt propter ſuam poëtriam, & propterea volentes ei placere, tribulant illum bonum Paſtorem, quia ipſe mirabiliter inimicatur Joan. Reuchlin, & meritò, quia ſtat pro Facultate ſua. Quia Joan. Reuchlin eſt inimicus Theologorum, ſed Magiſter noſter Pe-

trus eſt Theologus, ergo. Et eſt benè licitum, quod unus defendit Facultatem ſuam: Etiam D. Jacobus de Hochſtrate Magiſter noſter, & hæreticæ pravitatis Inquiſitor, non habent bonam fortunam in cauſa fidei: quia iſti Curtiſani nunc omnes volunt eſſe Poëtæ, & ſic parvipendunt Theologos, & ſunt contra eos, ſed tamen ſpero quod parum lucrabunt: quia Dominus reſpiciet famulos ſuos, & liberabit eos. Ego audivi nuper, quod Imperator ſcripſit unam literam ad Papam pro Joan. Reuchlin, & ſcripſit ita, quod ſi Sanctiſſimitas ſua non vult finem facere in iſto negotio, & dare ſententiam, tunc ipſemet vult videre quomodo poteſt defendere ſuum Conſiliarium. Sed quid eſt? Si Papa eſt pro Theologis, tunc non timeo: etiam audivi ab uno notabili viro, qui eſt Officialis Curiæ, qui dixit; Quid nobis hic cum literis? Si Reuchlin habet pecuniam, mittat huc: quia in Curia opportet habere pecunias, aliàs nihil poteſt expedire. Et alius occultè dixit mihi, quod Magiſter noſter Jacobus iterum dedit certas propinas quibuſdam Referendariis. Et ſic quando jam vadunt ante eum, tunc faciunt ei majorem reverentiam & loquuntur amicabiliter cum eo. Ergo nunc ſemper meliorem ſpem habemus. Si perdo illud beneficium, tunc adhuc volo contendere pro illa vicaria in Muſſia, ſicut ſcitis. Quia Procurator meus informavit me, quod

quod habeo bonum jus: ſed jam recordor, quod nuper venit unus hûc, qui dixit, quod Univerſitas Erfordienſis vult revocare ſententiam ſuam, ſeu determinationem contra Joannem Reuchlin. Et ſi facit, tunc volo dicere, quod omnes Theologi qui ſunt ibi, ſunt perfidi & mendaces; & volo ſemper de eis dicere hoc ſcandalum, quod non manent cum Facultate ſua, & defendunt zeloſiſſimum virum Dominum Jacobum de Hochſtrate, qui eſt lux Theologorum, & lucet ſicut ſtella per ſuas doctrinas & argumentationes pro Fide Catholica; & credo quod ſi hæretici vel Turci venirent, ipſe diſputaret contra eos, & confunderet eos cum ſubtilitate ſua, & converteret eos ad Fidem Chriſtianam. Quia ille Theologus non habet æqualem, & nuper diſputavit hîc in ſapientia valde doctrinaliter. Tunc dixit quidam Italus: Ego non credidi prius, quod Almania habet tales Theologos: ſed quidam alius dixit, quod non eſt bene profundatus in textibus Bibliæ, & non bene ſcit intelligere Hieronimum & Auguſtinum. Reſpondi: O bone Deus, quid dicitis, ille Doctor præſupponit talia, & jam ipſe habet curare alia, & benè majores ſubtilitates. Deus det quod rectè eat, tunc volumus triumphare: & poſtea ex tota Almania pellere, quod iſti Juriſtæ non audent dicere unum verbum, quando ſunt cum Theologis. Quia time-

bunt; ne mittant ſuper eos Inquiſitorem, & comburant eos pro hæreticis. Sicut nunc ſpero quod fiet Joanni Reuchlin, adjuvante Deo, cujus non ſumus judices. Quia ſicut milites ſeculares defendunt juſtitiam in terris, ita nos defendimus Eccleſiam per diſputationes & prædicationes. Sed parcatis mihi de longiloquio. Et valete. Datum Romæ. Curiæ.

Petrus Lapp Sacræ Paginæ Licentiatus, M. Ortuino Gratio ſalutem.

SECUNDUM quod ſemel ſcripſiſtis mihi, vir venerabilis, quod habetis valde magnum miraculum abinde, quod pro nunc ſunt ita multi excellentes Doctores in Colonia: & etiam alii non adhuc promoti, ſed propediem Magiſter noſter, & multi egregiiſſimi Theologi: & nominaſtis mihi Magiſtrum noſtrum de Hochſtrate, Magiſt. noſt. Arnoldum de Tungaris, & Mag. noſt. Remigium, & Magiſt. noſt. Valentinum de Geltersheim, & Magiſt. noſt. Petrum, qui tempore meo regebat in burſa Kuck, & D. Rutgerum Licentia. & multos alios, qui actu ſunt Coloniæ, & etiam Joan. Pfefferk. qui quamvis eſt laicus, & indoctus in Artibus liberalibus, & nunquam viſitavit ſcholas Chriſtianorum, & non didicit loicam, tamen, ut ſcribitis, habet profundum intellectum, & cor illuminatum.

tum. Etiam Apoſtoli non fuerunt docti, tamen ſciverunt omnia. Et ſic putatis, quod Spiritus ſanctus poteſt prædicto Joanni Pfefferk. infundere omnem ſcientiam ſanctorum, ſicut dicit Scriptura: Etiam nominaſtis mihi in Moguntia duos Magiſtros noſtros, D. Bartholomæum Zehener, Prædicatorem in ſummo, & D. Petrum Bertram Plebanum, & in Francofordia D. Petrum Meyer, qui eſt mirabilis in ſermonibus ſuis, & quando vult, ipſe facit homines ridere: & quando vult, facit eos flere: & facit mirabilia prædicando. Secundum hoc vellem, quod faceret is omnes ad unum, & expelleretis iſtos Juriſtas & Poëtas ſeculares: vel imponatis eis ſilentium, quod non auderent ita ſcribere libros, Et quando vellent aliquid compilare, tunc deberent prius oſtendere Magiſtris noſtris, ad videndum ſi debet imprimi. Et ſi non placet Magiſtris noſtris, non debet imprimi, vel debet comburi. Etiam deberent Magiſtri noſtri facere mandatum, quod nullus Juriſta, vel Poëta, aliquid ſcriberet in Theologia, & ne introducerent illam novam latinitatem in ſacroſanctam Theologiam, ſicut fecerunt Joannes Reuchlin, & quidam, ut audio, qui appellatur Proverbia Eraſmi, quia non ſunt fundamentales in ea: & poſſibile eſt, quod nunquam diſputaverunt publice, vel tenuerunt concluſiones, ſicut eſt mos. Ipſi volunt mittere falcem in meſſem alterius,

quod

quod Theologi non debent pati. Ergo rogo vos, quod velitis rogare illos, de quibus ſcribitis, quod diſponant diſputare contra illos novos latiniſatores, & ſcommatizare eos bene. Et ſi dicunt quod ſciant literas Græcas & Hebraicas, habetis reſpondere, quod tales literæ non curantur à Theologis. Quia Sacra Scriptura ſufficienter eſt translata, & non indigemus aliis tranſlationibus. Et potius non debemus diſcere tales literas, propter deſpectum Judæorum & Græcorum: Quia Judæi, videntes quod diſcimus ſuas literas, dicunt: Ecce Chriſtiani diſcunt noſtras ſcientias, & ſine illis non poſſunt fidem ſuam defendere, & fit magna verecundia Chriſtianis, & Judæi fortificant ſe in ſua fide. Sed Græci receſſerunt ab Eccleſia: igitur etiam debent haberi pro inimicis, & eorum ſcientiæ non debent practicari à Chriſtianis. Talia vellem libenter quòd faceretis, & poſtea ſcriberetis mihi quod fieret. Valete. Datum in Halberſtat.

Magiſter Joannes Schnerckius, M. Ortuino Gratio.

SALUTEM ſimpliciter annunciatam, & non per pompoſum ornatum verborum, ſicut conſueverunt poëtales Magiſtri, non ambulantes in via ſimplici cum Theologis.

Sed

Sed ſalutem in Chriſto, qui liberet nos, in
die iſto,
Ab omni tribulatione: necnon à Joanne
Capnione,
Qui eſt Juriſta ſecularis ſed in Theologia
vix ſcholaris:
Et ſi deberet diſputare, cum Theologis ſe
exercitare,
Ita quod aliquid ſolveret, per Deum ipſe
perderet
In Sacra Scriptura: quia ibi eſt magna cura.
Quia poſſet aliquis bene ſtare, vel unum
alium vexare;
Ita quod eum concludat, & concludendo
benè confundat.
Sicut nuper Hochſtratus, qui eſt ad ſalutem
Eccleſiæ natus:
Ut expellant iſtos Socios, Poëtas & Hiſto-
ricos,
Qui tenes malas opiniones, & non valent
diſputationes.

Sancte Deus, ego non habui voluntatem ſcribere vobis metra, & tamen ſcribo, ſed factum eſt ex improviſo. Etiam illa metra non ſunt de Poëtria ſeculari, & nova, ſed de illa antiqua, quam etiam admittunt Magiſtri noſtri in Parrhiſia, & Colonia, & alibi. Et tempore meo, quando ſteti Parrhiſiis, dicebatur quod unus antiquus Magiſter, qui habitavit in Collegio Montis, componeret totam Bibliam metricè, ſcilicet cum iſtis metris,

tris. Debetis autem ſcire novitates, quæ ſunt benè pro vobis: videlicet, quod Reuchlin non poteſt amplius ita multum ſtudere ſicut prius, quia oculi volunt ei decreſcere, ſicut dicit Scriptura in Geneſi: Et caligaverunt oculi ejus, nec videre poterat. Quia nuper venit unus Bacculaurius de Stutgardia, qui fuit in domo ejus, & ego feci quaſi non ſcirem de inimicitia veſtra, quam habetis invicem, dixi ad eum: Bone Domine Bacculaurie, non habeatis mihi pro malo quod interrogo vos: & cum ſupportatione, primo libenter vellem ſcire, an Reuchlin eſt adhuc ſanus? Reſpondit, quod ita, ſed tamen, quod non poteſt bene videre ſine brillo. Tunc dixi: Ergo pro ſecundo dicatis mihi, quomodo tamen habet ſe, quoad cauſam fidei? Ego audivi, quod habet certas lites cum certis Theologis, ſed credo quod faciunt ei injuriam, (ſed dixi ironicè) quomodo ergo habet ſe? Ego credo quod ſemper componat aliquid contra Theologos. Reſpondit ille: neſcio, ſed tamen volo dicere vobis, quid ego vidi ab eo, quando veni in domum ejus, dixit mihi: Bene veneritis Domine Bacculaurie, ſedeatis. Et ipſe habet brillum in naſo, & librum ante ſe, qui fuit ſcriptus mirifice, ita quod ſtatim vide, quod non erat Almanicè, neque Bohemicè ſcriptus, neque etiam Latinè. Et dixi ei: Egregie Domine Doctor, quomodo vocatur talis liber? Reſpondit, quod vocatur

tur Plutarchus in Græco, & tractat de Philoſophia. Tunc dixi, legatis in nomine Domini, & ſic credo quod ſcit artes mirabiles. Tunc vidi jacere unum parvum librum noviter impreſſum ſub ſcamno, & dixi ei: Egregie Domine Doctor, quid jacet hic? Reſpondit, eſt unus liber ſcandalizativus, quem nuper quidam amicus meus miſit mihi ex Colonia, & ipſe eſt ſcriptus contra me, & Theoligi Colonienſes compoſuerunt eum, dicentes nunc quod Joannes Pfefferkorn fecit talem librum. Tunc dixi: quid facitis ergo deſuper? Non vultis vindicare vos? Reſpondit, nullo modo, ſed ſum ſatis vindicatus, ego nunc non curo amplius iſtam ſtultitiam, ſed vix habeo ſatis oculos ad ſtudendum ea, quæ ſunt mihi utilia: Fuit autem talis intitulatus, Defenſio Joann. Pfefferkorn contra famoſas. Aliud non ſcio de Doctore Reuchlin. Talia dixit prædictus Bacculaurius. Ergo D. Ortuine, habeatis bonam confidentiam: quia ſi ille habet malos oculos, quod non poteſt amplius legere aut ſcribere ſuum damnum. Vos autem non debetis quieſcere, ſed debetis recenter ſcribere contra eum. Valete. Datum Ulmæ.

Magiſter Wilhelmus Lamp, Magiſtro Ortuino Gratio ſalutem.

EXIMIE, & promotoriali reverentia celeberrime vir; Vos ſcripſiſtis mihi, qualiter

ter litera mea, quam compoſui vobis de ambulatione mea ad Curiam, fuit vobis præſentata, & ſcribitis quòd poteſtis exinde notare, quòd diligo vos valde. Et benè ſcribitis talia, etenim vera, quia vos eſtis mihi in corde, & ego amo vos cordialiter. Sed etiam ſcribitis mihi, quòd debeo vobis intimare ſeu declarare, quomodo tranſit mihi pro nunc. Sciatis quòd ſum apud unum Notarium Rotæ, & habeo parare menſam, & ire ad forum pro comparando herbas, & fabas, & panes, & carnes, & talia, & facere domum in ordine, quando Dominus venit ex audientia, & commenſales ſui: quòd omnia ſunt parata, & cum hoc etiam ſtudeo. Et Dominus meus nuper dixit mihi, quòd per Deum, quando ſto unum annum vel duos ſecum, ipſe vult mihi juvare ad unum beneficium, ſicut prius juvavit multis, & eſt bene credendum, quia amat me multum, & præcipuè nuper, quando vidit quod ſum Poëta, tunc dixit quòd vult me ſemper amantius habere. Et factum eſt ita. Et unus ex commenſalibus, qui eſt Poëta in iſta poëtria nova, & ſemper in menſa loquitur de poëſi, & multum reprehendit illos antiquos Patres, & Grammaticos, Alexandrum Græciſtam, Verba deponentalia, Remigium, & alios. Et nuper dixit, quòd aliquis volens diſcere bona carmina facere, debet ſcire Diomedem, & dixit multa de tali Diomede. Reſpondi:

ſpondi: Ego miror quomodo tamen veniſtis ſuper illos novos Grammaticos, & tamen habetis omnia metricè in tertia parte Alexandri, de pedibus & quantitatibus ſyllabarum, & artem ſcandendi, & cætera. Ex cum hoc, iſte Diomedes non fuit bonus Chriſtianus: Quia legi ſemel, qualiter ipſe habuit equos, qui comederunt homines, & ipſe dedit eis comedere homines. Tunc ille Curtiſanus multùm riſit, & ſubſannavit me: & poſtea dixit, quid debeo ei dicere, quomodo Abacuck habet primam ſyllabam? Reſpondi: Ego diſtinguo. Quia prout eſt proprium habet primam indifferentem, ſecundum Alexandrum, ad placitum poni propriorum multa notavi. Sed prout quæritur, quantam habet primam naturaliter reſpiciendo ad naturas appellativorum, tunc habet primam brevem, ſecundum Alexandrum, dicentem, quod a ante b in primis ſybillas, exceptis excipiendis, eſt brevis. Tunc ille adhuc magis deriſit me, & dixit: Vade in Colon. Copula iſta cum tuo Alexandro, qui fuit aſinus Parrhiſienſis, ſicut adhuc ſunt plures. Et ſic multum ſcandalizans illum bonum Alexandrum, abivit. Et dixi ego: Cras videbitis, & de manè portavi unum carmen, quod compilavi per noctem, in laudem Alexandri, & mitto vobis exemplum. Et quando Dominus meus vidit illud carmen, tunc laudavit me, & dixit: Iſte ſocius eſt pro me,

& dixit: O Wilhelme, ſcit tu ita compilare metra? ego ignoravi, & propterea plus volo te diligere in poſterum, & ſic ſpero quod volo bene ſtare, & quando vult Dominus Deus quod acquiro aliquid, tunc iterum volo me conferre ad Patres fiendo Presbyter. Valete igitur. Datum Romanæ Curiæ.

Metrum Epigrammaticum, confectionatum per Wilhelmum Lamp, ſeptem Artium liberalium Magiſtrum Colonien. In laudem Alexandri Galli.

Qui vult diſcere Grammaticam, legat prius Alexandri materiam:
Quæ eſt diviſa in quatuor partes, docens multas bonas artes:
Præbens lac & mel pueris, ſicus docet gloſa notabilis
In Colonia facta: præcipue quoad metra,
Collige partem tertiam, ipſa tollet tibi omnem inertiam:
Sicut fecit mihi, qui multum ex hac didici.

Joannes Arnoldi, M. Ortuino Gratio, ſalutem dicit plurimam.

CREDIDERIM utique, quod audiveritis, vel fuerit vobis pluſcule dictum, qualiter ex quadam affectione animali bona contulerim me nuperrime viatica ambulatione ad urbanam Romæ Curiam, cauſa lucruli ad conſarcinandum unum beneficiolum, ſeu præ-

præbendiolam, vel parrochiam aliquam miſſam, unde poterit mihi, ex nunc uſque ad finem vitæ meæ, ſufficere ac ſupetere victus & amictus, ſi divina voluerit Dei gratia. Quamobrem me Hercule, vel medius fidius, debueritis mihi non rariuſcule unam literulam amicioſe conflatam ſeu compilatam adſcribere, & in ea affectionaliter ſignificare, quomodo ſteteritis in omni qualitate corporali ſeu animali, & quomodo fueritis fortunatus fataliter ex prædeſtinatione divina, quæ fuit ante ſecula, ſicut dixerit Lactantius, quem nuperrime audiverim, ſtudio intentionali, quando lectus fuerit formaliter hîc in ſapientia: præterea enimvero venerit unus ſociolus ex Colonia, & gelidis Almaniæ partibus, apportans Epiſtolia miſſiva hincinde ſibi aſtipulata, quod quo videlicet intellexerim, qualiter feciſtis imprimere arte caracterali unum librulum, qui intelligitur eſſe vel fuiſſe intitulatus ſeu prænominatus Epiſtolæ Obſcurorum Virorum, ad Magiſtrum Ortuinum Gratium, in quo utique codiculo ſeu libello, ſicut talis dederit mihi intelligendum, continentur omnes literulæ ad veſtram dignitatem hincinde deſtinatæ charitative & fraternaliter à veſtris amicis & notis, etiam poſueritis meum epiſtolium intus, & valde miratoriè ſtupefactus fuerim, quod dignamini me tantiſper honore ſeſquipedali, & facitis mihi æternalem famam, quapropter habue-

bueritis ſcire, quatenus voluerim vobis gratiam referre, in quantum potuero, etiam ſciveritis, qualiter ſtuduero hic per totum in Poeſeos artificiolo, & ergo fuerim aliter ſtilatus quàm prius. Valete ſeſquipedaliter. Datum Romæ.

Frater Georgius Bleck M. Ortuino Gratio.

HUMILEM orationem meam, cum ea quæ decet ſubjectione Magiſter: Quia vos miſiſtis mihi huc librum Joan. Pfefferkorn, qui eſt prætitulatus, Defenſio Joan. Pfefferkorn contra famoſas, quem utique petiviſtis, oſtendi omnibus Magiſtris noſtris per totam Parrhiſiam, & ſimiliter de noſtro Ordine Theologis, qui unanimiter dixerunt: Ecce Almania habet notabiles Theologos: Si unus ſimplex ſcribit talia, quid deberent facere docti & promoti? Et unus interrogavit me, an etiam Principes in Almania faciunt magnam reverentiam Joanni Pfefferkorn? Reſpondi, quod pro parte non. Et qualiter ipſe eſt verus & dilectus ſollicitator Imperatoris, ad procurandum negotium de libris Judæorum & augmentum Fidei Chriſtianæ. Et quod Epiſcopus Moguntinenſis pie memoriæ, defunctus jam, ſolebat valde eum amare, & promiſit ei auxilium in rebus omnibus, quantùm fuit ei poſſibile, & quando ambulavit hincinde in negotio fidei,

tunc

tunc dedit ei magnum precii nummom pro viatico. Reſpondit unus Theologus: Facit tunc etiam magnam diligentiam ipſe Pfefferk. in dicto negotio? Dixi, velut ſcripſiſtis mihi, quod ſic, quia ſine moleſtia circuinivit per totam Almaniam, quamvis pro tunc fuit ei inconveniens, cum uxorem & libros ſuos educare & alere conveniret, quos dereliquit, quamvis in abſentia ſua Theologi fecerent multa bona uxori ejus, conſolantes eam, quia vident quod vir ejus eſt occupatus in cauſa fidei. Etiam aliquando Fratres de Monaſterio noſtro accedunt eam, dicentes: Miſeremur veſtri, quod eſtis ſic ſola; & ipſa reſpondit: Veniatis aliquando viſitantes me, quia ſum quaſi vidua, & detis mihi conſolationes veſtras. Attamen modernus Epiſcopus Moguntinenſis non favet Joanni Pfefferk. & hoc propterea, quia habet aliquos Conſiliarios qui multum promovent Joannem Reuchlin, & odunt Theologos, Etiam dictus Epiſcopus non voluit admittere Joannem Pfefferkorn, quando voluit ei præſentare ſuam defenſionem contra famoſas, ſicut intellexi ex veſtra litera. Talia dixi. Tunc reſpondit unus: Quis eſt tamen ille Pfefferkorn? Reſpondi quòd olim fuit Judæus, & nunc eſt feliciter in Chriſto baptizatus, & eſt vir proculdubio integerrimus, & eſt de tribu Nephtalim, completa eſt in Joan. Pfefferkorn. Quia Jacob dixit filio

ſuo: Nephtalim, Nephtalim, cervus emiſſus dans eloquia pulcritudinis, Geneſ. 49. Poſtea multi Licentiati, & alii Theologi, per totum legerunt iſtum librum, de folio ad folium, de verbo ad verbum, de articulo ad articulum. Sed eſt unus Superioriſta, qui ſtudet in Græco: ipſe vadit ubique, & dicit quod non eſt verum quod Pfefferkorn eſt ſollicitator Cæſaris, & quod nunquam etiam fuit: & quod Imperator pro Reuchlin ſcripſit ad Sanctiſſimum, & ſimpliciter vult quòd Theologi non debent ſibi vexare ſuum Conſiliarum fidelem & probum; item Jacobum Fabri Stapulenſis, de quo audiviſtis multa, ipſe aperte favet Joanni Reuchlin, quamvis Theologi dixerunt ei, ne deberet facere. Et dictum fuit, quod ſcripſit in una litera in Almaniam, quòd Theologi Parrhiſienſes tractaverunt Joannem Reuchlin, non aliter quam Judæi Chriſtum. Sed dicat quicquid velit, tamen major pars in Parrhiſia eſt pro nobis, propter honorem Univerſitatis & odium Juriſtarum: ergo debetis eſſe bono animo, lætando & gaudendo. Valete æternaliter. Datum Parrhiſiis.

Demetrius Valerius, M. Ortuino Gratio ſalutem,

SCRIBITIS mihi, interrogans à me, quomodo tamen Univerſitas noſtra habet ſe in cauſa fidei, an eſt pro vobis, an pro Joan. Reu-

Reuchlin? Sciatis hic, & per totam terram Suitenſium, Fratres de Ordine Prædicatorum habent malam famam, & ſunt in magna disgratia propter illos innocentes Fratres qui fuerunt combuſti in Berna, quia nunquam credo quòd fecerunt talia quæ dicuntur de eis. Igitur Monaſteria eorum deſolantur, & Monaſteria Fratrum S. Franciſci creſcunt. Et quando unus homo dat eleemoſynam Prædicatoribus, tunc viginti dant Minoribus & Auguſtinen. & aliàs etiam dicitur, quod eſt in Prophetia, quod ille Ordo Prædicatorum debet totaliter deleri: ſuper hoc eſt hic unus Theologus, ut ipſe ſe nominat: ſed videtur quod magis eſt Poeta, dictus Eraſmus Roterodamus, qui à multis ita honoratur, ſicut ſi eſſet miraculum mundi, & eſt ille qui ſcripſit librum Proverbiorum, quem ſemel oſtendiſtis mihi Coloniæ, & dixiſtis: Quid nobis cum Proverbiis Eraſmi, cum habemus Proverbia Salomonis? Et ille Eraſmus tenet multum de Reuchlin, & ſemper laudat eum, & nuper fecit imprimere aliquas Epiſtolas, quas miſit ad Curiam Romanam, ad Papam & aliquos Cardinales: in iſtis laudavit Reuchlin, & ſcandalizavit Theologos. Ego videns dixi: ſi videbunt hoc Magiſtri noſtri, diabolus confundet eum. Sic ergo Univerſitas noſtra, quæ fecit magnam reverentiam Eraſmo, inclinata eſt pro Reuchlin, & venit huc Glarianus Poeta, qui eſt ho-

mo valde audax, ut ſcitis; ipſe mirabilia ſcandala loquitur de vobis, & aliis Theologis; & dicit quod vult unum librum componere de nequitiis Prædicatorum, & vult totaliter deſcribere illa quæ facta ſunt in Bern. Ego vellem libenter amicabiliter dicere ad eum, ne faciat. Sed eſt homo terribilis, & eſt iracundioſus, ſemper volens percutere quapropter habeat ſibi diabolum. Ego ſpero quod veniet ſententia ex urbe Roma pro Theologis, tunc omnia erunt bona. Si autem fuerit pro Reuchlin, tunc diabolus tenebit candelam. Valete. Datum Baſileæ.

Conradus Stildriot, M. Ortuino Gratio ſalutem.

REVERENTIA ex ſervitio affectuoſitatis meæ præcedentibus erga virtuoſitatem veſtram, venerabilis Magiſter: Intimavi vobis ſæpe, qualiter non ſum hic libenter: credo quod Diabolus portavit me huc, & non poſſum recedere, quia non ſunt hic bonæ ſocietates, ſicut in Almania, & homines non ſunt ita ſociales, & habent pro malo, quando aliquis ſemel in die eſt ebrius, vocantes eum porcum: etiam non habeo ſupponere, quia meretrices volunt multum pecuniæ, & tamen non ſunt pulchræ, & dico vobis in veritate, quod in Italia ſunt ita diſtortæ mulieres, ſicut eſt

eſt poſſibile, quamvis habent pulcherrimas veſtes de ſerico & ſameloto. Quia quando modicum ſunt ſenes, tunc ſtatim habent curva dorſa, & vadunt quaſi vellent merdare, & etiam comedunt allium, & fœtent maxime, & ſunt nigræ, nec ſunt ita albæ ſicut in Almania. Item in facie ſunt pallentes ſicut mors & quando aliquæ ſunt rubræ, certum eſt quod fecerint ſibi colorem cum unguentis. Ergo non placent mihi mulieres hîc: etiam dicunt, quod in æſtate non eſt bonum ſupponere hîc. Tunc dico ego, ergo redire volo in Almaniam, ubi ſemper bonum eſt ſupponere, & ſæpe recordavi qualiter habuimus in Daventria amaſias ego & vos, & ivimus in deſpectum iſtius domicelli, qui etiam amabat veſtram amaſiam, ſed ipſa merdaſſet ei ſuper os. Sed nunc audivi qualiter debetis ſupponere uxorem Joannes Pfefferkorn, cauſa honeſtatis, quia eſt ſecreta, & quaſi honeſta, & eſt bonum quando aliquis habet propriam in ſecreto, & dixit unus ad me, quod Joan. Pfefferkorn ſemel rixavit vobiſcum, dicens ad vos: D. Ortuine, ego vellem quod comederetis ex veſtra patella & permitteretis me comedere ex mea, & vos diu non intellexiſtis, quia ille vir eſt valde ſubtilis, & ſemper loquitur enigmaticè in Proverbiis: ſed quidam amicus veſter, ſicut ego audivi ab aliis, expoſuit vobis illa ar-

S 5 cana

cana verba, dicens: Ego vellem quod comederetis ex veſtra patella, quod ſupponeretis veſtram mulierem, & permitteretis me comedere ex mea patella, id eſt, non tangeretis uxorem meam, ſed ſineretis me eam tangere. Ego dixi hic ad quendam Poetam, quod quæreret illam Proverbiam in Proverbiis Eraſmi. Reſpondit mihi, quòd non poteſt invenire. Dixi ei, ergo ille Author non eſt ſufficiens ſed diminutus, ſed quando audivi hæc de I. P. dixi: quòd eſt nominis invidioſus ſi facit hoc, quia eſt una proverbia, quod amicorum omnia ſunt communia, quamvis aliqui dicunt quod uxores debent excipi. Ipſe tamen non deberet iraſci ſuper vos, quia vos non habetis uxorem, & non habentibus debemus impertire. Audivi etiam quòd ſupponitis ancillam Impreſſoris Quentel, ita quòd fecit puerum: hoc non deberetis facere, ſcilicet forare nova foramina: ego ſemper maneo cum antiquis, quæ non faciunt pueros: ſed hic habeo neque antiquas, neque novas, ergo volo redire in Almaniam, ſicut ſpero. Valete tam diu, donec una alauda ponderat 100. talenta. D. K.

Magiſter Joannes Crapp. M. Ortuino Gratio ſalutem.

DOMINATIO veſtra ſcribit mihi, qualiter valde gaviſa eſt de Epiſtola mea carminali

nali nuper compilata, & ſcribitis quòd vix vidiſtis ſimilem, & ſicut intelligo, quòd ſemper ita debeo vobis ſcribere: ſed dico vobis, ſicut etiam ipſemet ſcitis, quòd non eſt poſſibile quòd unus ſemper facit carmina: vos bene ſcitis de vobis, quando eſtis valde facundus, & ſcitis facere pluralia metra. Tamen non ſemper oleum, ſicut communiter dicitur, & aliquando eſtis luxurioſus ad metra, aliquando ad proſas, & recordor quòd ſemel dixi vobis Coloniæ: D. Ortuine, faciatis tamen aliquod carmen metricum. Reſpondiſtis mihi, non habeo pro nunc Apollinem, & dixiſtis mihi, quod aliquando in decem diebus vix poteſtis facere unum bonum metrum, quia aer non patitur, & oportet expectare tempus. Unde Ovidius: Tempora labuntur, tacitisque ſeneſcimus annis. Ego quando ſemel habeo bonum Apollinem tunc volo dictare unum, & mitere vobis. Etiam ſcribitis mihi, quod debeo vobis intimare aliquas novitates: ſed nihil ſcio, niſi quod ſunt hic tres excellentes Theologi, qui habent magna nomina inter Almanos, & faciunt nobis bonam famam, & laudabilem per totam Curiam. Duos forte bene noviſtis: Reverendum patrem Dominum Magiſtrum noſtrum Jacobum de Hochſtrate, Latine dicitur alta platea, & Dominum Magiſtrum noſtrum Petrum Meyer, Plebanum Fran-

Francofordienſem; tertius eſt Dominus Caſpar, Prædicator ex Kempten, Sacræ Theologiæ Licentiatus propediem Magiſter noſtrandus. Ipſi habent hic agere tres cauſas notabiles. Unus, ſcilicet Magiſter noſter Jacobus, habet cauſam fidei contra Joannem Reuchlin, qui dicitur eſſe hæreticus, & bene eſt enim. Secundus habet cauſam competentiæ, ſcilicet Magiſter noſter Petrus, contra Canonicos Francofurt. qui non volunt ei dare competentiam ſuam, & ergo venit huc in Curiam, tribulans eos terribiliter. Tertius ſcilicet Dominus Caſpar, habet cauſam ſacri olei contra quosdam Monachos, qui habitant extra muros Kempten, & habent ſacrum oleum, & ergo præfatus Licentiatus vult ipſos Monachos rectificare, quod debent ſacrum oleum in civitate permittere pro communi ſalute hominum: alia nova non habeo, ſed vos etiam nihil ſcribitis mihi. Neſcio profecto quomodo demerui de reverentia veſtra.

Commendo vos Domino Deo: qui vos cuſtodiat, quod eſtis fortis ſicut Leo:
Pulcher ſicut Abſolon: prudens ſicut Salomon:
Dives ſicut Aſuerus poeticalis ſicut Homerus:
Et ſanctus ſicut Joan. Baptiſta: moriatur Reuchlin Juriſta

Nec

Nec non Poetæ ſeculares: qui adhuc poſſent
eſſe veſtri ſcholares.

Ecce non volui facere carmina, & tamen feci: ſed neſcio qualiter venit, quod feci. Laus Deo. Valete. Et ſic eſt finis. Telos Tetagrammaton. Datum Romanæ Curiæ.

Magiſter Simon Procoporius, Magiſtro Ortuino Gratio, S. P. D.

MIRABILIS facta eſt ſcientia tua, ex me confortata eſt, & non potero ad eam: Pſalmiſta. Hæc verba poſſunt appropriari mihi directe, quando conſidero doctrinam dominationis veſtræ, quam perſpexi nuper ex libro veſtro, qui intitulatur Orationes M. Ortuini. Sancte Deus, quomodo creviſtis ita in magnum virum? cum tamen olim fuiſtis bebes ſcholaris meus, ſed nunc eſtis ſuper Magiſtrum, quamvis dicit Scriptura, Non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum. Et ergo quando vidi talem librum, tunc clamavi alta voce: O Ortuine, mirabilis facta eſt ſcientia tua, ex me confortata eſt, & non potero ad eam. Et bene mirabilis, quia nunquam credidi quod poteſtis ſic facere dictamina excellenter & artificialiter ex me, quia de gratia Dei fui reſumptor & inſtructor veſter, & multum glorior ſuper vobis. Confortata eſt bene, quia olim non fuit ita efficax ſcientia veſtra, ſed nunc confortata eſt per inſtinctum Spiritus

tus Sancti, qui illuminavit vos. Et olim (parcatis mihi) non voluiſtis ſtudere, & ſæpe correxi vos, quando non ſciviſtis, mei vel ſui, cujus caſus, & legat legant cujus temporis: & ſæpe dixi ad vos illud metrum: Duræ cervicis es, hæc enim ſapere non vales. Sed nunc poſſetis me inſtruere, & ego non deberem verecundari quod eſſem veſter diſcipulus: & ergo dico, non potero ad eam, ſcilicet pervenire, quia, ut dicit Socrates, quæ ſupra nos nihil ad nos: ſed procedatis ſic, compilando dictamina, & eritis notabilis vir. Vale. Datum Lubeck.

Magiſter Achatius Lampirius, Magiſtro Ortuino Gratio, S. P. D.

VALDE miror, vir honorabilis, quod ſcribitis omnibus ſociis & amicis veſtris Romam verſus, & ſolum mihi non ſcribitis, cùm dixiſtis tamen quod vultis ſcribere mihi. Sed intellexi ab uno, qui venit ex Colonia, quod velitis libenter habere illam artem, de qua dixi vobis ſemel, videlicet ut faciatis quod una mulier maximè amat unum: quamvis jam non ſcripſiſtis mihi, tamen volo mittere vobis, ut poteſtis videre qualiter diligo vos: quia non volo aliquid in ſecreto habere præ vobis, ſed volo vos docere, quæ veteres ſociis nolebant pandere charis. Eſt autem talis ars illa: ſed non debetis aliquem docere, quia ita abſcondo illam, quod non vellem do-

docere fratrem meum, quia plus amo vos quàm fatrem meum. Ergo volo participare vobiſcum, & faciatis ſic: Quando amatis unam mulierem, tunc debetis quærere, quomodo vocatur ipſa, & quomodo vocatur mater ejus: Sed ponamus caſum, quod amatis unam quæ vocatur Barbara, & mater ejus vocatur Elſa, tunc quæratis unum crimen de capite ipſius Barbaræ, & quando habetis illum crinem, debetis eſſe contritus, & confeſſus, vel ad minus dicere confeſſionem generalem. Deinde faciatis unam imaginem de cera virginea, & faciatis legere tres Miſſas deſuper, ligando illum crinem circum collum ipſius. Poſtea uno mane audiatis prius miſſam, deinde accipiatis ollam novam vitreatam cum aqua, & faciatis ignem in una camera clauſa undique, & faciatis fumum de thure, & incendatis unam candelam de cera nova, in qua eſt modicum de candela Paſchali. Deinde dicatis iſtam conjurationem ſuper imaginem: Conjuro te cera per virtutem Dui omnipotentis, per novem choros Angelorum, per virtutem Goſdriel, Boldriarch, Tornab, Liſſiel, Farnach, Pitrax & Starnial, quod velis mihi repræſentare in omni ſubſtantia & corporalitate Barbaram Elſæ, ut obediat mihi in omnibus quæ volo. Poſtea ſcribatis circum caput imaginis hæc nomina cum ſtilo argenteo, Aſtrob † Arnod † Bildrom † Sydra †; Et ſic ponatis imaginem

ginem in ollam & aquam, & ponite ad ignem, & dicatis iſtam conjurationem: Conjuro te Barbara Elſæ, per virtutem Dei omnipotentis, per novem choros Angelorum, per virtutem Goſdriel, Boldriarch, Tornach, Liſſiel, Farnach, Pitrax & Starnial, & per virtutem iſtorum nominum Aſtrob, Arnold, Bildron, Sydra, quod ſtatim incipias amare me ita, quod ſine tradatione velis ad me venire, quia amore langueo. Et tunc ſtatim quando aqua incipiet fieri calida, ſatis eſt, quia ita incipiet vos amare, quod quando non videt vos, ipſa neſcit ubi eſtis. Probatum eſt ſæpe & totiens quotiens. Et debetis mihi credere quod iſta ſcientia eſt valde precioſa. Et ego non darem vobis, niſi amarem vos ita intentionaliter. Ergo vos etiam ſemel debetis mihi participare unum ſecretum. Et ſic valete cum ſanitate veſtra. Datum Romanæ Curiæ.

Frater Otho Flersklirdrius, M. Ortuino Gratio.

DEVOTAM orationem meam, pro ſalute, venerabilis vir, ut ſcribitis mihi, quod omnes nos Theologi debemus agere gratias omnipotenti Deo, quod pro nunc Theologia eſt ita in flore, & ſunt plures docti Theologi in omnibus partibus Almaniæ. Et omnes homines, domini & ſervi, nobiles & ruſtici, faciunt eis magnum honorem, vocantes eos Magiſtros noſtros propter excellenti-

lentiam, & deponunt pileos & bareta ante eos, dicentes: Commendo me egregitudini veſtræ, eximie Domine Magiſter noſter. Et quando unus Magiſter noſter tranſit per ſtratum, tunc omnes honorant eum, ſicut ſi venerit unus Princeps: Et meritò: Quia Mag. noſtri ſunt ſicut Apoſtoli Dei. Sic vos in Epiſtola veſtra ſcribitis mihi magnalia. Sed ego tenebo vobis oppoſitum, dicendo quod bene eſt hoc verum Coloniæ, non autem alibi. Et præcipue hic in patria mea Magiſtri noſtri religioſi habent nullum honorem, & Canonici & Nobilitates multum parvipendunt eos. Sed Seculares bene adhuc habent honorem, & ſunt in reſpectu. Et hoc videtur mihi indignum, quia Religioſi deberent ſemper habere primum locum, quia ſunt magis clericales, & ſemper religioſus, quo ad cœleſtitatem, eſt ſuper ſecularem clericum. Quia religioſi ſunt apti nati ad perſonandum in divinis laudibus ad gloriam Dei, & ſuæ S. Matris Virginis Mariæ ſemper benedictæ, & ad gloriam omnium ſanctorum & ſanctarum martyrum confeſſorum, &c. Ergo videtur mihi magnus error, quod plus honorant homines ſeculares, quàm religioſos. Etiam ſeculares Theologi in partibus ſuperioribus incipiunt eſſe ſuperbi, & ſunt quaſi contra religioſos, cùm tamen ipſi ſunt plus mundiales, & tanto plus remoti à regno cœlorum. Quia vos ſcitis quod Chriſtus dixit: Vos qui

ſecuti eſtis me, ſedebitis ſuper ſedes, judicantes duodecim tribus Iſrael. Sed religioſi reliquerunt patrimonia ſua & omnia bona, & ſunt ſpreti in mundo, ergo ſunt proximi ad regnum cœlorum. Et parcatis mihi, quod ſcribo talia de Theologis ſecularibus, cum vos etiam eſtis unus. Sed eſt aliter Coloniæ, ubi ſunt humiles & reverentiales erga religioſos. Et etiam vos, quoad zeloſitatem, eſtis religioſus, quia dixiſtis mihi ſemel Coloniæ: Domine Otho, ego credo quod adhuc volo fieri Monachus de veſtro Ordine, quia habeo bonam inclinationem. Et ergo ſcribo vobis ſocialiter: Quia diſplicet mihi valde, quod nunc aliqui Theologi ſeculares ſunt ita ſuverbi, ſicut hic Doctor Joannes Reyſs, qui eſt Prædicator in hac civitate in Summo. Ipſe eſt in magno honore, & omnes Canonici & Nobiles valde amant eum quia cit eis bona verba dare. Sed talis Doctor videtur eſſe valde contra religioſos intentionatus. Unus dixit mihi, qui ſæpe fuit cum eo in menſa, quod ipſe omnino tenet unam propriam viam, & neque eſt Albertiſta, neque Scotiſta, neque Occaniſta, neque Thomiſta; ſed quando aliquis interrogat eum, Eximie Domine Doctor, de qua via eſtis? Reſpondet, de via Chriſti, & ipſe ridet quando Doctores Theologiæ appellant ſe Magiſtros noſtros. Etiam non multum tenet de religioſis, dicens quod non oportet induere cappam,

ſed

ſed aliàs enim poſſumus ſalvari, & dicit quod Deus non reſpicit veſtes. Et in hoc videtur mihi eſſe hæreticus, quia eſt irreverentialis erga religioſos & ſanctos patres. Ipſe tenet etiam ſpecialem modum prædicandi, & non facit ſicut alii, novendo ſubtiles quæſtiones, & formando argumenta contra, & ſolvendo poſtea, & eliciendo Corollaria: ſed ſimpliciter procedit. Et ego miror, quod libenter audiant prædicationes ejus, cùm tamen non eſt artificialis prædicator: ego cònſideravi in duob. paſſib. quod non eſt bene intentionatus erga religioſos. Semel quando incepiſtis vos Colonienſes una cum Ordine noſtro univerſaliter iſtam laudabilem contentionem contra Joan. Reuchlin, tunc ego portavi ei unam ſcedulam, in qua erat mandatum contra Joannem Reuchlin, quod liber ſuus deberet comburi, & ipſe debet cogi ad revocationem. Et dixi ei, ſicut mihi commiſſum à Provinciali noſtro: Eximie Domine Magiſter noſter, hic habet eximietas veſtra unum mandatum, quod Reuchlin eſt hæreticus, & liber ejus debet comburi. Ergò velitis publicare ſuper cancellas, & cum hoc rogamus vos, quod velitis ſtare nobiſcum contra prædictum hæreticum. Tunc ipſe legit mandatum, & poſtea dixit: Ego non video, niſi quod eſt mandatum, quod Speculum oculare non debet vendi publicè, uſque ad cognitionem & deciſionem cauſæ. Ego non

intelligo, quod Reuchlin debet dici hæreticus. Reſpondi, quod præſumitur ex quo prohibitum eſt, quod liber ſuus non debet vendi, & rogavi eum, quod vult cauſam noſtram commendare in cancellis. Reſpondit: Permittatis me in pace, ego ſum hîc, quod debeo ſeminare verbum Dei, & non debeo ſcandalizare quenquam. Quia ſcriptum eſt: Qui ſcandolizaverit unum ex minimis iſtis, &c. Et ſic non potui impetrare, quod vellet adjuvare cauſam fidei. In alio paſſu notavi. Quando fuit hîc Frater Jacobus de Ordine noſtro, & ſeminavit indulgentias, quas impetravimus Romæ pro Monaſterio Auguſtenſi, tunc etiam rogavit prædictum Doctorem Reyſs, quod in ambone vellet laudare illas indulgentias, & hortare mulieres & alios, quod darent pecuniam ad ciſtam, quia eſſet bene datum. Sed ipſe permiſit eum dicere quicquid voluit, & tamen non voluit dicere unum verbum de indulgentiis, & Frater Jacobus ſemel dixit ad eum: Ecce vos invidetis nobis, quod debemus colligere pecuniam, & tamen colligemus, etiamſi deberet vobis cor frangi. Et dixit etiam in ambone: Ecce hîc habetis indulgentias, & literas indulgentiales, & quod ſcriptum eſt in illis, eſt ita verum & credendum, ſicut Evangelium. Et quando accipitis illas indulgentias, tunc eſtis ita abſoluti, ſicut ſi Chriſtus met veniſſet, & abſolviſſet vos. Tunc Doctor

ctor Reyſs tenuit oppoſitum dicens: Nihil eſt comparandum cum Evangelio, & qui benè facit, benè vivit. Et ſi aliquis centies acceperit iſtas indulgentias, & non bene vixerit, peribit, nec adjuvabitur per iſtas indulgentias. Sed e contra, ſi quis benè vixerit, vel poſt peccata pœnitentiam egerit, & vitam emendabit, ecce ego prædico ei, quod erit habitator regni cœlorum, nec indigebit ullis aliis auxiliis. Et ſic notavi quod iſte Doct. Reyſs eſt inimicus religioſorum, & videtur etiam mihi quod favet Joan. Reuchlin quamvis neſcio, ergo videtis quid ſit dicendum. Benè concedo, quod Theologi Coloniæ ſunt in magna veneratione, & quod Theologi ſeculares & mundani ſunt in magna unione cum religioſis, ſed hic non eſt ita. Spero tamen, quod quando Reuchlin erit ſuperatus, tunc Theologi gaudebunt invicem, quod præſtet nobis Salvator noſter unigenitur. Amen. Datum Herbipoli.

Petrus de Wormatia, M. Ortuino Gratio, S. P. D.

VIR eximiè, ſecundum quod eſtis mihi naturaliter inclinatus, & multum favetis mihi, ego etiam volo vobis facere poſſibilia. Dixiſtis mihi autem: O Petre, quando venitis Romam, videte an ſunt novi libri, & mittatis mihi aliquos. Ecce habetis unum novum librum, qui eſt hìc impreſſus. Et

quia eſtis Poëta, credo quod poteſtis vos multu ex illo meliorare. Quia audivi hic in audientia ab uno Notario, qui debet eſſe perfectus in tali arte, quòd iſte liber eſt fons Poëtriæ, & autor ejus, qui vocatur Homerus, eſt pater omnium Poetarum, & dixit: quod eſt adhuc alius Homerus in Græco. Tunc dixi: quid mihi cum Græco? Ille Latinus eſt melior; quia volo eum in Almaniam mittere M. Ortuino, qui non curat illas Græcas fantaſias. Et interrogavi eum, quid continetur in tali libro? Reſpondit, quod tractat de quibusdam viris, qui vocantur Græci: qui bellaverunt cum aliis viris, qui vocantur Trojani, quos etiam audivi prius nominare. Eſt iſti Trojani habuerunt unam magnam civitatem, & illi Græci poſuerunt ſe ante civitatem, & jacuerunt ibi bene decem annos: tunc Trojani aliquando exiverunt ad eos, & percuſſerunt ſe realiter cum ipſis, & interfecernnt ſe mirabiliter ad invicem, ita quod totus campus ſanguinavit, & fuit ibi quædam aqua, quæ fuit colorata per ſanguinem, & fuit per totum rubicata, ita quod fluxit ſicut ſi eſſet ſanguis: & clamor audiebatur in cœlo, & unus projecit unum lapidem, quem duodecim viri non poſſent elevare, & unus equus incepit loqui, & prophetizavit, Sed non credo talia, quia videntur mihi impoſſibilia, & tamen neſcio an talis liber eſt multum autenticus. Rogo ſcribatis mihi de eo, & faciatis

ciatis me cognoſcere quod tenetis. Et cum hoc valete. Datum Romæ.

Joannes Gerlambius M. Ortuino Gratio.

SICUT ſcribitur, amicus in neceſſitate probatur, volo etiam videre an adhuc habetis memoriam mei. Et poſſum videre tali medio. Præſentium lator eſt conſangnineus meus, & habet bonum ingenium, & intendit ſtudere in artibus, tunc pater ſuus voluit eum huc facere ad Univerſitatem: & ego diſſuaſi, quia volo quòd ſtudet in via antiquorum, ſicut ego ſtutui. Et rogo, quod mittatis eum vobis eſſe commendatum. Quamvis ego ſum Albertiſta, non curo tamen quòd faciatis eum ad burſam Montis, ubi ſtudent in via Thomæ, quia ille Rector eſt ſuperioriſta & etiam non eſt magna differentia inter Thomiſtas & Albertiſtas, niſi quod Albertiſtæ tenent, quod adjectiva appellant, & quòd corpus mobile eſt ſubjectum in Phyſica. Sed Thomiſtæ tenent, quod adjectiva non appellant, & quod ens mobile eſt ſubjectum in Phyſica. Etiam Albertiſtæ dicunt, quod logica eſt de ſecundis intentionibus in ordine ad primas. Thomiſtæ vero dicunt, quod eſt de primis intenionibus ad ſecundas. Item Albertiſtæ tenent, quod mobile poſitum in vacuo, movetur ſucceſſive. Thomiſtæ dicunt, quod mobile poſitum in vacuo, movetur in inſtanti. Etiam

Albertiſtæ dicunt, quòd Galaxia eſt naturæ cœleſtis. Thomiſtæ dicunt quod Gallaxia eſt naturæ elementaris. Sed non multum refert ſic tenere, dummodo ſit aliquis antiquus, & volo quod iſte juvenis comedat in burſa, & quod teneatis eum ſub rigore, ne currat exterius, quando ſibi placet. Et quando facit aliquem exceſſum, dedit ei diſciplinam. Quia ſcribitur Proverb. 23. Noli ſubtrahere à puero diſciplinam, ſi percuſſeris eum virga, non morietur. Tu virga percuties eum, ad animam ejus de inferno liberabis. Et teneatis eum in conſuetudine, quod ſemper intrat diſputationes burſales, & quod non viſitat lectiones Cæſarii vel aliorum Poëtarum. Gaudeo quod ſcripſiſtis mihi, quod Buſchius non eſt amplius Coloniæ, quia ipſe fuit magnum impedimentum Univerſitatis, ſeducens ſuppoſita cum ſua Poëtria. Sunt hic etiam duo Poëtæ, Eobanus Heſſus, & Petreius Aperbachius, qui ſunt inimici mei, ſed ego non curo eos. Ubicunque vident me, loquuntur de cauſa Joan. Reuchlin, & dant ei rectum, & obloquuntur Theologis: ego autem taceo, quamvis nuper dixi: Joannes Pfefferkorn bene ſcit ei dicere, qualis eſt, & oſtendi eis, librum ipſius, qui intitulatur Defenſio Joannes Pfefferkorn contra famoſas, & ſic abivi. Det Dominus Deus quod ſententia vadat pro vobis, alias iſti Poëtæ facerent nobis

bis magna frivola. Sed habeatis vobis illum juvenem commendatum & valeatis. Datum Erfordiæ.

Magiſter Cunradus Unkenbunck, Magiſtro Ortuino Gratio, S. P. D.

Os habent, & non loquntur: oculos habent, & non videbunt: aures habent, & non audient, Pſalmiſta. Hæc verba poſſunt introduci, & thematizari ad propoſitum meum: M. Ortuinus habet os, & non loquitur, ita ut ſemel diceret alicui Curtiſano, qui tendit Romam, ſalutetis mihi D. Cunradum Unkenbunck. Et habet oculos & non videt, quia ſcripſi ei multas literas, & non reſpondet mihi, quaſi non legens, ſeu videns. Et tertio, habet aures, & non audit, quia commendavi multis ſociis, quando iverunt ad partes, ut ſalutarent eum. Sed ipſe non audivit ſalutationes meas, quia non reſpondit illis. Ergo peccatis valde, quia ego amo vos: & ergo debetis me iterum amare. Sed non facitis, quia vos ſcribitis mihi nihil: vellem libenter quod ſæpiſſime ſcriberetis mihi, quia quando lego literas veſtras, lætificant me in corde intus. Attamen intellexi quod habetis paucos auditores, & eſt querela veſtra, quod Buſchius & Cæſarius trahunt vobis ſcholares & ſuppoſita abinde, cum tamen ipſi non ſciunt ita exponere Poëtas allegori-

ce, ſicut vos, & ſuperallegare Sacram Scripturam. Credo quod diabolus eſt in illis Poëtis. Ipſi deſtruunt omnes Univerſitates & audivi ab uno antiquo Magiſtro Lipſenſi, qui fuit Magiſter 36. annorum, & dixit mihi, quando ipſe fuiſſet juvenis, tunc illa Univerſitas bene ſtetiſſet: quia in viginti milliaribus nullus Poëta fuiſſet. Et dixit etiam, quod tunc ſuppoſita diligenter compleverunt lectiones ſuas formales & materiales, ſeu burſales; & fuit magnum ſcandalum, quod aliquis ſtudens iret in platea, & non haberet Petrum Hiſpanum, aut prava Logicalia ſuc brachio. Et ſi fuerunt Grammatici, tunc portabant partes Alexandri, vel Vade mecum, vel Exercitium puerorum, aut Opus minus, aut Dicta Joan. Sinthen. Et in ſcholis advertebant diligenter, & habuerunt in honore Magiſtros artium, & quando viderunt unum Magiſtrum, tunc fuerunt perterriti quaſi viderent unum Diabolum. Et dixi etiam, quod pro tunc quater in anno promovebantur Bacculaurii, & ſemper pro una vice ſunt ſexaginta aut quinquaginta. Et illo tempore Univerſitas illa fuit multum in flore, & quando unus ſtetit per annum cum dimidio, fuit promotus in Bacculaurium, & per tres annos aut duos cum dimidio in Magiſtrum: & ſic parentes eorum fuerunt contenti, & libenter expoſuerunt pecunias. Quia videbant, quod filii ſui venerunt ad honores.

Sed

Sed nunc ſuppoſita volunt audire Virgilium & Plinium, & alios novos autores, & licet audiunt per quinque annos, tamen non promoventur. Et ſic quando revertunt in patriam, dicunt eis parentes: Quid es? Reſpondent, quod ſunt nihil, ſed ſtuduerunt in Poëſi. Tunc parentes non ſciunt, quid eſt. Et quando vident quod non ſunt Grammatici, tunc ſunt malè contenti ſuper illam Univerſitatem, & pœnitent de pecunia, & dicunt poſtea aliis: Non mittatis filios veſtros ad Univerſitatem, quia nihil ſtudent, truſantes in plateis per noctem, & eſt inutilis pecunia quæ datur ad ſtudium. Et dixit mihi amplius talis Magiſter, quod tempore ſuo fuerunt duo millia ſtudentes in Lyptzick, & Erfordiæ totidem; & Viennæ, quatuor millia, & Coloniæ etiam tot, & ſic de aliis. Nunc autem in omnibus Univerſitatibus non ſunt tot ſuppoſita, ſicut tunc in una, aut duabus. Et Magiſteri Lipſenſes nunc valde conqueruntur de paucitate ſuppoſitorum, quia Poëtæ faciunt eis damnum. Et quando parentes mittunt filios ſuos in Burſas & Collegia, non volunt ibi manere, ſed vadunt ad Poëtas, & ſtudent nequitias. Et dixit mihi, quod ipſe Liptzick olim habuit quadraginta domicellos, & quando ivit in Eccleſiam, vel ad forum, vel ſpatiatum in Rubetum, tunc iverunt poſt eum. Et fuit tunc magnus exceſſus ſtudere in Poëtria. Et quando ùnus con-

confitebatur in confeſſione, quod occultè audivit Virgilium ab uno Bacculaurio, tunc Sacerdos inponebat ei magnam pœnitentiam, videlicet, jejunare ſingulis ſextis feriis, vel orare quotidie ſeptem Pſalmos pœnitentiales & juravit mihi in conſcientia ſua, quod vidit quod unus magiſtrandus fuit rejectus, quia unus de examinatoribus ſemel in die feſto vidit ipſum legere in Terentio: utinam adhuc ſtaret ita in Univerſitatibus, tunc etiam ego non vellem ita ſervire hîc in Curia. Quia quid debemus facere in Univerſitatibus? Nos non habemus proficuitatem, quia ſocii non volunt amplius ſtare in burſis vel ſub Magiſtris: & quando ſunt viginti ſtudentes, vix unus intendit procedere ad gradus, ſed omnes alii volunt ſtudere in humanitate, Et quando unus Magiſter legit, tunc non habet auditores, quia Poëtæ in reſumptionibus ſuis habent tot auditores, quod eſt mirabile. Sic omnes Univerſitates per totam Almaniam minorantur. Ergo debemus Deum orare, quod moriantur omnes Poëtæ, quia expedit vobis ut unus moriatur, &c. Id eſt, ut Poëtæ, quorum ſunt pauci in qualibet Univerſitate, moriantur potius, quàm tot Univerſitates pereant. Vos autem ſcribite mihi poſthac, vel faciam unam longam querelam de negligentiis veſtris commiſſis. Valete. Datum Romæ.

Fra-

Frater Benedictus de Scotia, M. Ortuino Gratio.

FRATERNALI & affectuoſa dilectione ſalutis loco præmiſſa, notum facio vobis, ſicut petitis, quod Epiſtola veſtra eſt mihi præſentata in feſto S. Michaëlis, & volo reſpondere ad proximas veſtras articulariter. Primò quæritis, quare nos Fratres Prædicatores cantamus groſſiori voce, quàm alii Religioſi. Dico, quod non ob aliam rationem puto, niſi quod ſcribitur Eſa. 59. Rugiemus quaſi urſi omnes, & quaſi columbæ gememus. Et propterea credo, quod S. Dominicus voluit implere iſtam Prophetiam. Secundo quæritis, quod teneo, an S. Thomas, vel S. Dominicus eſt ſanctior. Dico quod ſunt variæ opiniones, & Doctores Ordinis noſtri variis modis diſputant: aliqui tenent quod S. Dominicus eſt ſanctior, merito vitæ, ſed non merito doctrinæ; & per contrarium, S. Thomas eſt ſanctior, merito doctrinæ, non merito vitæ. Alii putant quod ſimpliciter S. Dominicus eſt ſanctior, & probant duabus rationibus. Prima eſt, quia S. Dominicus eſt ſanctior Ordinis noſtri, & ſic S. Thomas, qui eſt de illo Ordine fuit ejus diſcipulus. Sed non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum. Ergo. Secunda eſt, quia doctrina non habet prærogativam ad vitam & geſta: & ergo, licet S. Thomas fuit doctior quam S. Dominicus, tamen non propterea etiam eſt ſanctior. Alii volunt

quod

quod ſimpliciter S. Thomas eſt ſanctior, quia non eſt alius Doctor inter omnes ſanctos, qui appellatur Doctor ſanctus, præterquam S. Thomas. Et ergo ſicut Ariſtoteles appellatur Philoſophus, & Paulus Apoſtolus, ſic & S. Thomas propter eminentiam vocatur ſanctus. Et ergo non ſolum in doctrina, ſed etiam in ſanctitate eſt major quàm S. Dominicus. Reſpondetur, quod S. Thomas vocatur ſanctus, non quod eſt ſanctior omnibus aliis ſanctis ſimpliciter, ſed tantum inter ſanctos Doctores eſt ſanctior. Et ſic non eſt ſanctior quàm S. Dominicus, quod etiam dixit mihi unus antiquus de Ordine noſtro: quod vult mihi oſtendere in uno libro veteriſſimo, quod prohibitum eſt diſputare de ſuperioritate inter iſtos duos ſanctos. Et ergo relinquo hanc quæſtionem, & non volo eam decidere. Tertiò quæritis, an etiam puto quod Joannes Pfefferkorn perſeverabit in Fide Chriſtiana? Reſpondeo quod per Deum neſcio quid debeo dicere, quia eſt valde periculoſum. Vos bene ſcitis illud exemplum ad ſanctum Andream Coloniæ: qualiter unus Decanus ejuſdem Eccleſiæ Judæus baptizatus diutiſſimè manſit in Fide Chriſtiana, & vixit rectiſſimè. Sed poſtea in articulo mortis juſſit ſibi portare unum leporem & canem, & miſit eos currere, tunc ſtatim canis apprehendit leporem. Tunc iterum juſſit currere unum cattum & murem,

&

& cattus apprehendit murem, & dixit multis circumſtantibus: Videtis quod iſta animalia non dimittunt naturam ſuam. Sic etiam Judæus nunquam dimittit fidem ſuam, ergo etiam hodie volo mori, ſicut bonus Judæus, & mortuus eſt. Tunc cives Colonienſes, ad memoriam facti illius, fecerunt has æreas imagines, quæ adhuc ſunt ſuper murum ante Cimiterium. Item audivi de alio, qui ſimiliter in articulo mortis conſtitutus, juſſit ſibi portare unum lapidem magnum, & ponere eum in olla cum aqua, & ponere ad ignem ad coquendum, & ſtetit bene tres dies apud ignem, tunc quæſivit an eſſet coctus? Reſponderunt quod non, quia non eſt poſſibile quod unus lapis deberet coqui. Tunc reſpondit ipſe: Sicut iſte lapis nunquam fit mollis apud ignem, ita etiam nunquam aliquis Judæus fit recte Chriſtianus. Sed faciunt hoc propter lucrum, vel propter timorem, vel propterea quod poſſint facere unam proditionem. Et ego hodie volo mori ſicut fidelis Judæus. Ergo per Deum, Magiſter Ortuine, timendum eſt valde de Joan. Pfefferkorn, quamvis ſpero quod Dominus Deus dabit ei ſpecialem gratiam, & conſervabit eum in fide, & non debemus utique ſemper dicere, quod pro certo ſemper manebit Chriſtianus, propter Joan. Reuchlin & ſuos adhærentes. Quartò interrogatis quid teneo de propriis nominibus, an

carent

carent in plurali numero, ſicut tenent antiqui Grammatici, Alexander & alii; an vero habent pluralem, ſicut opinantur moderni, & novi, ut Diomedes & Priſcianus? Reſpondeo, quod dicendum eſt, quod propria careant plurali, in quantum propria. Sed aliquando tamen declinantur in plurali, & tunc debent exponi per appellativa, ut duo Jacobi, id eſt duo Apoſtoli, qui fuerunt nominati Jacobus; duo Catones, id eſt, duo Reges vel ſapientes Senatores Romani, vocati taliter; tres Mariæ, id eſt, tres mulieres habentes tale nomen. Reſpondi vobis pro poſſe meo: Si ſcirem melius, etiam melius reſpondebo vobis, & ergo accipiatis in bonam partem. Et ſalutate mihi plurimum Magiſtrum noſtrum Arnoldum de Tungaris, præceptorem ſingulariſſimum, & valete. D.S.

Joannes Kalb, Magiſtro Ortuino Gratio.

SALUTEM amicabilem. Honorabilis Domine, Venerabilis Domine Magiſter: ſciatis quòd miror valde, quomodo ſic poteſtis me tribulare, ſcribendo mihi ſemper: Scribatis mihi tamen aliquid novi. Et ſemper vultis ſcire novalia, cum tamen ego habeo alia ad agendum. Et ergo non poſſum multum curare de novitatibus, quia oportet me currere hincinde, & ſollicitare, ſi non volo perdere ſententiam, & venire de beneficio illo.

Johannes Kalb.

illo. Sed tamen ſi vultis eſſe contentus, tunc ſemel volo ſcribere vobis, ita quòd poſtea permittatis me in pace cum novitatibus. Vos benè audiviſtis qualiter Papa habuit unum magnum animal, quod vocatum fuit Elephas, & habuit ipſum in magno honore, & valde amavit illud. Nunc igitur debetis ſcire, quod tale animal eſt mortuum, Et quando fuit infirmum, tunc Papa fuit in magna triſtitia, & vocavit Medicos plures, & dixit eis: Si eſt poſſibile, ſanate mihi Elephas. Tunc fecerunt magnam diligentiam, & viderunt ei urinam, & dederunt ei unam purgationem, quæ conſtat quinque centum aureos: ſed tamen non potuerunt Elephas facere merdare, & ſic eſt mortuum, & Papa dolet multum ſuper Elephas. Et dicunt, quòd daret mille ducatos pro Elephas. Quia fuit mirabile animal, habens longum roſtrum in magna quantitate. Et quando vidit Papam, tunc geniculavit ei, & dixit cum terribili voce, bar, bar, bar. Et credo quòd non eſt ſimile animal in mundo. Dicunt quòd Rex Franciæ & Rex Carolus fecerunt pacem ad multos annos, & juraverunt invicem. Sed videtur aliquibus, quòd talis pax eſt cauteloſa, & non durabit diu. Ego neſcio quomodo eſt, etiam non multum curo. Quia quando venio iterum ad Almaniam, tunc ibo ad Paſtoriam meam, & habebo bonos dies. Quia habeo ibi multas aucas, & galli-

nas, & annetas, & poſſum habere in domo mea quinque vel ſex vaccas, quæ dabunt mihi lac, quod facio caſeos & butirum. Quia volo habere Cocam, quæ facit mihi talia, & debet eſſe antiqua. Quia ſi eſſet juvenis, tunc faceret mihi tentationes carnis, ita quod poſſum peccare. Ipſa etiam debet mihi nere, quia emam ei linum. Et volo habere duos vel tres porcos, & volo eos impiguare, quod faciunt mihi bonum lardum. Quia ante omnia volo in domo mea habere bona coqualia. Etiam volo ſemel mactare unum taurum, & dimidium volo vendere ruſticis, & dimidium volo ſuſpendere in fumo. Et retro domum habeo hortum, ubi volo ſeminare allium, cœpas, petroſilium, & volo habere olera & rapas, & alia. Et ego volo in hyeme ſedere in ſtuba mea, & ſtudere, quod poſſim ruſticis prædicare in ſermonibus Parati vel Diſcipuli, vel etiam in Biblia, ita quod ero habituatus ad prædicandum. Et in æſtate volo ire piſcatum, vel laborare in horto, & non volo curare de bellis, quia volo eſſe pro me, & dicere orationes meas, & legere miſſas, & non curare iſta mundana negotia, quæ afferunt perditionem animæ. Valete. Datum Romanæ Curiæ.

Philip-

Philippus Sartoris de Erfordia, Magiſter Ortuino Gratio.

SALUTES venerabiliter optandas honorabilitati veſtræ, venerabilis Domine Magiſter, ſicut nuper ſcripſiſtis mihi, quod quidam Poëta in Almania, dictus Eraſmus Roterodamus, componit multos libros, & præcipuè compoſuit unam Epiſtolam ad Papam, in qua commendavit Joan. Reuchlin. Sciatis quod vidi illam Epiſtolam, ſed adhuc vidi unum alium librum magnum, qui intitulatur Novum Teſtamentum, & miſit illum librum ad Papam, ſed ſpero quod non fiet. Quia Magiſtri Sacri Palatii, qui eſt vir notabilis, & magnæ reputationis, dixit, quod vult probare quod Eraſmus ille eſt hæreticus, quia in quibusdam paſſibus reprehendit Doctorem ſanctum, & nihil tenet de Theologis. Et cum hoc ſcripſit unam materiam, quæ vocatur Moria Eraſmi, quæ habet multas propoſitiones ſcandalizativas, & parum reverentiales, & quando continet apertas blaſphemias. Quapropter Parrhiſienſes volunt comburere talem librum. Ergo etiam non credo, quod Papa authenticabit illum magnum librum. Etiam Magiſter noſter Jacobus de alta platea eſt in bona ſperantia. Heri invitavit me ad collationem, & dixit mihi veraciter, quod Cardinalis dixit ſibi, quod debet habere ſententiam pro ſe. Sed Joan. Wick, qui eſt Procurator Joan. Reuchlin, facit ei

magnam inſtantiam: ego ſemel affui, quod Magiſter noſter Jacobus dixit ad eum: Ecce tu jam es contra me, & credas mihi firmiter, ſi habuero victoriam, ego tribulabo te ita, quod in tota Almania non eris ſecurus. Et iterum dixit ad eum, ego ſcio quod Reuchlin non habet tibi dare pecuniam, & tu es ita temerarius, quod vis tibi totum Ordinem ad inimicitiam facere. Poſtea eſt unus alius, ſcilicet Doctor Martinus Groningen, qui debet transferre Speculum oculare. Ego intellexi quod Magiſter noſter Jacobus dabit ei centum ducatos in occulto, quod falſificavit Speculum oculare: & ſi faciet, tunc eritis victores. Et ſpero quod ille Doctor faciet. De talibus quicquid ſcitis, debetis mihi ſcribere. Valete. Ex Roma.

Magiſter Agolphus Clingeſor, Magiſtro Ortuino Gratio.

SICUT nuper intellexiſtis de me, quod ſolent hîc mecum diſputare de Joan. Reuchlin in cauſa fidei: Sciatis, quod poſtquam miſiſtis mihi illum librum Joannis Pfefferkorn, qui intitulatur Defenſio Joannis Pfefferkorn contra famoſas, tunc ivi ad quendam, qui ſemper tenet mihi oppoſitum, & oſtendi ei in illo libro circa finem O ii. ubi ſcribitur: ante viginti annos, ſi bene memini, nobis Coloniæ à Joanne Lichtenberger, ſive

ſive peregrino Ruth, heremita, (cujus prognoſtica Moguntiæ tam latinè quàm teutonicè impreſſa ſunt) vaticinata fuiſſe. Sic enim ſcribit folio 16. Attendite, ô vos Philoſophi Colonienſes, ne lupi rapaces introeant in ovile veſtrum. Nam temporibus veſtris exurgent nova & inaudita in Eccleſiis veſtris, quæ Almipotens avertat. Cùm ille legiſſet, ſtetit modicum, & penſavit, deinde dixit: Ego miror ſtultitiam Theologorum, Creditis quod omnes homines ſunt pueri, quod poſſetis eis perſuadere talia? Sed quia Theologi Colonienſes volunt ita ſubtiles videri, ego oſtendam vobis unam prophetiam Joannis Reuchlin, quæ magis erit ad propoſitum, & poſtea demonſtrabo etiam illam prophetiam, quam illi ponunt, quod eſt pro Reuchlin, & non contra eum. Videatis igitur Sophoniæ 1. ubi Propheta ſic dicit: Et erit in tempore illo, ſcrutabor Hieruſalem in lucernis, & viſitabo ſuper defixos in fecibus ſuis, qui dicunt in cordibus ſuis, &c. Nunc quia vos Colonienſes prætenditis Scripturas trahere ad placitum veſtrum, audiatis quomodo etiam ego poſſum exponere verba Prophetæ. Dicit ergo Dominus per os Prophetæ: Et erit in die illa, ſcrutabor Hieruſalem, id eſt, viſitabo Eccleſiam meam, cogitans reformare eam, tollere errores, ſi ſunt aliqui in ea: hoc faciam in lucernis, i. e. meditantibus doctiſſimis viris, ſicut ſunt in Almania

Eraſmus Roterodamus, Joannes Reuchlin, & Mutianus Ruffus, & alii: & viſitabo ſuper viros, id eſt, Theologos: defixos, id eſt, obſtinaciter induratos: in fecibus ſuis, id eſt, in quadam ſordida, & tenebricoſa, & inepta Theologia, quàm ante pauca ſecula uſurpaverunt ſibi, relinquentes illos antiquos & literatos Theologos, qui in vera luce Scripturarum ambulaverunt. Ipſi autem non ſciunt neque Latinas, neque Græcas, neque Hebraicas literas, ut poſſent Scripturas intelligere. Et ergo relicta vera & originali Theologia, nihil amplius faciunt, niſi quod diſputant, & argumentantur, & movent inutiles quæſtiones. Et iſta faciendo, dicunt ſe defendere Fidem Catholicam, cùm tamen neminem apud ſe habeant, qui pugnat contra fidem: & ſic inutiliter perdunt tempora, & non conferunt aliquam utilitatem in Eccleſia Dei. Sed ſi diſputationes eorum haberent aliquam utilitatem, tunc poſſent illam vertere ad commodum Eccleſiæ Fidei Catholicæ, eundo per mundum, & prædicare verbum Dei, ſicut Apoſtoli, & diſputare contra Græcos, quod redeant in unionem in Eccleſia Romana. Vel ſi non vellent longe abire, ſaltem irent in Boemiam, concludentes illam gentem cum argumentis & ſyllogiſmis ſuis. Sed hoc non faciunt. Verum ibi diſputant, ubi non eſt opus. Ergo viſitabit eos Dominus, & mittet quoſdam alios Doctores, Græce,

ce, Latinè, & Hebraicè doctos, qui ejectis illis fecibus, id eſt, ablatis illis ineptis cavillationibus, & adulterinis Theologis, & obſcuris commentationibus, adducent lucernas ſuas, & illuſtrabunt Scripturas, & reſtituent nobis antiquam, & veram Theologiam, ſicut nuper ille prænominatus Eraſmus emendavit libros ſancti Hieronimi, & fecit eos imprimi. Etiam emendavit Novum Teſtamentum, quod ego credo eſſe majori utilitati, quàm ſi viginti millia Scotiſtæ vel Thomiſtæ centum annos diſputarent de Ente & Eſſentia. Poſtquam dixit talia, reſpondi ego: Cuſtodiat me Dominus Deus, quid audio? Vos de facto eſtis excommunicatus, & volui abire ab eo: tunc tenuit me, dicens: Audiatis tamen finem. Reſpondi: Nolo audire finem. Tunc dixit: Audiatis ergo ſolum, quomodo exponam prophetam, & cogitavi mecum, quod volo audire, quia nihil nocet audire unum excommunicatum, dummodo aliquis non bibit vel comedit ſecum. Tunc incepit ſic: Attendite, ô vos Philoſophi Colonienſes. Non dixit Theologi, ſed Philoſophi. Quia Theologia Colonienſium potius eſt Philoſophia, item Ars Sophiſtica, quàm Theologia dicenda: quia nihil aliud eſt, quàm garrulitas diabolica, & inanis loquacitas. Ne lupi rapaces, ſcilicet Jacobus de Hochſtrate, Arnoldus de Tungaris & ſimiles, quia falſitate & fraudibus ſuis violenter & ferociter

invadunt innocentes oves, quales ſunt & fuerunt Petrus Ravenna, & Joannes Reuchlin, volentes eos declarare hæreticos, propter doctrinam & laudem ſuam, cui ipſi ivident. Et quia vident quod ipſi non poſſunt talia efficere, qualia iſti doctiſſimi viri, ergo vellent libenter perdere eos. Hic ſunt igitur lupi rapaces, qui inſidiantur famæ ac vitæ innocentem. Et ſic per ſeptem jam annos rapuerunt & tractaverunt hinc inde miſerum ſenem Joannem Reuchlin. Et niſi omnipotens Deus avertiſſet illud malum, omnino devoraſſent eum. Et non poteſt exponi, quod Reuchlin ſit ille lupus rapax. Quia in tota ſua vita neminem rapuit, id eſt, neminem falſo accuſavit, vel contra vitam vel famam ejus, vel ſcripſit egit. Sed attendatis, quid ſonant ſequentia verba: Introivit in ovile veſtrum. Quia ille bonus Reuchlin nunquam intravit ſtudium Colonienſe. Imò nunquam habuit curam de Theologis Colonienſibus vel Eccleſia Colonienſi. Sed habuit alia agere, majoris utilitatis. Ergo ipſe non poteſt dici unus ex illis lupis rapacibus, de quibus Lichtenberger ſentit, qui debet eſſe ex ovili Colonienſi. Conſequenter. Nam temporibus veſtris exurgent nova & inaudita, quæ neque oculus vidit, neque auris audivit, neque in cor hominis deſcendit, quod ita doctus & probus vir, qui tam multis profuit, & nemini unquam nocuit, in ſum-

ſumma ſenectute ſua debet ita crudeliter & perfidè vexari,& conturbari,& perſecutionem pati. Et ergo ſequitur in Eccleſiis veſtris, Quapropter non poteſt de Reuchlin allegari, quia ipſe benigniſſime vivit extra Eccleſiam Colonienſem, ſcilicet in Epiſcopatu Conſtantienſi. Et ſic ſpero quod venient canes, id eſt, fideles cuſtodes ovium, qui ſine invidia & malevolentia humiliter & fideliter paſcent oves Chriſti, id eſt, populum Chriſtianum, & dilacerabunt illos lupos, qui vaſtaverunt ovile Dei; & purgabunt Eccleſiam Dei, id eſt, ejicient illos ſordidos & feculentos Theologos, qui nihil ſciunt, & omnia ſcire prætendunt. Poſtquam talia dixit, receſſi ab eo, & juravi ad ſancti ſanctorum, quod volo ſcribere ad Colonienſes. Peto ergo humiliter, quod velitis iſta dicere Magiſtris noſtris & Joan. Pfefferkorn, qui eſt quaſi Scriptor Colonienſis, & ſcit mirabiliter componere, ut bene vexet eos ſcriptis ſuis. Ille qui dixit iſta, eſt natus ex Perlin: ſi vultis nomen ejus ſcire, tunc ſcribatis mihi, & dicam vobis: ipſe ſtetit Bononiæ, ubi fuit bene caſtigatus, ſed tamen adhuc loquitur contra Theologos, & eſt male Chriſtianus, & manet in parvitate ſua, & ergo morietur in gehenna, à qua Dominus Deus conſervet vos, & Theologos, & Fratres Prædicatores, per omnia ſecula ſeculorum, Amen. Datum Francofordiæ apud Oderam.

Joannes Helferich Latine Jupiter: Magiſtro Ortuino.

SALUTEM cum humillima commendatione ſui: Venerabilis Domine Magiſter, ſicut ſcribitis mihi, quòd habetis admirationem abinde, quòd voco me Juppiter. Sciatis quòd quando ſteti Viennæ, tunc audivi lectiones in Poëtria, & fuit ibi quidam juvenis Poëta, qui fuit diſcipulus Conradi Celtis, & vocatur Georgius Sibutus: ipſe fuit ſocius meus, & ſemper fuimus unà. Et dixit mihi: Tu debes vocari Juppiter, quia Juppiter Latinè eſt idem quod Helferich Teutonice, & ſic vocant me nunc Juppiter. Sed ille Poeta nunc eſt Wittenberck, ibi accepit unam antiquam vetulam, quæ vixit annis ſeptuaginta octo, vel paulo plus. Ego fui ſemel in domo ejus, quando ambulavi ex Pruſſia, tunc illa vetula ſedit retrò fornacem. Tunc dixi ei: Eſt iſta mater veſtra? Reſpondit, non, ſed eſt fœmina & uxor mea. Et dixi ei: Quare ſumpſiſtis ita antiquam vetulam? Reſpondit, quod eſt adhuc bona in fornicatione. Et etiam habet multum pecuniæ, & ſcit facere bonam cereviſiam: & poſtea vendit eam, & colligit pecuniam. Tunc dixi: Bene feciſtis. Et interrogavi, quomodo vocatur fœmina veſtra? Reſpondit, & ego voco eam Catinna mea, Lesbia mea, & Cynthia mea. Sed tranſeant illa. Scribitis, quod videtur vobis quod ſtatim erit

erit extremum judicium: quia mundus ita nunc eſt pejoratus, quod non eſt poſſibile quod poteſt amplius pejorari, & homines habent ſic malos geſtus, quod eſt mirabile. Quia juvenes volunt ſe æquiparare ſenibus, & diſcipuli Magiſtris, & Juriſtæ Theologis, & eſt magna confuſio, & ſurgunt multi Heretici & Pſeudochriſtiani, Joann. Reuchlin, Eraſmus Roterodamus, Bilibaldus, neſcio quis & Ulricus Huttenus, Hermannus Buſchius, Jacobus Wimphelingus, qui ſcripſit contra Auguſtinenſes, & Sebaſtianus Brant, qui ſcripſit contra Prædicatores, (quod ſit Deo conquæſtum) & temerariè vituperat eos. Et ſic multa ſcandala ſurgunt in fide, & benè credo vobis, quia legi quod talia debent immediate præcedere extremum judicium. Sed adhuc volo ſignificare vobis, quod audivi, & dictum eſt mihi veraciter ab uno Religioſo Patre, quod dicitur pro certo, quod Antichriſtus eſt natus, ſed eſt adhuc parvus. Etiam dixit, quod facta eſt quædam revelatio cuidam Ordinis Carthuſienſium, qui quando ſemel dormivit in cella ſua, audivit unam vocem de cœlo dicentem: Peribit mundus, peribit mundus, peribit mundus. Tunc ille Religioſus timuit, & voluit aliquid dicere, ſed occultè fecit orationes ſuas contra tentationem diaboli. Tunc incepit iterum clamare vox illa, & etiam tertiò incepit. Tunc ipſe intelligens in ſpiritu quod eſſet vox Domini,

mini, reſpondit: Domine qua re? Reſpondit vox illa: Propter peccata ſua. Tunc iterum dixit Religioſus: Domine quando? Reſpondit vox illa: Adhuc in decem annis, propterea timeo valde. Et quando ambulavi per Bononiam, audivi quod ibi eſt unus civis, qui habet ſpiritum, qui vocatur Rilla, & ille ſpiritus mirabilia dicit ei de Rege Franciæ, & Imperatore, & Papa, & de fine Mundi. Ego legi prophetias ejus. Sic ſcripſi vobis qui ego ſcio. Cum hoc ſitit commendatus Domine Deo. D. K. L.

Henricus Schluntz, M. Ortuino Gratio.

AMICITIAM & ſervitutem dominationi veſtræ à parte ante ſemper, & quicquid poſſum pro dominatione veſtra hîc & ubique, & in omnibus locis, & honeſtis: Venerabilis Domine Magiſter, mitto dominationi veſtræ hîc unum notabilem & multum proficualem librum, & videtur mihi quòd talis liber eſt compoſitus multum artificialiter, habens in ſe propoſitiones valde magiſtrales, & vocatur Rationale Divinorum: ego emi hîc, quando fui in nundina, & dixi: Iſte liber eſt pro Magiſtro Ortuino, laudetur Deus quod inveni eum: quia volo ei mittere, ſicut ipſe nuper miſit mihi librum Joannis Pfefferkorn, qui intitulatur Defenſio Joannis Pfefferkorn contra famoſas, quem talis vir compoſuit intentionaliter Defenſorium Sacræ Fidei contra Catholicæ Joan. Reuchlin

lin, & ſequaces, dando eis bonas ſcommas. Sed poſſetis dicere: Quare talis mittit mihi talem librum? Credit quòd non met habeo libros ſatis? Reſpondeo, quod non facio propter. Et quando putatis quod miſi vobis talem librum propterea, tunc faciatis mihi ininjuriam, quia feci cum bona opinione. Et non debetis credere quod parvipendo vos quòd habetis paucos libros quia ſcio quod habetis multos libros. Quia vidi bene, quando fui in ſtuffa veſtra Coloniæ, quod habuiſtis multos libros in magna & in parva forma, & aliqui fuerunt ligati in aſſeribus, aliqui in Bergamenibus, & aliqui fuerunt per totum cum corio rubeo, & viridi, & nigro: aliqui pro dimidio ſupertracti, & vos ſediſtis habens flabellum in manu ad purgandum pulveres abinde. Tunc ego dixi: Magiſter Ortuine, vos per Deos habetis multos pulchros libros, & tenetis eos in magno honore. Tunc dixiſtis mihi: quòd ita debeo cognoſcere, quando aliquis eſt doctus vel non. Quia qui honorat libros, honorat etiam ſcientias. Et è contrà qui non honorat libros, etiam non honorat ſcientias. Et tenui in corde meo tale dogma, & tenebo per omnia ſecula ſeculorum, Amen. Datum in Nurnberga.

Joannes Schluntzig, M. Ortuino Gratio.

SCRIPSISTIS mihi noviter unam literam valde vituperativam, & criminatis me quod

quod non ſcribo vobis, quomodo ſtat in cauſa fidei cum Joanne Reuchlin. Et quando legi illam literam, fui valde iratus & dixi: Quare ſcribit mihi talia? cùm ego ſcripſi ei duas literas, & non eſt adhuc medius annus. Sed nuncii non præſentaverunt ſibi: quid ego poſſum facere? Et debetis mihi firmiter credere, quòd ſcripſi vobis ſingulariter & articulatim, quicquid ſcivi. Sed eſt bene poſſibile quod nuncii non præſentant vobis. Et præcipue ſcripſi vobis, quod quando equitavi ex Florentia verſus Romam, tunc in via inveni reverendum Patrem, Fratrem Jocobum de Hochſtrate, Magiſt. noſt. & hæret. prat. Inquiſ. venientem ex Florentia, ubi impetravit aliquid in cauſa veſtra per Regem Franciæ. Tunc detracto pileo meo, dixi: Pater reverende eſtis, vel non eſtis? Tunc reſpondit: Ego ſum qui ſum. Tunc dixi: Vos eſtis Dominus meus Magiſter noſter Jacobus de alta platea, Inquiſitor hæret. pravit. Reſpondit: Sum utique. Et dedi ei manum dicens: O Deus, quomodo venit quod inceditis per pedes? Eſt ſcandalum, quòd talis vir debet pedibus ſuis ambulare per merdam & per lutum. Reſpondit ipſe, hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini venimus. Dixi ei: Sed nunc eſt magna pluvia & frigus. Tunc levavit manus ſuas ad cœlum, dicens: Rorate cœli deſuper, & nubes pluant juſtum.

Et

Et cogitavi mecum, ô Deus non eſt magna miſeria, quod talis Magiſter noſter debet habere malam fortunam, ante duos annos ego vidi eum venire Romam cum tribus equis, & nunc vadit per pedes? Et dixi ei: Vultis equum meum? Reſpondit ipſe metrice: Qui dare vult aliis, non debet dicere vultis. Tunc dixi: Per Deum eximie Domine, ego habeo unam vacantiam, & propterea oportet me velociter ire, aliàs vellem vobis dare equum meum, & ſic dereliqui eum. Ecce nunc ſcitis quomodo ſtat, & videtur quòd ille Magiſter noſter eſt in magna miſeria, propterea procuretis ei pecuniam, vel cauſa male ſtabit. Quia Procurator Joannes Reuchlin, Joannes von der Wick, facit maximam diligentiam, & currit & recurrit. Et nuper impoſuit quædam ſcripta contra Magiſtrum noſtrum Jacobum, ita ſcandaloſa, quod ego miror quod Deus non aperte plagat eum. Ipſe etiam nuper vituperavit præfatum Magiſtrum noſtrum in faciem, dicens; Ego efficiam auxilio veritatis, quod tu morieris in ſcandalo, & miſeria, & triſtitia, & Joannes Reuchlin triumphabit, & omnes Theologi debent hoc videre, etiamſi deberent rumpi: & ſic vides, quod iſte prædictus Joannes de Wick prætendit eſſe inimicus omnium Theologorum, & eſt homo valde audax, & eſt ita temerarius, quantum eſt poſſibile. Ego audivi à Magiſtro noſtro

ſtro Jacobo, quod dixit: Niſi fuiſſet iſte, ego habuiſſem ſententiam pro me ſtatim, quando veni Romam, & eſt verum quia etiam ab aliis audivi, quod quando Magiſter noſter Jacobus primum venit ad Romanam Curiam, tunc fuit ita terribilis, quod omnes Curtiſani timuerunt eum. Et nullus Procurator voluit eſſe pro Joanne Reuchlin, quia timuerunt talem Magiſtrum noſtrum, & Jocobum de Queſtenberck, qui eſt etiam amicus Reuchlin, quæſivit per totam Romam invenire unum Procuratorem, & non potuit invenire; quia omnes dixerunt, quod vellent ei in aliis complacere, ſed in negotio fidei timerent, ne Magiſter noſter Jacobus inquireret eos ad ignem. Iſtic ſic ſtantibus venit ille Doctor (ſic eſt dignus) Joan. de Wick, & dixit ad Jacobum de Queſtenberg: Ego ſum paratus offerre me contra furorem illius Monachi. Tunc Magiſter noſter Jacobus apertè minavit ei, dicens: Ego volo facere quod pœnitebit te, quod unquam dixiſti unum verbum pro Reuchlin. Et audivi ab ore ejus tunc temporis, quod dixit: Quando haberet ſententiam contra Reuchlin, tunc ſtatim vellet illum Doctorem de Wick citare, & declarare eum hæreticum, quia ex verbis ejus collegit aliquos articulos hæreticales. Sed nunc eſt aliud. Et credatis mihi quod non bene ſtat negotium, quia nunc ſemper ſunt decem fauto-

res

res Joan. Reuchlin, ubi non eſt unus Theologorum, & quando fuit poſt diſputatum à Theologis vocatum tunc fuerunt octodecim qui votaverunt pro Reuchlin, & ſolum ſeptem pro Theologis. Et adhuc illi ſeptem non dixerunt, quod deberet comburi Speculum oculare, ſed limitaverunt verba ſua. Ergo non habeo bonam ſperantiam. Vos debetis omnia facere quæ poteſtis, quod moriatur ille Joannes de Wick, quia ipſe eſt cauſa quod Reuchlin bene ſtat, & Theologi male. Et niſi ipſe fuiſſet, talia non fuiſſent perpetrata. Et ſic credo quod bene expedivi me, ſcribendo quod poſtea non poteſtis mihi ſcribere talia vituperia. Ergo valete. Datum Romanæ Curiæ.

Guilhelmus Bricot, M. Ortuino Gratio.

QUIA ſemper petitis quod volo vobis nova ſcribere, & ego tamen ſæpe ſcribo vobis, ſed non juvat: ergo iterum ſcribere vobis volo, & credo quod ſufficit. Venit mihi in litera ex Romanæ urbis Curia, quod Mattheus Finck ſingulariſſimus fautor veſter eſt mortuus, & aliqui Curtiſani Lanſmanni ſui habuerunt me rogatum, quod volo ei componere Epitaphium, quod feci ſic:

Hic jacet extinctus quondam venerabilis Fincus.
In rubea toga, pro eo Deum roga.

Cujus olim venter bibit Corſica vina libenter.
In fide ſyncera & charitate vera.

Unum rogo de vobis, quod velitis me tamen inſtruere, quomodo debeo intelligere, quod Parrhiſienſes, quando ſententiam ferunt ſuper Speculum oculare, ponunt iſta verba, citra tamen autoris ipſius notam, quem ob humilem ejus ſubmiſſionem, & alia ejus laudabilia ſcripta pro catholico habemus. Quia non ſcio, quid eſt quod Speculum oculare debet comburi tanquam liber hæreticus: ſine infamia Joannis Reuchlin, qui compoſuit & adhuc defendit eum. Quia videtur quod aliquis artifex, qui eſt cauſa efficiens, magis debet habere culpam, quàm res illa quam facit. Etiam vellem quod Lovanienſes in Epiſtola ad Papam non ſcripſiſſent, quod ſententia Parriſienſium & condemnatio Speculi ocularis attulit ipſis multum ſpiritualis jucunditatis, quia ſanctiſſimus Dominus Papa cogitabit: Ecce nunc video, quod nihil eſt in Theologis niſi pura invidia. Si enim eſſent Theologi, imo ſi eſſent Chriſtiani, deberent potius compaſſionem habere de malis alicujus Chriſtiani, quàm gaudere & exultare. Et credatis mihi quod multum promovebit cauſam Joannis Reuchlin, & omnes credent quod ex invidia tribulatur: quod tamen in rei veritate nunquam compertum eſt. Quia ille adverſarius noſter, ſeu potius

potius in Chriſto amicus, & ſui Philocapniones, iſt eſt, filii Joannis Reuchlin, fecerunt injuriam Joan. Pfefferkorn, qui defendit ſe, & ſcripſit veritatem. Et ipſemet petit quod moriatur, ſi vel minimum mendacium ſcripſit. Quamvis Pſalmiſta dicit: Omnis homo mendax. Nec debet obſtare, quod Joann. Pfefferkorn in nequitiis & criminibus à puerili, proch dolor, ætate (ut ipſemet ſcribit in defenſione ſua contra famoſas) exercitatus eſt. Quia licet aliquis etiam per longum tempus ſit malus & nequitioſus, tamen bene iterum poteſt fieri probus. Sic piè credendum eſt de Joanne Pfefferkorn, qui regeneratus eſt per gratiam Spiritus Sancti, mediante Baptiſmo: & ergo nunc eſt probus, ſicut non dubito, & manebit Chriſtianus uſque ad finem ſæculi. Etiam intellexi, quod quidam valde infamavit vos ubique, dicens: quod eſtis filius Presbyteri, & non eſtis legitimus. Miror iſtos Ribaldos, quod non habent verecundiam, & ſunt ita audaces. Tamen habetis literas legitimationis veſtræ. Ergo vellem eos citare, qui dicunt talia. Et rogo vos, quod in cauſa fidei velitis habere magnam diligentiam, quod ille hæreticus eat ad patibulum. Et ſic valete. Datum Wormatiæ.

Magiſter Sylveſter Griſius, M. Ortuino Gratio.

QUONIAM quidem ego ſum juratus, quod volo defendere facultatem meam, & promovere ejus utilitatem in omnibus: Ergo volo vobis articulariter ſcribere, qui ſunt hîc qui favent Theologis, & qui favent Joanni Reuchlin, ut dicatis Theologis quod poſſent ſe dirigere ſecundum hoc. Primum ſunt quidam commenſales in hoſpitio Coronæ, qui ſemper faciunt ſummas nequitias Magiſtris noſtris. & Fratribus de Ordine Prædicatorum, facientes quod nemo in iſto hoſpitio dat eleemoſynam Prædicatoribus, Ego ſcio nomina aliquorum. Unus vocatur Magiſter Philippus Keilbach, qui ſemper loquitur de Reuchlin, commendans eum, & ſemel Magiſter noſter Petrus Meyer Plebanus in Francofordia dedit ei bonam ſcommam, unus Ulricus de Hutten, qui eſt valde beſtialis, qui ſemel dixit: Si Fratres Prædicatores facerent ſibi illam injurium, quam faciunt Joanni Reuchlin, ipſe vellet fieri inimicus eorum, & ubicunque reperiret unum Monachum de hoc Ordine, tunc vellet ei amputare naſum & aures. Iſte autem habet multos amicos in Curia Epiſcopi, qui etiam bene favent Joan. Reuchin, ſed nunc abivit (Deo gratias) ad fiendum Doctor, & in uno anno fuit hic, diabolus auferat eum. Deinde ſunt duo Fratres nobilitares, Otho & Philippus

de

de Bock, ipſi vexant omnes Theologos. Et ſemel in illo ſacro actu, quem Magiſtri noſtri celebraverunt in Maguntia contra Speculum oculare, tunc Magiſter Jacobus de Hochſtrate, ex officio ſuo, dedit indulgentias omnibus qui interfuerunt huic actui. Tunc iſti duo fratres cum aliis buſonibus, ſedendo in conſpectu Theologorum qui fuerunt ibi in hoſpitio, luſerunt cum talis pro illis indulgentiis. Adhuc eſt ibi unus, qui vocatur Joannes Huttichius, qui etiam eſt inimicus veſter, & aliàs eſt quidam noviter promotus in Doctorem in Jure, nominatus Conradus Weydman; ipſe juvat omnes, qui faciunt aliquid contra vos. Et alias Doctor, qui olim fuit Artiſta, de via Modernorum, & vocatur Eucharius, & cum hoc Nicolaus Carbachius, qui legit in poëſi. Item Henricus Brumannus, qui eſt Vicarius in Summo, & eſt bonus Organiſta. Et dico ſemper ei: Vos deberetis reſpicere Organa veſtra, & dimittere Theologos in pace. Sed ante omnia Canonici ferè omnes ſunt pro Reuchlin, præterea multi alii Magiſtri, qui amant Poëtriam, quorum nomina non teneo. Nunc ſcribam vobis de amicis & fautoribus, Vos habetis hic unum amicum, qui eſt vir multum excellens, & vocatur Dominus Adularius Schuvan: ipſe eſt nobilis, & habet unum calicem in clypeo: pater ejus fuit Campanifex, & eſt ſubtilis diſputator in via Scoti-

ſtarum, & facit bona argumenta, & dicit quod ſtatim vellet concludere Joan. Reuchlin, ſi deberet cum eo diſputare. Alius eſt fautor veſter ſingulariſſimus dictus Henricus Han, aliàs Glockenheintz, quia libenter campaniſat: ille eſt homo valde inventivus, & habet mirabilem intellectum, & ita profundum ingenium quod non creditis, & libenter diſputat, & quando diſputat, tunc ridet, & ridendo concludit unum. Talis quando vidit articulos hæreticales Joannis Reuchlin, tunc dixit, quod propter unum ex iſtis articulis Joa. Reuchlin deberet comburi. Poſtea etiam habetis de veſtra compania unum nobilem Domicellum & Armigerum, qui dicitur Matthias de Falckenberg, & eſt vir multum bellicoſum, & portat ſemper arma ſecum, & eſt equeſtris: ipſe ſemper in menſa ſedet ante, & nunquam retrò; quia dicit, quod quando ſederet retrò & fieret bellum, tunc non poſſet ita ſtatim ſurgere & percutere inimicos ſuos; Et cum hoc eſt argumentator multum ſubtilis de via Antiquorum, ipſe dicit, ſi Reuchlin non vult ceſſare, tunc vult venire cum centum equis ad auxiliandum vobis. Adhuc eſt unus civis Moguntinenſis qui vobis favet, Vuigandus de Scholmſs. Ille eſt juvenis, ſed ita doctus, quod poteſt æquivalere unum Magiſtrum noſtrum: ipſe dicit, quod vellet cum Reuchlin diſputare cum decem florenis. Et nuper ſu-

ſuperdiſputavit Joannem Huttichium, ita quod fuit concluſus, & nihil ſcivit reſpondere. Cum illis eſt etiam de via veſtra Dominus Vuernerus, qui eſt mirabiliter curſivus in Summa Thomæ contra Gentiles, & ſcit mentetenus formalitates Scoti, qui dicit: Si Magiſter noſter de Hochſtrate non eſſet in Curia, tunc ipſe vellet intrare & concludere Joann. Reuchlin. Iſti ſocii veſtri jam nominati, ſingulis ſeptimanis ſemel conveniunt in domo excellentis, viri Domini Magiſtri Bartholomæi, qui eſt caput omnium amicorum veſtrorum: ibi tractant materias multum ſubtiles, & opponunt ſibi invicem. Et unus tenet opiniones Joan. Reuchlin, & alii arguunt contra eum, & habent notabiles diſputationes. De aliis qui ſunt hîc de parte veſtra, non ſcio, quia non ſunt mihi noti: Sed quando ſcio, tunc volo vobis ſcribere, pro nunc commendo vos Deo.

Gilbertus Porretonius, Artium Magiſter & utriuſque Juris Baccalaurius, M. Ortuino Gratio, ſalutem plurimam dicit.

SALUS vobis, & bona dies, venerabilis vir, legi literam veſtram quam miſiſtis mihi ad Ingelſtad, & intellexi bene opinionem veſtram. Vos dicitis quod multum gaudetis, quod ego ſum primus Theologus, & nunc etiam ſtudeo in Jure; quia eſt valde bonum, quod

aliqui Theologi ſunt experti in Jure, ut poſſint diſputare cum Juriſtis. Et ſcribitis mihi de quibuſdam terminis, volens ſcire quid ſignificant: quia videtur vobis quod ſunt ruſtici, & bene, ſunt etenim. Et habetis hic expoſitiones eorum, ex Gloſis & Accurſio, & ſic poteſtis videre quod habeo bonum fundamentum in Jure: Latus clavus eſt nomen dignitatis: vel dic quod erat clava de metallo, quam projiciebat Tribunus in conſertiſſimos hoſtes, & ſic cæteri omnes fortiter pugnabant ita, quod clavam illam recuperabant. Epiſtographum eſt tabula lignea, in qua erant ſcripta debita, ut hodie fit: dicitur epiſtographum ab opibus & graphia, quod eſt ſcriptura ſuarum opium. Abaces dicuntur vaſa pretioſa. Corinthia dicuntur vaſa de vili materia, ut de palea vel herba paluſtri, quales venduntur Bononiæ. Balnea eſt vas lucens, vel quaſi baiulans lucem vel lancem. Prothyrum à thyros, quod eſt Magiſter, & neſcitur quid ſit dicere. Vel dic quod eſt illud, quod procul trahitur, ut aqua, vel aliquid aliud, ut in domo Accuſii Cyrella. Obſonatores ſunt qui cuſtodiunt Dominum in lecto, vel obſonatores, qui reſonant & cantant Domino in menſa. Hypocauſtum eſt locus ubi ſtant ægroti qui quandoque indigent igne. Gallus gallinacius dicitur Gallus caſtretus, & ſic vilis quem dicunt fortius pugnare cum ſerpente. Vel dic Gallus gal-

lina-

linacius, quia amat Gallinas, ut vir uxorius, qui feminas diligit. Ut in Odis Horatii: Dieta eſt locus in aulis, ubi Domini ſtant ad ignem. Chorus eſt multitudo ſervorum cantantium cum quodam inſtrumento muſico, quod dicitur Chorus. Centum Viri, ſunt Senatores, qui centum numero erant: Patricius dicitur quaſi Principis Pater: Unde Saluſtius: O Patres Conſcripti: Nam ſcripta erant eorum nomina in aliquo loco, vel in Corona capitis eorum vel aliàs. Semper quando habetis aliqua dubia in utroque Jure, tunc debitis ſignificare mihi, & exponam vobis ita bene, ſicut Joannes Reuchlin, vel aliquis Juriſta, qui ſunt in mundo. Et cum hoc valete. Datum Ingelſtat.

Galenus Paderbornenſis Magiſtro Ortuino Gratio ſalutem plurimam.

VENERABILIS Magiſter, terribilis fuit mihi valde una loquela, quæ pervenit ad me, faciens mihi ſurgere crines ſuperius. Eſt autem talis: Omnes ferè Studentes & Clerici qui veniunt ex Colonia, dicunt quod eſt murmur, quod Fratres Prædicatores, antequam volunt quod Joan. Reuchlin debet eos vincere in cauſa fidei, ipſi volunt potius prædicare unam aliam fidem. Et dixit quidam, quod eſt poſſibile, quod quando Papa facit ſententiam contra eos, quod ibunt in Boemiam,

miam, & hortabunt hæreticos ad credendum contra Eccleſiam & Papam, & ſic vindicabunt injuriam. O bone Domine Ortuine, conſulatis eis quod non faciunt, quia eſſet magna hæreſis. Ego ſpero quod non eſt verum, & cogitavi mecum: Forte quod Prædicatores minantur ſic Papæ, volentes eum terrere, quod debet cogitare: Ecce ſi ego non dabo ſententiam pro ipſis, tunc ipſi erunt in maximo contemptu & deſpectu, & totus mundus erit inimicus eorum, & nemo dabit eis eleemoſynas, & deſtruentur monaſteria eorum: tunc ibunt in Boemiam vel etiam in Turciam & prædicabunt, quia Fides Chriſtiana non eſt vera: erit magnum malum. Sic quicquid vult, ego vellem quod haberetis patientiam, & non feceritis contra Papam vos Theologi, ne omnes Chriſtiani ſint inimici veſtri. Et valete in nomine unigeniti filii Dei. Datum Bremen.

Magiſter Irus Perlirus, M. Ortuino Gratio.

SALUTIS copiam. Venerabilis vir: Venerunt huc ſcripta veſtra ad Univerſitatem, quæ compoſuiſtis contra Joannem Reuchlin, quæ antiqui Magiſtri hic valde laudant: ſed novi & juvenes non tenent aliquid de eis, dicentes, quod ex invidia vexatis bonum Reuchlin. Et quando habuimus con-

conſilium, an etiam vellemus concludere contra Speculum oculare tunc illi novelli, qui non ſunt adhuc ſatis experimentati, tenuerunt oppoſitum antiquis illis, dicentes, quod Reuchlin eſt innocens, & nunquam ſcripſit aliquid ad hæreticum. Et ſic uſque adhuc impediverunt neſcio quid fiet poſtea. Ego credo quod Univerſitas adhuc ſcribit propter illos Poetas, qui ſunt ita multi, quod eſt mirum. Et noviter advenit unus huc, qui vocatur Petrus Moſſellanus, qui eſt Græcus. Et alius eſt hic, qui etiam legit in Græco, vocatus Ricardus Crocus, & venit ex Anglia. Ego dixi nuper: Diabolus, venit iſte ex Anglia? Ego credo quod ſi eſſet unus Poeta ibi, ubi Piper creſcit, ipſe etiam veniret Liptzick. Et ergo Magiſtri habent ita paucos domicellos, quod eſt ſcandalum. Et ego recordo adhuc, quod quando unus Magiſter ivit olim ad balneum, ipſe habuit plures domicellos retro ſe, quam nunc in diebus feſtis, quando vadunt ad Eccleſiam. Suppoſita etiam tunc fuerunt ita diſcreti, ſicut Angeli. Sed nunc currunt hincinde, & non curant aliquid Magiſtros: & volunt omnes ſtare in civitate, & comedere extra Collegium, & Magiſtri habent valde paucos commenſales. Item in proxima promotione fuerunt promoti tantum decem Bacculaurii. Et quando habuimus examen, tunc tractaverunt Magiſtri, quod volunt aliquos rejicere.

cere. Tunc ego dixi: Nullo modo: quia ſi rejicitis unum tunc poſtea nullus intrabit amplius examen, vel ſtudebit pro gradu, ſed ibunt ad Poetas, & ſic diſpenſavimus cum ipſis. Fit autem diſpenſatio in tribus. Primum in ætate, quia oportet quod unus qui vult promoveri in Bacculaurium, ſit ad minus ſexdecim annorum, in Magiſtrum autem viginti. Si non ſunt autem ſatis ſenes, tunc diſpenſatur cum eis. Secundo fit diſpenſatio in moribus: quia quando ſuppoſita non exhibuerunt debitam reverentiam Magiſtris & Graduatis, tunc rejiciuntur, niſi mediante diſpenſatione admiſſi fuerunt. Et cum hoc quæritur de exceſſibus, ſcilicet ſi fuerunt in plateis ſine diſcretione, vel fuerunt apud meretrices, vel portaverunt arma, vel tibiſaverunt unum Magiſtrum vel Presbyterum, vel fecerunt tumultum in Lectoriis vel Collegiis. Tertio fit diſpenſatio in artibus, quando non ſunt bene habituati in ſcientiis, & non ſatis compleverunt. Nuper in examine quæſivi unum: Dic mihi quomodo tamen venit, quod tu nihil reſpondes? Dixit ille quod eſſet ita timax: Reſpondi ego quod non crederem quod eſſet ita timax, ſed bene crederem quod eſſet ita ignorax. Tunc dixit: Per Deum non Domine Magiſter ego habeo magnam ſcientiam intus, ſed non vult exire, & ſic diſpenſavi cum eo. Ita videtis, quod Univerſitates valde minorentur. Ego habeo unum domi-

domicellum quem nuper interrogavi ſuper unum exceſſum; tunc rebellavit mihi, & ſtatim tibiſavit me. Et dixi ei, hoc volo ſervare usque ad promotionem, innuens quod deberet pati rejitionem. Reſpondit ipſe: ego merdarem vobis ſuper veſtros Bacculaureatus, & ibo ad Italiam, ubi præceptores non decipiunt ſic ſuos diſcipulos, & non habet in uſu iſtas fantaſias, facientes Bacculaurios. Sed quando aliquis eſt doctus, tunc habet honorem: quando autem eſt indoctus, habetur ſicut alius aſinus. Et dixi ei: Tu Ribalde, velles tu parvipendere gradum Bacculauriatus, quæ eſt magna dignitas? Tunc reſpondit, quod etiam non curaret Magiſterium, & dixit: Ego audivi ab amico meo, quod quando ſtetit Bononiæ, tunc vidit quod omnes Magiſtri Artium ex Almania deponebantur tanquam beani, & ſimplicia ſuppoſita non. Quia in Italia habetur pro vituperio, quando aliquis eſt promotus in Almania in Magiſtrum vel Bacculaurium. Ecce talia ſcandala fiunt. Ergo vellem quod omnes Univerſitates facerent in ſimul, & concluderent ſimul omnes Poetas, & Humaniſtas, quia deſtruunt Univerſitates. Magiſter Langſchneider, & Magiſter Negelin, & Magiſter Kacheloffen, & Magiſter Arnoldus Vuſtenfelt, & Doctor Ochſenfart, mittunt vobis ſalutem. Valete. Datum Liptzig.

Jo-

Joannes Coclearilignevs, M. Ortuino Gratio.

COMMISISTIS mihi quod quando eſt hic miſſa tunc debeo interrogare ab omnibus Kauffmannis, qui veniunt ex diverſis partibus, de illa conjuratione, de qua ſcriptum eſt vobis, quia debent eſſe aliqui Poetæ & Juriſtæ, qui fecerunt conjurationem quod volunt Joan. Reuchlin defendere, & contra Theologos Colon. & Fratres Prædicatores ſcribere, niſi ſtatim dimittunt prædictum Jo. Reuchlin. Sciatis quod feci magnam diligentiam, quærendo & interrogando, & ultimo veni ad unum librivendum de partibus ſuperioribus: ipſe dixit mihi mirabilia, & nominavit mihi multos, & dixit quod vidit ſcripta eorum, quæ mittunt ſibi ad invicem. Et dixit primo de Doctore Murner, qui eſt quaſi caput illius ſocietatis, quod ſcit perfectè, quod ipſe compoſuit unum librum de ſcandalis Prædicatorum, & unum alium in defenſionem Reuchlin; poſtea nominavit Hermannum Buſchium, dicens, quod vidit Epiſtolam eius, in qua promittit ſociis ſuis, quod non vult eſſe minimus, & audacter vult ſtare pro Reuchlin. Item deinde dixit, quod etiam eſt in illa conjuratione Comes de nova Aquila Colon. Canonic. & quod talis compoſuit mirabilia de Theologis, quæ vult ſtatim imprimere. Et ipſe habet multos alios amicos & nobiles, quos ipſe inſtigat ſcriptis ſuis, quod debent favere Jo. Reuchlin. Item

Bili-

Bilibaldus, neſcio quis, qui debet eſſe in Nurmberga: ipſe fecit multas minas dicens, quod realiter vult expedire Theologos ſcriptis ſuis. Tunc ego dixi. Qui moritur minis, ille compulſabitur bombis, Teutonicè. (*Wer vom trewen ſtribt, dem ſoll man mit Furtzen zum Grab leuten.*) Nominavit mihi poſtea unum Poetam in Erfordia, qui vocatur Eobanus Heſſus, & debet eſſe juvenis & expertiſſimus Poeta, & talis habet unum ſocium ibidem, dictum Petreium Aperbachium: ipſi componunt jam libros, quos volunt ſtatim imprimere, niſi Theologi faciunt concordiam cum Reuchlin. Cum hoc debet eſſe Liptzick unus Anglicus, neſcio quomodo dictus, ſed credo quòd eſt ille, qui fuit ante duos annos Coloniæ, qui eſt etiam unus: & Vadianus Vuiennæ, de quo dicunt quod eſt terribilis Poeta. Item in curia Cardinalis eſt quidam Caſparus Urſinus, qui ſcit facere Græca carmina, & promiſit Reuchlin auxilium ſuum, & vult eſſe inter ſocios. Item ipſe dixit, quod audivit quod Philippus Melanchton & Jocobus Vuimphelingus, & Beatus Rhenanus, & Nicolaus Gerbelius ſunt etiam tales: & dixit ipſe quod ſcriberet literas ad Ulricum Huttenum, qui ſtudet Bononiæ, quod etiam debet eſſe unus ex eis. De aliis autem ipſe non audivit. Tunc quæſivi ab aliis, an etiam Eraſmus Roterodamus eſſet cum eis? Reſpondit mihi quidam Kauffman-

mannus, dicens: Eraſmus eſt homo pro ſe, ſed certum eſt quòd nunquam erit amicus illorum Theologorum & Fratrum, & quod ipſe manifeſtè in dictis & ſcriptis ſuis defendit & excuſat Joannem Reuchlin, etiam ſcribens ad Papam. Et ab aliis audivi, quod Paulus Ritius eſt etiam de hoc numero. Et dicunt quidam, quòd Joannes Cuſpinianus & Conradus Beutinger, qui ſunt in magna gratia Imperatoris, ipſi copulant iſtos ſocios, & faciunt omnia quæ poſſunt contra Theologos Colonienſes in honorem Joan. Reuchlin. Et quidam Studens Erfordi, qui eſt mihi notus, dixit quod Conradus Mutianus eſt peſſimus omnium illorum qui ſunt pro Reuchlin, & eſt ita inimicus Theologis, quòd non poteſt audire quòd aliquis nominat Theologos Colonienſes; & talis Studens dixit, quod vidit bene viginti Epiſtolas illius, in quibus ipſe rogat quoſdam ſocios, quòd velint eſſe Reuchliniſtæ. Talia audivi pro nunc, ſed quando, ſcio plura, tunc volo vobis ſcribere. Valete in Chriſto. Datum Francofordiæ.

Magiſter Wernherus Stompff, M. Ortuino Gratio.

SCIATIS magnifice vir, quod quando accepi veſtram literam, & ego fui ita perterritus, quantum eſt poſſibile, & fui rubeus in facie, & crines ſurrexerunt mihi, & credo quod

quod vix tantum fui in timore, quando fui in rubea camera Coloniæ, intendens fieri Bacculaurius, & ſubjiciens me examini: Quia tunc etiam valde timui, quod rejicerent me Domini Examinatores. Scribitis mihi quod cauſa fidei male ſtat Romæ: Sancte Deus, quid debemus dicere? Iſti Juriſtæ & Poetæ volunt deſtruere totam facultatem Artiſtarum & Theologorum. Quia etiam hic, in noſtra Univerſitate, ipſi prætendunt multa contra Magiſtros & Theologos. Et quidam nuper dixit, quod unus Bacculaurius Juris deberet in proceſſione ire ſuper unum Magiſtrum in Artibus. Dixi hoc non eſt poſſibile: quia volo probare, quod Magiſtri in Artibus ſunt ſuper Doctores in Jure: quia Doctores in Jure ſciunt tantum unam artem, ſcilicet artem Juris. Sed Magiſtri ſunt Magiſtri in ſeptem artibus liberalibus, etiam ſic ſciunt plus. Tunc ille dixit. Vade in Italiam, & dic quod es Magiſter Lipſenſis, & videbis quomodo vexabunt te ibi. Tunc dixi quod poſſem adhuc ita bene defendere Magiſterium meum, ſicut unus ex Italia, & abivi ab eo, cogitans mecum, quod facultas noſtra multum parvipenditur, & eſt malum: Quia Magiſtri in Artibus deberent regere Univerſitates: nunc Juriſtæ prætendunt eas gubernare, quod eſt valde indecenter. Et volo vos conſolare, quod non debetis diſputare in cauſa Fidei. Quia ſpero quod Deus be-

ne providebit vos, & cum hoc valete tam diu, donec Pfefferkorn manet Chriſtianus. Datum Liptzick in Collegio Principis.

Petrus Charitatis Curſor in Grammatica, & Profeſſor in Loyca, ſalutem dicit plurimam M. Ortuino Gratio.

REVERENDISSIME Domine Magiſter: quia hic ante Picem ſive Hartzonem eſt conſuetudo, quod in die habent ſemper duas zechas, una vocatur Civium zecha, & incipit hora duodecima, & manet uſque ad horam quartam ſive quintam: Altera vocatur nocturnalis, & poſt zecha, quæ à quinta hora incipit, & durat interdum ad octavam, nonam, & decimam horam, interdum etiam durat uſque ad duodecimam & primam horam. Et divites Cives, & etiam Conſules, & Magiſtri civium, quando in prima zecha ſederunt, & ſatis biberunt, tunc ſolvunt & vadunt ad domum. Sed juvenis burſa & illi ſocii, qui non multum curant quid ſolvit triticum, iſti manent ſedere in illa poſtzecha, & bibunt, ac ſi corpus & animam ſolverent. Nuper ergo, cum ſic etiam ſederemus in una poſtzecha, ego & Dominus Petrus, Monachus Ordinis Prædicatorum, qui vobis multùm favet propter Jacob. Hochſtrate hæreticorum Magiſtrum in Colonia: tunc erat infra decimam & undecimam in nocte, tunc multa diſputavimus de ratione nominis veſtri. Et ego tenui

nui iſtam opinionem, de Grachis Romanis vos eſſe nominatum. Sed Dominus Petrus qui etiam aliqualiter in Arte Humanitatis bene tentus, dixit non convenire, ſed quod à gratia ſupernali nominaremini Gratius. Tunc fuit ibi unus truſator, qui fecit valde criſpum latinum, quod ego non omnia bene intellexi: ille dixit, quod neque à Grachis, neque à gratia eſſetis dictus Gratius, & fecit tam multa inutilia verba, quod ego dixi: Unde ergo dicitur Gratius? tamen alii viri, valde profundi, habuerunt deſuper latam examinationem, & concluſerunt, quod vel à Grachis vel à gratia eſt dictus Gratius. Tunc ipſe dixit: Iſti qui hoc diſputaverunt, fuerunt amici Magiſtri Ortuini Gratii, & interpretati ſunt illud nomen, quilibet ſecundum ſuam opinionem in meliorem partem. Sed tamen iſtæ opiniones non præjudicant veritati. Tunc Dominus Petrus interrogavit, quid eſt veritas? & putabat quod ipſe deberet tacere, ſicut fecit Dominus noſter, quando Pilatus eum interrogavit. Sed ipſe non tacuit, & dixit: Eſt in Halberſtat unus ſuſpenſor qui vocatur Magiſter Gratius, & ille eſt Ortuini avunculus maternus, & ab illo Gratio ſuſpenſore vocatur Gratius. Tunc ego non potui me ſervare, & dixi: O he ſocie, illa eſt una magna injuria, & ego proteſtor, Magiſter Ortuinus non debet ſic mittere tranſire: ego ſcio, vos dicitis hæc ex invidia,

quam habetis adverſus. Dominum Ortuinum. Quia omnis progenies accepit nomen & cognomen à parte, & non à matre: quare ergo deberet ille bonus Magiſter à matre & ab avunculo materno nominari, & non à patre, ſicut alii? Tunc ipſe reſpondit, & dixit audacter, quod omnes audirent: Eſt bene verum, & deberet ſic eſſe, ut dicitis: ſed ipſe non audet patrem ſuum cum honore nominare, quia pater ſuus eſt Presbyter. Si ergo ſe nominaret à patre, tunc omnes intelligerent, quod ipſe eſſet Sacerdotis & meretricis filius, qui propriè vocantur ſpurii. Tunc ego iterum valde audacter clamavi, & dixi: Quomodo poteſt hoc verum eſſe? tamen ipſe Magiſter Colonienſis. Sed alma Univerſitas habet unum ſtatutum, quod neminem promovent, niſi ſit legitimus. Et ergo &c. Tunc reſpondit: ſive promovet legitimos, ſive illegitimos, tamen Magiſter Ortuinus eſt ſpurius, & manebit ſpurius in æternum. Tunc ego iterum dixi: Quid tunc, ſi forte Papa diſpenſaſſet ſecum, tunc ipſe tamen eſſet legitimus, & tunc graviter peccatis, dicendo contra Romanam Eccleſiam. Tunc ille dixit, etiamſi millies eſſet ſecum diſpenſatum, tamen non eſſet legitimus, & dixit unum exemplum: Quemadmodum eſſet cum Judæo, qui baptizaretur ex aqua ſive baptiſmate, ſi ibi tamen non eſſet Spiritus Sanctus, tunc illa aqua nihil proficeret, ſed

eſſet

eſſet adhuc Judæus. Sic etiam eſt cum iſtis ſpuriis, qui ſunt Sacerdotum & meretricum filii: Quia iſti Sacerdotes non poſſunt in Jure meretrices matrimonialiter habere, & ergo non poteſt diſpenſatio filiis eorum proficere. Tunc ego iterum interrogavi: Quid ergo ſervas de Domino Joanne Pfefferkorn. Tunc reſpondendo dixit: Ego firmiter teneo quod adhuc eſt Judæus, & replicando allegationes ſupra tractatas, allegavit etiam Evangelium Matth. 3. ubi ſtat: Niſi quis renatus fuerit ex Aqua & Spiritu, non intrabit in vitam æternam. Sed quia Pfefferkorn nunquam fuit renatus ex Spiritu, ergo illa aquam nihil profecit, ſed ipſe manebit Judæus in æternum. Tunc ego non potui ei ultra reſpondere, & ſurreximus, ego & Dominus Petrus, & ivimus dormitum. Nunc autem audio, quomodo iſte nequam gloriatur, quod nos diſputando vicit, & quod ſit doctior quàm ego, & Dominus Petrus. Quare oro veſtram dominationem, ut velitis mihi reſcribere, quomodo ego debeam illa argumenta de diſpenſatione, ſimiliter de Baptiſmate D. Joan. Pfefferkorn, ſolvere, & illi Leccatori ad ſuum roſtrum adligare. Quod volo per omnem vitam promovere.

Valete.

Magiſter Gratianus zizaniæ extirpator, hoc eſt furum ſuſpenſor, proditorum quadruplicator, falſariorum & calumniatorum virgator, hæreticorum combuſtor, & multa alia, Magiſter Ortuino avunculo materno ſalutem D. P.

CHARISSIME avuncule, necnon reverendiſſime Domine Magiſter: Quia jam ſunt multi anni elapſi, & non vidimus nos invicem, cogitavi quod bonum eſſet, quod vobis unam literam ſcriberem. Audio enim multa mirabilia de vobis, quomodo ſitis magnæ famæ, & dicunt quod jam eſtis omnibus etiam mediocriter doctis notus, non ſolum in Colonia, ſed etiam ultra Albim & Rhenum, & etiam in tota Italia & Francia. Colonienſes tamen præcipuè colunt vos propter egregiam doctrinam, quam ſcribitis in Fide Catholica contra quendam Doctorem & Poetam ſecularem Joan. Reuchlin, & ita vos inſpiciunt & admirantur, quod quocunque eatis in platea, tunc monſtrant cum digitis ſuper vos, dicendo: Hic eſt Magiſter Ortuinus, qui ita vexat Poetas. Credo, ſi ſcirent, quod eſſetis avunculus meus, tunc magis hoc facerent. Nam ego hic ſum etiam magnæ famoſitatis, & exerceo artem meam in maxima populi frequentia, & homines faciunt mihi eundem honorem, & quando eo in plateis, etiam monſtrant cum dignitis ſuper me, ſicut faciunt in Colonia ſuper vos. Quare

Quare ergo valde lætor, quod homines ſervant aliquid de vobis & me. Audio etiam alios viros eſſe in Colonia, qui ſunt veſtri amici, & etiam vobiſcum ſcribunt contra Doctorem Reuchlin: videlicet Jacobum de alta platea, hæreticorum Magiſtrum, & Magiſtrum Arnoldum de Tungaris, Regentem in burſa S. Laurentii. Et omnes homines credunt quod vos tres eſtis verè illuminati in Fide Catholica, & ſervant vos tanquam tria candelabra, ſive lucernas. Et aliqui addunt quartum, velut unam lampadem ſive pendens lumen, quod non tam clarè ſplendet, ſcilicet Joan. Pfefferkorn. Ego credo, ſi vos quatuor cum veſtra ſcientia, mediante forti palo in aliquo excelſo loco aridorum lignorum congerie exædificato, eſſetis colligati, poſſet ſtatim unum magnum lux mundi fieri, & etiam clarius quàm fuit illud in Berna. Sed hæc chariſſime avuncule vobiſcum pro nunc jocor. Spero tamen extra jocum futurum, quod vos quatuor eritis lux mundi fieri: Nam non eſt poſſibile, ut illa magna ſcientia quæ eſt in vobis, deberet ſic in merdro manere jacere. Eſt mihi etiam dictum, quod nuper voluiſtis unam antiquam vetulam, quæ vendit multa vitra circa fontem Coloniæ, in nocte ſupponere, & ipſa clamavit, & homines viderunt cum luminibus extra domum, & viderunt vos: Per Deum, ego valde laudo tam bona facta veſtra, quæ pertinent omnia ad meum artificium,

 ficium,

ficium, & hoc decet etiam vos Theologos. Venit nuper huc fama, quod eſſet unus Poeta in Colonia: Ille ſolùs tenet vos pro ſtulto, & vocaret vos porquinum, hoc eſt, porcis & hara dignum. Per Deum, ſi ego ſcirem quis eſſet iſte Poëta, ego vellem eum gratanter ſuſpendere. Sed finaliter vos chariſſime avunculé orarem, ut omnia cum magna diligentia faceretis, quod fama veſtra per totum orbem terrarum fiat nota, niſi ſcirem non opus eſſe ut vos admonerem. Vos enim per vos pulchrè ſcitis, & ab avis, abavis, attavis, & trittavis habetis. Præcipuè tamen didiciſtis à matre veſtra chariſſima, meaque ſorore, quæ audiens quod ſpurii ſemper habent meliorem fortunam quam legitimi, idcirco ad Sacerdotem cucurrit, & permiſit ſe lardare, ut vos talem virum generaret, quem totus mundus aliquando cognoſceret. Valete. Ex Halberſtat.

Joannes de Schwinfordia ſeptenarum artium liberalium Magiſter, ſcientifico & mirabiliter docto, atque illuminato viro Ortuino Gratio, in Daventria, Græcam & Latinam linguam magiſtraliter docenti, mille ſalutes & paulò plus.

REVERENTIALI honore, & obedientia prælibatis, Præceptor in pluribus ſcibilibus experte,: Scripſiſtis mihi nuper de victoria veſtra obtenta in Roma contra iſtum Reuch-

Reuchlin, qui audacter fuit contra vos, & virum noviter deificè illuminatum in Fide Chriſtiana Joannem Pfefferkorn. Et quomodo Papa impoſuit ſibi ſilentium, ita quod nihil deberet magis ſcribere, ne deterius ſibi aliquid contingat, ut dicit Dominus noſter in Evangelio. Prius enim in Speculo oculari ſic ſcripſit mirabiliter, quod Magiſtri noſtri non potuerunt intelligere, & tamen dixerunt quòd eſt hæreticus, ideo quia non habent ſic in libris ſuis, ſicut ille ſcripſit, neque novus eorum Theologus, quem Deus ſuſcitavit ex lapidibus, ut eſſet ſemen Abrahæ, ſicut Scriptura dicit, videlicet Joannes Pfefferkorn habet ſic ex Deifica viſione ſeu manifeſtatione, vel ex vide digna relatione uxoris ſuæ, quam audivi etiam habere ſpiritum prophetiæ, de quo vos melius ſcitis quam ego, quia ſæpe cum ea fuiſtis, quando Joannes Pfefferkorn non fuit in domo. Sed neſcio per Deum, quomodo Joan. Reuchlin ſit per vos confuſus, aut per Papam. Quia jam fecerunt novam facultatem ultra alias quatuor facultates, quas jam habuimus, & omnes illi laudant Reuchlin, & dicunt quòd ſunt ejus diſcipuli, & non curant amplius facultatem Artiſticam, eo quod Artiſtæ ſunt ita magni & ſuperbi aſini, qui non ſciant tria aut quatuor verba latinè loqui: & vah, illæ beſtiæ ſeducunt plures innocentes juvenes, qui poſtquam longam ætatem contrivere, &

quaſi immerſi in hanc omnis barbariæ nequam ſententiam, redeuntes in paternas ædes, nihil poſſunt præter arguitur, reſpondetur, quæritur, dicere: quorum Dii Tarteretus, Verſor, Preverſor, Buridanus, Bruxellenſis, & id genus ſimiles turbæ obſcuræ ſunt. Eſt tamen mirum, quod unus ſimplex ſtudens aut cornutus vult plus ſcire jam in Ariſtotele, quam Baccalaureandus, aut Magiſtrandus, qui audivit curſum, & eſt bene qualificatus. Ipſi etiam non ſunt reverentiales Magiſtris, & quando ante unum vadunt, non tangunt birretum, (ſicut moris eſt) ſemper volunt frequentare domum, ſcis bene. Etiam non audiunt conſequentias Marſilii neque ſuppoſitiones aut parva logicalia: ideo non eſt poſſibile, quod poſſunt eſſe formales, & apparere in diſputationibus. Sed dimittamus iſta. Scribo vobis pro novitatibus, quod Jacobus Wimphelingus, qui etiam eſt medius Reuchliniſta, realiter eſt expeditus per quendam Monachum Paulum Langium, qui realiter ſcivit ſibi dicere, quod non recte ſcripſit in uno libro, qui vocatur de integritate, videlicet quòd ſanctimonia non tantum eſſet in cuculla. Nam ille Monachus compoſuit alium librum contra, qui eſt approbatus in Capitulo ſive Synodo Reinhartzbornenſi, Ordinis Sancti Benedicti, Anno Domini 1509. & eſt bonum latinum latinum quia unus dixit, quod eſſet ferme

me ita bonum, ſicut Doctrinale Alexandri: & ego multum gaudeo, quòd tanta latinitas etiam invenitur in Monachis: & ipſi etiam dicunt, quòd ſuperexcelleſcat ſtilum Ciceronis: ſed ego non credidi, quia eſt una nota altius, ſed procedit doctrinaliter multum contra Wimphelingum, metricè, proſaicè, & rigmaticè, & ſicut ego puto, rectè habet, quòd omnis ſcientia eſt in cuculla, id eſt, in Monachis; quia transeundo de inferiori ad ſuperius Monachi ſcripſerunt commenta in regulas Grammaticales, in Donatum, in Petrum Hiſpanum, in Phyſicorum, Metaphyſicorum, & Ethicorum, & ſic commentis ſuis commendaverunt, & in omnibus ſcibilibus facti ſunt magiſtrales. Sed cum ſupportatione ſua ego diſtinguerem, primo de cucullatis, quia eſt terminus æquivocus ad multa. Primo ad Bohemos, qui habent cucullas ita longas, ut vadunt ultra cingulum abinde, & in illis non eſt ſcientia, ſed potius hæreſis. Secundo ad Judæos, qui etiam ſunt cucullati, & tamen non ſcientifici quia extra Eccleſiam. Tertio ad Magiſtros noſtros, qui ſunt bene illuminati, ſed non in ſuperlativo. Quarto ad Monachos, & illi ſuperexcellunt, & habent ſcientiam, ſicut vos habetis. Igitur rogo vos, juvate illi Monacho: quia etiam vos eſtis ex parte, id eſt, tertio modo cucullatus, ut poſſit ſcripta ſua defendere contra Wimphelingum. Quia, ut audio, quod Wimphelingus ha-

habet multos diſcipulos, quos mihi unus nuper nominavit, qui ſunt Argentinæ. Unus vocatur Jacobus Sturmius, nobilis, &, ut dicunt, bonus latiniſta. Alius Ottomarus Luſcinius, qui etiam ſcit Græcum, ſicut Joan. Reuchlin, & ſcit multum allegare extra Digeſtis, & etiam ex Biblia: quæ non ſunt mirabilia, quia ſtuduit in Parrhiſia. Item Lucas Batodius, & Joan. Ruſerus, Joan. Sapidus, & multi alii, qui omnes volunt Wimphelingio juvare contra cucullatos, & eos realiter expedire in ſcriptis ſuis. Et dicunt omnes, quòd ille Paulus non eſt bene fundatus in dictis ſuis, & bene novem modis apoſtatavit ab Ortine, & eſt inquietus & truſator maximus, ſicut ipſemet Tritemius ſcripſit in una litera ad Hieronymum Tüngersheim ex Ochſenfurt, & magnum damnum eſt, quòd aliquis ſic debet perdere papyrum incauſtum, & etiam tempus, ſicut ipſe fecit. Ipſi etiam dicunt, quòd ſanctus Hieronymus ſcribit ad unum Monachum ſic: Nunquam de manu tua, vel oculis tuis liber Pſalterii diſcedat: quòd ſi eſſet verum, tunc obligaret Monachos ſemper, & pro ſemper, quia eſt negativum. Et ſic Monachi nihil aliud deberent facere quam Pſalterium legere; ſed ego credo eſſe mentitum: Quia ſanctus Hieronymus met fuit Monachus, & ideo non ſcripſit contra eos. Audivi etiam unam truſam & magnam Ribaldriam de uno diſcipulo Wimphelingii,

qui

qui nuper, quando ſibi audacter ad os dixi: Veſter præceptor Wimphelingius errat valde, quia ſcripſit contra Dominum Abbatem Tritemium, & contra Monachos: quia in doctrina ſua & ſanctitate ſunt notabiles, & multum utiles, & Eccleſia jam non habet alias columnas, niſi Monachos. Tunc ille dixit: ego diſtinguo de Monachis, quia accipiuntur tribus modis. Primo pro ſanctis & utilibus, ſed illi ſunt in cœlo. Secundo pro nec utilibus nec inutilibus, & illi ſunt picti in Eccleſia. Tertio modo pro illis qui adhuc vivunt, & illi multis nocent, etiam non ſunt ſancti, quia ita ſuperbi ſunt, ſicut unus Secularium. Et ita libenter habent pecunias & pulchras mulieres, quia veni nuper ex Heydelberga, ubi prope Heydelbergam eſt unus magnus Abbas, pinguis diſcolus, & iſte abigavit omnes Monachos de collegio S. Jacobi, & ipſe dixit quod vult eis recte bonum pulmentum præparare, & poſtea ceſſavit ultra dicere. Sed ipſi dicunt, quod bene volunt credere; quod fecerit ideo (*der gut Bruder*). Quia Palatinus vult unam aliam viam inſtituere, quod veniat unus Poëta ad Heydelbergam, qui faciat Monachos iſtos & alios Studentes nunc Latinè loqui. Tunc ille pinguis Abbas cito intellexit, quomodo jocus vult finem accipere, & dixit: Monachi mei non debent diſcere Latinum novum, quia poſtea erunt ſuperbi, quod ſciunt plus quam ego, tunc

ego

Hic liber indignum vexat Jacobum Wimphelingum,
Langius quem Paulus fecerat mirificè.
Metricè qui ſcripſit, etiam quoque rhetoricavit,
Quod omnes artes ſunt in cucullatulis:
Sic quoque Tritemius dixit ſic & Eberhardus
De Campis Voltzius, Paulus & Schuterius.
Joannes Piemont, Siberti Jacob, Rotger,
Sicamber, docti cucullatique viri,
Jam erit confuſus Jacobus & omnino truſus
Wimphelingius, Bebelius, atque ille Gerbelius:
Sturmius & Spiegel, Luſcinius atque Rhenanus,
Ruſerus, Sapidus, Guidaque, Bathodius.
Omnes hi victi jacent, non audent dicere Guckuck,
Sic in ſacto concluſi Wimphelingiani erunt,
Non valent in Græcis, invenire neque Poetis,
Quod Lango reſpondeant viro ſcientifico.

Valete vir illuminatiſſime, & Præceptor valde doctrinalis, & me vice verſa habeatis dilectum, quod ita bene promoveo vos per omnia ſæcula ſæculorum. Datum in oppido Im-

Imperiali Snerſsheim in longa platea, ubi juvenes Ruſtici ſemper in Dominica die corriſant, quod cor eis crepet. Anno à mundo condito primó, exceptis reliquis.

Dominus Volwinus de Monteflaſcon, Reverendo Magiſtro Domino Ortuino Gratio æternam S.

QUANQUAM vos nihil ſciatis Reverende Magiſter in latinitate ſeculari (unus mihi dixit) propter quod multum diligo vos, & non curatis pompoſa verba, ſicut faciunt Poëtæ, tamen aliàs ſcitis, ubi debetis de nocte jacere (ſicut dicit Sapiens in Proverbiis) & non eſt nobis magna cura, quid faciant illi novatores latinitatis, ſcilicet Eraſmus Roterodamus, & Joannes Reuchlin. Nec ego curo eos, quia non eſt de eſſentia Sacræ Scripturæ, licet ipſe & etiam alii ſemper volunt Theologos antiquos plagare cum illa literatura, & neſcio quomodo ipſi ſupponunt cum Novo Teſtamento & Operibus S. Hieronymi, quod ſemper volunt illam hæreticam litteraturam immiſcere, cum tamen dicat Paulus, quod Græci ſemper ſint mendaces: & ergo videtur cum ſupportatione eximiorum Magiſtrorum noſtrorum, quod illa literatura nihil ſit quàm mendacium: nunc ſubſumo. Sed quicunque vult confundere Sacram Scripturam mendaciis, ille eſt hæreticus, ergo. Nunc ipſimet ſciunt quid ſequitur, quia eſ-

ſet, credo, ipſis ſcandalum, quando ego palam concluderem eos eſſe hæreticos. O ſi ſcirent iſtam ſubtilitatem in me eſſe, ipſi non venirent mihi ante faciem. Tacete tamen uſque ad finem, tunc bene videbitur cujus toni. Sed pro novitatimus non poſſum dimittere, quin vobis ſcribam. Sed etiam nuper, neſcio quando, in uno convivio, & ibi etiam fuerunt multi prætenſi juvenes ſocii, & venerunt quilibet ex alia regione in unum Symbolum, unus ex Anglia, alius ex Argentina, alius ex Wienna, alius erat Wimphinus, qui vocatur Angelinus, alius Romanus, qui fuit bene medius Curtiſanus, & multi multa dixerunt, ut ipſe ſcitis. Et venimus in colloquia de cauſa Reuchlin. Tunc unus ſurrexit erga me, ubi audivit quod ego non fui bonus Reuchliniſta, & dixit: Ne veniat mihi obvius Colonienſis copulatiſta Theologus, aliàs volo eum citò emaſculare, & præſertim Magiſtrum Ortuinum. Tunc ego traxi fiſtulam meam in meum ſaccum, & alius dixit, qui non erat dives, & perdidit plura beneficia in Curia Romana, & cum hoc male habet cum omnibus Curtiſanis, & dixit mirabilia, ut ſequitur, ſuper anima mea, ſæpe miravi quod iſti in magnis caputiis, qui vocantur Theologi, & ſunt in illa civitate, ubi impreſſitæ ſunt quæſtiones ſuper Donatum, ſecundum viam ſancti Thomæ, & regulæ Grammaticales ſecundum viam Antiquorum cum

iſto

iſto carmine: Accipias tanti Doctoris dogmata ſancti, inter ipſos Monachi, qui volunt alios ſemper facere hæreticos. Quare etiam non ſtimulant ſuper illos, & producunt inquiſitionem ſuper eos, ſuper hæretica pravitate, qui habent tot multa beneficia, unus ſex alter decem, alius viginti & magis, & congregant tam multam pecuniam, & tantam credentiam ex flaſculis & poculis pecheriis, ſicut ſi eſſent filii Principum vel Comitum, & in domo nutriunt putanas ſive concubinas pretioſè, cum cathenis in collo, cum annulis in manibus, cum ſchubis, veluti ſi eſſent uxores militum. Et interdum unus illorum habet tres Canonias ſimul & ſemel, & imbuſat de omnibus illis tribus giltas, quod inde poteſt habere multas zechas. Et poteſt ſolum ſtare, & eſſe in uno choro, & in aliis non. Et ſic in aliis choris nullus & nemo ſtat pro eis, qui laudat Deum, & rogat pro vivis & pro defunctis: eſtne hoc recte? Quare non inquiruntur ſuper eos, & interrogant coram multis Notariis & multis teſtibus (ſicut olim in Mentz fecerunt) & dicunt quid creditis? ita vel non? creditis, vel non creditis? quid creditis de Sacramentis in Eccleſia Dei? Dicatis nobis quot ſunt Sacramenta? & quam fidem in corde veſtro portatis de Sacramento Euchariſtiæ? eſtne ibi corpus & ſanguis Chriſti? Si creditis, quando ergo poſtquam Miſſam legiſtis (ſi ſaltem in anno ſemel legiſtis)

ſtis) ſtatim quando ad domum iterum vaditis, concubina veſtra habens mores & inſpectum, ac ſi eſſet una meretrix, vobiſcum in domo, vel in menſa, vel in camera eſt hilaris, ludit, jocatur, & taliter qualiter facit &c.? Dicatis nobis, ſi creditis adeò magnum eſſe fructum, & qui Deo placet ex Miſſa, ſicut in decretalibus & in tractatibus Theologorum ſtat. Quare ergo vos habetis tot beneficia? quæ poſſent quinque aut ſex devotos Sacerdotes ſuſtentare, qui libenter legerent Miſſas, qui libenti animo facerent prædicationes ad Populum & ad Clerum, qui poſſent dare conſilia pro honore Dei, pro ſalvatione Animarum, pro libertate Eccleſiaſtica, corrigere vitia, & vellent rogare Deum pro D. Papa, pro Rege pro Epiſcopis, & pro aliis Chriſticolis, pro pace & ſanitate, ſicut ſtat in tranquilla & ſilenti miſſa poſt ſanctus, & poſt igitur clementiſſ. Pater? Si creditis tamen bonum venire ex Miſſa pro vivis atque defunctis, quare non ſupra datis illa quæ habetis in ſuperfluo, & dimittitis aliis bonis devotis & doctis viris, ut Deus exinde precomiſceretur, & animæ eorum, quæ mortuerunt, citius ex purganti igne redimerentur, & Deus nobis amicabiliter placatus, non ſic immitteret nobis deorſum puſtulas, & ſic percuteret nobis vinum & plada per grandinem & pruinam, & non eſſet ſic magna fames in terra. Si autem non creditis tot bona venire ex Miſſa, tunc eſtis

per

per Deum ſanctum ſuſpecti de hæreſi, imò eſtis realiter hæretici, plus quàm Weſſalia & Doctor Reuchlin. Videte, reverende Magiſter Ortuine, has novitates volui vobis etiam ſcribere, quomodo ipſi communiter omnes teneant contra vos cum Reuchlin. Per conſcientiam meam, ego credo denique quod diabolus favet ipſi Reuchlin, & tunc benè permerdavimus nos. Et ſic commendo me vobis. Ex Spira, ubi de nobis dicuntur mirabilia, quia omnes Reuchliniſtæ dicunt, quod Colonienſes nil ſunt quàm copulatiſtæ: ſed multum gaudeo de vobis, quod patiens eſtis ſicut ovis, & poteſtis pati illa, ſicut eſſetis ſimplex Sacerdos in villa.

Perdocto Artium prohibitarum M. Ortuino Gratiano Colonienſi Theologo M. Bartholus Kutz.

SALUTEM accipite, quando vultis, perdocte Domine Magiſter Ortuine. Dixit mihi quidam quondam quodam in loco de vobis, quod eſtis valde infirmus, & quando eſtis infirmus, tunc ſemper facitis quaſi eſſetis inſanus: quod laudo in vobis, quia proprium eſt illis, qui ſciunt ſcientias prohibitas, hoc eſt, diabolum in vitrum, vel quocunque banniare, quia iſti ut in plurimum ſunt ita inſani quandoque. Et oportet etiam quod ſint ſpurii, ſicut vos (ut mihi ab ſingulari amico dictum eſt) etiam eſtis, quia illi

ſemper ſunt meliores diabolo ad aliquid efficiendum. Quia diabolus non ita libenter committit ſe legitimis, ut ſicut ſpuriis, qui ſunt ſingulariter apti diabolo. Et ſi ſolum eſſetis Monachus, tunc omnia dona haberetis ad hanc artem, & tunc eſſetis egregium inſtrumentum diaboli. Ubi enim diabolus pervenire, vel aliquid efficere non poteſt, ibi ſemper mittit unam malam antiquam Vetulam, vel unum Monachum. Sed ego neſcio tamen, an ſitis Monachus; quia ſi eſſetis, tunc eſſem bene contentus, quia Monachi præ aliis habent illam gratiam, quòd ſunt protervi multum, & quicquid conantur, hoc facere audent, ſicut nuper audivi de aliquo qui vocatur Paulus Langius, & ſcripſit unum excellentiſſimum tractatum cum verſibus contra Jacobum Wimphelingum, & bene ſcompiſat eum. Et etiam dicunt de illo Paulo, quod novem modis cucurrit (ſalva reverentia) ex clauſtro. Et quicquid nemo conatur facere, hoc ipſe facit. Et credo quòd etiam aliquando ſit inſanus, & quòd ſit ſpurius. Tertium ex ſe habet, & ego plurimum laudo, quod etiam eſtis nobis ſimilis, qui rem habetis cum diabolo: ſed tranſeat hoc cum reverentia, ego habeo hîc unum notabile punctum Nigromanticum, quòd vobis libenter manifeſte ſcriberem, ſed ego timeo quòd quando eſtis ita inſanus, tunc famulus veſter poſſet illam Epiſtolam invenire,

&

& ſic legeret, tunc diabolus confunderet me & eum: & ergo volo ſecundum conſuetudinem meam facere, quia quando habeo ſic aliquid ſecretum, tunc ſcribo ſuper papyrum ſine atramento, & tunc nemo ſcit legere, niſi ſit illegitimus. Et ergo eo caſu in præſentiarum vobis etiam decrevi facere. Et eſt illud punctum, ut ſequitur.

Credo quòd bene intellexiſtis me, & hæc eſt veritas; & probibeo vobis, & conjuro vos per virtutem omnium ſcientiarum prohibitarum, quod neminem doceatis. Et ſic valete. Ex *Rupprechts Aw.* In previ plura expectabitis à me & majora, ſi illa placuerint vobis.

M. Abraam Iſaac de Stirpe Aminadab, M. Ortuino Gratio S.

MALARUM bonarumque artium Magiſter, ſciat dominatio veſtra, quòd ego volo jam ſatis facere promiſſis meis, quia promiſi ſuper veſtram petitionem, quando à vobis receſſi ex Colonia, quòd volo vobis continuè novitates ſcribere. Et ante omnia libenter haberetis, quòd notificarem vobis de illo aſtuto Juriſta Joanne Reuchlin, cum quo Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate multum habet in Curia propter fidem tractandum. Hoc ego volo facere ex ſingulari dilectione. Tunc ſciatis primò (quia ego ab origine mundi vobis omnia pandam). Quan-

 do

do ego receſſi in diebus canicularibus verſus Romam (ut bene ſcitis) tunc nullam majorem paſſionem habui ſuper totam viam, niſi quòd maximè ſitivit me, quando aſcendi altos montes in Algoia cum meis ſociis. Et quando veni ad Curiam, factus ſum ſervus corporalis unius Cardinalis propè Campum flore: & fui ſervitor ſuus octo menſibus, cum magna diligentia pro uno beneficio curato in Kelbartzhauſen, quod jacet in Vollenbergenſi diœceſi, & impetravi ſuper hoc unam bullam cum duodecim ſigillis de omnibus Cardinalibus. Et ſanctiſſimus noſter fecit ſuum ſigillum etiam ante, ad majorem cautelam. Tunc cum lætitia exivi, & volui poſſeſſionem accipere, tunc ille prior Plebanus non eſt mortuus, tunc ego in magna ira dixi: Percutiant mille diaboli ad hoc, debeo pecuniam meam ſic perdere? Etiam fuit parvum beneficium, ſi in Curia ſciviſſem, ego non exiviſſem propterea. Ego putavi quod poſſet portare in omnibus annis viginti florenos in reſervato. Vos etiam bene ſcitis, quòd ego non maneo perſonaliter in illis partibus. Ego vellem libentius habere beneficium in Daventria prope patriam noſtram cum centum florenis, & cum una ſimplici puella duodecim annorum, quàm in illa ſuperiore parte unum cum triginta florenis, & cum callida matrona ſexaginta annorum. Sed illa reſervata bene facerent uni. Secundo ſciatis M.

Or-

Ortuine, quod deinde non potui ita ſtatim venire ad Curiam, propter bella in Italia; quia currunt hincinde nudi Ribaldi, & ſi unus acciperet mihi veſtimenta, tunc perdidiſſem paupertatem meam totaliter, ſicut dixit ſemel una vetula, quando fregit ova ſuper pontem in Helpruna. Et ſic permanſi duobus menſibus in valle ad Vuimpinam, etiam cum quibusdam bonis Curtiſanis, & ibi didici unum ludum à Joanne Greyferio, qui eſt valde liberalis, quia dedit ſemel ſex ſociis, quorum ego fui unus, ad comedendum ſeptem ova & non minus. Et ille ludus dicitur in lingua Italica Trent uno. Hoc ego nunquam vidi in Romana Curia. Etiam non eſt mirabile, quia oportuit me ſemper habere advertentiam ad mulum in ſtabulo inferius, & audiatis quomodo ſemper fecimus. Non ivimus aliquando in Vuimpina ſuper ſcholam, ubi ſemper convenerunt ſuper extra boni ſocii. Et fuit unus inter eos qui dicitur Gregorius Speculi, ille eſt valde declarativus de modo ſupponendi. Ipſe declarat hanc materiam ita clare ſicut vos nobis olim tertiam partem Alexandri, de arte verſificandi. Quandocunque audio eum ſic groſſe loqui de illa luxurioſa re, tunc acquiro delectationem ad ſupponendum. Ego multum didici ab eo (parcatis mihi, quia eſt opus naturale) ego vellem, ſicut Deus mihi juvat, unum Carlinum dare, quod vos ſciretis ita

 ami-

amicabiliter lardare, niſi propter uxorem Joan. Pfefferkorn, tunc ego ſcio, quod amaret vos ſuper omnes alios Theologos, qui ſunt in Colonia. Per Deum illa ars non juvat quam mihi ſemel oſtendiſtis in libello parvo, qui fuit retro ſcriptus. Nunc audiatis, quid poſt illa factum eſt. Ipſi una vice apud vinum quæſiverunt me (quia fui Curtiſanus) quomodo res ſtaret in cauſa fidei cum Joanne Reuchlin & Colonienſibus. Reſpondi; Per Deum, ego timeo multum de illo bono viro Joanne Reuchlin, quòd eſt nimis pauper ad finem perducendem illam cauſam. Quia Prædicatores Monachi remotius veniunt cum eorum caſeorum ſaccis quàm una unica perſona cum pecunia. Tunc unus dixit: O ſancte Deus, quam magni nequam ſunt iſti Monachi, quando colligunt caſeos. Nuper fuit Frater N. hujus monaſterii hic in villa mea, & voluit mihi meam ſororem cum poteſtate lardaſſe. Ipſe fugavit eam per gradum ſupra in domum, & cucurrit ei poſt, & jecit eam ad lectum, & voluit levare cucullam, & cum datulo inferius ad. Tunc ſoror clamavit Herr N. Herr N. ceſſate, ego clamo quod omnis homo audit, & tunc diabolus vos permerdabit. Tunc ipſe dixit: per corpus tuum noli clamare: ego volo tibi pro dedicatione aliquid emere, quod debet medium florenum valere. Deinde venit mater, tunc ipſe deſcendit, & datulus ei adhuc ſtetit,

ſtetit, quod levavit ſibi cucullam, quaſi haberet dentem raſtri inferius. Tunc unus alius ſocius dixit: Si iſte nequam hoc feciſſet ſorori meæ, ego vellem ei teſticulos exſcindere, & aliis Monachis mittere ad comendum in aceto, quando haberent feſtum Jovis. Tunc ille iterum dixit: Per Deum, ego non habeo ſibi pro malo, quia ſemper ſunt incluſi. Ego credo, quando aſinus haberet peplum ſupra, quod non eſſet ſecurus præ ipſis, & quare una fœminalis imago non deberet eis denere? Tunc unus juravit, & dixit quod Joan. Reuchlin vult in unum librum colligere omnes nequitias Monachorum in Alemania, per unum vagandem hincinde, & vult illas Sanctiſſimo offerre, & vult dicere: Cur ille Hochſtrate nonextirpat illam luxuriam inter Fratres ſuos? Et dixit ille, quod Monachi fœtent ſicut hirci: quando ipſe vult ſemel in neceſſitate purgare renes, tunc ipſe putat quod iardat Monachum propter illum fœtorem, quem conceperunt ex Monachis. Ergo M. Ortuine, vos eſtis eorum fautor, Ideo ſcitis ante, quod habebunt etiam Inquiſitorem luxuriæ ſalacitatis ad illum Hochſtrate, qui eſt Inquiſitor hæreticæ pravitatis, tunc res bene ſtabit cum ipſis. Vel ſi ſaltem facerent occultè, ſicut ipſorum Priores, qui vocant eas ad cellas, ibi nemo poteſt videre. Et ſic bene tranſiret hinc. Manifeſtè autem ſic ſuper eas cadere, ſcandalum eſt toti Ordini. Ideo fa-

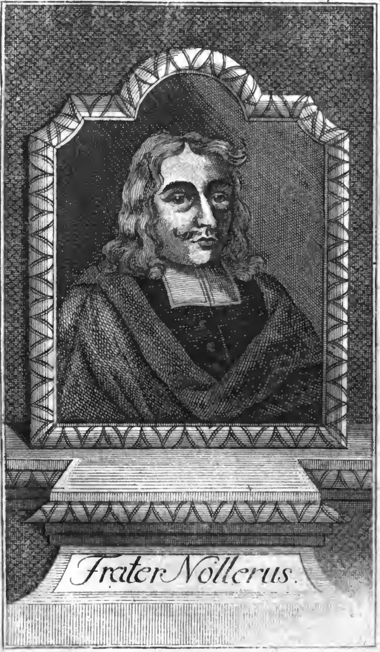
cia-

ciatis melius ad hoc. Poſt hæc omnia traxi iterum ad Curiam, & adhuc ibi expecto gratias Dei. Valete. Datum Romæ in Refectorio Capitolii.

Frater Nollerius Stech de Calabria, M. Ortuino Gratio.

DEVOTAS meas orationes opto vobis loco ſalutis. Excellentia veſtra Theologicalis ſcit, quod ego jam veni quaſi peregrinus ex monte Synai: neſcitis tamen quam multa ſum paſſus in hoc tempore, quando à vobis à Colonia receſſi, longum eſſet vobis illa omnia ſcribere, quia nullus alius amicus mihi ſupereſt, cui neceſſitatem meam conquerar, præter vos. Quando aliquid dico in monaſterio, tunc ſtatim reſpondent mihi: O tu non es ideo clauſtratus, quod velles habere bonam vitam. Non ſic impii, non ſic. Ego non poſſum excogitare unde veniat, niſi ex illa mala fortuna, quod Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrate conſumit ita magnam ſummam pecuniæ in Curia Romana propter Fidem Chriſtianam, quam ille nequam Joan. Reuchlin deſtruxit in ſuo Speculo Oculari. Ego Credo quod omnia monaſteria noſtra debent ei mittere pecuniam, quia oportet eum eſſe liberalem, dando hincinde Cardinalibus propinas, ut judicent pro ſe & non pro Joanne Reuchlin. Ideo Priores noſtri abbreviant nobis vinum, quamvis Salomon dicat: Muſica,

p. 364.

Muſica, mulier, & vinum lætificant cor hominis. 1. Proverb. 12. Et ego me ſemper exerceo in Muſica, Pſalmos in choro lyrando & ululando, & hoc non eſt rarum, ideo non clarum. De mulieribus eſt mihi grave loquendum, quia nullam video, niſi quando vado ad forum cum Procuratore noſtro, quando emit ova. Etiam quando vado ad villas ad colligendum rapas & olera, & ſic caro me ſuperaret, quando eſſem apud unam fœminam, tunc ipſa non teneret mihi. Et ergo quando nunc nobis vinum abbreviatur, quale gaudium habebimus? Si medium haberemus ita bonum ſicut alii Ordines, ut Sacerdotes nobiſcum apud Spiritum ſanctum profeſſionati. Credo quod bene ſciatis, quid ſit pro Ordine: ipſi habent duplices albas cruces in tunica, & non ſunt altè raſi ſicut nos, & quando illis unum gaudium tollitur, ſcilicet quando eis vinum abbreviatur propter unam ſupergreſſionem, tunc habent alium gaudium. Nam poſſunt diſponere meretrices per claudicantem Joannem qui ligna ſecat, etiam graditur ſuper manibus & genubus. Poſſetis dicere: Hæc vita meretricea non licet ſanctis Spiritualibus. Reſpondeo, quod audivi pro certo, quod eorum Dominus Magiſter (quamvis ſenex, claudus, griſeus, & lippoſus, eſt tamen avidus ad illam rem, non autem ſemper potens) ſolet habere propriam in ſua ſtuffa, & quando excavavit illam totaliter, tunc diſpon-

ſponit ſibi unum virum, & dat ſibi bonam dotem ex Gazophilacio Spiritus Sancti, quod nunquam minoratur, quia eſt ibi mera gratia Spiritus Sancti. Deinde ſibi aliam ancillam procurat, & facit ſibi etiam, ſicut jam ſcripſi, & ſic ille Ordo in multis hominibus occultè creſcit. Nunc volo inferre proverbialiter, quia communiter dicitur: Quandocunque Abbas, id eſt, Pater ſupremus apponit teſſeras, tunc poſſunt Fratres ludere, hoc eſt, quando Prælati noſtri antiqui ſunt ita luxurioſi, & ducunt ita miſerabilem vitam, ergo nos ſubditi licitè poſſumus ſequere. Hæc eſt bona conſequentia, quia perſpexi in tractatu de ſupoſitionibus, quia ibi prælatus ſupponit perſonaliter, ſecundum Marſilium ſupponit inferius materialiter. Nunc ad propoſitum: ego vellem quod quando Magiſter noſter Jacobus Hochſtrate in Roma nihil ſciret Joanni Reuchlin abinde lucrare, quod impetraret nobis laxiorem Ordinem, ſicut ille prænominatus. Caro tamen nos quandoque etiam ſtimulat: ego ſcio quod ero breviſſimæ vitæ, quando non debeo quandoque expurgare vetus fermentum, quod contraxi ex illis caſeis: parcatis mihi, quia loquor vobiſcum cordialiter, id eſt, quæ mihi ſunt circa cor. Ego ſemper timeo quod illa cauſa erit malum finem acquirere, ſicut cauſa Bernenſis. Vos ſatis intellexiſtis me. Dominus Magiſter noſter Joannes Amphoraticius optavit vobis

mul-

multas ſalutes, ipſe evaſit in ſolennem virum. Eſt enim Prædicator noſter: omnis homo eum laudat. Eſt ita bonus in exemplari demonſtratione. Anno Domini 1516. prædicavit paſſionem, tunc accepit ſecum unum baculum ſuper Ambonem, & quando recitavit ſententiam Pilati, tunc traxit eum de cuculla extra, & fregit illum baculum in medio in duas partes, quaſi ſceptrum, quod fuit miſerabiliter ad videndum. Vetulæ mulieres flebant ita amare, ſicut Petrus, quando audivit gallum propeignem cantare. Valete, & commendate me Magiſtro noſtro, quando venerit ex Roma.

M. Joan. Textoris Petro Schuvinckoncio ſuo, tot dicit ſalutes, quot guttæ in mari, & atomi in ſole.

SCIATIS chariſſime amice, quod ego literam veſtram accepi, in qua mihi ſcribitis de Eraſmo Roterodamo, & vultis ſcire quid ego teneam de eo. Debetis ſcire, & mihi credere, quod etiam quando fui adhuc juvenis, multa legi in literis humanis, & Stephanum Fliſcum, & Græciſtam, & Synthis: Facetum, Floretum, & illos antiquos Poetas, quaſi ſuper unum unguem ſcivi mentetenus, & quod verum ſit, tunc ſcripſi unum librum, qui dicitur Floriſta, in quo bene videtis ſcientiam meam & plura alia, ſi ego vellem me jactare. Sed dico pro tanto, quod non putetis quod

ego

ego vobis mentior: quia ego poſſum bene valde judicare de illo Eraſmo. Ego etiam examinavi Speculum Joann. Reuchlin, & ejus Gabalam, ſicut bene ſcitis. Et ut non faciam multa verba, ego nihil teneo de Eraſmo, quia ipſe eſt inimicus Monachorum, & dicit multa mala de eis, & dicit quod ſunt groſſi aſini, & odiunt literas politiores, & nihil ſciant niſi comedere & bibere, & Pſalmos lirare, quod ipſemet mentitur in collum ſuum, quando hoc dicit. Imo ipſe eſt unus aſinus, ipſe eſt bonus latiniſta, & ſcit bene latinizare, aliàs nihil ſcit. Ipſe fecit multos libros, præſertim unam Navem ſtultiferam, & Commentum ſuper Hieronymum, in quibus ipſe nihil facit, quàm quod ſtimulat Religioſos. Per Deum ego dico ſibi, ſi non vult ceſſare ab illis, tunc volumus ſibi facere ſicut Reuchlin, etiam ſi centum modis eſſet acceptus apud Papam & Regem Carolum. Sed nos vidimus bene tam ſuperbos, ſicut ipſe eſt, & tamen ſupreſſimus eos. Ego dicam vobis aliquid, ſed non debetis mihi hoc poſt dicere, aliàs diabolus me confunderet. Magiſter noſter Jacob. Hochſtrate, etiam omnes Magiſtri noſtri in Colonia, & in Cantabria illi examinant jam commentum ſuper Hieronymum, & ſicut ego audio, tunc ipſe peſſimè ſtabit, ego non acciperem centum florenos, quod haberem hoc in loco ſuo; quia dicunt quod ipſe ibi multam ſeminavit zizaniam, & putat quod

nemo

nemo debeat hoc notare. Sed Magiſtri non ſunt tam ſtulti, & ipſi bene ſciunt ubi jacet anguis in herba (ut Alexander ait.) Ego non potui omnia retinere, ſed aliqua adhuc ſcio, quia dicit quod S. Hieronymus non fuit Cardinalis, quod utique eſt crimen læſæ Majeſtatis, & malè ſentit de S. Georgio, & Chriſtofero, & reliquiis Sanctorum, & candelis, & de confeſſione Sacramentali, etiam in multis locis blaſphemat, quia loquitur contra Doctorem ſanctum, & contra Doctorem ſubtilem, & dicit quod Theologia ipſorum nihil ſit. Quæ omnia Magiſtri noſtri ſcripſerunt in unum volumen, & volunt eum confundere ſicut hæreticum, ſicut fecerunt Joanni Weſſalia in Maguntia. Et ſi vult multum relatrare, & invectivas ſcribere contra eos, tunc volunt expectare uſque poſt mortem ejus, & tunc volunt condemnare omnes libros ejus. Illa eſt jam practica apud Magiſtros noſtros. Et quia etiam libenter auditis novitates, debetis ſcire quod Fratres Minores debent jam habere Generalem de Obſervantia, quod impetraverunt ipſi in Curia pro 16. mille ducatis. Et Moniales ad ſanctam Claram de Ordine Minorum, valde timent ne reformentur, & quicquid habent, hoc fugant in Civitatem, & jacent miſerabiliter in ſcaminibus. Aliqui dicunt quod Doctor Murner habet rem cum ipſis: ſed hoc non eſt verum, quia ipſe eſt Eunuchus caſtratus.

ſtratus. Sed de aliis Religioſis, ego non bene credo quando ſic currunt ad eas. Eſt mortuus in civitate unus Curtiſanus, qui habuit etiam beneficia pinguia, & Poetæ qui ſunt ibi, faciunt multa metra contra illum. Aliàs nihil ſcio, niſi quod Dominus tam diu teneat vos ſanum, quam diu unus ſupercurrit unum canem. Valete. Ex Argentina.

Marcolphus Sculteti Joanni Bimperlebumpum ex Robach.

SALUTES infinitas & immortales, dilecte Joannes: Vos ſcripſiſtis mihi nuper aliquas novitates, quas non libenter audivi, videlicet de Joanne Reuchlin, quod comparavit ſibi magnam gloriam apud ſuos Poetas, quia fecit unum librum, qui intitulatur Gabelliſtica, vel Gabala, & eſt jam in gratia Papæ. Vellem tamen libenter ſcire, quid eſt Gabala: ego quæſivi diu in meo Catholicon & Gemma gemmarum, & in Briton, ſed non poſſum reperire quid ſignificat: miſi etiam unam literam ad Magiſtrum noſtrum Ortuinum, ſed ipſe etiam nihil reſcribit. Sed Magiſtri noſtri fecerunt unum conſilium, & examinaverunt illum librum, & ſicut ego audivi ab ipſis de nocte in convivio, ubi zechavimus ita liberaliter, quod oportuit unum dare pro zecha tres obulos: quod ego non habeo ultra pecuniam: quod ipſe male ſtabit, quia poſuit ibi aliqua contra Doctorem ſanctum,

ctum, & modernos Doctores, & dicit quod filius Dei eſt factus de Patre. Item multa alia: & pervertit terminos Theologiæ generare & facere, & ſic de aliis: nihil curat de argumentis, & quæſtionibus, & ſophiſmata Doctoris ſancti. Et ideo volunt illum librum comburere, quia dicunt quod non intelligunt eum, & quicquid ipſi non intelligunt, hoc comburunt. Ergo. Quia omnis Magiſter noſter eſt Rabi, & lux mundi. Etiam ille liber habet multa dicta Pithagoræ, qui fuit Nigromanticus: ſed Nigromantia eſt ſcientia prohibita, ſicut patet 66. quæſt. 10. capitulo nullo, & in Canone. O vos aſini: & concordat Doctor ſanctus, & Ariſtoteles in nono Phiſicorum, de ignorantiis. Eſt enim in hoc etiam libro multum Hebræum, quod Magiſtri noſtri non poſſunt legere, & multum Græcum. Et quia ipſi non curant hæc vana, ſed majora, & ideo diſpoſuerunt Joannem Pfefferkorn Chriſtianum & dimidium Judæum, qui eſt bonus ebrius, & ille jam examinat ne forte ibi latet venenum ſub melle. Sed volo illa jam dimittere, quia videbimus benè in nundinis Francofordienſibus, & tunc volumus plura loquere de illis cum Magiſtro noſtro Ortuino, qui eſt miſſus à Magiſtris noſtris, quod debet emere novitates, quæ ibi venduntur, & tunc volunt etiam examinare. De aliis novitatibus non poſſum vobis plura ſcribere, niſi quod etiam Magiſter noſter de

Ordine Prædicatorum in Argentina, qui ſemper vocatus eſt Doctor Jeſus, exivit ex clauſtro, & multa mala dicunt de eo, quod ego non audeo dicere, & multi Ribaldi carminiſtæ faciunt ſibi verſus in vituperium ejus, & mittunt cadere in foro & Eccleſia, quod male me habet. Ego vellem quod non facerent, ne venirent ex gratia illorum Prædicatorum. Inter alia tamen ego reperi unum carmen, & eſt tale:

Detractor cleri, fur, profugus atque cinædus
Igne aut perpetuo carcere dignus erat.
Plebanorum oſor, geſtus imitans muliebres,
Formidans flammas more latronis abit.
Cujus ope ex clauſtro ſeducta eſt magna ſacerdos.
Omnia per monachum peſſuma dæmon agit.

Ecce videte quid illi mali furci feri faciunt, ipſi neminem curant, ſed per Deum Sanctum non facit hoc aliud (ut veriſſimè dixit Alexander) quia ſemper eſt de mala conſuetudine eorum, quod quicquid fit ſic Argentinæ, tunc ipſi tractant de eo. Proximè vobis ſcribam de ea re. Valete ex Schletſtat.

Magiſter Cuculus in paradiſo, omni verborum ornatu reciſo.
Famoſiſſimo Magiſtro Ortuino, qui clamat more aſinino
Contra Poetas & Latinos, nec non Græcos peregrinos.

Omnium

Omnium Barbarorum defenſori.
Colonienſium præconi famoſiori.

Rupertus Cuculus M. Ortuino Gratio.

MIRABILES truſas & egregias nequitias audio de vobis prædicare Magiſter Ortuine, quas unquam in vita mea nunquam per Deum Sanctum audivi, quas vos & alii Colonienſes Magiſtri noſtri (cum ſupportatione) feciſtis honeſtiſſimo & doctiſſimo viro Domino Joanni Reuchlin; & tamen cùm audivi, non ſcivi in tantum mirare, quia cùm eſtis bicipites Aſini, & naturales Philoſophi (*Bulgo naturlich Narren, zwenki gcentner uber ein dollen Fantaſten.*) intenditis etiam miſerè & nebulonicè vexare ita pios & doctos viros: tamen ſuper hoc incidit mihi una ſingularis miratio, quia vos docuit ita ſubtiliter pervertere, & falſificare ita pias opiniones probiſſimi hominis: ſed ego finaliter cogitavi, quod non facit hoc aliud hominum genus, quàm hoc quod Judas de teſticulis ſcalpſit, quia patrem ſequitur ſua proles, ut eſt Joannes Pfefferkorn. Et vos omnes eſtis amici hujus, quia ſchlim ſchlem ſimilis quærit ſibi ſimilem. Et ergo ad furcas cum vobis omnibus, ad quas perducat vos lictor cum ſociis ſuis, vobis dicentibus, orate pro nobis. Sed quanquam quoniam quidem illa omnia vera ſint, & ideo vobis ſingulariter ad

manus proprias illa ſcribo, ut poſſitis etiam aliis dicere, qui vobiſcum ſedent in hac Cathedra peſtilentiæ, ut dicit Pſalmus, & ne illa veniant in publicum, quod omnis homo ſciat quid retrò vos eſt. Sed ad omnes Sanctos mihi incidit una ſcrupulatio, & timeo quod Impreſſor furavit mihi unam copiam de Epiſtola, & ſi ſic eſt, tunc juvet vobis Deus, tunc ego non poſſum reſiſtere, ſed tamen ego volo vobis bonum conſilium dare. Orate ſolum octo dies continuè flexis genubus, & invocate ejunus Sanctam Helenam, quæ invenit Crucem Domini noſtri Jeſu Chriſti, tunc iterum ero invenire illam Epiſtolam. Tunc vos iterum bene ſtabitis. Ecce videte quod illa omnia faco vobis ex charitate fraterna, ſicut omnes ſumus fratres, & omnia facio vobis, quod etiam homines tenent aliquid de vobis. Valete. Ex Heydelberga apud claudicantem Lipſium, qui ſinit unum ſibi cum naſo in culum currere. O utinam vos etiam eſſetis cum illo, tunc non opus eſſet vobis diſponere unum brillum. Quia ipſi dicunt quod gratis accommodat uni.

FINIS.